

Poul Anderson

PATRULA TIMPULUI

VIITORUL TREBUIE SĂ APERE TRECUTUL

SF

NEMIRA

Volumul - 1 -
Seria Colecția Nautilus, 54

Traducere: Gabriel Stoian
Editura Nemira, 1994

Poul Anderson
Time Patrolman
Tor, Oct, 1983

Versiune ebook: [1.0] hunyade

[adresa web editura 1.ro](http://adresa_web_editura_1.ro) (opțional)
[adresa web 2.ro](http://adresa_web_2.ro) (opțional)

Poul Anderson
Time Patrolman

© 1983 by Poul Anderson, Tor (ptr. ediția originală)
© Editura Nemira (Colecția Nautilus, nr. 54), 1994 (ptr. ediția în limba
română)
Toate drepturile rezervate

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:
ISBN 973-5694-053-5

nautilus

54

Poul Anderson
PATRULA TIMPULUI

VIITORUL TREBUIE SĂ APERE TRECUTUL

Faptul ca viitorul este construit în mod perfect plauzibil și este explorat în detaliu explică de ce toate cărțile lui Paul Anderson sunt în același timp realizări literare de excepție și stimulente pentru meditație.

NEW YORK HERALD TRIBUNE

Locul lui Poul Anderson este, fără îndoială, alături de Asimov sau Herbert.

BOOK REVIEW

euROcon 1994
Cea mai bună editură europeană
de science-fiction

De același autor:

Brain Wave (trad. rom. „Povara cunoașterii”)

Three Hearts and Three Lions

War of Two Worlds

Midsummer Tempest

War of the Wing-Men

Trader to the Stars

The Trouble Twisters

Satan's World

Mirkheim

The Earth Book of Stormgate

The People of the Wind

Ensign Flandry

Circus of Hells

The Rebel Worlds

The Day of Their Return (trad. rom. „Ziua reînțoarcerii lor”)

Mayday Orbit

Earthman, Go Home!

We Claim These Stars

A Knight of Ghosts and Shadows

A Stone in Heaven

The Game of Empire

Let the Spacemen Beware

Fantastic Universe

The Long Night

The Psychotehnic League

Cold Victory

Starship

The Snows of Ganymede

Virgin Planet

Star Ways

Guardians of Time

The Corridors of Time

Operation Chaos

The Dancer from Atlantis

There Will Be Time

Orbit Unlimited

New America

The High Crusade

Tau Zero

The Avatar

The Boat of a Million Years

Harvest of Stars

Poul Anderson

PATRULA TIMPULUI

VIITORUL TREBUIE SĂ APERE TRECUTUL

Traducere de GABRIEL STOIAN

1994

Coperta colecției: DAN ALEXANDRU IONESCU
Ilustrația: TUDOR POPA

© Poul Anderson, 1983
TIME PATROLMAN

Toate drepturile asupra acestei versiuni aparțin S.C. NEMIRA S.R.L. Reproducerea integrală sau parțială a textului este interzisă și va fi pedepsită conform legii.

Difuzare:
Editura NEMIRA, str. Crinului nr. 19, sector 1, București
Cartea prin poștă: C.P. 28-38, București

ISBN 973-5694-053-5

*Pentru
Víctor Fernández-Dávila*

Fildeș, maimuțe și păuni¹

MANSE EVERARD sosi în Tyr, orașul purpurei, la vremea când Solomon ajunsese în culmea gloriei, iar Templul era în plină construcție. La scurt timp după ce păși pe uscat, trecu printr-o primejdie de moarte. Incidentul în sine nu juca un rol hotărâtor. Nici un Agent al Patrului Timpului nu era de neînlocuit, cu atât mai mult cu cât fiecare se bucura de statutul zeiesc de Autonom. Cei pe care-i căuta Everard erau capabili să distrugă o întreagă realitate. Iar el fusese trimis să contribuie la salvarea ei.

Într-o după amiază a anului 950 î.Hr., corabia pe care călătorea ajunsese la destinație. Vremea era caldă și plăcută, aproape fără vânt. Având pânzele strânse, corabia plutea împinsă înainte de vâslele care scârțâiau și loveau apa plescând în ritmul tobei timonierului proțăpît lângă cei doi marinari care țineau ramele ce slujeau drept cârmă. Susurând ușor învolburate, valurile mici sclipeau albăstrui, tăiate de copastia greoaie, lungă de șaptezeci de picioare. Reflexele aruncate de mișcarea continuă a apei făceau neclare contururile altor ambarcațiuni aflate în depărtare. Erau numeroase, de la corăbii zvelte de luptă și până la vase cu vâsle ce semănau cu niște copăi. Majoritatea feniciene, deși multe bătuseră apele pornind către Tyr din diferite orașe-stat ale acelei societăți. Unele veneau din străinătăți, fiind filistene, asiriene, aheene sau și mai ciudate; în lumea civilizată, negoțul trecea neapărat prin Tyr.

¹ Biblia - Cartea a Treia a Regilor 10.22. (n. tr.)

— Uite-o, Eborix, îi zise căpitanul Mago bine dispus, acum poți s-o vezi, regina mării, așa cum ți-am povestit eu. Cum ți se pare orașul meu?

Rămase la prova alături de pasagerul său, puțin în spatele unui ornament în formă de coadă de pește și care se arcuia în sus, spre pupa, vrând parcă să-și întâlnească perechea de lângă cârmă. De galion și de balustrada zăbreilită care ținea cât era nava de lungă, se afla, bine legat cu funii, un vas din lut înalt cât un stat de om, care conținea ulei. Era încă plin; nu avuseseră nevoie de el să domolească furia valurilor, într-atât de prielnic le fusese voiajul din Sicilia până aici.

Everard plecă ochii și-l privi pe căpitan. Mago arăta ca un fenician tipic, zvelt, negricios, cu nas coroiat, ochi mari și puțin oblici și pomeți înalți; cu o barbă tunsă îngrijit, el purta un caftan alb cu roșu, cu tichie conică și sandale. Everard îl domina prin înălțime. Gândindu-se că va bate la ochi indiferent ce identitate și-ar fi luat, Everard se dădea drept celt din Europa Centrală, fiind echipat cu pantaloni, tunică, sabie din bronz și purtând o mustață stufoasă.

— Da, într-adevăr, măreață priveliște, răspunse el cu șiretenie diplomatică, vocea lui având un puternic accent. (Cursul intensiv pe care-l urmărise în America natală de la celălalt capăt al timpului l-ar fi putut învăța o limbă punică fără cusur, însă asta nu s-ar fi potrivit cu înfățișarea lui; de aceea se mulțumise să deprindă o vorbire fluentă. Aproape copleșitoare pentru un om simplu de la poalele pădurii.)

Ridică ochii și privi lung înainte. Într-adevăr, în felul lui, Tyrul impresiona pe privitor la fel ca New York-ul - ba poate chiar mai mult dacă se gândea câte lucruri realizase Regele Hiram într-un răstimp atât de scurt având la dispoziție doar resursele unei Epoci a Fierului care nici măcar nu ajunsese la apogeu.

La tribord, țărmul se ridica spre Munții Libanului. Avea o culoare roșiatică și văratecă, mai puțin în locurile în care se cuibăreau sate împrejmuite de livezi însoțite sau petice de

pădure. Peisajul era mai bogat, mai îmbietor decât cel pe care Everard îl văzuse în călătoriile făcute în alt timp, viitor, înainte de a se înrola în Patrula Timpului.

Usu, orașul de origine, se întindea de-a lungul țărmului. Pe lângă mărimea lui, el era reprezentativ pentru acea epocă prin clădiri masive cu acoperișuri plate construite din cărămidă nearsă, străzi înguste și întortocheate și câteva fațade mai vioaie care indicau prezența unor temple sau palate. Zidurile crenelate și turnurile înconjurau orașul din trei părți. De-a lungul docurilor, porțile dintre magazine dublau posibilitățile de apărare. Un apeduct cobora de pe înălțimi dincolo de care Everard nu avea cum să vadă.

Noul oraș, Tyr - sau Sor pentru locuitorii săi, ceea ce însemna „stânci” - se afla pe o insulă situată la jumătate de milă în larg. Se întindea, mai precis, pe ceea ce fuseseră două recife stâncoase pe care oamenii le umpluseră cu pământ. Mai târziu, prin insulă se săpase un canal de la nord la sud și spre larg se azvârliseră diguri de protecție și cheiuri care transformaseră întreaga regiune într-un adăpost neasemuit. Cu o populație în continuă creștere și cu un comerț înfloritor, casele îngrămădite una într-alta fuseseră construite pe verticală, etaj peste etaj, până când ajunseseră să privească peste zidurile de apărare, aidoma unor mici zgârie-nori. Arareori ridicate din cărămidă ele păreau a fi mai mult din piatră și lemn de cedru. Fresce sau cochilii de scoici ornamentau zidurile caselor la care se folosiseră pământ și mortar. Everard zări în partea estică a orașului o structură uriașă și plină de demnitate pe care regele n-o construise pentru sine, ci pentru folosință publică.

Corabia lui Mago se îndrepta spre portul exterior sau cel sudic, Portul Egiptean, cum îi spunea el. Cheiurile erau un furnicar de oameni care încărcau, descărcau, cărau, transbordau, reparau, făceau pregătiri pentru un nou voiaj, schimbau mărfuri, se ciorovăiau, se tocmeau, o forfotă și o larmă în care totuși afacerile se închegau și se desfăceau.

Oameni ai docurilor, cărăușii cu măgari și tot felul de truditori - precum marinarii de pe puntea încărcată de mărfuri - purtau doar fâșii de pânză petrecute printre picioare și legate pe șolduri sau caftane decolorate și petecite. Se vedeau însă și multe straie strălucitoare, unele dintre ele etalând cu mândrie scumpele culori care se produceau aici. Când și când, printre acești bărbați trecea și câte o femeie și educația pe care Everard o primise îi sugera că nu toate erau prostituate. Zgomotele păreau a se rostogoli în întâmpinarea lui: discuții, râsete, strigăte, răgete de măgar, nechezături, lipăit de tălpi desculțe, tropot de copite, duduie de baros, geamăt de roți și scârțâit de palancă, zbârnâit de muzică. Vitalitatea era de-a dreptul copleșitoare.

Iar asta nu pentru că ar fi fost vreo scenă înghețată dintr-un film, având ca subiect „O mie și una de nopți”! Zărise deja cerșetori, ologi, orbi, subnutriți, văzuse arsura biciului pe spinarea unui sclav care se mișca prea încet; iar animalele de povară aveau o soartă și mai crudă. Mirosurile Orientului Antic îl asaltau din toate părțile: fum, balegă, gunoaie cuprinse de putreziciune, sudoare, precum și catran, mirodenii și arome de carne prăjită. Acestora li se adăuga duhoarea din atelierele de vopsitorie de pe continent și a reziduurilor de la scoicile murex; dar după ce navigase de-a lungul țărmului și petrecuse pe pământ noapte de noapte se obișnuise de-acum cu toate.

Nu pune la suflet toate neajunsurile. Peregrinările lui de-a lungul istoriei îl lecuiseră de pretenții nejustificate și-l făcuseră rezistent în fața cruzimii de care dădeau dovadă omul și natura asta într-o anumită măsură. Pentru epoca în care trăiau, acești canaaniți erau un popor luminat și fericit. La drept vorbind, trăiau chiar mai echilibrat decât majoritatea umanității de oriunde și oricând.

Însărcinarea lui era să-i ajute să rămână astfel.

Mago îl trezi la realitate.

— Să știi că se găsesc mulți gata să tragă pe sfoară fără rușine pe orice nou-sosit nevinovat. Prietene Eborix, n-aș vrea să ți se-ntâmple și ție așa ceva. Am prins drag de tine în timpul călătoriei și aș dori să rămâi cu o impresie bună despre orașul meu. Dă-mi voie să te îndrum către un han pe care-l ține un cumnat de-al meu - un frate al tinerei mele soții. El are să-ți ofere un pat ieftin și curat și-ți va păstra în siguranță lucrurile de valoare pentru o plată modestă.

— Din inimă îți mulțumesc, îi răspunse Everard, dar mă gândeam să-l găsesc pe omul din nord despre care ți-am mai vorbit. Nu trebuie să uiți că prezența lui aici mi-a fost îndemn și curaj ca să călătoresc atâta drum. Zâmbi. A, bineînțeles, dacă a murit sau a plecat de aici ori s-a ntâmplat ceva, bucuros o să accept propunerea ta.

Asta era o simplă declarație politicoasă. În cursul călătoriei se convinsese că Mago, la fel ca oricare neguțător aventurier, era în stare să-l înșele cu zâmbetul pe buze și spera să-l jumulească și pe el.

Căpitanul îl privi cercetător pentru o clipă. Everard era considerat solid chiar și pentru timpul său, ceea ce în condițiile actuale îl făcea gigantic. Nasul noduros și trăsăturile pline îi dădeau un aer suplimentar de brutalitate, iar ochii albaștri și părul castaniu închis îl arătau ca venind din sălbaticul nord. Nu era bine să ți-l faci dușman.

În același timp, deghizamentul celtic nu era un lucru de mirare într-un loc atât de cosmopolit. Nu numai ambra venea de pe litoralul baltic, staniul din Iberia, condimentele din Arabia, lemnul de esență din Africa, iar alte mărfuri chiar și de mai departe, ci și oamenii.

Atunci când se tocmise pentru această călătorie, Eborix povestise că-și părăsise patria din munți pentru că pierduse totul într-o vrajbă dintre triburi și pornise să-și caute norocul spre sud. Peregrinând de colo-colo, vânase ori muncise ca să-și câștige existența atunci când nu se bucura de ospitalitate în schimbul poveștilor pe care le spunea. Ajunsesse astfel printre umbrii din Italia care erau de același

sânge cu el. (Celții nu aveau să pornească să cutreiere și să populeze Europa până spre Atlantic decât peste aproximativ trei secole, după ce vor fi cunoscut fierul; unii însă cuceriseră deja teritorii îndepărtate de valea Dunării, care era leagănul neamului lor.) Unul dintre umbri, care slujise ca mercenar, descrisese șansele pe care le oferea țara Canaanului și-l învățase pe Eborix limba punică. Asta îl făcuse să caute un golf în Sicilia unde veneau cu regularitate neguțatori fenicieni și să-și plătească trecerea peste mare cu bunurile pe care le dobândise. Se zicea că în Tyr locuia un bărbat născut în nord care se stabilise acolo după o carieră presărată de tot felul de aventuri și Eborix socotea că omul nu se va codi să îndrepte un compatriot pe o cale priincioasă și profitabilă.

Astfel de minciuni nevinovate, pregătite minuțios de către specialiștii Patrulei Timpului, nu slujeau doar pentru potolirea curiozității localnicilor. Ele făceau ca Everard să poată călători în siguranță. Dacă ar fi presupus că străinul e un vântură-lume fără căpătâi, Mago și membrii echipajului ar fi fost tentați să tabere pe străin în timp ce acesta dormea, să-l lege și să-l vândă ca sclav. Așa însă, călătoria fusese interesantă, ba chiar plăcută. Everard ajunsese să-i îndrăgească pe acești pungași.

Iar asta îi întărea dorința de a-i salva de la prăbușire.

Tyrianul oftă:

— Cum ți-e voia, spuse el. De vei avea nevoie de mine, casa mi-e pe strada Templului Anat, lângă portul Sidonian. Se luminează la chip: în orice caz, te rog să mă căutați, fie tu, fie gazda ta. Ziceai că se ocupă de negoțul cu ambră? Poate cădem la învoială și facem negoț împreună... Iar acum dă-te la o parte. Trebuie să tragem la chei.

Dădu câteva comenzi cu voce puternică.

Foarte dibaci, marinarii manevră corabia așezând-o de-a lungul unui chei, o amarară și scoaseră estacada de debarcare. Cei de pe țărm se buluciră mai aproape, cerând să li se spună vești din depărtări, oferindu-și prin țipete

serviciile ca hamali, lăudându-și cu glas lălăit mărfurile proprii sau dughenele stăpânilor lor. Cu toate acestea, nimeni nu îndrăzni să urce la bord. Acest drept îi revenea cu prioritate funcționarului vamal. O gardă cu cască pe cap și platoșă cu solzi, înarmată cu lance și cu sabie scurtă, pășea înaintea acestuia, făcându-i loc prin mulțime, stârnind în urmă-i tot felul de blesteme spuse cu zâmbetul pe buze. În spatele funcționarului pășea mărunț un secretar care avea în mână un stilus și o tăbliță cerată.

Everard cobori sub punte și-și aduse bagajul pe care-l dosise printre blocurile de marmură italiană, principala încărcătură a vasului. Funcționarul îi ceru să-și desfacă cele două desăgi din piele. În ele nu se afla nimic ieșit din comun. Ideea de a străbate atâta drum din Sicilia, în loc de a face un salt în timp direct aici, avea scopul de a-l face pe Agent să treacă drept ceea ce pretindea că este. Era aproape sigur că dușmanul supraveghea atent evenimentele, în vreme ce se precipitau apropiindu-se de clipa catastrofei.

— Te poți descurca o bună bucată de vreme, spuse funcționarul fenician, clătinând din capul cărunt atunci când Everard îi arătă câteva lingouri mici din bronz. Baterea de monedă avea să fie inventată abia peste câteva secole, însă metalul putea fi schimbat pe orice ar fi poftit. Trebuie să înțelegi că nu putem permite debarcarea cuiva care s-ar simți îndreptățit să tâlhărească la drumul mare. De altfel... Privi bănuitor la spada barbarului. Cu ce gând ai venit încoace?

— Ca să-mi găsesc o slujbă cinstită, prea bunule domn, poate ca paznic de caravană. O să-l caut mai întâi pe Conor, mijlocitor în negoțul cu ambră.

Existența acestui locuitor de origine celtă fusese motivul principal ce-l determinase pe Everard să joace un asemenea rol. Șeful local al Patrulei sugerase această cale de urmat.

În cele din urmă tyrianul hotărî:

— Foarte bine, poți coborî pe uscat cu armă cu tot. Dar să nu uiți că-i crucificăm pe hoți, pe bandiți și pe ucigași. Dacă nu reușești să-ți găsești de lucru, cată casa de mijlocire a slujbelor a lui Ithobaal de lângă clădirea Suffetes. Ar putea găsi oricând o muncă de zilier pentru un bărbat puternic ca tine. Soarta să te aibă în pază!

Se întoarse la treburile lui cu Mago. Everard mai zăbovi puțin, pândind un moment prielnic pentru a-și lua rămas bun de la căpitan. Discuția se desfășură cu rapiditate, aproape amical, iar taxele ce trebuiau plătite în mărfuri aveau să fie modeste. Această rasă de neguțatori nu se simțea ispitită să urmeze exemplul birocrăției greoaie a Egiptului sau Mesopotamiei.

După ce spuse ce avea de spus, Everard își apucă desăgile de șnurul cu care se închideau la gură și coborî pe țarm. Mulțimea îl înghiți și-l năpădi, holbându-se la el, flecărind. La început rămase uimit: după câteva încercări timide, nimeni nu întindea mâna să cerșească și nimeni nu-l îmbia să cumpere podoabe. Acesta era cu adevărat Orientul Apropiat?

Își reaminti de absența banilor. Era improbabil ca un nou-sosit să aibă asupra lui ceva care să aducă a mărunțiș. De obicei se încheia un târg cu un hangiu, hrană și găzduire contra atât sau atât metal sau orice altceva de valoare. Pentru achiziții de valoare mai mică, se tăia o bucațică dintr-un lingou, dacă nu se aranja vreo altă tranzacție. (Avutul lui Everard cuprindea și ambră și șiraguri de sidex.) Uneori era chemat un mijlocitor care făcea ca tranzacția respectivă să devină o parte a uneia mai complicate sau amestecând în ea alte câteva persoane. Cei cu suflet caritabil aveau la ei câte o bucată de fruct uscat pe care o depuneau în talgerul vreunui amărât.

Curând Everard lăsă mulțimea în urmă. Interesul oamenilor se îndrepta către membrii echipajului. Mai insistenți, câțiva căutători de curiozități îl priviră mirați și-l urmăriră o bucată de drum.

Pe neașteptate, cineva îl trase de mânecă. Nevenindu-i a crede, rămase pironit, uitând să mai pășească și privi în jos.

Un băiat cu piele tuciurie îi zâmbea, arătându-și dinții. Judecând după tullele de pe obraji, părea să aibă în jur de șaisprezece ani, deși era scund și costeliv chiar și pentru ochiul unui localnic. Cu toate astea era sprinten în mișcări, desculț, îmbrăcat doar cu o fustanelă zdrențăroasă și soioasă, la brâul căreia îi atârna o pungă. Părul negru și cârlionțat îi cădea pe spate și era legat într-o codiță, scoțându-i în evidență chipul cu nas ascuțit și bărbia osoasă. Zâmbetul și ochii - mari și cu gene lungi, tipici pentru Levant - străluceau.

— Bun venit, domnul meu, fii binevenit! veni urarea. Să te bucuri de viață, sănătate și putere! Bine-ai sosit în Tyr! Încotro te îndreaptă pașii, bunule domn, și cu ce te-aș putea ajuta?

Nu bolborosea, ci rostea cuvintele cu limpezime, în speranța că străinul îl va înțelege. Când primi răspuns în propria-i limbă, sări în sus de bucurie.

— Ce dorești, flăcău?

— Păi ce alta, bunule domn, decât să-ți fiu călăuză, sfetnic, braț de ajutor și, bineînțeles, paznic. Vai mie, orașul nostru atât de frumos în toate cele mișună de pungași care nu găsesc plăcere mai mare decât să-i prade pe nou-sosiții neștiutori. Dacă nu-ți fură de-a dreptul tot ce ai asupra ta cât ai clipi din ochi, atunci încearcă măcar să te înduplece să cumperi un gunoi de nimic la un preț care să te sărăcească aproape la fel de iute...

Băiatul se opri brusc. Zărise în mulțime un tânăr zdrențăros care se apropia. Țâșni pe dată ca să-i taie calea, mâinile cu pumnii strânși deveniră o adevărată morișcă și porni să strige cu o voce stridentă un torent de vorbe cu o asemenea viteză, încât Everard nu reuși să priceapă mai mult de câteva:

— ...șacal păduchios!... eu l-am văzut primul... Întoarce-te în latrina ce te-a zămislit...

Tânărul încremeni. Duse mâna după un cuțit atârnat pe umăr. Nici nu apucă să-și miște mâna că băiețandru scoase cu iuteală o praștie și o piatră din punga de la brâu, gata să riposteze. Se lăsă puțin pe vine, rânji și balansă fâșia de piele încolo și încoace. Tânărul scuipe în lături, spuse câteva vorbe grele, se întoarse pe călcâie și se îndepărtă. Puținii trecători care acordaseră atenție scenei râseră scurt și lătrător.

Băiatul porni și el să râdă ștregărește, înaintând cu pași sălțați spre Everard.

— Vezi, bunule domn, ăsta a fost un prim exemplu despre ceea ce spuneam, cârâi el. Îl știu bine pe ticălosul acesta. E un mijlocitor pentru tatăl lui - dacă i-o fi tată - care ține un han la Semnul Sepiei Albastre. Acolo poți să te consideri fericit de capeți o ciozvârtă pe jumătate putredă din coada unei capre drept cină; singura femeie e o crescătorie umblătoare de boli, saltelele de paie se mai țin întregi doar pentru că păduchii își înlănțuie picioarele unul de altul, iar cât privește vinul, ei, aici e-aici, cred că prostituata aceea a infectat calul cuiva! Curând te-ai simți prea bolnav ca să mai iei seama când odrasla a mii de hiene are să-ți prade bagajele, iar de-ai încerca să te plângi cuiva, ar jura pe toți zeii din univers că ți-ai pierdut totul la jocuri de noroc. Puțin îi pasă de lumea întunericului după ce asta s-o descotorosi de el; știe că nimeni n-o să catadicsească să-l primească acolo. Din asemenea gheare te-am salvat, mărite stăpâne!

Everard simți gâdilătura unui zâmbet.

— Bine, fiule, poate c-ai întins coarda nițel prea tare...

Băiatul se bătu cu pumnul în pieptul costeliv:

— Nu mai mult decât era nevoie ca să o lămuresc pe măria ta cum stau lucrurile. Sunt sigur că ai trecut prin încercări de tot felul și că poți judeca ceea ce-i bun, știind să răsplătești cu dărnicie un slujitor credincios. Vino cu mine, dă-mi voie să te îndrum către un han mai acătării ori

să-ți dau tot ce-ai dori și vei afla și singur dacă Pummairam te-a tras pe sfoară ori ba.

Everard încuviință cu o mișcare din cap. Harta Tyrului era întipărită în memoria lui. Nu avea nevoie de călăuză. Era totuși normal ca un venetic neștiutor să-și tocmească una. Pe de altă parte, copilul acesta îl va scuti de insistențele altora și s-ar putea să-i dea unele lămuriri folositoare.

— Prea bine, du-mă încotro mi-e voia. Zici că te cheamă Pummairam?

— Da, mărite domn. Întrucât tânărul nu adusese vorba de numele tatălui cum era obiceiul, probabil că nu știa cine fusese acesta. Pot să-l întreb pe nobilul meu stăpân cum dorește să i se adreseze prea umila lui slugă?

— N-am nici un titlu. Sunt Eborix, fiul lui Mannach, venit dintr-o țară mai depărtată decât cea a aheilor. Acum că nu-l auzea nici unul dintre oamenii lui Mago, Agentul putea să adauge: cel pe care-l caut este Zakarbaal din Sidon, care se ocupă de negoțul neamului lui în acest oraș. Asta însemna că Zakarbaal era reprezentantul intereselor familiei sale în Tyr și se ocupa de afacerile ei în răstimpul dintre sosirile vaselor. Am auzit spunându-se că are casă pe... ăă, strada Lumânărilor. Ai putea să-mi arăți drumul până acolo?

— Da, desigur. Pummairam luă desăgile lui Everard. Doar să binevoiți a mă însoți.

În realitate, nici nu era greu de ajuns. Ca oraș construit după un plan, iar nu maturizat ca un organism crescut de-a lungul secolelor, străzile erau desenate ca zăbrelele unui grătar. Străzile principale erau pavate, aveau șanțuri de scurgere a apelor și păreau îndeajuns de largi, ținând seama de suprafața limitată a insulei. Nu existau trotuare, dar asta nu deranja prea mult pentru că, în afara câtorva artere importante, animalelor de povară nu le era îngăduit să pășească dincolo de zona cheiurilor; pe lângă acestea, oamenii nu aruncau gunoaie pe străzi. Tăblițele indicatoare lipseau bineînțelese cu desăvârșire, dar nici asta nu supăra, pentru că oricine era bucuros să îndrume un străin numai

de dragul de a schimba câteva vorbe cu el și chiar de a-i propune vreun târg.

Zidurile se înălțau drepte de o parte și de alta a străzii, majoritatea fără ferestre, înconjurând case care priveau spre interior, o trăsătură predominantă în țările mediteraneene în milenii ce aveau să urmeze. Astfel erau ferite de vânturi și radiau în afară arșița soarelui. Zgomotele se rostogoleau cu ecou între ziduri, mirosurile veneau în valuri grele. Și cu toate astea, Everard simțea că-i place acest loc. Mulțimile forfoteau, se îmbulzeau, gesticulau, râdeau, vorbeau cu o grabă de neînchipuit, lălăiau, se luau la harță chiar mai mult decât în zona portului. Hamali îndoiți de spate sub poveri, purtători de litieră transportând câte-un orășean mai înstărit, își croiau cu greu drum printre marinari, artizani, vânzători, zileri, gospodine, saltimbanci, țărani și ciobani de pe continent, străini de la un capăt la celălalt al Mării Lumii de Mijloc, tot felul de oameni, de diverse condiții sociale. Chiar dacă majoritatea straielor aveau o nuanță cenușie, unele erau în culori stridente și toate păreau să înveșmânteze trupuri debordând de energie.

De-a lungul zidurilor se întindeau gherete. Everard se simți îndemnat să zăbovească din când în când ca să vadă ce aveau de oferit. Aici n-avea cum să găsească purpură; era prea scumpă, căutată de producătorii de îmbrăcăminte de pretutindeni și sortită să devină culoarea tradițională a regalității. Nu lipseau însă țesăturile în culori vesele, postavurile, covoarele. Abundau obiectele de sticlărie, începând cu mărgelile și terminând cu pocalele mari: acesta era un alt meșteșug al fenicienilor, propria lor invenție. Bijuteriile și figurinele, adesea sculptate în fildeș sau turnate din metale prețioase, erau de o calitate neîntrecută; această cultură producea puțin sau fără harul artei, însă copia ușor și cu pricepere. Amulete, farmece, zorzoane femeiești, alimente, băuturi, ustensile, arme, instrumente, jocuri, jucării, puzderie de alte lucruri...

Everard își aminti de felul în care Biblia se desfăta (se va desfăta) privind bogățiile regelui Solomon și proveniența lor. „Căci Regele avea pe mare corăbii care mergeau la Tarsis cu corăbiile lui Hiram și la trei ani o dată veneau corăbiile din Tarsis și aduceau aur, argint, fildeș, maimuțe și păuni.”¹

Pummairam dovedea agerime atunci când trebuia să pună capăt discuțiilor cu neguțătorii și să-l urnească pe Everard din loc.

— Dă-mi voie, stăpâne, să-ți arăt unde sunt mărfurile cele bune.

Bineînțeles că asta însemna un comision pentru Pummairam, dar, ce mama blestemului, și tânărul trebuia să-și câștige traiul cumva, căci nu părea să fi trăit vreodată grozav de bine.

Merseră o vreme de-a lungul canalului. În ritmul unui cântec deocheat, marinarii trăgeau la edec o corabie încărcată. Ofițerii rămăseseră pe punte într-o atitudine demnă, potrivită unor negustori cu stare. Burghezia feniciană avea tendința de a fi o clasă plină de sobrietate în toate, mai puțin în unele rituri ale religiei, care erau îndeajuns de destrăbălate pentru a restabili echilibrul.

Strada Lumânărilor se îndepărta de canal. Era destul de lungă, sufocată de clădiri masive care slujeau atât ca depozite cât și ca birouri și case. În plus, era liniștită, în ciuda faptului că un capăt al ei dădea într-o arteră aglomerată; nici o dugheană nu stătea pitită în preajma zidurilor înalte și înfierbântate și nici oameni nu se prea zăreau. Căpitani și proprietarii de corăbii veneau aici să-și împrăspăteze proviziile, neguțătorii veneau să se târguiască și bineînțeles doi monoliți vegheau intrarea într-un templu mic dedicat lui Ashtarte², Stăpâna Valurilor. Câțiva copilași care trebuie să fi aparținut familiilor ce locuiau în zonă, fete

¹ Biblia — Cartea a Treia a Regilor, cap. 10, verset 22. (n. tr.).

² Ashtarte — (sau Tanit) zeiță a iubirii, a voluptății și a primăverii la cartaginezi, preluată de fenicieni. (n. tr.).

și băieți deopotrivă de goi-puşcă sau aproape, țășneau zglobii de colo-colo jucându-se, în timp ce, întărâtată, o corcitură numai piele și os lătra. Un cerșetor stătea jos, cu genunchii la gură lângă intrarea umbrită a unei alei. Castronașul pentru milostenii era așezat lângă picioarele lui desculțe. Un caftan îi învelea trupul și o glugă îi ascundea chipul. Everard băgă de seamă cărpa legată peste ochi. Un orb sărman și amărât; pierderea vederii era una dintre nenumăratele pedepse care făceau ca lumea antică să nu fie prea atrăgătoare la urma urmelor... Pummairam trecu iute pe lângă cerșetor pentru a depăși un bărbat ce ieșea din Templu înveșmântat într-o robă preotească.

— Nu vă supărați, înălțimea voastră, strigă el, fiți bun și spuneți-mi care e casa lui Zakarbaal Sidonianul? Stăpânul meu binevoiește a-l vizita...

Everard, care știa deja răspunsul, mări pasul ca să-l ajungă din urmă.

Cerșetorul se ridică în picioare. Cu mâna stânga își smulse bandajul de pe ochi, lăsând vederii o față cu barbă deasă și o pereche de ochi care cu siguranță că vegheaseră prin urzeala țesăturii. Mâna dreaptă îi țășni din mâneca largă dând la iveală ceva strălucitor.

Un pistol!

Cu un reflex, Everard se azvârli într-o parte. O durere îl săgetă în umărul stâng. Armă sonică, pricepu el, din viitorul erei sale de origine, silențioasă și fără recul. Dacă acel fascicul invizibil l-ar fi atins în cap sau inimă ar fi fost mort acum, fără să aibă vreun semn.

N-avea încotro s-o apuce decât înainte.

— Ha, răcni el, și se azvârli în față, atacând. Scoase suierând spada.

Celălalt rânji, făcu câțiva pași înapoi, ținând cu atenție.

Se auzi un pocnet sec. Asasinul se împletici, scăpă arma, se apucă de coaste. Piatra din praștia lui Pummairam se rostogoli cu zgomot pe pavaj. Copiii se împrăștiară țipând. Preotul se întoarse precaut în adăpostul oferit de ușa

templului. Necunoscutul se răsuci pe călcâie și o lua la fugă. Dispăru în josul străzii. Everard se simțea prea slăbit ca să-l ajungă din urmă. Lovitura nu fusese prea gravă, însă pentru moment dura îngrozitor. Pe jumătate amețit, se opri în capătul aleii, privi spre pustietatea din față, gâfâi și bolborosi în engleză: „A scăpat. Să-l ia dracu’!”

Pummairam se repezi spre el. Mâinile cercetătoare îl pipăiră pe Agent.

— Ești rănit, stăpâne? Te poate ajuta cu ceva servitorul tău? Of, vai mie, vai, n-am avut timp să învăț praștia cum trebuie și nici să țintesc bine, că-i împrăștiam mișelului creierii ca să-i mănânce câinele de colo.

— Tu... te-ai descurcat grozav de bine... Nu-i nimic.

Everard respiră adânc, cutremurându-se. Simți că se înzdrăvenește și că e mai sigur pe picioare iar durerea usturătoare dispare încet. Era încă viu. Ajungea un miracol pentru ziua aceea.

Avea totuși de rezolvat unele lucruri, și încă urgent. După ce Pummairam îi dădu pistolul, puse o mână pe umărul lui și privirile li se întâlniră.

— Ce-ai văzut, flăcăule? Ce crezi că s-a întâmplat adineaori?

— Păi, eu... eu. Cu o șiretenie de dihor, tânărul își veni în fire. Mi s-a părut că cerșetorul, deși nu era nicidecum așa ceva, a amenințat viața stăpânului meu cu un talisman a cărui putere i-a făcut un mare rău. Fie ca zeii să-și verse toate nenorocirile pe capul ticălosului care a voit să stingă lumina Universului! Și cu toate astea, bineînțeles că ticăloșia și răutatea lui n-au putut înfrânge vitejia stăpânului meu... Vocea îi scăzu până ajunse o șoptă misterioasă: ale cărui secrete jur să rămână încuiate în siguranță în inima credinciosului său servitor.

— Foarte bine, gemu Everard. Sigur, căci acestea sunt lucruri despre care oamenii simpli nu trebuie să cuteze a vorbi, de nu vor să fie loviți de dambla, surzenie și trânji. Bine-ai făcut, Pum. „Mi-ai salvat viața”, probabil, se gândi și

se aplecă să desfacă şnurul unei desăgi căzute la pământ. Poftim o recompensă neînsemnată, dar cu lingoul acesta ți-ai putea cumpăra ceva ce-ți place. Și-acum spune-mi, înainte de-a izbucni încăierarea asta, ai aflat care-i casa de-o caut, nu-i așa?

Dincolo de treburile importante ale momentului, dincolo de durerea care se dilua, de atacul pe nepusă-masă și de sentimentul de ușurare că supraviețuise, înverșunarea lui crescuse. În ciuda atâtor măsuri savante de precauție, acoperirea lui fusese spulberată la mai puțin de o oră de la sosire. Dușmanii nu numai că descoperiseră cartierul general al Patrulei, dar agentul lor își dăduse cumva seama pe dată că pe strada aceasta nu se aventurase un străin de rând, așa că nu ezitase nici o clipă să încerce să-l ucidă.

Era clar că va avea parte de o misiune plină de surprize. Iar la mijloc erau interese mai mari decât avea Everard chef să se gândească - în primul rând existența Tyrului, iar apoi destinul lumii.

Zakarbaal închise ușa iatacului depărtat de restul casei și o zăvori. Întorcându-se, îi întinse mâna după moda civilizației apusene.

— Bine-ai venit, spuse el în Temporală, limbajul Patrulei. După cum probabil îți amintești, numele meu e Chaim Zorach. Dă-mi voie să ți-o prezint pe soția mea, Yael.

Îmbrăcați amândoi în straie de canaaniti, aveau înfățișare de levantini, însă aici, izolați de angajații biroului și de servitorii casei, aspectul lor suferi o schimbare în postură, ținută, expresie a chipului și chiar în tonul vocii. Everard i-ar fi recunoscut ca aparținând secolului XX chiar dacă nu i s-ar fi spus. Atmosfera era la fel de înviorătoare pentru el ca și briza venită dinspre mare.

Se prezentă.

— Sunt Agentul Autonom pe care l-ați solicitat, adăugă el.

Yael Zorach făcu ochi mari și uimiți:

— Aha! Ce onoare. Ești... ești primul de rangul acesta pe care-l întâlnesc. Ceilalți care-au făcut cercetări erau doar tehnicieni.

Everard se strâmbă.

— Nu te mai minuna atât. Mă tem că n-am prea călcat cu dreptul până acum.

Povesti cum se desfășurase călătoria și poticneala de la sfârșitul ei. Ea se oferă să-i dea un tranchilizant, însă el refuză, explicând că durerea îi mai trecuse. Atunci soțul scoase pe dată ceea ce i-ar fi fost oricum mai de folos: o sticlă de scotch! După aceea se așezară fiecare pe unde crezură de cuviință.

Scaunele erau confortabile, aproape ca și cele de-acasă - un lux în mediul acesta, dar era de presupus că Zakarbaal, fiind un bărbat înstărit, putea să-și permită orice mărfuri din import. În rest, judecat după standardele viitorului, apartamentul se prezenta auster, cu toate că frescele, draperiile, lămpile și mobilierul erau de bun gust.

Stăteau într-o lumină calmă și răcoroasă; fereastra care dădea către o grădiniță fusese acoperită cu o perdea pentru a alunga arșița zilei.

— Ce-ar fi să ne relaxăm puțin și să ne cunoaștem înainte de a ne înhăma la treabă? sugeră Everard.

Zorach îl privi cu mirare.

— Chiar poți face asta după ce era să fii ucis?

Soția lui zâmbi.

— Mi se pare că tocmai asta ar trebui să facă, dragul meu, murmură ea. Și noi la fel. Amenințarea poate să mai aștepte. Ne pândește oricum, nu-i așa?

Din punga ținută la centură, Everard scoase câteva anacronisme pe care și le putuse îngădui, folosite până acum doar în clipe de singurătate: pipă, tutun, o brichetă. Zorach făcu uitată starea de încordare, chicoti și aduse țigări dintr-un cufăraș încuiat care conținea alte asemenea desfătări. Vorbirea lui căpătă un accent tipic pentru cartierul Brooklin:

— Agent Everard, ești american, nu?

— Da. Recrutat în 1954.

Oare câți ani trecuseră din propria-i viață „de când” răspunsese la anunțul din ziar, dăduse câteva teste și aflate despre o organizație care păzea *cursul epocilor*? Nu mai ținuse socoteală în ultima vreme. Asta n-avea prea mare importanță de vreme ce el și membrii organizației beneficiau de un tratament care-i menținea la aceeași vârstă.

— Hei, aveam impresia că voi doi sunteți israelieni.

— Chiar suntem, explică Zorach. De fapt, Yael e *sabra*. Eu însă n-am imigrat decât abia atunci când am început să practic arheologia acolo pentru o vreme și așa ne-am cunoscut. Asta era în 1971. Patru ani mai târziu am fost recrutați în Patrulă.

— Și cum s-a întâmplat asta?

— Am fost contactați, studiați și în final ni s-a spus adevărul. Bineînțeles că am îmbrățișat ideea. Munca e adeseori grea și presupune singurătate - ba într-un fel e chiar de două ori mai solitară când ajungem acasă în învoiri și nu ne putem făli în fața prietenilor și colegilor cu ceea ce-am făcut - dar în rest e absolut fascinantă. Zorach se întristă brusc. Cuvintele îi deveniră un murmur discret. În același timp, *postul* acesta e ceva special pentru noi. Nu numai că păstrăm baza și negoțul care ne oferă acoperirea, dar reușim să-i și ajutăm pe localnici din când în când. Sau cel puțin încercăm cât putem fără a da nimănui de bănuț că suntem altfel decât ei. Într-un fel, asta compensează cât de cât ceea... ceea ce vor face compatrioții noștri prin zona asta în viitorul îndepărtat.

Everard dădu din cap. Noțiunea nu-i era străină. Majoritatea agenților stabili erau specialiști precum cei doi; desăvârșindu-și carierele într-un singur mediu. Așa și trebuia dacă era nevoie să-l cunoască în amănunțime pentru a sluji scopurilor Patrulei. Ce sprijin ar putea oferi un personal născut în același mediu! Dar asemenea cazuri se

întâlneau foarte rar în epoci dinaintea secolului al optsprezecelea, era noastră sau în altele chiar mai târziu din această parte de lume. Cum ar putea o persoană care nu a crescut într-o societate industrială și științifică să înțeleagă ideea de mașină automată, ca să nu mai vorbim de vehicule care se deplasau într-o clipă dintr-un loc în altul sau din an în an? Doar vreun geniu apărut întâmplător, desigur; cu toate astea, majoritatea genilor identificate își croiau singure un loc în istorie și exista temerea că, spunându-le adevărul, ar putea apărea schimbări...

— Dă, încuviință Everard. Într-un fel, un agent liber ca mine are o viață mai ușoară. Echipele formate din soț și soție sau în general femeile... lertați-mi indiscreția, dar cum faceți cu copiii?

— A, avem doi acasă la Tel Aviv, răspunse Yael Zorach. Ne calculăm întoarcerile astfel încât să nu lipsim niciodată mai mult de câteva zile din viața lor. Lăsa să-i scape un oftat. Sigur, e ciudat când pentru noi trec luni și luni. Înviorându-se: da, dar la majorat vor fi și ei încorporați. Recrutorul nostru zonal i-a examinat deja și a afirmat că vor fi apți pentru a intra în Patrulă.

Dacă n-ar fi așa, se gândi Everard, ați mai putea rezista să-i vedeți îmbătrânind, suferind grozăviile ce vor urma, murind într-un târziu, în timp ce voi veți rămâne tineri la trup? O asemenea perspectivă îl făcuse să evite în repetate rânduri căsătoria.

— Am impresia că Agentul Everard se referă la copiii de-aici din Tyr, spuse Chaim Zorach. Înainte de a călători înapoi, pornind din Sidon - am venit cu o corabie la fel ca și tine, căci nu voiam să atragem prea mult atenția asupra noastră - am cumpărat discret câțiva copii de la un negustor de sclavi, i-am luat cu noi și i-am făcut să treacă drept ai noștri. Vor avea o viață liniștită în măsura în care vom putea să le-o dirijăm. Rămase nedeclarat faptul că de creșterea celor doi copii se ocupau mai mult servitorii: părinții adoptivi n-ar avea curajul să riște a-i iubi prea mult.

Asta ne ferește de a părea anormali. Dacă pântecul soției mele a devenit sterp, ei bine, acesta e un prilej obișnuit de amărăciune. Unii îmi reproșează că nu-mi găsesc o a doua soție sau măcar o concubină, dar în general fenicienii își văd de rosturile lor.

— Deci ți-neți la ei? Întrebă Everard.

— Da, în mare ne plac. Avem prieteni de ispravă printre ei. Așa și trebuie - după cât de importantă este dependența cauzală a acestui loc.

Everard se încruntă și pufăi din pipă. Corpul ei devenise liniștitor de cald în strânsoarea mâinii, mocnind roșiatic precum o vatră minusculă.

— Socotiți că-i corect așa?

Soții Zorach rămaseră surprinși.

Desigur! zise Yael. *Știu* că e corect. Nu ți s-a explicat?

Everard își alege cuvintele cu grijă:

— Și da, și nu. După ce mi s-a cerut să cercetez situația și am fost de-acord, m-am documentat asupra tuturor informațiilor existente asupra acestui mediu. Într-un fel, am învățat prea multe și a început să-mi fie greu să văd pădurea din cauza copacilor. Știu totuși din propria-mi experiență că înainte de a porni în misiune e recomandabil să eviți generalizările schematice. Ar fi greu să vezi copacii din pricina pădurii, ca să zic așa. Planul meu era ca de îndată ce voi fi picat în Sicilia și voi fi luat o corabie spre Tyr să găsesc răgazul de a rumega toate informațiile și de a-mi forma propriile idei. Dar lucrurile n-au prea ieșit așa cum gândeam eu, pentru că atât căpitanul cât și echipajul au devenit cumplit de curioși cu privire la persoana mea; mi-am secătuit energia mintală răspunzându-le la întrebări, care erau adesea foarte inteligente, fără să las să-mi scape vreo păsărică din gură. Făcu o pauză. Desigur, rolul Feniciei în general și al Tyrului în particular este evident pentru istoria iudaică.

Pentru regatul încheiat de David din Israel, Iudeea și Ierusalim - acest oraș avea să devină curând principala

influență civilizatoare, partenerul comercial preponderent și fereastra spre lumea din afară. Acum Solomon consolida prietenia dintre tatăl său și Hiram. Tyrienii ofereau majoritatea materialelor și aproape toată mâna de lucru calificată pentru construirea Templului și a altor clădiri mai puțin cunoscute. Ei vor porni în îndrăznețe călătorii comerciale și de explorare împreună cu evreii. Tyrienii îl vor credita pe Solomon cu o cantitate imensă de bunuri, o datorie pe care el n-o va putea achita decât prin cedarea câtorva zeci de sate... cu toate consecințele subtile care vor apărea pe termen lung.

Subtilitățile mergeau totuși mai adânc. Bune sau rele, gândirea, obiceiurile și credințele feniciene pătrundeau în regiunile învecinate; Solomon însuși aducea ofrande și sacrificii zeilor fenicieni. Iahvé¹ nu va deveni cu adevărat singurul domn al evreilor decât atunci când captivitatea sub babilonieni îi va sili la aceasta, ca un mijloc de a-și păstra o identitate pe care zece dintre triburile lor o pierduseră deja. Înainte de asta însă, Regele Ahab al Israelului o va fi făcut regina sa pe prințesa tyriană Jezebel. Cei doi nu-și meritau prostul renume; politica alianțelor străine și a toleranței religioase interne pe care se străduiau să le promoveze ar fi putut salva regatul de la prăbușire definitivă. Din nefericire, intențiile lor s-au ciocnit de cele ale fanaticului Elia² - „preotul musulman turbat de pe muntele Gilead”, cum îl va numi Trevor Roper mai târziu. Și totuși, dacă păgânismul fenician nu i-ar fi îndemnat la revoltă, ar mai fi făurit profeții credința care avea să reziste mii de ani pentru a reface lumea?

— A, da, încuviință Chaim. Țara Sfântă e invadată de vizitatori. Baza din Ierusalim e copleșită tot timpul, încercând să facă ordine în trafic. La noi vin mai puțini, majoritatea oameni de știință din diferite ere, comercianți

¹ Iahvé - (sau Yahweh) sau Domnul, divinitate biblică centrală. (n. tr.).

² Elia - (Elijah) profet evreu din perioada Regelui Ahab și a a Reginei Jezebel. (n. tr.)

de opere de artă și altele asemenea, câte-un turist bogat. Domnule, eu susțin totuși că acest loc, Tyrul, este centrul nodal al erei. Apoi cu o voce tăioasă: iar dușmanii noștri par să fi ajuns la aceeași concluzie, corect?

Everard se simți cuprins de adevărul acestor cuvinte. Tocmai pentru că faima Ierusalimului o va umbri pe cea a Tyrului în ochii celor din viitor, această bază era mai prost dotată cu personal decât multe altele; ca urmare, devenise înspăimântător de vulnerabilă; iar dacă ea constituia cu adevărat un mugure al viitorului și era retezat...

Vii și limpezi, evenimentele îi trecură prin fața ochilor de parcă nu le-ar fi cunoscut până atunci.

Când oamenii au construit prima mașină a timpului, mult după secolul în care trăia Everard, supraoamenii danielieni sosiseră și mai de departe pentru a organiza forța de ordine a arterelor temporale. Forța avea să acumuleze cunoștințe, să ofere îndrumare, să-i ajute pe cei aflați la strâmtoare, să-i potolească pe răufăcători; dar aceste acte de bunăvoință erau colaterale față de funcția sa reală, care era aceea de a-i păstra pe danielieni. Nimeni nu-și pierde voința proprie doar pentru că merge în trecut. El poate influența oricând desfășurarea evenimentelor. E adevărat că forța lor de curgere inerțială devine uneori enormă. Fluctuațiile minore se nivelează curând. Dacă, de exemplu, un individ de rând a trăit mult ori a murit de tânăr, a prosperat sau nu, asta nu va crea diferențe notabile la câteva generații distanță. Asta dacă individul acela nu era cumva, să zicem, Șalmanasar¹ sau Genghis Han sau Oliver Cromwell sau V. I. Lenin; Kung Fu-Tse sau Pavel din Tirs sau Muhammad ihn Abdallah; Aristotel sau Galileo sau Newton sau Einstein... Schimbă tu așa ceva, călătorule de mâine, și vei rămâne tot ceea ce ești, însă oamenii care te-au adus acolo nu mai există, nici n-au existat vreodată, Pământul va avea cu totul alt destin, iar tu și amintirile tale vor exprima lipsa de cauzalitate, haosul suprem care pândește din adâncul cosmosului.

¹ Șalmanasar - rege asirian. (n. tr.).

Până în acel moment, în propria lui falie de lume și timp, Everard trebuise să-i oprească pe cei nechibzuiți și ignoranți înainte ca ei să declanșeze o asemenea catastrofă. Nu erau întâmplări obișnuite; de regulă, societățile care posedau capacitatea călătoriei în timp își instruiau foarte minuțios trimișii. Cu toate astea, în decursul unui milion de ani sau mai mult, puteau să apară și erori.

La fel și cu crimele.

Everard vorbi rar:

— Înainte de a trece la detalii legate de banda asta și de activitățile ei...

— E întristător cât de puține detalii deținem, mormăi Chaim.

— ... aș dori să-mi dați o idee privind raționamentul lor. De ce au ales Tyrul pentru a ucide? Vreau să zic, în afara relației cu evreii?

— Păi, pentru început, spuse Zorach, să ținem seama de evenimentele politice care vor avea loc în viitor. Hiram a devenit cel mai puternic rege din Canaan și puterea aceasta va dura și după moartea lui. Tyrul va rezista în fața asirienilor când aceștia vor sosi, cu tot ce presupune o asemenea statornicie. El va extinde comerțul pe mare până în Britania. Va întemeia colonii, cea de căpetenie fiind Cartagina. (Everard strânse din buze. Avea motive să știe mult prea bine cât de greu cântărise Cartagina pentru istorie.) Tyrul va ceda perșilor, dar mai degrabă de bună voie și, printre multe altele, el va asigura grosul flotei lor când vor ataca Grecia. Această aventură va da greș, bineînțeles, dar imaginează-ți cum ar fi arătat lumea dacă grecii n-ar fi avut de înfruntat o asemenea primejdie. Tyrul va cădea mai târziu pradă lui Alexandru cel Mare, dar numai după un asediu care va ține luni și luni - o întârziere în mersul lui înainte care va avea de asemenea consecințe incalculabile.

Între timp, ceea ce contează este că, fiind statul fenician cel mai important, el se va afla în primele rânduri în

răspândirea ideilor feniciene în alte părți. Da, chiar și printre greci. Există concepte religioase - Afrodita, Adonis, Heracles și alte zeități - care își au obârșia în divinități feniciene. Să nu uităm alfabetul, o invenție feniciană. Tot navigatorii fenicieni vor aduce vești despre Europa, Africa, Asia. Și mai sunt de menționat progresele în construirea de corăbii și cunoștințele marinărești.

Cu un ton tot mai aprins de entuziasm:

— Și mai presus de toate, aș zice că aici s-a aflat originea democrației, a valorii și drepturilor individului. Și asta nu pentru că fenicienii ar avea asemenea teorii; filozofia, ca și arta, de altfel, nu va fi niciodată caracteristica lor decisivă. Cu toate astea, neguțătorul temerar - explorator sau întreprinzător - este idealul lor, bărbatul care își croiește singur drum, hotărându-și soarta. La el acasă, Hiram nu-i nicidecum regele-zeu tradițional ca în Egipt sau Orient. Adevărat, și-a moștenit tronul, dar el conduce în primul rând magistrații - magnații care trebuie să aprobe orice decizie importantă pe care o ia. În realitate, Tyrul seamănă întrucâtva cu republica venețiană medievală din zilele ei de glorie.

Nu avem personal științific suficient pentru a descifra procesul pas cu pas, asta nu. Dar sunt convins că grecii și-au dezvoltat instituțiile democratice sub puternica influență feniciană - și de unde și-ar fi extras țara ta ori a mea aceste idei de democrație dacă nu de la greci?

Zorach lăsă pumnul să-i cadă greu pe brațul scaunului. Cu cealaltă duse paharul cu whisky la buze și luă o înghițitură lungă din băutura arzătoare.

— Asta au aflat ticăloșii! exclamă el. Pun în pericol Tyrul deoarece în felul acesta vor ține întregul viitor al rasei umane sub amenințarea armelor!

După ce desfăcu un holocub, îi arătă lui Everard ce se va întâmpla peste un an.

Făcuse un film cu un soi de minicameră, de fapt un înregistrator molecular din secolul douăzeci și doi disimulat ca piatră prețioasă montată pe un inel. („Făcuse” reprezenta singura modalitate cam absurdă de a exprima în limbajul obișnuit felul în care se plimbase înainte și înapoi prin timp. Gramatica limbii Temporale cuprindea toate timpurile adecvate.) Adevărat, nu era preot sau ucenic, însă ca profan care făcuse donații generoase, astfel încât zeița să-i binecuvânteze călătoriile, îi fusese permis accesul la fața locului.

Explozia se petrecu (se va petrece) chiar de-a lungul acestei străzi, în micul templu al lui Ashtarte. Având loc noaptea, nu a vătămat pe nimeni, dar a distrus sanctuarul interior. Răsucind obiectivul, Everard studie zidurile crăpate și afumate, altarul și idolul sfărâmate, relicve și comori împrăștiate peste tot, bucăți contorsionate de metal. Hierofanți ¹ muți de groază se zbuciumau să potolească mânia divină cu rugăciuni și ofrande, la locul dezastrului și în toate locurile sacre din oraș.

Agentul a ales un volum de spațiu din interiorul scenei și-l mări. Bomba pulverizase purtătorul, dar fragmentele nu puteau fi luate drept altceva. Un vehicul pentru salturi în timp, de două locuri, de felul celor care circulau încoace și încolo cu miile pe culoarele temporale, se materializase și explodase instantaneu.

— Am adunat niște praf și fragmente carbonizate fără să fiu văzut și le-am trimis în timpul viitor spre analiză, spuse Zorach. Laboratorul a constatat că explozivul fusese de origine chimică - numele lui e *Fulgurit B*.

Everard dădu din cap.

— Cunosc materialul. Folosit în mod obișnuit vreme îndelungată, începând cu perioada imediat următoare a ciclului nostru de viață. Prin urmare, ușor de obținut în cantități mari fără a lăsa urme - cu mult mai lesne decât furtul de izotopi. Și nici n-a fost nevoie de o cantitate prea

¹ Hierofant — preot care prezida misterele eleusine. (n. tr.).

mare ca să provoace distrugerile astea... Presupun că n-ai reușit să interceptezi vehiculul.

Zorach clătină din cap.

— Nu. Sau mai bine zis, ofițerii Patrulei n-au putut. S-au întors în timp înaintea evenimentului, au instalat instrumente de tot felul care puteau fi ascunse, dar... Totul se petrece cu atâta iuțeală...

Everard își duse mâna la bărbie. Tuleiele bărbii erau aproape mătăsoase; briciul din bronz și absența săpunului nu-l puteau ajuta să se bărbiească așa cum ar fi vrut. Se gândi în treacăt că puțină asprime a bărbii l-ar fi umplut de bucurie.

Era destul de clar ce se întâmplase. Vehiculul nu avusese oameni la bord și fusese trimis pe pilot automat dintr-un punct necunoscut din spațiu-timp. Pornirea activase detonatorul, astfel încât bomba sosise în plin proces de explozie. Cu toate că agenții Patrulei puteau identifica momentul, nu puteau face nimic pentru a împiedica evenimentul.

Oare o tehnologie mai avansată decât a lor, chiar cea daneliană, ar fi putut face asta? Everard își imaginează un dispozitiv plasat înaintea momentului, care să genereze un câmp de forță pentru a absorbi violența exploziei. Ei bine, asta nu se întâmplase încă, prin urmare, ar putea fi o imposibilitate fizică. Mai plauzibil era că danielienii nu interveneau pentru că răul *fuse* produs - sabotorii puteau încerca din nou - iar în sine, un asemenea joc de-a pisica și șoarecele ar putea afecta continuum-ul în mod iremediabil... Se scutură alungând ideea și întrebă abrupt:

— Și tyrienii înșiși ce explicație vor da?

— Nici una care să țină de dogmă, îi răspunse Yael Zorach. Ei nu împărtășesc felul nostru de *Weltanschauung*¹, să ții seama de asta. Pentru ei lumea nu e guvernată în întregime de legile naturii, ea e capricioasă, schimbătoare, miraculoasă.

¹ Weltanschauung - (lb. germ. În text). Concepție despre lume. (n. tr.).

Și fundamental au dreptate, nu? Everard se simți străbătut de un fior.

— Când nu se va mai petrece nimic miraculos, interesul lor pentru viață se va stinge, continuă ea. Cronicile care vor consemna evenimentul se vor pierde; pe de altă parte, fenicienii nu prea se simt îndemnați să scrie cronici. Vor socoti că cineva a făcut ceva rău și a provocat mânia tunătoare a cerului. Și nici măcar nu se vor gândi că e vorba în mod obligatoriu de un om; putea să fi fost o gâlceavă între zei. Prin urmare, nimeni nu va deveni țăp ispășitor. După o generație sau două, incidentul va fi dat uitării, doar dacă nu va intra în folclor.

Chaim Zorach aproape că explodează:

— Asta în cazul că ticăloșii nu vor recurge la ceva mai grav.

— Da, să vedem biletul cu cererile lor, îl rugă Everard.

— Mi-a rămas doar o copie. Originalul a plecat în viitor pentru a fi studiat.

— Da, sigur, știu asta. Am citit concluzia laboratorului. Cerneală sepie pe un pergament de papyrus, nimic revelator. Găsit la ușa ta, probabil aruncat dintr-un alt vehicul pentru salturi în timp, fără pilot, care a trecut pe aici.

— Sigur că a fost azvârlit astfel, îi reaminti Zorach. Agenții care au venit au instalat instrumente pentru noaptea aceea și au detectat un asemenea vehicul. Ar fi putut încerca să-l captureze, dar la ce bun? A fost prezent aproximativ o milisecundă. Aproape sigur că n-ar fi oferit nici un indiciu. Și în orice caz, strădania ar fi creat un asemenea haos încât mi-ar fi adus pe cap vecinii curioși să vadă ce s-a întâmplat.

Îi aduse lui Everard documentul spre examinare. Agentul Patrulei Timpului aruncase o privire asupra transcrierii, căci asta făcea parte din instructaj, dar spera că la vederea scrisului îi va sugera ceva, orice.

Cuvintele fuseseră desenate cu o peniță din trestie, contemporană, destul de bine mănuită. (Asta presupunea că cel care scrisese cunoștea bine mediul, dar acest lucru era deja evident.) Literele erau tipărite, nu cursive, deși apăreau unele înflorituri exagerate. Limba era Temporală.

„Către Patrula Timpului, din partea Comitetului de Dezvoltare, salutări!” Bine măcar că nu apărea nimic din jargonul fățarnic al vreunei armate populare de eliberare națională sau al vreunei organizații de același soi, limbaj care-l îngreșosase pe Everard în a doua parte a secolului său de obârșie. Indivizii aceștia erau de-a dreptul bandiți. Doar dacă nu cumva se prefăceau că sunt bandiți cu scopul de a-și ascunde cu totul originea...

„După ce ați asistat la consecințele exploziei unei mici bombe plasate într-un loc bine ales din Tyr, sunteți invitați să fiți martori la rezultatele unui baraj în întregul oraș.”

Împovărat de gânduri, Everard clătină din nou din cap. Dușmanii lui erau șireți. O amenințare privind uciderea sau răpirea unei persoane - chiar a Regelui Hiram de exemplu - ar fi fost fără valoare dacă nu cumva goală de conținut. Patrula ar instala o gardă în jurul unei asemenea personalități. Dacă într-un fel sau altul acțiunea ar fi reușit, Patrula ar merge înapoi în timp și ar aranja ca victima să se afle în cu totul alt loc în momentul atacului; asta ar face ca evenimentul „să nu se întâmple.” Evident că așa ceva presupunea riscuri pe care echipa detesta să și le asume și în cel mai bun caz ea ar trebui să depună o activitate susținută pentru a fi sigură că prin acțiunea de salvare în sine viitorul nu era modificat.

Dar cum să muți toate clădirile de pe o insulă pentru a fi puse la adăpost? La o adică, populația ar putea fi evacuată. Orașul va rămâne. La urma-urmei, el nu era mare ca suprafață, cu toate că din punct de vedere istoric domina tot ce exista - aproximativ 25 000 de oameni aglomerați pe circa 140 de acri¹. Câteva tone de explozibil puternic l-ar

¹ aprox. 1,75 km² (n.tr.)

transforma în ruine. Distrugerea nici n-ar trebui să fie totală. După o asemenea manifestare de furie înspăimântătoare nimeni n-ar mai îndrăzni să se stabilească aici. Tyrul s-ar destrăma, ar deveni un oraș-fantomă, în timp ce toate secolele și mileniile, toate ființele umane și viețile lor și civilizațiile la dezvoltarea cărora el a contribuit... toate acestea vor fi mai puțin decât fantome.

Everard se simți cuprins din nou de un tremur. *Să nu-mi spună nimeni că nu există rău absolut*, gândi el. *Creaturile astea...* Se sili să continue lectura:

„Prețul îndurării noastre este foarte rezonabil, mai exact, o simplă informație. Dorim să cunoaștem datele necesare pentru construirea unui transmutor de masă Trazon...”

La vremea când această instalație era concepută, adică în perioada celei de-a Treia Renașteri Tehnologice, Patrula se înfățișase în fața creatorilor ei, cu toate că aceștia trăiau într-o epocă anterioară înființării organizației. Fusese drastic restrâns accesul la utilizarea aparatului, lucru valabil chiar și pentru deținerea de date privind existența lui, ca să nu mai vorbim de informațiile în legătură cu modul de realizare. Adevărat, posibilitatea de a transforma orice obiect material, fie el o grămăjoară de gunoi, în altul, precum o piatră prețioasă ori o mașină ori un corp viu, ar fi adus o prosperitate de neînchipuit pentru întreaga specie. Nenorocirea era că se puteau produce la fel de ușor și cantități nelimitate de arme sau otrăvuri sau atomi radioactivi...

„Veți transmite datele în formă digitală de la Palo Alto, California, Statele Unite ale Americii, vreme de douăzeci și patru de ore în ziua de vineri, 13 iunie 1980. Lungimea de undă folosită... codul digital... Confirmarea de primire va fi continuitatea existenței realității în culoarul vostru de timp...”

Și aceasta era o idee îndrăzneță și inteligentă. Mesajul nu putea fi recepționat accidental de vreun radioamator dar, în același timp, traficul radio din Silicon Valley era atât

de intens încât era eliminată orice posibilitate de detectare a receptorului.

„Nu vom utiliza aparatul pe planeta Pământ. Prin urmare, Patrula Timpului nu trebuie să se teamă că va încălca Prima Directivă prin ajutorul ce ni-l va oferi. Dimpotrivă, nici nu puteți găsi altă cale pentru a vă conserva, nu-i așa?

Cu complimente și speranțe.”

Fără semnătură.

— Transmisia va avea loc, așa e? întrebă Yael aproape în șoaptă. În semiobscuritatea plină de umbre a camerei ochii ei mari licăreau nefiresc. *Are copiii undeva în viitor, își reaminti Everard. Vor dispărea o dată cu lumea lor.*

— Nu, răspunse el.

— Și totuși realitatea noastră rămâne! izbucni Chaim. Tu ai venit din ea, pornind din viitorul anului 1980. Înseamnă că trebuie să-i fi prins pe criminali.

Everard oftă și asta păru să-i lase o umbră de durere în piept.

— Știi foarte bine că-i așa, spuse el impasibil. Natura cuantică a continuum-ului... Dacă Tyrul explodează noi vom rămâne, dar strămoșii noștri, copiii voștri, tot ce cunoșteam, nu. Istoria va fi total diferită. E problematic dacă ceea ce-a mai rămas din Patrulă va putea să repună istoria pe făgașul ei - sau să abată dezastrul. Aș zice că e puțin probabil.

— Și atunci cu ce se vor fi ales criminalii?

Adresată cu voce gâtuită, întrebarea era crudă.

Everard ridică din umeri.

— Cu un anume sentiment primitiv de satisfacție, bănuiesc. Dacă nu greșesc, tentația de a lua locul lui Dumnezeu pândește și în cei mai buni dintre noi. Iar tentația de a juca rolul lui Satan e cam același lucru. Pe de altă parte, ticăloșii și-au luat măsura de precauție de a rămâne într-un timp dinaintea momentului exploziei și vor exista în continuare. Ar avea astfel mari șanse de a deveni stăpânii absoluți asupra unui viitor în care n-ar mai rămâne

decât fragmente din Patrula care li se opune. Sau, în caz că nu vor reuși, măcar se distrează încercând.

Uneori chiar și eu mi-am ieșit din sărite în fața restricțiilor ce mi s-au impus. „*lubirea, Eu și Soarta de-am urzi / Să prindem Planul Firii într-o zi...*” ¹

— Pe lângă acestea, adăugă el, e de conceput că danielienii vor anula hotărârea și ne vor da ordin să le dezvăluim secretul. Iar eu m-aș întoarce acasă ca să constat că trăsăturile lumii mele nu mai sunt aceleași. O variație neînsemnată în ceea ce privește secolul douăzeci, căci nu va fi afectat nimic palpabil.

— Dar secolele următoare? întrebă Yael pe nerăsuflăte.

— Aici e problema. N-avem decât promisiunea bandei că-și va îndrepta atenția către planetele din viitorul îndepărtat și situate dincolo de Sistemul Solar. Pun rămășag pe ce vreți că făgăduiala asta n-are nici o valoare. Date fiind posibilitățile transmutorului, de ce n-ar face un joc dublu cu Pământul? El va fi pe vecie *globul uman* și nu văd cum i-ar putea împiedica Patrula.

— Dar cine sunt ei? șopti Chaim. Ai vreo idee?

Everard luă o înghițitură de whisky și trase un fum de parcă ar fi sperat ca dogoarea să treacă de pe limbă în chiar spiritul lui.

— Prea devreme ca să-mi dau seama din sectorul meu personal de lume... sau din al vostru. E de la sine înțeles că vin dintr-un viitor îndepărtat, deși nu au ajuns încă în Era Unicității care-i precede pe danielieni. Era iminentă scurgerea de informații despre transmutor de-a lungul atâtor milenii - atât cât cineva să priceapă despre ce aparat ar fi vorba și la ce i-ar putea sluji. Nu încape nici o îndoială că individul care a gândit asta și amicii lui sunt niște aventurieri dezrădăcinați; le e absolut indiferent că acțiunea lor amenință să elimine chiar societatea care i-a zămislit împreună cu oamenii pe care i-au cunoscut

¹ Versuri dintr-un catren al poetului persan Omar Khayam - Rubaiat XXII (n. tr.)

vreodată. Însă nu cred că sunt neldorienii, de exemplu. Trebuie ca dușmanul nostru și-a petrecut ani buni, a făcut mari eforturi ca să ajungă să cunoască mediul fenician atât de bine încât să înțeleagă că el este de fapt un punct nodal.

Creierul organizator trebuie să fie cel puțin genial. Dar cu o ușoară înclinație spre infantilism - ați băgat de seamă că data e vineri treisprezece? În aceeași ordine de idei, au realizat sabotajul practic în pragul casei voastre. Metodele de lucru - plus faptul că am fost recunoscut ca membru al Patrului - mi-ar sugera un nume; Merau Varagan, oare?

— Cine?

Everard nu răspunse. Continuă să murmure, mai mult pentru sine:

— Da, tot ce se poate. Cu toate că treaba nu mi-e de mare folos. Banda asta a învățat bine lecția, pentru epoca de-acum cel puțin... Sigur... da, le-ar trebui o bază de date care să acopere câțiva ani buni. Iar postul de aici n-are oameni suficienți. La naiba, situația e valabilă pentru întreaga Patruță. *Indiferent de longevitatea agenților. Mai curând sau mai târziu, tot i se-ntâmplă ceva fiecăruia dintre noi. Iar noi nu facem pasul înapoi pentru a anula moartea tovarășilor noștri, nici măcar pentru a-i vedea din nou în perioada cât trăiau, pentru că asta ar crea în timp o mișcare turbionară care ar putea deveni o adevărată furtună; sau dacă nu s-ar întâmpla așa ceva, ne-am simți torturați.* Putem detecta vehicule de călătorit în timp la sosire și la plecare dacă știm unde și când să instalăm instrumentele. În felul acesta au descoperit membrii bandei că aici s-ar afla Cartierul General al Patrului, dacă nu cumva au aflat întâmplător, deghizați ca vizitatori care nu băteau la ochi. Ori ar fi putut intra în era asta în alt loc și au venit cu un mijloc de transport obișnuit, arătând ca oricare dintre nenumărații oameni din ziua de azi așa cum am încercat și eu.

Nu putem scotoci orice colțișor din spațiu-timpul local. Nu avem oameni și nici nu îndrăznim să riscăm o perturbare pe

care ar putea-o crea activitatea noastră. Nu. Chaim, trebuie să găsim singuri niște indicii pentru a îngusta aria de cercetat. Dar cum? De unde să încep?

Pentru că acoperirea îi fusese penetrată, Everard acceptă camera pe care i-o oferi familia Zorach. Se va simți mai comod aici decât la un han și va avea la îndemână orice aparate trebuincioase. Cu toate astea, va rămâne izolat de viața adevărată a orașului.

— O să-ți aranjez o primire la rege, îi promise gazda. Fără dificultate; e un om luminat și cu siguranță că va voi să cunoască o persoană exotică așa ca tine. Râse înfundat. Prin urmare, va fi foarte normal ca Zakarbaal Sidonianul, care trebuie să cultive prietenia tyrienilor, să mijlocească pentru rege o întrevvedere neprotocolară cu tine.

— Foarte bine, răspunse Everard, iar mie îmi va face plăcere să-l vizitez. S-ar putea să ne fie chiar de folos. Între timp, noi... ăă, noi mai avem câteva ore de lumină la dispoziție. Cred c-o să mă plimb puțin prin oraș, să încerc să-i simt pulsul, poate miros ceva dacă o să am noroc.

Zorach îl privi mirat.

— S-ar putea să fii tu cel mirosit. Sunt sigur că ucigașul încă te pândește.

Everard ridică din umeri.

— O să risc și poate că o să pățească el ceva urât. Împrumută-mi o armă, te rog. Sonică.

Reglă arma pentru a paraliza ținta, nu s-o ucidă. Un prizonier viu era primul lucru pe lista de cadouri pentru ziua lui de naștere. Dar întrucât dușmanul se aștepta ca el să fie pregătit, nici nu era de anticipat un nou atentat împotriva lui - cel puțin astăzi.

— Ia și un blaster, îl îndemnă Zorach. E în stare să te atace din aer. Vine cu un vehicul în clipa și locul în care te găsești, plutește în antigravitație și trage la nimereală. Oamenii ăștia n-au motive să rămână în umbră ca noi.

Everard își puse armele la brâu, una într-o parte, una în cealaltă. Orice fenician care le-ar observa le-ar lua drept

farmece sau ceva de genul acesta și, în plus, ele vor rămâne acoperite de mantie.

— Nu prea-mi vine să cred că merit atâta efort și risc, comentă el.

— Dar mai devreme de ce-ai meritat? De unde știa individul că ești agent?

— Poate c-a avut o descriere. Mereu Varagan și-ar fi dat seama că pentru misiunea asta era plauzibil să se trimită câțiva agenți Autonomi, printre care și eu. Asta mă face să fiu din ce în ce mai convins că el e organizatorul complotului. Dacă am dreptate, avem un oponent periculos și greu de prins.

— Rămâi în mijlocul oamenilor ca să fii văzut, îl rugă Yael Zorach. Fă tot posibilul ca să te întorci înainte de căderea întunericului. Se-ntâmplă rar crime pe aici, dar străzile aproape pustii și neluminate pot face din tine o țintă ușor de atacat.

Everard își imaginează urmărindu-și urmăritorul prin noapte, dar hotărî să nu încerce să provoace o asemenea situație decât în caz extrem.

— Bine, o să mă-ntorc la cină. Vreau să aflu cum e mâncarea tyriană - pe uscat, nu rații marinărești.

Ea făcu un efort să zâmbească.

— Îmi pare rău, dar nu-i nemaipomenit de bună. Localnicii nu sunt senzualiști. Am reușit totuși s-o învăț pe bucatăreasa noastră câteva rețete din timpurile viitoare. Îți place peștele umplut ca aperitiv?

Umbrele se alungiseră și aerul se mai răcorise puțin când Everard porni în plimbare. Traficul era agitat de-a lungul străzii ce se întretaia cu Lumânărilor, dar nu mai mult decât de obicei. Situat pe apă, Tyrul și Usu erau în general ferite de arșița teribilă a amiezii care impusese o siestă la această oră în multe țări și nici un fenician demn de asemenea nume nu-și permitea să doarmă în orele când ar fi putut scoate un profit.

— Stăpâne! ciripi o voce veselă în spatele lui.

„Aha, e micul șobolan pe care l-am cules de pe chei.”

— Salutare, Pummairam, spuse Everard. Băiatul se ridică dintr-un salt din poziția ghemuită în care stătea. Ce aștepti?

Silueta firavă și tuciurie făcu o plecăciune adâncă, deși ochii și buzele exprimau atât hârjoană cât și respect.

— Ce alta decât împlinirea speranței aprins invocate de a-i mai putea sluji luminății tale?

Everard se opri și se scărpină în cap. Copilul fusese extraordinar de iute și probabil că-l salvase de la moarte, dar...

— Păi știi, regret, dar nu mai am nevoie de tine.

— Vai, domnul meu, glumești! Privește-mă cum râd, desfătat de hazul tău! O călăuză, un ghid, un paznic împotriva pungașilor și a... anumitor persoane și mai primejdioase - bineînțeles că un stăpân atât de darnic, nu-l va lipsi pe sărmanul flăcăiandru de măreția prezenței lui, de binefacerile spiritului său, de amintirea de neuitat din anii ce vin că a călcat pe urmele magnificei lui persoane.

Cu toate că vorbele-i erau lingușitoare, tipice pentru convențiile acestei societăți, vocea suna oricum, numai măgulitoare nu. Pummairam se distra, asta înțelese Everard. Fără îndoială că și el era curios, dar și dornic să mai câștige ceva. Aproape că tremura stând și privindu-l drept în ochi pe bărbatul impunător.

Everard se hotărî.

— Ai câștigat, pungașule! spuse el și zâmbi încântat când Pummairam porni să țină și să danseze. La urma-urmei, nu era o idee proastă să aibă un asemenea slujitor. Nu-și pusese în minte să cunoască orașul și nu doar să admire pur și simplu priveliști? Acum să-mi spui cum crezi că mă poți sluji.

Băiatul rămase locului, își înălță capul și duse un deget la bărbie.

— Asta depinde de dorința stăpânului meu. Dacă-i vorba de afaceri, ce fel și cu cine. Dacă-i vorba de plăceri, așijderea. Stăpânul meu n-are decât să spună ce pofteste.

— Hmm... *La o adică, de ce n-aș fi cinstit cu el, mă rog, în limite rezonabile? Dacă nu mă va mulțumi îl voi putea alunga, deși e de așteptat că se va agăța ca un păduche.* Atunci ascultă, Pum. Am treburi importante de împlinit în Tyr. Da, poate ele îi privesc pe magistrați și chiar pe rege. Ai văzut cum a încercat vrăjitorul acela să mă oprească. Dar tu m-ai ajutat împotriva lui. Iar de s-ar repeta, s-ar putea să nu mai fiu la fel de norocos. Mi-e peste poate să-ți spun mai multe despre asta. Cred totuși că-nțelegi dorința mea de a afla cât mai multe și de a întâlni oameni de tot soiul. Ce-mi sugerezi? O tavernă poate, unde să ofer tuturor de băut?

Chipul mobil ca argintul viu al lui Pum îngheță într-o expresie de seriozitate. Se încruntă și rămase cu privirea pierdută în depărtare vreme de câteva clipe, după care pocni din degete și chicoti înveselit.

— A, bineînțeles!... Excelent, stăpâne! Nu-ți pot recomanda un început mai bun decât o vizită la Marele Templu al lui Ashera.

— Ce spui?

Uimit, Everard trecu iute în revistă informațiile plantate în creierul lui. Ashera, pe care Biblia o va numi Ashtarte, era consoarta lui Melquart, zeul-patron al Tyrului - Baal Melek-Qart-Sor. O figură puternică cu drepturi depline, zeiță a fertilității masculine, animale și a pământului, o femeie-războinic care a provocat o dată chiar infernul pentru a-și rechema iubitul dintre morți, o regină a mării pentru care Tanit ar putea fi un simplu avatar... Da, ea era Ishtar¹ care va pătrunde în lumea greacă sub numele de Afrodita.

— Da, în necuprinsa lui înțelepciune stăpânul meu știe cu siguranță că ar fi o greșeală copilărească pentru un vizitator, cu atât mai mult pentru un vizitator important să

¹ Ishtar - zeiță mesopotamiană a dragostei, fecundității, a înțelepciunii, a bățăliilor sângeroase. (n. tr.).

nu îi aducă ofrandă ei pentru ca ea să-i aducă, printr-un zâmbet, noroc în strădanii. Adevăr îți spun, dacă preoții ar auzi de-o asemenea scăpare, s-ar azvârli asupra ta. Asta a pricinuit necazuri cu unii dintre trimișii Ierusalimului. De asemenea, n-ar fi o faptă bună să scape o doamnă din robie și întristare? Pum zâmbi complice, îi făcu un semn cu ochiul și-l îmboldi cu cotul pe Everard. Ca să nu mai spunem c-ar fi o escapadă plăcută.

Agentul Patrulei își aduse aminte. Pe moment fusese luat prin surprindere. La fel ca mulți alți semiți ai acestei ere, fenicienii cereau fiecărei femei născută liberă să-și sacrifice virginitatea în altarul zeiței ca prostituată sacră. Ea nu se putea căsători decât după ce un bărbat îi acorda această favoare. Obiceiul nu însemna nicidecum destrăbălare, căci el își avea originea în riturile fertilității și temerilor din Epoca de Piatră. Desigur, el atrăgea și pelerini sau vizitatori străini, iar de pe urma lor se putea câștiga întotdeauna câte ceva.

— Sper că obiceiurile neamului nu-l opresc pe stăpânul meu de la o asemenea faptă? ! se interesă îngrijorat băiatul.

— Ei bine.... nu.

— Strașnic! Pum îl luă pe Everard de cot și-l îndrumă. Dacă stăpânul va permite servitorului său să-l însoțească ar fi posibil ca el să recunoască pe câte cineva cu care să merite a se întâlni. Permite-mi să-ți spun că în ciuda înfățișării mele umile cunosc lumea și-mi țin urechile ciulite și ochii larg deschiși. Toate astea le pun la picioarele stăpânului meu.

Everard zâmbi puțin strâmb și continuă să pășească înainte. De ce n-ar profita? Cinstit vorbind, după îndelungatul voiaj simțea nevoia unei femei; și era adevărat că în această societate vizitarea unei case sfinte de prostituție constituia o acțiune caritabilă, nu o exploatare; și s-ar putea chiar să prindă un fir pentru a-și duce la bun sfârșit misiunea...

Înainte de toate, ar fi bine să încerc să aflu câtă încredere pot avea în ghidul meu.

— Spune-mi ceva despre tine, Pum. S-ar putea să rămânem împreună câteva zile, dacă nu cumva mai multă vreme.

Ajunseră la strada mare și se strecurară printre grupuri care se îmbrânceau, strigau, miroseau în tot felul.

— Nu-s multe de spus, mărite stăpâne. Cronicile sărăcimii sunt scurte și simplu de descifrat.

Coincidența aceasta îl uimi și pe Everard. Apoi pe măsură ce Pum vorbea, înțelese că fraza era falsă în cazul de față.

Cu un tată necunoscut, probabil vreunul dintre marinarii sau hamalii care frecventau un cămin pentru săraci pe vremea când se construia Tyrul și aveau cele necesare să se desfete cu fata care servea acolo, Pum fusese o odraslă între multe altele, crescut și educat pe apucate, devenit scotocitor de gunoaie de cum începuse să umble și, după cum bănuia Everard, hoț sau ceva care să-i poată aduce hrana de pe o zi pe alta. Cu toate acestea, devenise de mic acolit la un templu închinat unui zeu destul de minor, Baal Hammon, din zona docurilor. (Gândul îl purtă pe Everard la bisericile încropite din te-miri-ce de la periferiile orașelor americane ale secolului douăzeci.) Preotul fusese cândva un om educat, dar acum ajunsese un bețiv blând; Pum, ca o veveriță care pune ghinde deoparte, deprinsese un vocabular considerabil, precum și alte cunoștințe până ce omul murise. Succesoral său cu mult mai respectabil îl alungase pe sărăntocul aspirant. În ciuda acestor evenimente întristătoare, Pum continuase să-și facă un larg cerc de cunoștințe care cuprindea chiar și persoane de la palat. Servitorii regali coborau în port în căutarea unor distracții ieftine... Încă prea tânăr pentru a începe ceva pe cont propriu, ducea un trai de azi pe mâine. Faptul că supraviețuise până în acel moment nu era o realizare de neluat în seamă.

Da, se gândi Everard, poate că s-a nimerit să am noroc, măcar o idee.

Templele lui Melquart și al lui Ashera se aflau față în față într-o piață aglomerată din apropierea centrului orașului, Primul dintre ele era mai mare, însă celălalt impresiona profund. Un portic format din mai multe coloane - cu capiteli minuoși lucrate și vopsite în culori țipătoare - dădea într-o curte interioară pavată cu piatră și în care se afla un bazin mare din alamă conținând apă pentru curățirea rituală. Clădirea se înălța în latura depărtată a curții, forma ei pătrătoasă fiind salvată de fațada din piatră, marmură, granit și jasp. Doi stâlpi flancau ușa, depășind ca înălțime acoperișul, strălucind. (În Templul lui Solomon, care copia modele tyriene, acestea se vor numi Jachin și Boaz.) Din câte știa Everard, înăuntru se afla camera principală pentru credincioși iar dincolo de ea, sanctuarul.

O parte din mulțimea din forum se împrăștiase prin curtea interioară, stând în grupuri mici. Bărbații, bănuind că Everard, voiau pur și simplu un loc liniștit pentru a discuta de ale negoțului sau alte lucruri. Femeile, în majoritate gospodine, unele dintre ele ținând pe capetele îmbrobodite diverse poveri, îngăduindu-și o întrerupere a târguielilor pentru a înălța o scurtă rugă și satisfăcându-și pofta de bârfă. Cu toate că slujitorii zeiței erau bărbați, femeile găseau întotdeauna o bună primire aici.

Priviri curioase îl însoțiră pe Everard în timp ce Pum îl îmboldea către templu. Începu să se simtă urmărit și chiar rușinat. În umbra din spatele unei uși găsiră un preot așezat la o masă. Cu toate că purta o robă în toate culorile curcubeului și un pandantiv de argint închipuind un simbol falic, semăna mai curând cu un profan cu părul și barba bine aranjate, cu trăsături acviline și pline de viață.

Pum se opri în fața lui și, dându-și importanță, spuse:

— Salutare, sfinția ta! Stăpânul meu și cu mine am dori să o onorăm pe Doamna Noastră a Nupțialilor.

Preotul făcu semnul binecuvântării:

— Lăudată fie! Un străin aduce de două ori bogăție. Curiozitatea licări în ochii lui. Dincotro vii, nobile străine?

— Dinspre nord, de dincolo de ape, răspuse Everard.

— Da, asta mi-e limpede, însă e un tărâm uriaș și necunoscut. Oare nu ești din Țara Oamenilor Mării? Preotul îi făcu semn să se așeze pe un scaun asemănător cu cel pe care stătea. Ia loc, rogu-te, nobile domn, odihnește-te o clipă și dă-mi voie să-ți ofer o cupă de vin.

Suferind profund că nu e luat în seamă, Pum nu-și găsi locul vreme de câteva minute, apoi se așeză pe vine la baza unei coloane și rămase tăcut și bosumflat. Everard și preotul tăifăsuiră aproape o oră. Alți bărbați se apropiară și se alăturară discuției.

Ar fi putut ține toată ziua. Everard află o mulțime de lucruri. Probabil că nici unul dintre ele nu era consonant cu misiunea lui, dar nu se știa niciodată și oricum, îl desfătase discuția domoală. Soarele îl readuse înapoi la realitate. Coborâse până ajunsese sub acoperișul porticului, își aduse aminte de avertismentul dat de Yael Zorach și-și dresе glasul:

— Hm, regret nespus, prieteni, dar timpul trece, și a sosit vremea să plec. Dacă suntem primii care pot aduce omagiu...

Pum se luminează la chip. Preotul râse.

— Așa e, spuse el, după o călătorie atât de lungă, focul lui Ashera arde mai fierbinte. Păi, donația benevolă e de jumătate de shekel de argint ori valoarea lui în bunuri. Desigur, bărbații bogați și de rang înalt obișnuiesc să dea mai mult.

Everard făcu plata cu o bucată mare de metal. Preotul își repetă binecuvântarea și le dădu fiecăruia câte un disc minuscul din fildeș, gravat în mod destul de explicit.

— Mergeți înăuntru, fiii mei, căutați-o pe cea căreia vreți să-i faceți un bine și aruncați asta în poala ei. A... sper că înțelegeți, nu-i așa, nobile Eborix, că trebuie să-ți duci aleasa

din acest loc sacru? Măine ea va înapoia semnul și va primi binecuvântarea. Dacă nu ai deja un loc prin apropiere, atunci o rudă de-a mea, Hanna, închiriază camere curate la un preț modest într-un han în josul Străzii Vânzătorilor de Curmale...

Pum aproape că țâșni înăuntru. Everard îl urmă cu un aer care spera că dovedea mai multă demnitate. Tovarășii de taifas îi adresară urări deocheate. Asta făcea parte din ceremonie, din mister.

Încăperea era spațioasă, lămpile cu ulei neputând alunga semiobscuritatea. Distinseră picturi murale complicate, frunze de aur, pietre semiprețioase în diverse monturi. La capătul îndepărtat licărea o imagine suflată cu aur a zeiței, cu brațele întinse compătimitor în față, sentiment reliefat clar la sculptura altfel destul de primitivă. Everard simți arome, mir și lemn de santal și un zvon neclar de foșnete și șoapte.

Pe măsură ce ochii i se obișnuiau cu semiîntunericul, văzu femeile. Probabil vreo sută în total, ele ședeau pe scaune cu trei picioare îngrămădite în stânga și în dreapta de-a lungul pereților. Erau îmbrăcate divers, începând cu țesături fine și terminând cu lână netoarsă. Unele stăteau abătute, altele priveau în gol, unele făceau gesturi de chemare îndrăznețe atâta cât permiteau regulile, majoritatea priveau timid și melancolic la bărbații care păseau pe lângă ele. Vizitatorii erau puțini la această oră a unei zile obișnuite. Lui Everard i se păru că identifică trei sau patru marinari în permisie, un neguțător gras, doi tineri ca niște juncani. Se purtau destul de politicoși; la urma-urmei, aici era o biserică. Sângele îi bătea cu putere în tâmpile. *Pedeapsă, se gândi el iritat, de ce-mi sfărâm mintea atât? Am fost cu destule femei până acum.*

Aripa tristeții îl atinse. *Însă doar două virgine.*

Continuă să pășească, privind, mirându-se, evitând ocheadele. Pum îi căută brațul și-l trase de mânecă.

— Stăpâne prea luminat, şușoti tânărul, poate că servitorul tău a și găsit ceea ce cauți.

— Poftim?

Everard îl lăsa pe Pum să-l tragă spre centrul încăperii unde puteau murmura neauziți.

— Stăpânul meu înțelege că acest copil al sărăciei n-a intrat vreodată în acest loc, spuse Pum grăbit. Și totuși, așa cum ți-am spus mai devreme, am cunoștințe chiar și la palatul regal. Am știință despre o doamnă care vine aici de fiecare dată când îndatoririle și luna îi îngăduie și tot așteaptă de mai bine de trei ani. E Serai, fiica unor păstori pripășiți pe dealuri. Cu ajutorul unui unchi din gardă a primit și ea o slujbă în palatul regelui, la început ca ajutoare de bucătăreasă, iar acum lucrează împreună cu administratorul șef. Iar astăzi se află aici. Și fiindcă stăpânul meu dorește să aibă legături de acest fel..

Buimăcit, Everard își urmă călăuza. Când se opriă, rămase fără glas. Femeia, care răspunse cu o voce joasă la salutul lui Pum, era scundă, cu nasul mare - hotărî s-o socotească drept urâtă - și în pragul vârstei. Dar ochii care-i ridică spre Agent erau strălucitori și netemători.

— Ai vrea să mă mântui? întrebă ea blând. Mă voi ruga pentru tine tot restul vieții mele.

Înainte de a se putea răzgândi, Everard aruncă semnul în poala ei.

Pum își găsisese o frumusețe de femeie, sosită pentru prima oară acolo și logodită cu vlăstarul unei familii de vază. În fine, aceasta era problema ei. Și probabil a lui, deși Everard se îndoia.

Camerele de la hanul lui Hanna erau minuscule, având doar saltele umplute cu paie și nimic altceva. Ferestrele înguste care dădeau spre o curte interioară lăsa să pătrundă fărâme din lumina serii, fum, mirosurile bucătăriei și ale străzii, frânturi de vorbe, sunetul tânguitor al unui fluier din os. Everard trase perdeaua din trestie care servea drept ușa și se întoarse spre însoțitoarea lui.

Ea îngenunche în fața lui ca și cum s-ar fi ascuns în faldurile propriilor veșminte.

— Nu-ți știi numele sau țara, domnule, spuse ea încet și cu un ușor tremur în glas. Ai bunătatea să-i spui servitoarei tale?

— Desigur. Îi povesti ceea ce știau și alții. Iar tu ești Sarai de la Rasil Ayin?

— Băiatul-cerșetor l-a trimis pe stăpânul meu la mine? Își lăsă capul în jos. Nu, iartă-mă, n-am vrut să fiu obraznică, nu m-am gândit ce spun.

El îndrăzni să-i dea pe spate legătura de pe cap și-i mângâie părul. Deși aspru, era bogat - cea mai atrăgătoare trăsătură fizică.

— Nu m-am supărat. Ascultă, n-ar fi mai bine să ne cunoaștem puțin? N-ai dori o cupă sau două de vin înainte? Ei, ce spui?

Uimită, rămase fără glas. El ieși, îl găsi pe stăpân și aduse tot ce trebuia.

La scurtă vreme după aceea, stând alături așezați pe podea cu un braț petrecut pe după umerii ei, ea începu să vorbească fără sfială. Fenicienii nu țineau la mare preț ideea de intimitate personală. De asemenea, deși femeile lor se bucurau de mai mult respect și independență decât cele din alte societăți, puțină atenție din partea unui bărbat conta enorm.

— ... nu, încă nu am un ales, Eborix. Am venit în oraș pentru că tatăl meu e sărac; cu mulți alți copii de care trebuie să îngrijească și nu vedeam semne că cineva din tribul nostru are să ceară mâna mea pentru fiul lui. Oare nu știi tu pe cineva? ! El, care avea să-i ia fecioria, era exclus. De fapt, întrebarea ei încălca legea care interzicea aranjamentele prealabile precum acelea cu un prieten. Mi-am câștigat respect la palat, chiar dacă nu prin nume. Mă bucur de oarecare putere printre servitori, furnizori, saltimbanci. Am agonisit cu greu o zestre, nu mare, dar...

dar poate că zeița îmi va zâmbi în cele din urmă după ce voi fi făcut această ofrandă...

El înțelese sau socoti că înțelese. Voia cu disperare să se mărite: își dorea mai curând un soț pentru a pune astfel stavilă disprețului abia ascuns și suspiciunilor arătate celor necăsătorite decât să aibă copii. La acest popor nu era soartă mai crudă decât să mori fără a lăsa în urmă copii, să mergi de două ori în mormânt... Reținerea ei se năruí și-i plânse la piept.

Lumina scădea. Everard hotărî să facă uitate temerile lui Yael (și - cu un chicotit - exasperarea lui Pum) și să nu se grăbească, tratând-o pe Sarai ca pe o ființă umană, pentru că în fond asta și era, așteptând căderea întunericului și folosindu-și apoi imaginația. După aceea... o conduse pe Sarai până la palat.

Cei doi Zorach erau iritați în primul rând din cauza îngrijorării pe care le-o provocase oaspetele lor, care nu se întorsese decât mult după apusul soarelui. Nu le spusese unde fusese și ce făcuse, iar ei nu insistaseră să știe. La urma-urmei, nu erau detectivi, erau agenți instalați aici pentru a face față unei slujbe dificile și adeseori plină de surprize.

Everard se simți obligat să-și ceară iertare că le stricase masa de seară. Trebuia ca ea să constituie o ocazie deosebită. În mod normal, masa principală a zilei era pe la mijlocul după-amiezii iar seara oamenii abia dacă luau o gustare. Un motiv era lumina slabă a lămpilor care îngreuna prepararea oricăror feluri mai complicate.

Cu toate acestea, realizările tehnice ale fenicienilor merita toată admirația. În timpul micului dejun, care era de asemenea o masă frugală, linte gătită cu praz și însoțită de pesmeți, Chaim aduse vorba de uzina de apă. Rezervoarele de captare a apei erau utile dar insuficiente. Hiram nu voia ca Tyrul să fie dependent de corăbiile din Usu și nici legat de uscat printr-un apeduct prea lung care

ar fi putut servi drept pod dușmanilor. Ca și sidonienii dinaintea lui, el avea în pregătire un proiect pentru extragerea apei dulci din izvoarele aflate sub mare.

Și mai erau apoi priceperea, cunoștințele acumulate și talentul care creaseră vopsitorii și ateliere de sticlărie, nemaiținând seama de corăbiile mai puțin fragile decât păreau, pentru că în viitor ele aveau să plutească până în Britania chiar...

— Imperiul purpurei, așa a numit Fenicia cineva din secolul nostru, aminti Everard. Asta aproape că mă face să-mi pun întrebarea dacă Merau Varagan are ceva împotriva acestei culori. Nu cumva W.H. Hudson a numit Uruguayul Țara de Purpură? Râse ascuțit. Nu, greșesc copilărește. Coloranții obținuți din Murex¹ au mai mult roșu decât albastru în ei. Pe de altă parte, Varagan își desfășura activitatea infamă cu mult mai departe în nord decât Uruguay când ne-am ciocnit „mai devreme”. Și, până acum, n-am nici o dovadă că e implicat în acest caz; e doar o bănuială.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Yael.

Privirea ei îl căută peste masă, prin lumina ce venea pe ușa deschisă și dădea spre curtea cu grădină.

— Acum nu mai are importanță.

— Ești sigur? insistă Chaim. Ar fi de așteptat ca experiența ta să sugereze vreo idee care să ne dea un punct de pornire. Oricum, într-un post ca acesta tânjim după vești din alte părți.

Everard zâmbi nesigur.

— Ca să mai citez un scriitor, aventura înseamnă necazurile prin care trece altcineva la o mie de mile depărtare, spuse el. Și când mizele sunt mari, ca aici, situația devine într-adevăr gravă. Făcu o pauză. Ei bine, nu văd de ce nu mi-aș depăna povestea, deși într-o formă schematică, pentru că fundalul istoric e complicat. Eh, dacă n-o să vină prea curând vreun servitor pe-aici, aș vrea să-mi

¹ Murex - gen de moluscă gasteropodă. (n. tr.).

aprind pipa. A mai rămas în ibric ceva din cafeaua aceea minunată și clandestină?

Se așeză mai comod, făcu fumul să i se rostogolească pe limbă și lăsă ca dogoarea plăcută a zilei să-l cuprindă și să-l pătrundă.

— Misiunea mea era în America de Sud. În zona Columbiei, spre sfârșitul anului 1826. Sub conducerea lui Simon Bolivar, patrioții zdrobiseră dominația spaniolă însă aveau destule necazuri proprii. Între acestea se număra și îngrijorarea în legătură cu Eliberatorul. Promulgase o constituție pentru Bolivia care-i încredința puteri extraordinare ca președinte pe viață; avea să devină oare un alt Napoleon care să țină toate noile republici sub călcâi? Comandantul militar al Venezuelei, care era pe vremea aceea o parte componentă a Columbiei, sau Noua Granada, cum se mai autonumea ea, s-a revoltat. Nu pentru că acest José Páez, în realitate un ticălos lipsit de sentimente, ar fi fost un altruist.

În fine, să lăsăm detaliile. Nici eu nu mi le amintesc prea bine. În esență, Bolivar, venezuelean prin naștere, porni în marș de la Lima spre Bogotá. I-au trebuit doar câteva luni, ceea ce însemna *puțin* pentru vremurile acelea pe un asemenea teren. Sosind acolo, și-a atribuit puteri prezidențiale cu drept de curte marțială și a intrat în Venezuela împotriva lui Páez. Vărsările de sânge au fost cumplite acolo.

Între timp, Agenții Patrulei care supravegheau istoria au descoperit indicii că ceva nu era tocmai cușer. (Hm, iertați-mă!) Bolivar nu avea comportarea omenoasă și altruistă pe care o ridică în slăvi majoritatea biografiilor lui. Își făcuse un prieten de... de undeva... în care avea mare încredere. Sfaturile acestui om se dovediseră extraordinare în unele ocazii. Se părea însă că el se transforma din ce în ce mai mult în geniul rău al lui Bolivar, iar biografiile nu-i menționaseră niciodată numele...

Mă aflu printre agenții Autonomi detașați acolo pentru a face investigații. Asta pentru că eu, înainte de a fi auzit de Patrulă, cutreierasem destul de mult pe coclaurile acelea. Asta îmi dădea un oarecare simț special despre ceea ce aveam de făcut. N-aș fi putut să trec drept latino-american, dar puteam să mă dau un soldat aventurier yankeu, parțial entuziasmat de mișcarea de eliberare, parțial sperând să fac și eu un ban din treaba asta - și în primul rând, îndeajuns de Macho¹, lipsit de aroganța care să mi-i îndepărteze pe oamenii aceia mândri.

E o poveste lungă și plicticoasă. Credeți-mă, prieteni, nouăzeci și nouă la sută dintr-o acțiune pe teren înseamnă culegerea răbdătoare de informații nesărate și de obicei irelevante, între perioade interminabile de grabă și așteptare. Să zicem că, favorizat de mult noroc, am reușit să mă infiltrez, să stabilesc legături, să mituiesc în stânga și-n dreapta, să-mi fac informatori și să strâng dovezi. În cele din urmă nu am mai avut îndoieli. Acest Blasco López de origine obscură trebuia să fie din viitor.

Am convocat oamenii noștri și am efectuat un raid în Bogotá, la casa în care locuia. Majoritatea celor pe care am pus mâna erau localnici inofensivi, angajați ca servitori, deși ceea ce aveau de declarat s-a dovedit folositor. Amanta lui López, care-l însoțea peste tot, s-a dovedit a fi asociata lui. Ea ne-a spus mai multe în schimbul unei vieți îmbelșugate atunci când va merge pe planeta de exil. Dar instigatorul fugise și scăpase.

Un bărbat călare, îndreptându-se spre Cordilierii Orientali care dominau orașul - unul care semăna cu atâtea alte mii de creoli autentici - nu putea pleca după el cu vehiculele de efectuat salturi în timp. Căutarea putea deveni al naibii de bătătoare la ochi. Cine știe ce efecte se puteau produce. Conspiratorii făcuseră deja ca fluxul timpului să devină instabil...

¹ Macho - (lb. span. în text) Viril, puternic. (n. tr.)

Am pus mâna pe un cal, câțiva cai de schimb, am luat o mână de vitamine pentru mine și am pornit în urmărire.

Vântul vuia înfundat măturând coastele muntelui. Ierburile și tufișurile joase și rare tremurau sub răsuflarea lui înghețată. Spre culmi, ele făceau loc stâncilor aride. În dreapta, în stânga și în spate, piscurile se azvârleau spre pustietatea albastră. Un condor uriaș se rotea încet, pândind atent orice moarte. Întinderile înzăpezite de pe înălțimi licăreau în lumina soarelui ce se stingea.

Un trosnet de muschetă. De la distanță, zgomotul păru neînsemnat, deși ecoul îl purta pe aripile lui... Aproape! Se aplecă în șa, apoi își îndemnă armăsarul înainte.

Imposibil ca Varagan să-și închipuie că mă va putea doborî de la o asemenea distanță, îl fulgeră un gând. Ce vrea atunci? Speră că voi încetini? Dacă-i așa, dacă va câștiga teren, la ce-i va folosi? Ce scop urmărește?

Dușmanul lui se afla la jumătate de milă în față, dar Everard vedea cum animalul epuizat zvâcnea dureros în galop. Îi trebuise timp ca să cadă pe urmele lui Varagan, căutând ba câte-un peon, ba câte-un cioban și întrebând dacă un bărbat arătând așa și așa trecuse pe acolo. Varagan avea însă doar un cal pe care trebuia să-l cruțe dacă nu voia să se prăbușească sub el. Cu un ochi format și învățat cu pustietățile, Everard găsisese urmele și curând ritmul vânătorii deveni tot mai îndrăcit.

Se mai știa că Varagan fugise luând cu el doar o muschetă din acelea care se încarcă pe la capătul țevii. De cum îl zărise pe Agentul Patrulei, consumase praful de pușcă și gloanțele cam fără zgârcenie. Întrucât știa să încarce repede și era un bun ochitor, reușise să-l țină în loc pe urmăritor. Dar cum spera să-și găsească scăparea dacă făcea o asemenea risipă? Varagan lăsa impresia că se îndrepta spre un anume stei. Ușor detectabil, nu numai înalt dar și cu o formă care sugera un turn de castel. Nu era, totuși, o fortăreață. Dacă Varagan s-ar fi adăpostit

Înapoia acestuia, Everard putea folosi blasterul pe care-l purta cu el pentru a prăbuși roca topită asupra lui.

Poate că Varagan nu-și închipuia că agentul avea asupra lui o asemenea armă. Imposibil. Varagan era un monstru, dar nu un dobitoc.

Everard își trase borul pălăriei peste ochi și-și strânse poncho-ul ca să se apere de vânt. Nu duse mâna după blaster. Încă nu-și avea rostul, dar parcă instinctiv duse mâna către pistolul cu cremene și către spada de la brâu. Acestea erau în primul rând elemente ale costumației lui, menite să-l transforme într-o persoană autoritară printre locuitori, însă ele îi ofereau o ciudată stare de confort prin masivitatea lor.

După ce lăsase calului frâul scurt pentru a putea trage, Varagan continuă să călărească spre înalt, de astă dată fără să mai zăbovească pentru a-și reîncărca arma. Everard domoli pasul calului aducându-l la un galop ușor și continuă să se apropie. Era concentrat - nu încordat, ci atent, pentru a dejuca orice întâmplare neprevăzută, gata să se miște în lături sau chiar să sară de pe cal. Nu se petrecu nimic, urmărirea solitară prin frig continua. Oare Varagan își terminase muniția? *Ai grijă. Manse, fiule!* Peticile rare de iarbă alpină dispăruseră, în afara câtorva smocuri adăpostite de blocuri de stâncă, iar piatra suna sec sub copite.

Varagan se opri lângă stei și rămase în așteptare. Muscheta era băgată într-o husă și mâinile goale se odihneau pe oblâncul șei. Calul avea frisoane și se legăna pe picioare, cu capul atârându-i moale, cu totul epuizat, cu sudoarea înghețată curgându-i pe piele și din coamă.

Galopând înainte, Everard își scoase pistolul energetic. În spatele lui, un cal de schimb necheză. Iar Varagan continua să aștepte.

Everard opri la trei pași de el.

— Merau Varagan; ești arestat de către Patrula Timpului, strigă el în Temporală.

Celălalt zâmbi.

— Ai un avantaj asupra mea, răspunse el cu o voce slabă, dar care totuși se făcu auzită. Mi se poate face onoarea de a-ți afla numele și proveniența?

— Hm... Manson Everard, Autonom, născut în Statele Unite ale Americii la circa o sută de ani de aici încolo. N-are importanță. Vei veni cu mine. Stai puțin să chem un vehicul de salt în timp. Te avertizez, la cea mai neînsemnată încercare de mișcare, trag. Ești prea periculos ca să-mi permit slăbiciuni.

Varagan făcu un gest calm.

— Chiar așa? Agent Everard, cât de mult știi sau îți închipui că știi despre mine ca să-ți justifici o atitudine atât de violentă?

— Asta-i bună, când cineva trage în mine am chiar certitudinea că nu poate fi vorba de o persoană de bună credință.

— Oare nu-mi puteam închipui că ești un bandit dintr-acea care bântuie pe coclaurile astea? Ce crime mi se pun în cârcă?

Mâna liberă a lui Everard zăbovi în drumul ei spre comunicatorul minuscul din buzunar. O clipă, fascinat în mod inexplicabil, privi cu ochi mirați către prizonier.

Așa cum stătea drept și având o ținută athletică, Merau Varagan părea mai înalt decât era în realitate. Părul negru era învârtit de vânt deasupra unei fețe pe care soarele și vremea nu le atinsese deloc. Nu se vedeau urme de barbă. Chipul putea fi al unui tânăr Cezar dacă n-ar fi fost prea delicat dăltuit. Ochii îi erau mari și verzi, buzele zâmbitoare roșii ca cireașa. Hainele, inclusiv cizmele, erau negre și brodate cu argintiu, la fel ca și mantia care flutura în jurul umerilor. Profilat astfel și având ca fundal steiul crenelat, el îl făcu pe Everard să-și amintească de Dracula.

Și totuși vocea îi rămase calmă:

— Evident că tovarășii tăi au obținut informații de la ai mei. Îndrăznesc să afirm că ai fost în legătură cu ei încă de

la plecare. De aceea știi numele noastre și câte ceva despre originea noastră...

Mileniul treizeci și unu. Proscriși după eșecul Exaltaților de a se lepăda de o civilizație mai îmbătrânită decât ar fi Epoca de Piatră pentru mine. În scurtul răstimp cât au deținut puterea, s-au înzestrat cu mașini ale timpului. Moștenirea lor genetică...

Nietzsche i-ar fi înțeles. Eu nu voi putea s-o fac niciodată...

— Dar ce știi despre adevăratele noastre scopuri de aici?

— Voiați să schimbați evenimentele, îi răspunse Everard pe dată. Abia am reușit să vă împiedicăm. Și chiar și așa, echipele noastre vor avea multe lucruri de îndreptat în vremea ce vine. De ce ați făcut asta? Cum de-ați putut fi așa... atât de egoiști?

— Cred că egotiști ar fi un cuvânt mai potrivit, îl îngână Varagan. Ascendența ego-ului, voința neîncătușată... Gândește-te! Ar fi fost chiar atât de rău dacă Simon Bolivar întemeia un adevărat imperiu în America Hispanică în loc să lase o puzderie de state succesoare certărețe? Imaginează-ți câtă suferință și moarte ar fi fost împiedicate.

— Termină! Everard simți cum furia crește în el. Găsește altă explicație. E imposibil. Bolivar nu are oameni, comunicații, sprijin. Dacă e un erou pentru mulți oameni, pe numeroși alții i-a înfuriat peste măsură: cum ar fi peruvienii după ce a separat Bolivia. Are să plângă pe patul de moarte că a „arat marea” în strădania de a construi o societate stabilă. Dacă aveți de gând să unificați măcar o parte a continentului, ați fi încercat mai devreme și în altă parte.

— Într-adevăr?

— Da, singura șansă. Am studiat situația. În 1821 San Martin negocia cu spaniolii în Peru și cocheta cu ideea de a întemeia o monarhie sub un individ ca Don Carlos, fratele regelui Ferdinand. Ar fi putut cuprinde teritoriile Boliviei și Ecuadorului, poate Chile și Argentina mai târziu, pentru că ar fi avut avantajele care lipsesc atracției interne a lui

Bolivar. Dar de ce-ți spun eu ție toate astea, ticălosule, decât ca să-ți dau o dovadă că știu că minți? Sunt sigur c-ai învățat lecția asta.

— Atunci care crezi că a fost adevăratul meu scop?

— Asta-i bună! Să-l determini pe Bolivar să se depășească pe sine. Un idealist, un visător așa după cum e și luptător. Dacă el împinge lucrurile prea departe, totul în această zonă se va transforma într-un haos care se poate propaga și în restul Americii de Sud. Și atunci ai găsi voi prilejul potrivit pentru a pune mâna pe putere!

Varagan strânse din umeri ca o pisică sălbatică.

— Îngăduie-mi măcar să cred că un asemenea imperiu ar fi avut o oarecare măreție întunecată.

Vehiculul pentru salturi în timp apăru cu o strălucire orbitoare plutind la douăzeci de picioare înălțime. Călătorul din el rânji și ținti cu arma pe care o avea în mână. Din șaua calului, Merau Varagan făcu semn cu mâna către alter ego-ul său călător în timp.

Everard nu înțelesese niciodată ce s-a întâmplat după aceea. Fără să știe cum, reuși să sară din scări pe pământ. Lovit de fulgerul energetic, calul scoase un geamăt. Fumul și duhoarea cărnii pârjolite se revărsară în valuri. În timp ce animalul ucis se năruia, Everard trase din adăpostul oferit de trupul lui.

Vehiculul dușman trebuia să-și schimbe direcția. Everard sări într-o parte din calea masei căzătoare și-și menținu focul în sus și puțin lateral. Varagan făcu un salt de pe calul lui în spatele stâncii. Fulgerele ardeau totul și scoteau pocnete. Cu mâna liberă, Everard smulse comunicatorul și declanșă semnalul de alarmă.

Vehiculul căzu în spatele steiului. Aerul dislocat scoase un sunet ca un plesnet. Vântul purtă cu el mirosul înțepător de ozon.

Apăru un aparat al Patrulei. Era prea târziu. Merau Varagan își dusesse eul anterior într-un punct de negăsit în spațiu-timp.

Everard clătină din cap îngândurat.

— Da, încheie el, acesta i-a fost planul și i-a mers. Să-l ia naiba! Să ajungă la un anume loc și să bage de seamă ora. Asta înseamnă că va ști mai târziu, în timpul real al lumii lui, unde-când să se deplaseze pentru desfășurarea acțiunii de salvare.

Soții Zorach erau îngroziți.

— Dar o buclă causală de felul acesta..., vorbi el nesigur. Nu avea idee la ce se expune?

— Neîndoielnic, evident că da, inclusiv posibilitatea de a se face inexistent, îi răspunse Everard. Însă atunci ar fi fost pregătit pentru a șterge un întreg trecut în favoarea unei istorii pe care ar fi putut s-o domine. Nu se teme de nimic, e un aventurier în stare de orice. Această trăsătură a fost inclusă în genele prinților Exaltați.

Oftă.

— Le lipsește chiar și spiritul de loialitate. Varagan și alți asociați care au rămas în urmă n-au făcut nici o încercare pentru a-i salva pe cei pe care i-am capturat. Au dispărut cu totul. Am fost atenți pentru a detecta reapariția lor de „atunci” și această nouă ispravă evidențiază clar similitudini cu aceea. Dar - iarăși hazardul legat de bucla temporală - bineînțeles că n-aș putea să merg și să citesc raportul pe care-l voi fi întocmit la încheierea misiunii de acum. Dacă o avea vreo concluzie sau nu.

Yael îl bătu ușor pe mână.

— Sunt sigură că vei izbândi, Manse. Ce s-a mai întâmplat după aceea în America de Sud?

— A, de îndată ce n-a mai primit sfaturi rele, pe care el nu le recunoștea ca fiind astfel, Bolivar a revenit la vechile lui obiceiuri, le spuse Everard. A încheiat cu Páez o înțelegere pașnică și a decretat o amnistie generală. Mai târziu au izbucnit alte tulburări, dar le-a rezolvat cu abilitate și cu umanism și, în același timp, a promovat atât interesele cât și cultura poporului său. Când a murit, mai

toată bogăția pe care-o moștenise se risipise pentru că nu luase niciodată pentru sine vreun centavo din banii publici. Un stăpânitor bun, unul dintre puținii de acest fel pe care umanitatea îi va fi cunoscut vreodată.

— Tot astfel e și Hiram, din câte înțeleg, iar acum domnia lui este amenințată în același fel de către diavolul scăpat în această lume.

Când Everard ieși, bineînțeles că Pum îl aștepta. Băiatul sări și-i veni în întâmpinare.

— Unde-ar dori luminatul meu stăpân să meargă astăzi? întrebă el cântat. Îngăduie-i slujitorului tău să te ducă în absolut orice loc poțtești. Poate într-o vizită la Conor, fabricantul de ambră.

— Hm?

Ușor luat prin surprindere, Agentul Patrulei făcu ochii mari și mirați la băștinaș.

— Ce te face să crezi că ar trebui să am de-a face cu... cu un asemenea om?

Pum îi răspunse cu o privire în care respectul nu reușea să-i ascundă șiretenia.

— Oare stăpânul meu nu a spus că asta-i era intenția atunci când se afla la bordul corăbiei lui Mago?

— De unde știi tu asta? izbucni Everard înfuriat.

— Păi i-am căutat pe oamenii din echipaj, am intrat în vorbă cu ei, le-am stârnit pofta de a depăna amintiri. Dar asta nu pentru că umilul tău servitor ar dori să iscodească ceea ce n-ar trebui să audă. Dacă am păcătuیت astfel, mă rușinez și cerșesc îndurare. Scopul meu a fost doar să aflui mai multe despre planurile stăpânului meu pentru a mă gândi cum aș putea face ca să și le împlinesc.

Pum părea încântat de îndrăzneala lui nedomolită.

— A, înțeleg. Everard se trase de mustață și furișă priviri în jur. Nu era nimeni să-i audă. Ei bine, să știi atunci că aceea a fost doar o prefăcătorie. Adevăratele mele treburi sunt altele.

După cum singur ai ghicit deja din faptul că am venit direct la Zakarbaal și am locuit la el, adăugă el fără vorbe. Aceasta nu era prima oară când experiența îi spunea că oamenii din orice epocă puteau fi la fel de ageri la minte ca oricare alții din viitor.

— A, într-adevăr! Treburi ce nu suferă amânare, sunt încredințat. Buzele servitorului tău vor rămâne pecetluite.

— Trebuie să înțelegi că n-am venit cu gânduri rele. Sidon e în relații prietenești cu Tyrul. Să zicem că sunt amestecat într-un plan de organizare a unei companii mixte.

— Pentru a spori negoțul cu poporul stăpânului meu? Ei, dar atunci sigur vei voi să vizitezi pe compatriotul Conor, nu?

— Nu voiesc! Everard își dădu seama că țipase. Își domoli nervozitatea. Conor nu e compatriotul meu, adică nu-i în felul în care Mago e al tău. Poporul meu nu are o țară. Și vai, se poate întâmpla ca eu și Conor să nu înțelegem limba celuilalt.

Asta era mai mult decât probabil. Everard avea și așa mintea încărcată cu prea multe informații despre Fenicia ca să se mai împovăreze cu cunoștințe despre celți. Educatorul electronic îl învățase îndeajuns pentru a trece drept celt printre străinii care nu cunoșteau bine aceste popoare - cel puțin așa spera.

— Azi aș dori doar să mă plimb prin oraș, spuse el, timp în care Zakarbaal va căuta să obțină pentru mine o audiență la rege. Zâmbi. Desigur, pentru asta mă încredințez priceperii tale, flăcăule!

Pum izbucni în hohote vesele de râs. Bătu din palme.

— A, înțelept a vorbit stăpânul meu. Când va sosi seara, să judece singur dacă a fost condus în căutarea plăcerilor sau nu, a veștilor de care are nevoie și poate, poate în mărinimia lui, va socoti că merită să-și reverse dărnicia asupra călăuzei sale.

Everard zâmbi satisfăcut.

— Du-mă atunci în plimbare prin oraș.

Pum luă o atitudine sfioasă.

— Să căutăm, poate, mai întâi Strada Croitorilor? Ieri mi-am permis să comand un veșmânt care ar trebui să fie gata acum. Cheltuiala va atârna greu pe umerii unui tânăr sărman, în ciuda generozității pe care a dovedit-o deja stăpânul lui, pentru că va trebui să plătesc atât pentru iuțeală cât și pentru finețea materialului. Nu se cuvine, totuși, ca servitorul unui stăpân măreț să umble în niște zdrențe ca acestea.

Everard scoase un geamăt cu toate că de fapt nu-i păsa.

— Înțeleg eu unde bați. Oho, și încă cum! Nu face cinste demnității mele să-ți cumperi singur straietele. Să mergem, dar, și-ți voi plăti veșmântul multicolor mult dorit.

Hiram nu prea semăna cu supușii săi. Era mai înalt, cu tenul mai deschis, cu părul și barba roșcate, ochii cenușii și nasul drept. Înfrățirea lui amintea de Oamenii Mării - hoardele de corsari alcătuite din barbari cretani și europeni, unii dintre ei chiar din îndepărtatul nord care năvăliseră în Egipt cu câteva secole înainte și deveniseră strămoșii principali ai filistenilor. O mică parte dintre ei, ajunși în Liban și Siria, s-au amestecat rasial cu unele triburi de beduini care se arătasera interesați de călătoriile pe mare. Din amestecul acesta se ridicaseră fenicienii. Sângele de invadatori se vădea încă în aristocrații lor.

Palatul lui Solomon, cu care Biblia avea să se mândrească, va arăta, atunci când va fi terminat, ca o imitație perfectă a casei în care Hiram locuia deja. Regele umbla totuși îmbrăcat simplu, cu un caftan din pânză albă tivit cu purpură, încălțări din piele fină, o coroană de aur și un inel masiv cu rubin care semnifica regalitatea. Purtarea lui era de asemenea directă și lipsită de afectare. De vârstă mijlocie, părea însă mai tânăr, iar vigoarea îi rămăsese neatinsă.

El și Everard se așezară într-o încăpere largă, elegantă și aerisită care se deschidea spre o grădină interioară și un bazin cu pești. Covorul era din pai, însă vopsit într-un model fin. Frescele de pe pereții din ipsos fuseseră făcute de un artist adus tocmai din Babylonia și înfățișau arbori, flori și himere înaripate. Masa joasă, așezată între cei doi bărbați, făcută din abanos, avea intarsii din sidef. Pe ea se aflau cupe de sticlă cu vin neîndoit cu apă, talgere cu fructe, pâine, brânză, dulciuri. O fată frumoasă, îmbrăcată într-o robă diafană, ingenuncheată în preajma lor, mângâia strunele unei lire. Doi servitori, așezați mai departe, așteptau porunci.

— Ești de-a dreptul misterios, Eborix, murmură Hiram.

— Desigur, și nu doresc să ascund nimic față de înălțimea voastră, îi răspunse Everard cu precauție. O vorbă poruncită putea aduce în încăpere gărzile pentru a-l ucide. Nu, așa ceva nu se putea întâmpla. Oaspeții erau sacri. Dar dacă l-ar fi jignit pe rege, compromitea întreaga lui misiune. Adevărat, cu privire la unele, lucruri par neclar, dar asta numai pentru că știința mea despre ele e superficială. Și nici n-aș îndrăzni să arunc învinuiri josnice împotriva cuiva în cazul că informațiile mele s-ar dovedi greșite.

Hiram își uni degetele ambelor mâini și se încruntă.

— Și totuși afirmi că-mi aduci veste despre primejdii - vorbe care contrazic ceea ce ai spus în altă parte. Nu prea ești războinicul neînfricat drept care vrei să treci.

Everard reuși să zâmbească.

— În înțelepciunea sa, stăpânul meu știe desigur că un membru de trib needucat nu e în mod obligatoriu prost. În fața ta trebuie să recunosc chiar că mai devreme am umbrat puțin adevărul. Asta pentru că trebuia s-o fac, așa cum ar proceda orice neguțător tyrian la încheierea unui târg. Nu am dreptate oare?

Hiram râse și se așeză mai comod.

— Continuă. Chiar dacă ai fi un pungaș, măcar ești interesant.

Psihologii Patrulei investiseră considerabile eforturi pentru a alcătui povestea lui Everard. Nu se putea ca ea să fie convingătoare pe dată și așa ceva nici n-ar fi fost de dorit; regele nu trebuia împins la acțiuni care să schimbe cumva cursul istoriei cunoscute. Istorisirea trebuia să fie suficient de plauzibilă astfel încât el să coopereze la investigația care constituia adevăratul scop al lui Everard.

— Află, deci, Stăpâne, că tatăl meu a fost căpetenie de oaste într-o țară muntoasă de departe, de dincolo de valuri... regiunea Hallstatt din Austria.

Eborix povesti în continuare cum diferiți celți care făcuseră parte dintre Popoarele Mării se refugiaseră acolo după zdrobitoarea înfrângere pe care o provocase Ramses al III-lea acelor cvasi-Vikingi în 1149 î.Hr. Descendenții lor menținuseră legături firave, mai ales pe drumul ambrei, cu descendenții strămoșilor comuni care se așezaseră în Canaan prin îngăduința faraonului victorios. Vechile ambiții nu fuseseră date uitării; celții aveau o memorie rasială durabilă. Se vorbea despre reînvierea mării migrări mediteraneene. Visul căpăta contur tot mai precis pe măsură ce în Grecia coborau valuri după valuri de barbari călcând peste ruinele civilizației miceniene și haosul se întindea prin Adriatica până departe, spre Anatolia.

Eborix avea știre despre spioni care slujeau în același timp drept emisari către regii orașelor-stat filistene. Prietenia arătată de Tyr evreilor nu era într-un tot pe placul filistenilor și desigur că bogățiile Feniciei constituiau o tentație și mai mare. Planurile se dezvoltau atotcuprinzătoare, încet, de-a lungul generațiilor. Eborix nu știa cât de departe merseseră aceste aranjamente pentru a aduce spre sud o armată de aventurieri celți.

Recunosc cinstit față de Hiram că s-ar fi gândit să se alăture unei asemenea trupe având în spate pe oamenii săi iuți de mână. Însă o vrajbă între clanuri se sfârșise prin răsturnarea și uciderea tatălui său. Eborix abia scăpase cu viață. Voind să se răzbune la fel de mult precât voia să-și

refacă bogăția, făcuse călătoria spre aceste meleaguri. Tyrul, recunoscător pentru această prevestire, putea să-i ofere măcar mijloacele necesare să-și angajeze soldați și să-i ducă acasă pentru a-și recăpăta rangul.

— Nu-mi dai nici o dovadă, spuse regele încet, nimic altceva decât vorbele tale.

Everard recunoscă dând ușor din cap.

— Stăpânul meu vede limpede ca și Ra, Șoimul Egiptului. N-am fost de acord de la început că s-ar putea să mă înșel, că în realitate s-ar putea să nu fie nici o primejdie adevărată, ci doar vorbe aruncate în goană sau lăudăroșeniile unor maimuțoi vanitoși? Cu toate astea, eu îl îndemn din inimă pe stăpânul meu să dea poruncă să se vegheze asupra acestei posibile primejdii, pentru a fi sigur. Și eu, servitorul său, aș putea să-i fiu de ajutor în această strădanie. Nu numai că-mi știu neamul și obiceiurile lui, dar în peregrinările mele de-a latul continentului am întâlnit multe triburi, dar și nații civilizate deopotrivă. Aș putea fi un copoi mai bun decât mulți alții, mai ales pe urmele acestea.

Hiram se trase de barbă.

— Probabil. O asemenea uneltire trebuie să cuprindă ceva mai mult decât o mână de oameni ai munților și de magnați filistenii. Oameni de origini felurite - dar străinii vin și pleacă precum adierile trecătoare. Cine poate urmări vântul?

Everard simți că-i crește inima în piept de emoție. Acesta era făgașul pe care se străduise să aducă discuția.

— Înălțimea voastră, m-am gândit îndelung la asta și zeii mi-au trimis câteva idei. Socot că întâi de toate n-ar trebui să căutăm printre neguțători de rând, căpitani și oameni ai mării, ci printre străini veniți din țări pe care tyrienii nu le-au vizitat niciodată sau doar arareori, străini care pun întrebări care n-au legătură cu negoțul sau cu o curiozitate obișnuită. Ei se strecoară în familiile cu greutate ca și în cele de jos, căutând să afle totul. Își amintește stăpânul meu de vreo asemenea persoană?

Hiram clătină din cap.

— Nu, nici unul care să dea de bănuț în acest fel. Și aș fi auzit despre ei și-aș fi voit să-i cunosc. Susținătorii mei știu cât de mult tânjesc să aflu cunoștințe noi, vești proaspete. Râse scurt. Ca dovadă faptul că am dorit să te primesc.

Everard simți în gură gustul dezamăgirii. Era acru. *Dar nici nu trebuia să-mi imaginez că dușmanul ar acționa în mod deschis tocmai acum, atât de aproape de momentul când va voi să lovească. Nu, își va desfășura cercetările preliminare, va căuta informații amănunțite privind vulnerabilitatea Fenicie mai devreme. Poate cu mult înapoi în timp.*

— Stăpâne, spuse el, dacă există într-adevăr vreo primejdie, ea trebuie să fi fost clocită îndelung. Pot îndrăzni s-o rog pe înălțimea voastră să se gândească în urmă? În atotștiința sa, regele și-ar putea reaminti ceva din vremuri de mult trecute.

Hiram își lăsă ochii în jos și se concentrează. Everard simți înțepătura picăturilor de sudoare. Se sili să rămână neclintit. Într-un târziu auzi:

— Ei bine, spre sfârșitul domniei ilustrului meu tată, Regele Abibaal... da... el a avut niște oaspeți o vreme, despre care au circulat tot felul de zvonuri. Nu erau din nici o țară cunoscută nouă... Căutători de înțelepciune din Orientul îndepărtat, ziceau ei... Care era numele țării lor? Shee-an? Nu, probabil că nu. Hiram oftă. Amintirile se sting. Îndeosebi amintirea simplelor vorbe.

— Înseamnă că stăpânul meu nu i-a întâlnit personal?

— Nu, eu eram plecat să-mi petrec câțiva ani într-o călătorie prin ținuturile noastre și dincolo de ele, pentru ca astfel să mă pregătesc pentru urcarea pe tron. Iar acum Abibaal doarme alături de strămoșii lui. După cum mă tem că la fel dorm și toți cei care i-ar fi putut întâlni pe oamenii aceia.

Everard își înăbuși un oftat și făcu un efort să-și alunge încordarea. Indiciul era firav și încețoșat, dacă putea fi luat

drept indiciu. Dar la ce se așteptase? Dușmanul n-ar fi lăsat în urmă anunțuri gravate pe tăblițe.

Aici nimeni nu ținea jurnale, nu păstra scrisori și nici nu număra anii după moda civilizațiilor ulterioare. Everard nu va reuși să afle precis când îi primise Abibaal pe curioșii săi vizitatori. Agentul Patrului putea fi fericit dacă găsea o persoană-două care să și-i amintească bine. Hiram domnea deja de două decenii, iar durata de viață nu era mare la fenicieni.

Trebuie totuși să încerc. E singurul indiciu pe care l-am descoperit. Ori ar putea fi o pistă falsă, desigur. Aceia puteau fi contemporani adevărați - exploratori din China dinastiei Chou, poate.

Își drese glasul.

— Îmi va permite înălțimea voastră să pun întrebări oamenilor de la palat, precum și celor din oraș? Socot că oamenii umili ar putea vorbi mai deschis și mai slobod față de un om simplu ca mine decât ar face-o în prezența ta.

Hiram zâmbi.

— Eborix, pentru un om simplu, ai o limbă foarte pricepută. Dar... da, poți face o încercare. Rămâi o vreme ca oaspete al meu împreună cu tânărul tău servitor pe care l-am observat pe afară. Vom mai vorbi. Dacă nu mă înșel, ești un vorbitor iscusit.

La căderea serii un paj îi conduse pe Everard și pe Pum pe coridoarele ce duceau la camerele lor.

— Nobilul vizitator va lua cina cu ofițerii gărzii și cu oamenii de același rang, în caz că nu va fi invitat la masa regală, explică el cu slugărnicie. Servitorul său este binevenit la sala de mese a servitorilor născuți liberi. Dacă are vreo dorință, nu e nevoie decât să-l anunțe pe paharnic sau pe ospătar; generozitatea înălțimii sale nu cunoaște margini.

Everard hotărî să nu împingă această generozitate prea departe. Servitorimea părea mai conștientă de poziția

socială decât erau tyrienii în general - nu încăpea îndoială că prezența sclavilor peste tot întărea acest sentiment - dar probabil că Hiram putea fi bănuït de risipă.

Când Agentul ajunsese în camera sa, găsi că regele era o gazdă generoasă. Hiram trebuie să fi dat porunci după discuția lor, în timp ce nou-veniților li se arătau minunile palatului și li se dădea o cină ușoară.

Încăperea luminată de câteva lămpi era spațioasă și bine mobilată. O fereastră care putea fi închisă cu obloane dădea într-o curte în care creșteau flori și rodii. Ușile erau din lemn masiv cu balamale din bronz. Cea interioară stătea deschisă către un cubicul alăturat, suficient de mare pentru a adăposti o saltea de paie și o oală; acolo avea să doarmă Pum.

Everard se opri. Lumina cădea blând pe covor, pe draperii, pe celelalte obiecte: scaune, o masă, un dulap din lemn de cedru, un pat dublu. Umbrele fremătară când o tânără femeie se ridică și făcu o plecăciune.

— Mai dorește stăpânul meu altceva? întrebă pajul. Dacă nu, permiteți-i umilei mele persoane să vă ureze noapte bună.

Se înclină și plecă.

Pum lăsă să-i scape o șoaptă șuierată.

— Stăpâne, e frumoasă!

Obrajii lui Everard se împurpurară.

— Da. Noapte bună și ție, flăcău.

— Nobile domn...

— Noapte bună, am spus.

Pum își rostogoli ochii spre tavan, ridică din umeri într-un gest elocvent și porni târându-și picioarele spre bârlogul lui. Ușa se închise cu zgomot în urmă-i.

— Stai dreaptă, draga mea, murmură Everard. Nu te teme. N-o să-ți fac nici un rău.

Femeia se supuse, rămânând cu brațele încrucișate la piept și cu capul plecat sfios. Pentru mediul acesta era înaltă, suplă, bine făcută. Roba ușoară ca un fulg

înveșmânta o piele albă. Părul înnodat larg la ceafă era castaniu-roșcat. Simțindu-se aproape rușinat, puse un deget sub bărbia ei. Îi văzu chipul cu ochi albaștri, nas îndrăzneț, buze pline, cu pistrui atrăgători.

— Cine ești? se minună el.

Simțea o gheară în gât.

— Fata trimisă să te slujească, stăpâne.

Cuvintele aveau un ușor accent cântat.

— Care ți-e dorința?

— Eu... eu te-am întrebat cine ești. Numele, poporul tău.

— Mi se spune Pleshti, stăpâne.

— Asta pentru că ei nu pot să-ți pronunțe numele adevărat, sunt sigur, sau nici nu se ostenesc s-o facă. Așadar, care ți-e numele?

Ea înghiți în sec. În ochi îi străluciră lacrimi.

— Mă numeam odată Bronwen, șopti ea.

Everard dădu din cap mai mult către sine. Privind în jur, văzu o carafă cu vin, precum și alta cu apă pe masă, un pocal și un vas cu fructe. O luă de mână. Rămase mică și blândă în mâna lui.

— Vino, spuse el să stăm jos, să gustăm ceva proaspăt, să ne cunoaștem. Vom bea din același pahar.

Ea se cutremură și dădu să se retragă. Everard se simți cuprins de tristețe, cu toate că reuși să zâmbească.

— Nu-ți fie teamă, Bronwen. Nu vreau să te împing la ceva care să-ți facă rău. Doresc pur și simplu să fim prieteni. Vezi tu, *macushla*, cred că vii din neamul meu.

Ea-și alungă plânsul, își îndreptă umerii și suspină:

— Stăpânul meu e, e ca un zeu în bunătatea lui. Cum i-aș putea mulțumi vreodată?

Everard o conduse la masă, o făcu să se așeze și turnă. În scurt timp îi află povestea.

Era cu mult prea obișnuită. Deși noțiunile ei de geografie erau confuze, deduse că aparținea unui trib celtic care migrase la sud de Urheimat-ul¹ dunărean. Provenea dintr-

¹ Urheimat - (lb. germ. în text) Patria. (n. tr.).

un sat de pe țărmul de nord al Adriaticii și era fiica unui țăran liber, înstărit după standardele de prosperitate ale Epocii de Bronz.

Nu-și numărase aniversările nașterii nici înainte, nici după, dar credea că avea aproape treisprezece ani când, cu vreo zece ani în urmă, veniseră tyrienii. Erau cu o singură corabie, navigând îndrăzneți spre nord în căutarea unor posibilități de negoț. Trăseseră la țărm, își făcuseră tabără acolo și se tocmiseră prin semne. În mod sigur consideraseră că nu aveau cum să găsească ceva deosebit pentru a merita să mai revină, așa că la plecare răpiseră câțiva copii care se aventuraseră prea aproape ca să-i privească pe uimitorii străini. Bronwen era printre aceștia.

Tyrienii nu violaseră captivile și nici nu maltrataseră pe vreunul dintre copii. O virgină sănătoasă valora prea mult pe piața sclavilor. Everard recunoscuse în sinea lui că nu putea să-i considere ticăloși pe marinari. Făcuseră ceea ce părea normal în lumea antică și chiar în restul istoriei ulterioare.

Ținând seama de tot ce i se întâmplase, Bronwen avusese noroc. A fost cumpărată pentru palat: nu pentru haremul regal, deși regele o avusese de câteva ori în mod neoficial, ci pentru a o pune la dispoziția oaspeților cărora voia să le facă o favoare. Bărbații se purtau rareori crud cu ea. Durerea care nu trecea nicicum era să fie prizonieră printre străini de neamul ei.

Mai erau și copiii. Născuse patru de-a lungul anilor, dintre care doi muriseră din fragedă pruncie - o situație destul de fericită ținând seama că nu-și ruinase sănătatea și nu-și pierduse dinții. Cei doi care-i trăiau erau încă mici. Fata avea să devină și ea concubină, probabil, atunci când va ajunge la pubertate, asta dacă nu era dată la un bordel. (Femeile sclave nu erau dezvirginate potrivit ritului religios. Cui îi păsa de soarta lor la bătrânețe?) Băiatul avea să fie castrat, probabil la aceeași vârstă, pentru că prezența lui la curte l-ar fi făcut un potențial servitor la harem.

Iar Bronwen avea să fie pusă la muncă atunci când își va pierde frumusețea. Nefiind pregătită pentru îndeletniciri precum țesutul, avea să nimerească aproape sigur la spălatul vaselor sau la râșnitul grânelor.

Everard trebui să afle toate acestea de la ea încetul cu încetul și dureros. Ea nu se plânse și nici nu cerși. Asta îi era soarta și gata. Îți aminti de câteva rânduri scrise de Tucidide peste câteva secole despre dezastruoasa expediție militară ateniană ai cărei ultimi membri își sfârșiseră zilele în minele din Sicilia. „*Făcând ceea ce puteau ca bărbați, au suferit ca bărbații.*”

Dar și femeile. Îndeosebi ele. Se întrebă dacă, în adâncul inimii, avea curajul Bronwenei. Se îndoia.

Vorbi puțin despre sine. După ce evitase un celt și se trezise cu un altul în brațe, simțea că ar trebui să fie secretos.

Cu toate acestea, ea îl privi îmbujorată, radiind, și rosti cu o voce ușor voalată de vin:

— Of, Eborix...

Nu reuși să înțeleagă restul.

— Mă tem că limba mea e mult prea diferită de a ta, draga mea, spuse el.

Ea îi răspunse în limba punică:

— Eborix, ce generoasă a fost Ashera că m-a adus la tine, pentru atâta timp cât va dori ea. Ce minunat. Acum vino, stăpâne, dă-i voie sclavei tale să-ți ofere puțină bucurie...

Se ridică, înconjură masa, lăsându-și căldura și suplețea pe genunchii lui.

El își consultase deja conștiința. Dacă nu făcea ceea ce aștepta lumea de la el, regelui avea să i se dea de știre. Hiram putea să se simtă insultat sau să se întrebe ce era în neregulă cu oaspetele său. Chiar Bronwen ar fi jignită, nedumerită; putea avea necazuri. În plus, era atrăgătoare, iar el destul de lipsit de femei. Sărmana Sarai abia dacă avea vreo importanță.

O strânse pe Bronwen în brațe.

Inteligentă, simțitoare și sensibilă, ea învățase bine cum să fie pe placul unui bărbat. Iar el nu-și închipuise că va dori atât, mai mult decât o dată. Nici ardoarea ei nu era prefăcută. Probabil că era primul bărbat care încerca să-i facă ei pe plac. Mai târziu, ea îi șopti la ureche eu o voce gătuită de emoție:

— Eu... n-am mai zămislit... în ultimii trei ani. De-ai ști cât rog zeița să-mi desferece pântecul pentru tine, Eborix, Eborix...

El nu-i reaminti că și acest copil ar deveni sclav.

Și totuși, înainte de a adormi amândoi, ea murmură câteva vorbe pe care nu le-ar fi lăsat să-i scape dacă ar fi fost pe deplin trează, se gândi Everard.

— Ne-am unit prin carne în noaptea asta, stăpâne, și poate că ne vom mai uni vreodată. Dar află că știu că nu aparținem aceluiasi popor.

— Poftim?

Simți o străfulgerare rece. Se ridică în capul oaselor.

Ea se cuibări mai aproape.

— Liniștește-te, inima mea. Niciodată, niciodată n-o să te trădez, stăpâne. Numai că... îmi amintesc destule lucruri despre casă, lucruri mărunte, și nu cred că geylii din munți pot fi atât de diferiți de cei de lângă mare... Tăcere, tăcere, secretul tău e în siguranță. De ce-ar trăda fiica lui Bronwen Brannoch pe singurul bărbat căruia i-a păsat de ea? Dormi, dragul meu fără nume, dormi fără grijă în brațele mele.

În zori, un servitor îl trezi pe Everard - cerându-și iertare și lingușindu-se în tot acest timp - și-l duse să facă o baie fierbinte. Săpunul era un lux al viitorului, dar cu un burete și cu o piatră ponce își curăță trupul și după aceea servitorul îl masă cu ulei aromat și-l bărbieri cu iscusință. Apoi se întâlni cu ofițerii gărzii la un dejun auster și o conversație animată.

— Astăzi ies din serviciu. Ce-ai spune dacă am trece marea până la Usu, prietene Eborix, îi propuse unul dintre

ei. Te voi conduce chiar eu. Iar mai târziu, dacă nu se va însera, putem să facem o plimbare dincolo de ziduri.

Everard nu avea cum să știe dacă vor merge călare pe măgari sau mai repede, chiar și dacă mai puțin confortabil, cu un car de luptă. La vremea aceea, caii erau folosiți aproape exclusiv ca animale de transport, prea valoroase pentru a sluji altor scopuri decât războiului și pompei.

— Multe mulțumiri, îi răspunse Agentul. Aș vrea însă ca mai întâi să stau de vorbă cu o femeie pe nume Sarai. Lucrează la administrație...

Câțiva ridicară ochii, mirați.

— Cum, pufni un soldat, la voi, cei din nord, menajerele urâte au mai multă trecere decât femeile alese de rege?

Ce sat bârfitor e palatul, se gândi Everard. *Aș face bine să-mi repar pe dată reputația*. Se îndreptă din umeri, aruncă o privire înghețată peste masă și mârâi:

— Mă aflu aici din porunca regelui pentru a face niște cercetări care nu privesc pe nimeni altcineva. Ți-e limpede, băiețăș?

— A..., da, da. Dar am glumit, nobile domn! Așteaptă, mă duc să caut pe cineva care știe unde s-o găsească.

Bărbatul se ridică grăbit de pe bancă.

Conducându-l într-o cameră mai ferită, Everard rămase singur câteva minute. Și le petrecu gândindu-se la graba cu care trebuia să acționeze. Teoretic, avea la dispoziție oricât timp ar fi dorit: dacă era nevoie, putea oricând să se întoarcă în timp, cu condiția să aibă grijă să-i împiedice pe oameni să-l vadă alături de sine însuși. În practică, un asemenea procedeu presupunea riscuri acceptabile doar în cazurile cele mai disperate. Pe lângă posibilitatea declanșării unei bucle cauzale care se putea extinde, scăpând oricărui control, exista și riscul ca să meargă anapoda ceva în cursul normal al evenimentelor. Această probabilitate putea crește pe măsură ce operațiunea devenea tot mai complexă și mai prelungită. Pe de altă parte, era animat de

nerăbdare să-și continue misiunea, să o ducă la bun sfârșit și să fixeze existența lumii care-i dăduse naștere.

O siluetă scundă și îndesată dădu la o parte perdeaua ce slujea drept ușă. Sarai îngenunche în fața lui.

— Adoratoarea ta așteaptă dorința stăpânului ei, spuse ea cu o voce ușor nesigură.

— Ridică-te! o îndemnă blând Everard. Fii pe pace. Nu vreau decât să-ți pun o întrebare sau două.

Genele îi fluturară. Roși până în vârful nasului.

— Cea care îți este atât de îndatorată se va strădui să îndeplinească orice dorință a stăpânului ei.

El înțelese că femeia nu se purta ca o sclavă și nici nu încerca să cocheteze. Nu cerea și nici nu aștepta ceva necuvenit din partea lui. De îndată ce făcea sacrificiul față de zeiță, o femeie feniciană pioasă rămânea castă. Sarai îi era recunoscătoare doar, în felul ei simplu și umil. Se simți mișcat.

— Fii pe pace! repetă el. Lasă-ți mintea să zboare liberă. Din porunca regelui și în numele lui, caut să aflu despre niște bărbați care l-au vizitat demult pe tatăl lui, spre sfârșitul vieții prealuminatului Abibaal.

Sarai îl privi cu ochi uimiți.

— Stăpâne, abia dacă mă născusem.

— Știu asta. Dar servitorii mai bătrâni? Cu siguranță că-i cunoști pe toți. Poate c-au mai rămas câțiva care au slujit și în vremea aceea. Vrei să întrebi printre ei?

Ea își duse mâna la sprâncene, buze și piept, semnul supunerii:

— Dacă stăpânul meu voiește asta...

Agentul îi înfățișă puținele informații de care avea cunoștință.

— Mă tem - mă tem că nu vom afla multe, murmură dânsa. Cred că stăpânul meu a văzut cât de mult ne interesează străinii. Dacă ar veni unii chiar atât de ciudați, servitorii ar cleveti despre ei până la sfârșitul zilelor. Zâmbi neîncrezătoare. La urma urmei, noi, servitorii dinăuntru

zidurilor palatului, nu avem parte de prea multe vești. Vorbim mereu-mereu despre aceleași lucruri. Cred că aș fi auzit despre oamenii aceia dacă ar fi rămas cineva care să și-i amintească.

Everard blestemă în sinea lui în mai multe limbi. *Se pare că va trebui să mă întorc eu însumi la Usu în urmă cu douăzeci de ani și să scormonesc - ignorând pericolul ca mașina mea să fie detectată de dușmani, alarmându-i astfel sau riscând să fiu ucis.*

— Bine, spuse el încordat, întreabă oricum, te rog! N-o să fie vina ta dacă nu afli nimic.

— Nu, stăpâne, oftă Sarai, dar va fi amărăciunea mea.

Everard plecă să-l întâlnească pe ofițer. Nu nădăjduia să descopere astăzi vreun indiciu pe continent, dar hoinăreala avea să alunge măcar o parte din înfrigurare.

Soarele coborâse când se întoarseră pe insulă. O ceață ușoară plutea deasupra mării, risipind lumina, făcând ca zidurile înalte ale Tyrului să fie aurii, parcă ireale, aidoma unui castel de basm care ar putea în orice clipă să se mistuie ca o licărire fugară. Coborând pe țărm, Everard băgă de seamă că majoritatea locuitorilor plecaseră la casele lor. Soldatul, care avea familie, își luă rămas bun și Agentul își continuă drumul spre palat pe străzi care, după agitația de peste zi, păreau fantomatice.

Ignorată de santinele, o siluetă întunecată stătea lângă intrarea în palat. Santinelele se ridicară în picioare doar când Everard se apropie și-și luară lăncile, pregătiți să-i verifice identitatea. Nici nu se gândiseră să ia poziția de drepti. Femeia alergă grăbită pentru a-l prinde înainte de a intra. O recunoscă pe Sarai care îngenunche în fața lui.

Inima îi bătea să-i spargă pieptul.

— Ce dorești? reuși el să întrebe.

— Stăpâne, am așteptat aproape toată ziua sosirea ta pentru că mi s-a părut că erai dornic să afli orice vorbă pe care aș fi putut să ți-o aduc.

Trebuie că-și lăsase deoparte toate îndatoririle obișnuite. Oră după oră de așteptare în arșița străzii.

— Tu... ai aflat ceva?

— Poate, stăpâne, poate doar o fărâamă. Aș vrea să fi aflat mai mult.

— Vorbește, în... în numele lui Melquart!

— În numele tău, stăpâne, al tău, pentru că asta i-ai cerut servitoarei tale. Sarai își trase sufletul. Privirea, ei o întâlni pe a lui și rămaseră așa. Vocea îi deveni sigură, neutră:

— Așa cum m-am temut, dintre acei puțini servitori îndeajuns de bătrâni nici unul nu știe ceea ce vrei să afli. Nu slujeau încă la palat pe vremea aceea sau dacă da, mai curând munceau în altă parte pentru Regele Abibaal - la o gospodărie de la țară sau la reședința de vară, sau în alt asemenea loc. În cel mai bun caz, am aflat de la unul sau doi oameni că demult ar fi auzit vorbindu-se despre așa ceva; dar nu-și aminteau mai multe decât mi-a spus stăpânul meu. M-a cuprins disperarea, dar după aceea m-am gândit să merg la un altar al zeiței Ashera. M-am rugat să fie binevoitoare cu cel care a slujit-o prin mine, când atâta amar de vreme nimeni n-a voit s-o facă. Și iată, a răspuns rugii mele. Lăudat să-i fie numele! Mi-am amintit că un ajutor de grăjdar pe nume Jantin-hamu îl are pe tatăl său încă în viață, iar el a muncit la administrație. L-am căutat pe Jantin-hamu iar el mi l-a adus pe Bomilcar și iată, Bomilcar îți poate vorbi despre străinii aceia.

— Ei da, asta-i o veste grozavă! nu reuși el să-și stăpânească emoția. Cred că nici eu n-aș fi reușit să aflu atâtea. N-aș fi știut pe cine să întreb.

— Acum mă rog ca toate acestea să se dovedească folositoare cu adevărat, turui Sarai aproape fără voce, pentru stăpânul meu care a fost bun cu o femeie urâtă. Vino, te voi conduce.

Din respect filial, Jantin-hamu îi oferise tatălui său un locșor în camera pe care o împărțea cu soția și cu doi copii încă minori. Printre umbrele monstruoase, singura lampă îi

înfățișă lui Everard saltelele de paie, scaunele, cănile de lut și vasul pentru jărat, acestea fiind toate obiectele de mobilier. Femeia gătea într-o bucătărie pe care o împărțea cu alți chiriași și apoi aducea mâncarea aici; aerul era înăbușitor și încărcat de mirosuri de grăsimi. Restul membrilor din familie se așezară pe vine și rămaseră cu privirile ațintite la Everard care-l interoga pe Bomilcar.

Bătrânul era chel, cu excepția unor rămășițe de barbă albă, fără dinți, pe jumătate surd, cu mâinile chircite și uscate de artrită și cu ochii de un alb lăptos din cauza cataractei. (Vârsta lui cronologică trebuie că era în jur de șaizeci de ani. Cam astea erau și perspectivele mișcării „înapoi la natură” din aglomeratul secol douăzeci american.) Bătrânul stătea prăbușit pe un scaun, cu mâinile strângând moale un toiag. Mintea îi era totuși vie - căznindu-se să iasă din ruina în care era prizonieră asemeni unei plante care se înalță spre lumina soarelui.

— Daa, da, când îți vorbesc acu’, parcă vin și s-așază în fața mea, ca și cum s-ar fi întâmplat ieri. Nu cred că mi-aș aminti la fel de bine ce s-a petrecut ieri. Ei bine, oricum n-avea ce, mâine are să fie la fel...

Șapte, erau șapte, care spuneau că veniseră pe o corabie dinspre coasta hitită. Numai că tânărul Matinbaal a devenit curios, chiar așa, și s-a dus în port să-ntrebe pe-acolo, dar n-a găsit nici un căpitan care să fi adus asemenea pasageri. În fine, poate că era o corabie care și-a văzut în continuare de drum spre Filistia sau Egipt... Își ziceau sinimi și au povestit cum călătoriseră ei mii și mii de leghe tocmai din Țara Soarelui Răsare ca să ducă regelui lor vești despre lume. Vorbeau corect punică, deși cu un accent pe care nu l-am mai auzit vreodată... Mai înalți decât noi, bine clădiți; păseau ca niște pisici sălbătice și erau așa de manierați... da’ eu, eu cred că la fel de primejdioși dacă-i supăra careva. N-aveau nici unul barbă; nu fiindcă se rădeau, ci pentru că n-aveau deloc păr pe față, ca femeile. Da’ nici eunuci nu erau, nu, femeile ce le-au fost date au aflat

curând cum stăteau lucrurile, he, he, he! Aveau ochi luminoși, iar pielea chiar mai albă decât a unui aheu cu păr galben, dar pletele lor drepte erau negre ca tăciunele... Mai tot timpul arătau ca niște vrăjitori și am auzit povești despre lucrurile năprasnice și nemaivăzute de le arătaseră regelui. N-am cum să știu de-a fost așa, dar n-au făcut nimănui rău, erau doar curioși, oho, ce curioși; voiau să știe despre fiecare lucrușor din Usu și despre planurile care se făceau pe vremea aceea pentru Tyr. I-au fermecat inima regelui; el a poruncit să fie lăsați să vadă și să audă tot ce doreau, fie ele secretele unui sanctuar sau ale vreunei case de comerț... Ades m-am mirat după aceea dacă nu tocmai curiozitatea asta a provocat mânia zeilor asupra lor.

Iuda ajuns preot! îl străfulgera pe Everard un gând. Aceștia sunt aproape sigur dușmanii mei. Da, ei, Exaltații din banda lui Varagan. „Simm” - chinezi? O pistă falsă în caz că Patrula o pornea în urmărirea lor. Nu, bănuiesc că nu, cred mai degrabă că au folosit minciuna asta ca să aibă o poveste pregătită și s-o servească regelui Abibaal și curții lui. Pentru că nu se deranjau să-și ascundă înfățișarea. Ca și în America de Sud, Varagan își închipuise că inteligența îi va fi suficientă pentru a înșela vigilența Patrulei. Lucru ce s-ar fi putut întâmpla și acum dacă n-ar fi fost Sarai.

Dar asta nu înseamnă că am progresat prea mult.

— Și ce s-a întâmplat cu ei? întrebă el.

— A, mare păcat, doar dacă n-a fost cumva pedeapsă pentru vreo faptă rea ce-au făcut-o, ca de pildă vârandu-și nasul într-o Sfântă a Sfintelor. Bomilcar plescăi din limbă și clătină din cap. După câteva săptămâni au cerut îngăduință, să plece. Era la sfârșit de toamnă, mai toate corăbiile erau deja puse la adăpost pentru iarnă, dar cu toate c-au fost sfătuiți de bine, ei au oferit o plată generoasă celui care-i trece în Cipru și au găsit un căpitan îndrăzneț care s-a învoit să-i ducă. M-am dus și eu la cheu ca să-i văd plecând, chiar m-am dus. Era o zi rece cu vânt tăios. M-am uitat la corabia aceea dispărând la orizontul

înnegurat și încărcat de nori care se rostogoleau de colo-colo și ceva m-a îndemnat să mă opresc la templul lui Tanit la întoarcere acasă și să pun niște ulei într-o lampă - nu pentru ei, înțelegi, ci pentru sărmanii marinari pe spinarea cărora se întemeiază bunăstarea Tyrului.

Everard abia se stăpâni să nu scuture trupul pipernicit.

— Și după aceea? Altceva ?

— Daa, inima mea a avut dreptate. Simțămintele nu m-au înșelat niciodată, nu-i așa, Jantin-hamu? Niciodată. Ar fi trebuit să fiu preot, dar prea mulți băieți încercau să obțină locurile de ucenici care se găseau... A, da, să nu uit. În ziua aceea s-a pornit o furtună. Corabia s-a sfărâmat. Toată lumea a pierit. Am auzit despre asta, sigur că da, pentru că voiam cu toții să știm ce s-a-ntâmplat cu străinii aceia. Catargul corăbiei și alte câteva bucăți au fost aduse de valuri până la stâncile unde se află acum orașul.

— Dar... stai o clipă, omule... ești sigur că s-au înecat cu toții?

— Nu, nu cred c-aș putea să jur, asta nu. Socot, totuși, că vreunul sau doi oameni s-or fi agățat de-o bârnă, ajungând așa până la țărm. Probabil c-o fi nimerit pe uscat în altă parte și s-a dus acasă nebăgat în seamă. Cui să-i pese la palat de un marinăr amărât? Sigur e că acea corabie s-a scufundat cu sinimi cu tot - pentru că dacă *ei* s-ar fi întors am fi știut; am dreptate, nu?

Mintea lui Everard începu să freacă. *Călătorii în timp ar fi putut ajunge aici direct, cu vehiculul de efectuat salturi. Încă nu se întemeiasă o bază a Patrulei care să fie înzestrată cu instrumente pentru detectarea lui. (Nu putem avea oameni în orice clipă de-a lungul mileniilor. Tot ce putem face e ca, în caz de nevoie, să trimitem în acel mediu care ne interesează agenți de la stațiile pe care le avem în alte epoci.) Dacă voiau să nu stârnească amintiri care să persiste, era neapărat necesar să plece după obiceiul locului, pe uscat sau pe mare. Însă bineînțeles că înainte de a se imbarca au verificat prognoza*

meteorologică. De fapt, corăbiile acestei epoci nu se aventurează pe mare la sosirea iernii; sunt prea nesigure.

Dar chiar și așa, oare nu putea să fie vorba de o pistă falsă? Memoria lui Bomilcar n-o fi chiar atât de limpede pe cât pretinde el. Iar vizitatorii puteau să vină din oricare dintre numeroasele civilizații minuscule și efemere pe care istoria și arheologia de mai târziu le vor pierde din vedere și pe care oamenii de știință călători prin timp le descoperă doar din întâmplare. De exemplu, un oraș-stat din creierii munților Anatoliei, care a deprins o serie de lucruri de la hitiți și a cărui aristocrație s-a înrudit atât de exclusivist prin alianțe de sânge încât membrii săi au ajuns să aibă aceeași fizionomie...

Pe de altă parte, desigur, acest naufragiu putea fi mijlocul real de a împiedica orice urmărire. Asta ar explica de ce agenții dușmani nu-și dăduseră osteneala să arate ca niște chinezi.

Cum să aflu asta înainte ca Tyrul să explodeze?

— Când s-a întâmplat asta, Bomilcar? Întrebă el cât se poate de blând.

— Păi ți-am spus, îi răspunse bătrânul. Pe vremea regelui Abibaal, când lucram pentru administratorul lui de la palatul din Usu.

Everard simțea intens și supărător prezența familiei, fiind conștient de privirile lor sfredelitoare. Le auzi respirația precipitată. Flacăra lămpii pâlpâia; umbrele se adânciră, aerul păru mai rece.

— N-ai putea să-mi spui mai precis? urmă el cu încăpățănare. Îți amintești în al câtelea an la domniei lui Abibaal s-a întâmplat?

— Nu... Nu. Și nici altceva ieșit din comun. Să mă gândesc... N-o fi fost cu doi sau trei ani după ce căpitanul Rib-adi s-a întors cu o comoară descoperită din întâmplare în... în... unde-o fi fost asta? Undeva, dincolo de Tharshish... Nu, n-a fost oare după aceea? Prima mea nevastă a murit la o vreme după, asta-mi amintesc bine, dar au trecut câțiva

ani buni până să pot aranja o a doua căsătorie și între timp a trebuit să mă mulțumesc cu prostituate, he, he... Cu imprevizibilitatea tipică bătrânilor, toanele lui Bomilcar se schimbă. Lacrimile începură să-i curgă pe obraji. Și a doua nevastă, Batbaal a mea, a murit de fierbințeală... Își pierduse mințile, nici nu mă mai recunoștea... Nu mă chinui, stăpâne, cruță-mă, lasă-mă în pacea și-n întinericul meu și zeli să te aibă în pază.

Aici nu mai am ce să aflu. Dar ce-am obținut? Poate nimic.

Înainte de a pleca, Everard îi dăruie lui Jantin-hamu o bucată de metal care să îngăduie familiei să trăiască în mai mare îndeostulare. Față de lumea lui, lumea antică avea câteva avantaje; se puteau oferi cadouri și nu existau taxe pe venit.

Everard se întoarce la palat la câteva ore după apusul soarelui. În ochii localnicilor, asta însemna târziu. Santinelele ridică lumânări spre chipul lui și-l privesc atent, apoi își cheamă ofițerul. După ce-l identifică, îl lasă să intre cerându-i iertare. Râsul lui înțelegător îi răsplătește mai mult decât ar fi făcut-o un cadou substanțial. De fapt, nu-i venea deloc să râdă. Cu buzele strânse, îl urmă pe purtătorul de lampă spre camera lui.

Bronwen dormea. Doar o flacăra mai ardea. Se dezbracă și apoi, în lumina scăzută și tremurătoare, o privește câteva clipe. Un braț scăpat de sub acoperământ nu reușea să acopere un sân tânăr. Privea, totuși, chipul. Cât de nevinovat părea, copilăros, vulnerabil chiar și acum, după tot ce trebuise să îndure.

Doar dacă... Ba nu. S-ar putea să ne fi îndrăgostit deja unul de altul. Dar nu există posibilitatea ca asta să dureze, n-am putea trăi cu adevărat împreună decât ca două trupuri separate. Ne desparte un ocean de timp.

Ce se va întâmpla cu ea?

Se pregăti să intre în pat, gândindu-se pur și simplu la somn. Bronwen se trezi. Sclavii învață să doarmă cu simțurile treze. Văzu cum înflorește bucuria pe chipul ei.

— Stăpâne! Bine-ai venit, de o mie de ori bun venit!

Se îmbrățișară strâns. Și cu toate astea, el simți că dorește să mai schimbe o vorbă, două, cu ademenitoarea lui prietenă.

— Cum ți-a trecut ziua? Întrebă el, atingând-o cu buzele în locul acela cald unde falca întâlnește urechea.

— Cum anume? Eu... o, stăpâne... Era surprinsă de-o asemenea întrebare. Plăcut, bineînțeles, pentru că farmecul tău drag mi-a rămas tovarăș. Am flecărit pe îndelete cu servitorul tău, Pummairam. Râse subțire. E-un pungaș captivant, nu-i așa? Unele dintre întrebările lui au fost cam fără ocol, dar să n-ai teamă, stăpâne; am refuzat să-i răspund și el s-a potolit pe dată. Mai târziu am plecat, lăsând vorbă unde pot fi găsită în caz că se întoarce stăpânul meu și mi-am petrecut după amiaza în camera copiilor, unde se află și-ai mei.

Nu îndrăzni să-l întrebe dacă ar dori și el să-i vadă.

— Hm...!

Un gând nu-i dădea pace lui Everard. Și ce-a făcut Pum tot timpul ăsta? *Nu mi-l pot închipui pe țănc stând toată ziua fără să facă nimic.*

— N-am de unde ști. Ei, l-am zărit de vreo două ori, umblând cu treburi de-ale lui pe coridoare, dar am luat de bun că stăpânul meu trebuie să-i fi dat poruncă... Stăpâne?

Alarmată, se ridică și ea când Everard plecă de lângă dânsa. Deschise larg ușa cubicului. Nu era nimeni înăuntru. Ce naiba pune la cale Pum?

Probabil că nu mare lucru. Totuși, un servitor care făcea vreo faptă necugetată putea să atragă necazuri pe capul stăpânului său.

Stând cu picioarele desculțe pe podeaua rece, ca un sclav ce face de veghe, simți brațe cuprinzându-i talia și un

obraz lipindu-i-se fierbinte pe omoplat și auzi vocea ei ademenitoare:

— Oare stăpânul meu e cu totul ostenit? Dacă e, s-o lase pe sluga lui să-l adoarmă cu un cântec de leagăn din patria ei. Dar dacă nu...

La toți dracii cu grijile astea! Ele oricum rămân. Everard își îndreptă atenția către altceva și către sine.

Când se trezi, flăcăul încă lipsea. Întrebări discrete îl lămuriră că Pum își petrecuse orele zilei ce trecuse discutând cu numeroși oameni din serviciul palatului. Cu toții îl încredințară că Pum era curios și amuzant. Plecase într-un târziu în oraș și de atunci nimeni nu-l mai văzuse.

Probabil că n-a mai fost în stare să-și găsească locul și a șters-o să cheltuiască prin vinării și bordeluri ceea ce i-am dăruit. Foarte rău. În ciuda stilului de copil împelițat și pierde-vară, îmi închipuiam că mă pot bizui pe el și chiar voiam să fac ceva care să-i ofere o șansă de a duce o viață mai bună.

Nu-i nimic. Am de lămurit treburi care țin de Patrula Timpului.

Scuzându-se, Everard se smulse altor activități pe care le plănuise și plecă singur în oraș. În timp ce un servitor îi dădea drumul în casa lui Zakarbaal, apăru și Yael Zorach. Îmbrăcămintea și pieptănătura feniciană o făceau încântător de atrăgătoare, însă el era mult prea absorbit de gânduri ca să o laude. Aceeași încordare se ghicea și pe chipul ei.

— Pe aici, spuse ea, neobișnuit de laconic, și-l conduse înăuntru.

Soțul ei stătea de vorbă cu un bărbat având o barbă stufoasă și chipul colțuros, a cărui îmbrăcămintă se deosebea în multe privințe de cea a bărbaților din Tyr.

— A, Manse! exclamă Chaim. Ce ușurare. Mă-ntrebam dacă nu cumva să trimit să te cheme încoace. Continuă în Temporală: Agentul Manson Everard, Autonom. Dă-mi voie

să ți-l prezint pe Epsilon Korten, Directorul Bazei din Ierusalim.

Celălalt bărbat se ridică asemeni unui militar din viitor și-l salută scurt.

— E o onoare, domnule, spuse el.

Rangul lui era totuși mult sub cel al lui Everard. Răspundea de activitățile temporale în toate ținuturile ebraice din perioada dintre nașterea lui David și prăbușirea lui Iuda. Probabil că Tyrul era mai important în istoria profană, dar nu va atrage nici măcar a zecea parte dintre vizitatorii din viitor pe care-i va avea Ierusalimul și împrejurimile lui. Poziția pe care o deținea îi sugeră pe dată lui Everard că bărbatul era atât om de acțiune cât și cărturar cu o solidă pregătire.

— O s-o trimit pe Hanai să aducă ceva răcoritor și apoi o să spun servitorilor să nu calce pe aici și nici să nu lase pe cineva înăuntru, le propuse Yael.

Everard și Korten își petrecură minutele de așteptare încercând să se cunoască și să se apropie. Korten se născuse în secolul douăzeci și nouă în New Edom, pe Marte. Cu toate că nu se lăudă, Everard înțelese că analizele pe care le făcuse pe computer în privința unor texte semitice timpurii, la care se adăugaseră isprăvile lui ca luptător în spațiu în timpul celui de-al Doilea Război al Asteroizilor, atrăseseră atenția recrutorilor Patrulei Timpului, îl tatonaseră, îl convinseră să dea testele care îl arătaseră demn de încredere, îi dezvăluiseră existența organizației, îi acceptaseră înrolarea, îl pregătiseră - procedeele obișnuite. Mai puțin obișnuit era nivelul lui de competență, în multe privințe, misiunea lui era mai pretențioasă decât a lui Everard.

— Vei înțelege că această criză este deosebit de alarmantă pentru biroul meu, spuse el când se așezară toți patru. Dacă Tyrul este distrus, s-ar putea ca Europei să-i trebuie decenii întregi până să pună în evidență efecte majore - restului lumii, secole, iar Americii și Australiei,

milenii. Dar asta ar însemna o catastrofă imediată pentru imperiul lui Solomon. Lipsit de sprijinul lui Hiram și de prestigiul pe care i-l conferă acesta, probabil că n-ar reuși să-și mai țină triburile unite multă vreme; și fără Tyr în spatele lor, filistenii nu vor ezita să se răzbune. Iudaismul, monoteismul lui Yahweh, este nou și plâpând, pe jumătate păgân deocamdată. Prin extrapolare, socotesc că nici nu va supraviețui. Yahweh va decădea până va ajunge un personaj ca atâtea altele într-un panteon imatur și în veșnică schimbare.

— Și tot așa se va distruge o parte din civilizația clasică, adăugă Everard. Iudaismul a influențat filozofia, precum și evenimentele petrecute la grecii alexandrini și la romani. Evident, nu va exista creștinism și, prin urmare, nici civilizația occidentală sau bizantină ori alta care îi va urma. Nimeni n-ar putea spune ce s-ar naște în locul acestora.

Se gândi la o altă lume, schimbată, la moartea căreia contribuisese, și simți arsura unei răni pe care avea să o poarte de-a lungul întregii lui vieți.

— Da, desigur, spuse Korten nerăbdător. Problema este că ținând seama de resursele limitate ale Patrului - și groaznic de dispersate de-a lungul unui continuum care are multe noduri la fel de primejdioase ca și cel de acum - nu cred că ea ar trebui să-și concentreze toate forțele disponibile pentru a salva Tyrul. Dacă se întâmplă să dăm greș, totul e pierdut; șansele noastre de a reuși repunerea lumii pe făgașul original devin extrem de reduse. Nu, să stabilim o forță de rezervă puternică la Ierusalim - personal, organizare, planuri - pregătită pentru a micșora efectele ce s-ar resimți acolo. Asta ne-ar ajuta să atenuăm cu totul efectele.

— Vrei să zici că abandonăm Tyrul? întrebă Yael îngrozită.

— Nu, sigur că nu. Dar vreau să avem unele asigurări în cazul că totul este pierdut aici.

— În ultimă instanță, asta înseamnă că ne jucăm cu istoria.

Vocea lui Chaim tremura.

— Știu. Însă situațiile extreme cer măsuri extreme. Am venit aici în primul rând pentru a mă consulta cu voi, dar vă rog să înțelegeți că intenționez să insist la cel mai înalt nivel pentru aplicarea acestei politici. Korten se întoarse spre Everard. Domnule, regret hotărârea de a subția și mai mult resursele pe care le ai la dispoziție, dar părerea mea este că trebuie s-o fac.

— Nu sunt doar subțiri, mormăi nemulțumit americanul, ci de-a dreptul inexistente. *După munca de teren preliminară, pe cine mai are Patrula aici în afara mea?*

Asta înseamnă că danielienii știu că voi reuși? Sau că sunt de acord și sprijină poziția lui Korten - ba chiar că Tyrul e „deja” sortit pieirii? Dacă dau greș - dacă voi muri...

Se îndreptă de spate, își căută punga cu tutun și pipa și glăsui domol:

— Doamna mea, domnii mei, discuția asta ar putea foarte ușor să degenereze într-o ceartă aprinsă. Să analizăm problemele ca niște oameni cu capul pe umeri. Propun să începem prin punerea cap la cap a indiciilor de nezdruncinat pe care le avem și să vedem cum stăm. Asta nu înseamnă că am cules prea multe informații până acum.

Dezbaterea continuă ore în șir.

Trecuse deja de amiază când Yael le sugeră să facă o pauză pentru a mânca.

— Mulțumesc, spuse Everard, dar cred că ar fi mai bine să mă întorc la palat. Altfel s-ar putea ca Hiram să-și închipuie că trândăvesc pe cheltuiala lui. Mai trec mâine pe-aici, e bine?

Adevărul era că nu avea poftă de obișnuita mâncare grea a zilei, friptură de miel ori ce-o fi fost. Prefera să mănânce o bucată de pâine cu un boț de brânză de capră la vreo tarabă și să încerce în timpul acesta să-și limpezească mintea pentru a găsi o soluție. (Din nou mulțumiri

tehnologiei. Fără microbii protectori adaptați la genele fiecăruia, pe care medicii Patrulei îi implantaseră în el, Everard n-ar fi îndrăznit să se atingă de alimentele locale care nu erau gătite prin sterilizare. Iar administrarea de vaccinuri împotriva tuturor tipurilor de boli care bântuiseră de-a lungul secolelor i-ar fi suprasolicitat de mult sistemul imunitar.)

Le strânse mâna tuturor în stilul secolului douăzeci. Korten se înșela, probabil, sau poate că avea și dreptate, însă era agreabil, capabil și animat de bune intenții. Everard ieși în strada care lânzezea și fierbea sub asaltul soarelui.

Pum îl aștepta. Se ridică în picioare mai puțin exuberant decât în alte ocazii. Chipul lui tânăr și uscățiv luase un aer grav și ciudat.

— Stăpâne, șopti el dintr-o suflare, putem vorbi neauziți?

Se aflau acum într-o tavernă în care ei doi erau singurii clienți. În realitate, era un acoperiș mai lung, oferind umbră unei suprafețe mici unde se găseau perne; fiecare se așeza cu picioarele încrucișate, iar proprietarul aducea dinăuntru casei câni de lut pline cu vin. După o tocmeală dezlânată, Everard îi plăti cu mărgele. Strada era un furnicar de oameni care umblau de colo-colo într-o lărmuială continuă, dar la ora aceasta mai toți își vedeau în general de treburile lor. Cei care-și puteau permite vor veni să-și tragă sufletul aici abia după ce umbrele răcoroase aveau să coboare între ziduri.

Everard sorbi băutura diluată și acra și se strâmbă. După părerea lui, nimeni nu se pricepuse la vinuri până prin secolul șaptesprezece. Berea era și mai proastă. Dar ce importanță avea? !

— Vorbește, fiule, îl îndemnă Agentul. Și nu te mai osteni atât ca să mă numești lumina universului, oferindu-te să te transformi în cârpă de șters picioarele. Unde-ai fost și ce-ai făcut de ieri până acum?

Pum înghiți în sec, se scutură înfrigurat și se aplecă spre el.

— O, stăpân al meu, începu nesigur, și vocea îi deveni scârțâitoare ca a unui adolescent, sluga ta a îndrăznit să-și ia multe pe cap. Dojenește-mă, bate-mă, pune să mă biciuiască, pedepsește-mă după cum ți-o fi voia dacă am făcut vreun păcat. Dar crede-mă că nici o clipă nu m-am gândit decât la binele tău. Singura mea dorință e să te slujesc pe măsura puterilor și minții mele.

Un zâmbet fugar îi lumină fața.

— Înțelegi, mă răsplătești cu atâta mărinimie!

Redeveni serios:

— Ești un bărbat tare, un om cu puteri mari, în slujba căruia sper să prosper și eu. Dar pentru asta trebuie să mă dovedesc demn de încredere. Orice netrebnic îți poate căra bagajul sau te poate duce la o casă a plăcerilor. Ce-ar putea face Pummairam mai presus de asta astfel ca stăpânul lui să dorească a-l păstra ca servitor? Ei bine, ce-mi cere stăpânul meu? Ce-i trebuie?... Stăpâne, îți place să treci drept un membru necioplît de trib, dar încă dintru început am simțit că ești cu mult mai mult de-atât. Bineînțeles că nu te poți încrede într-un neisprăvit întâlnit întâmplător la un colț de stradă. Dar fără să te cunosc mai bine, cum aș putea să-mi dau seama de cât folos îți sunt?

Da, gândi Everard, în modul lui de viață de pe o zi pe alta a trebuit să-și dezvolte o intuiție foarte ascuțită, altfel s-ar prăbuși de tot. Păstră un ton blând:

— Nu sunt supărat. Dar spune-mi ce-ai făcut.

Ochii mari cu irizații cafenii ai lui Pum îi întâlneau pe ai lui Everard și cei doi se priviră ca doi egali.

— Am îndrăznit să-i întreb pe alții despre stăpânul meu. Dar mereu cu fereală și grijă, fără a lăsa să-mi scape vreo vorbă despre scopul pe care-l urmăream și, în același timp, fără să permit persoanei să bănuiască o clipă că mă interesa ce îmi dezvăluia.

— Mm... nu... nici nu mă așteptam la altceva din partea ta. Cu cine ai vorbit?

— Păi, la început cu frumoasa Pleshti - Bo-ron-u-wen. Pum ridică o palmă în aer. Stăpâne! N-a spus nici o vorbă pe care tu să n-o fi aprobat. I-am citit chipul, mișcările, atunci când îi puneam anume întrebări. Și nici așa. Când și când a refuzat să-mi dea răspunsuri. Dar până și refuzurile astea mi-au spus multe. Iar trupul ei nu știe cum să păstreze secretele. Oare e vina ei?

— Nu. *Dar nu m-ar surprinde să aflu că ai întredeschis ușa cămăruței tale ca să tragi cu urechea. Nu-i nimic. Nu vreau să știu asta.*

— Așa am aflat că nu aparții poporului... Geyil, așa spui că se cheamă. N-a fost o surpriză pentru mine. Măcar atâta lucru pricepusem și eu. Vezi tu, deși sunt încredințat că stăpânul meu e groaznic în luptă, el dovedește o răbdare cu femeile deloc diferită de aceea a mamei față de copilul ei. Așa s-ar purta un rătăcitor pe jumătate sălbatic?

Deși întristat, Everard izbucni în râs. *Touché!* În cursul misiunilor anterioare auzise deseori remarci privind purtarea lui lipsită de cruzime, dar nimeni altcineva nu trăsese vreo concluzie din asta.

Încurajat, Pum urmă grăbit:

— N-o să-l mai ostenesc pe stăpânul meu cu tot soiul de amănunte. Fiind mereu cu ochii pe cei puternici, servitorilor le place nespus să sporovăiască despre ei. S-ar putea s-o fi tras puțin pe sfoară pe Sarai, menajera. Întrucât eram servitorul tău, ea n-a găsit nici un motiv ca să mă alunge. Și nici n-a trebuit să-i pun prea multe întrebări directe. Ar fi fost o dovadă de neghiobie din partea mea cât și o pierdere de vreme. M-am mulțumit să mă las îndrumat spre locuința lui Jantin-hamu, unde cu toții nu-și mai reveneau din uimire după vizita ce-o primiseră ieri spre seară. În felul acesta am înțeles cam ce caută să afle stăpânul meu.

Se umflă în pene:

— Asta era tot ce-i trebuia servitorului tău, prealuminate stăpâne. M-am grăbit să cobor în docuri și-am pornit să flecăresc cu oamenii. Și iată!

Un fior îl străbătu pe Everard.

— Ce-ai aflat? aproape că strigă el.

— Ce alta, spuse Pum cu o voce cântată, decât un bărbat care a supraviețuit naufragiului și dezlănțuirii ucigașe a demonilor?

Scund dar bine legat, cu chipul bătut de vânturi și ridat, dar plin de vioiciune, Gisgo părea să aibă vreo patruzeci și cinci de ani. De-a lungul vremii se ridicase de la rangul de simplu marinăr până la cel de cârmaci, un post care-i cerea pricepere și îl recompensa pe măsură. De ani și ani tovarășii lui se săturaseră să tot audă vorbindu-se despre experiența lui remarcabilă. O considerau drept încă una dintre poveștile prea puțin demne de crezare.

Everard aprecie în mod deosebit fantastica muncă de detectiv pe care o făcuse Pum, ajungând până la bărbatul acesta după ce-i convinsese pe marinarii întâlniți prin berării să povestească despre oamenii care depăneau astfel de istorii. Singur n-ar fi reușit o asemenea performanță, oamenii s-ar fi ferit să-și deschidă sufletele în fața unui străin care pe deasupra mai era și oaspete al regelui. La fel ca oamenii de bun simț din toate timpurile, fenicianul de rând voia să aibă cât mai puțin de-a face cu guvernul său.

Fusese o șansă extraordinară că Gisgo se afla acasă în plin sezon. Însă el își câștigase unele privilegii datorită vârstei și dobândise o avere suficientă, astfel încât să nu mai fie silit să plece în expediții lungi, primejdioase și chinuitoare. Corabia lui făcea curse spre Egipt și-și îngăduia să facă pauze de câteva zile între voiaje.

În apartamentul lui curat, situat la etajul cinci al unei clădiri, cele două soții aduseră băuturi răcoritoare în timp ce el stătea comod și le vorbea oaspeților săi. O fereastră dădea către o curte interioară. Se vedeau ziduri din lut și

rufe la uscat pe frânghii întinse între clădiri. Lumina părea să pătrundă purtată de o briză ușoară, de parcă ar fi vrut să atingă amintiri din nenumăratele călătorii - un heruvim miniatural din Babilon, un nai din Grecia, un hipopotam din faianță de pe Nil, o amuletă iberică, un pumnal din bronz de forma unei frunze, adus din nord... Everard îi făcuse un dar substanțial din aur, iar marinarul devenise vorbăreț.

— Da, spuse Gisgo, aceea a fost o călătorie blestemată, chiar așa. Într-o perioadă proastă, se apropia echinoxul și sinimii aceia de cine știe unde purtau ghinionul și nenorocirea în trupurile lor, eu cel puțin așa cred. Dar noi eram tineri, mai tot echipajul, începând cu căpitanul și terminând cu ultimul marinar; ne gândeam c-o să iernăm în Cipru, unde vinurile sunt tari și fetele dulci; sinimii aveau să plătească bine, zău așa. Pentru metalul promis eram gata să trecem prin orice încercare, chiar prin iad. De atunci încoace m-am mai luminat la minte, dar n-o să pretind că-s mai fericit, asta nu. Sunt încă în putere, dar simt colții bătrâneții și credeți-mă, prieteni, că era mai bine în tinerețe.

Făcu un semn de pioșenie:

— Sărmanii flăcăi pe care i-au înghițit valurile, să li se odihnească umbrele în pace. Privind la Pum: unul dintre ei îți semăna tare mult, tinere. Am avut o tresărire, zău așa, când te-am văzut prima dată. Oare-l chema Adiyaton? Da, așa cred. N-o fi fost părintele tău?

Băiatul făcu un gest care-i arăta neștiința. Nu avea cum să știe.

— Am depus ofrande pentru fiecare dintre ei, așa cum zic, urmă Gisgo, așa cum am făcut-o și pentru propria mea salvare. Să-i sari întotdeauna în ajutor unui prieten și să-ți plătești datoriile și atunci zeii or să te ajute la nevoie. Pe mine zău că m-au ajutat.

Cursa spre Cipru e cel puțin primejdioasă. N-ai unde să înnoptezi; trebuie să plutești pe marea necuprinsă, uneori zile de-a rândul dacă vântul ți-e potrivnic. De data asta - of,

de data asta, însă... Nici nu pierdusem țărmul din ochi când ne-a lovit furtuna și la nimic nu ne-a folosit împrăștierea uleiului pe apele acelea. Am scos vâslele și am menținut corabia pe valuri, asta am făcut, până nu mai era suflare în noi și ne plesneau mușchii, dar tot trebuia să vâslim. Noapte neagră ca-n burta unei dihănii, așa era și vântul urla și ne biciuia și ne rostogolea când sus, când jos, în timp ce apa sărată îmi intra în ochi și buzele crăpate mă usturau - și cum să ții ritmul când noi nici nu puteam auzi toba cârmaciului în vuietul acela?

Dar pe puntea îngustă de la mijlocul corăbiei l-am văzut pe conducătorul sinimilor, cu mantia fluturând în jurul corpului, cu față direct spre vântul sălbatic, râzând, da, râzând!

Nu știu dacă asta era cutezanță sau nepriceperea celui care n-a părăsit niciodată uscatul și nu cunoaște primejdiile mării; ori era mai înțelept decât mine, cel de atunci, în ale marinăriei. După aceea m-am gândit mult la ceea ce văzusem și, în deslușirea experienței atât de greu dobândite, am socotit că dacă am fi avut puțin noroc am fi reușit să fugim din calea furtunii. Corabia era bine alcătuită și ofițerii ei își cunoșteau meseria. Dar zeii sau demonii au vrut să se întâmple altfel.

Pentru că, pe neașteptate, tunet și foc! Strălucirea flăcării m-a orbit. Am scăpat vâsla din mână, la fel ca și mulți alții dintre noi. Am prins-o pe dibuite, nici eu nu știu cum, și-am apucat-o înainte ca ea să lunece printre furcheți. Probabil că asta mi-a salvat vederea, pentru că nu eram cu privirea ridicată când ne-a lovit al doilea trăsnet.

Da, fusesem loviți de trăsnete. De două ori. N-am auzit tunetul dar poate că urletul valurilor și șuieratul vântului l-a acoperit. Când vâlul orbitor s-a mai ridicat de pe ochii mei, am văzut catargul arzând ca o torță. Copastia era sfârtecată și slăbită. Am simțit în creier vibrația mării, dar nu numai în creier, ci și în fund, în clipa în care apa a sfărâmat corabia în bucăți.

Dar în clipele următoare nu asta părea cel mai important lucru. Pentru că în lumina aceea mare și pâlpâitoare am zărit niște lucruri în cer, la fel ca taurul înaripat de colo, dar uriaș ca un bou adevărat și aruncând scânteii de parcă ar fi fost turnat din fier. Pe lucrurile astea stăteau călare niște oameni. Au zburat într-un arc mare în jos...

Apoi totul s-a făcut bucăți. M-am trezit în apă, agățat de vâsla mea. Am mai văzut câțiva oameni care se țineau de sfărâmaturi ale corăbiei. Dar furia încă nu ne ocolise. Un fulger a izbucnit în jos, lovindu-l pe Hurum-abi, tovarășul meu de băutură încă de pe vremea când eram flăcău. Cred c-a fost ucis pe loc. Eu unul m-am lăsat cu totul în apă și mi-am ținut răsuflarea cât am putut.

Când a trebuit să scot din nou capul din apă ca să trag o gură de aer mi s-a părut că sunt singurul în viață pe mare. Dar deasupra mea se afla un roi de dragoni de aceia sau care de foc sau ce-or fi fost, țâșnind încoace și încolo prin vânt. Scoteau flăcări și fulgere. M-am scufundat iarăși.

Cred c-au plecat curând spre acel Dincolo de unde veniseră, dar eu eram prea torturat de ideea de a rămâne în viață ca să mă mai sinchisesc de ele. Într-un târziu am ajuns la țarm. Ceea ce se întâmplase mi se părea nereal, ca un vis turbat. Poate c-așa a și fost. N-am priceput. Știu sigur că sunt singurul om de pe corabia aceea care s-a întors teafăr. Lăudată fie Tanith, nu-i așa, fetelor?

Făcând uitate cumplitele amintiri, Gisgo o pișcă de fund pe soția care stătea cel mai aproape de el.

Urmără alte și multe amintiri care îi luară ore întregi ca să le descâlcească. În cele din urmă, în ciuda vinului băut, Everard reuși să întrebe fără să se bâlbâie:

— Îți amintești când s-a întâmplat asta? Cu câți ani în urmă?

— Păi sigur că-mi amintesc, cum să nu? îi răspunse Gisgo. Acum exact douăzeci și șase de ani, cu cincisprezece zile înainte de echinoxul de toamnă, sau foarte aproape de data asta.

Făcu un gest larg cu mâna.

— Vă întrebați, poate, cum de știu. Păi, ca și preoții egipteni care păstrează un calendar tare exact, pentru că fluviul lor provoacă inundații și reintră în matcă în fiecare an. Un marinar care nu se îngrijește de asta nu mai apucă să îmbătrânească. Știați că dincolo de Coloanele lui Melquart marea se ridică și coboară la fel ca Nilul, dar de două ori pe zi? Trebuie să respecti cu sfințenie momentele astea dacă te aventurezi prin asemenea locuri.

Numai că sinimii, ei mi-au băgat ideea asta în cap. Mi-amintesc că eram acolo, îl serveam pe căpitan, în timp ce ei se tocmeau cu el pentru plata voiajului și aduceau mereu vorba despre ziua exactă în care voiau să plece - încercau să-l convingă, înțelegeți? Eu auzeam totul și mă gândeam la ce mi-ar folosi asemenea amintiri, zicându-mi că o să mai cuget și văd eu. La vremea aceea nu știam nici să scriu nici să citesc, dar puteam totuși să fac niște semne cu ce mi se întâmpla mai neobișnuit peste an și-mi țin întâmplările într-o ordine și le număr înapoi când e nevoie. Cum vă spuneam, acela a fost anul dintre o călătorie plină de aventuri până la Țărmurile cu Stânci Roșii și anul când am căpătat boala babiloniană...

Everard și Pum ieșiră și începură să meargă pe jos din cartierul Portului Sidonian, pe Strada Frânghierilor, care acum era cuprinsă de tăcere și crepuscul, îndreptându-se către palat.

— Stăpânul meu își adună forțele, după câte văd. murmură băiatul după o vreme.

Agentul Patrulei Timpului încuviință absent. Mintea îi fusese cuprinsă de o adevărată furtună.

Modul de acțiune al lui Varagan îi apărea limpede acum. (Everard simțea că Merau Varagan era cel care pusese la cale o nouă monstruozitate.) Din bârlogul din spațiu-timp, oriunde ar fi fost el. Varagan și alți câțiva ticăloși aleseseră zona Usu cu douăzeci și șase de ani în urmă. Alții trebuie

că-i aduseseră pe vehicule de *salt în timp* care i-au lăsat și s-au întors imediat. Patrula nu avea posibilitatea de a intercepta vehiculele într-un interval atât de scurt, mai ales că nu se cunoștea locul și momentul exact. Banda lui Varagan intrase pe jos în oraș și se băgase sub pielea regelui Abibaal.

Trebuie să fi făcut asta *după* ce au pus bomba în templu, lăsând biletul prin care cereau răscumpărarea și probabil că organizaseră atentatul împotriva lui Everard - adică, în termenii liniilor proprii ale lumii lor, după continuitatea experienței lor. Nu fusese greu să aleagă o asemenea țintă sau chiar să plaseze un asasin. Se găseau ușor cărți scrise de oameni de știință care studiaseră Tyrul. Acțiunea preliminară îi va da lui Varagan o idee privind reușita întregului plan. Socotind că ar merita să facă o investiție substanțială de efort și de timp, el căutase să dobândească o serie de cunoștințe minuțioase, de felul celor ce nu-și găsesc decât rareori locul în cărți, dar care să-i fie de folos pentru a distruge această societate.

Când aflaseră de la curtea lui Abibaal tot ce consideraseră că le era necesar, Varagan și oamenii lui părăsiseră orașul în mod convingător, astfel încât să nu dea naștere în mintea oamenilor la fel de fel de istorii care să treacă din gură în gură, dăinuind, și care să dea Patruii vreun indiciu. Din același motiv, adică dispariția interesului public pentru ei, voiseră să se creadă că au pierit cu toții.

De aici data de plecare asupra căreia insistaseră atât de mult; un zbor de cercetare le arătase că furtuna se va stârni ca din senin peste câteva ore. Membrii bandei care aveau să-i recupereze folosiseră fascicule de energie pentru a distruge corabia și pentru a ucide martorii. Dacă nu s-ar fi întâmplat să le scape Gisgo și-ar fi acoperit urmele aproape complet. De fapt, fără ajutorul lui Sarai, mai mult ca sigur că Everard n-ar fi aflat niciodată despre acei sinimi care din nefericire își pierduseră viața pe mare.

De la baza lui, Varagan detașase „deja” agenți pentru a supraveghea cartierul general al Patrulei din Tyr, mai ales că momentul atacului său demonstrativ se apropia. Dacă un asemenea pistolar ar fi reușit să recunoască și să-l ucidă pe vreunul sau mai mulți dintre puținii ofițeri Autonomi de valoare, excelent! Asta ar spori probabilitățile ca Exaltații să obțină ceea ce doreau - fie transmutorul de materie, fie distrugerea viitorului danielian. Everard se gândi că lui Varagan nici nu-i păsa ce anume va obține. Oricare dintre ele i-ar satisface pofta de putere și Schadenfreude¹.

Ei bine, dar Everard găsisese urma. Putea dezlănțui ogarii Patrulei.

Oare chiar pot?

Își mușcă mustața celtică și se gândi, oarecum fără legătură, ce mult l-ar încânta să înlăture mucegaiul ăsta nenorocit după ce-și va încheia misiunea.

Oare așa ar fi?

Copleșit numeric și ca forță de foc, Varagan nu era în mod necesar și depășit ca inteligență. Planul lui avea o chichiță sigură inclusă în el, iar aceasta se putea dovedi imposibil de descifrat.

Necazul era că fenicienii nu aveau nici ceasuri, nici instrumente precise de navigație. Gisgo nu știa cu o precizie mai mare decât o săptămână sau două când se petrecuse dezastrul corăbiei lui; și nici nu știa decât cu aproximație de cincizeci de mile unde se aflase în momentul naufragiului. Prin urmare, nici Everard n-avea cum să știe acest lucru.

Bineînțeles că Patrula putea să aprecieze ușor data, iar traseul spre Cipru era cunoscut. Dar pentru mai multă exactitate trebuia efectuată o supraveghere din aer, nu? Iar dușmanul sigur va avea detectoare care să-l avertizeze asupra unei prezențe străine. Se putea întâmpla ca piloții veniți să scufunde corabia și să ia grupul lui Varagan să fie pregătiți pentru o luptă împotriva unor egali. Aveau nevoie

¹ Schadenfreude - (lb. germ. în text) bucuria de a face rău. (n. trad.).

doar de câteva minute pentru a-și îndeplini misiunea, apoi urmau să dispară fără urmă.

Mai grav, exista posibilitatea ca ei să anuleze misiunea. Puteau aștepta un moment mai favorabil pentru a-și recupera asociații sau și mai rău, să încerce asta mai devreme, chiar înainte de plecarea corăbiei. În oricare dintre aceste cazuri Gisgo n-ar fi trecut prin experiența asta pe care abia i-o relatase lui Everard. Urma pe care Agentul Patrului o descoperise după atâtea eforturi dureroase n-ar fi existat niciodată. *Probabil* că pentru istorie consecințele pe termen lung ar fi neînsemnate, dar de îndată ce începeai să te joci cu evenimentele nu mai exista garanția asta. Din aceleași motive, anularea sigură a unor indicii și posibilitatea apariției unor tulburări în continuum, Patrula nu putea anticipa planul lui Varagan. De exemplu, nu îndrăzneau să ia corabia prin surprindere și să aresteze pasagerii înainte de izbucnirea furtunii și înainte de atacul Exaltaților.

Se pare că singura modalitate de acțiune rămâne să ne facem apariția exact în locul în care se află ei. În acel interval de timp de cinci minute sau mai puțin, când atacatorii își îndeplinesc infama operațiune. Dar cum să procedăm fără ca ei să prindă de veste?

— Eu cred că stăpânul meu plănuiește să se bată într-un tărâm ciudat, în care vrăjitorii sunt dușmanii săi, spuse Pum.

Sunt chiar așa de străveziu pentru el?

— Da, s-ar putea întâmpla, îi răspunse Everard. Înainte de asta însă, o să te răsplătesc bine, pentru că mi-ai fost de un neprețuit ajutor.

Tânărul îl apucă de mânecă.

— Stăpâne, spuse el implorator, dă-i voie servitorului tău să te însoțească peste tot.

Uimit, Everard uită să mai pășească.

— Ce?

— Nu voiesc să mă despart de stăpânul meu! strigă Pum. Lacrimile străluceau umed în ochii lui și se rostogoleau pe obraji. Mai bine mor alături de el - da, mai bine să mă azvârle demonii în haos decât să mă întorc la viața de gândac din care m-ai ridicat. Învață-mă ce să fac. Știi că prind repede. N-o să mă tem deloc. Tu m-ai transformat în bărbat!

Doamne, cred că de data asta înflăcărarea lui e întru totul sinceră.

Numai că posibilitatea asta este exclusă, bineînțeles.

— *Chiar așa SĂ FIE?*

Everard rămase ca lovit de trăsnet.

Pum dansa în fața lui, râzând și plângând în același timp.

— Stăpânul meu are s-o facă, stăpânul meu are să mă ia cu el!

Și poate, poate, după ce acțiunea se va încheia, dacă-i voi supraviețui - poate că vom fi câștigat ceva foarte prețios.

— Primejdia va fi mare, spuse Everard rar. În plus, aștept să se întâmple lucruri de care se înspăimântă, rupând-o la goană urlând, până și luptătorii încercați. Și după aceea, ar trebui să deprinzi cunoștințe pe care majoritatea oamenilor înțelepți din lumea asta nu le-ar putea înțelege, chiar dacă li s-ar spune că-s așa.

— Pune-mă la încercare, stăpâne, îi răspunse Pum.

O stare de calm coborâse brusc asupra lui.

— Am s-o fac! Să mergem!

Everard porni cu pași atât de întinși, încât tânărul trebui să alerge ca să-l ajungă din urmă.

Presupunând că Pum putea să înțeleagă repede, pregătirea de bază avea să țină zile întregi. Asta se rezolva totuși. Îi va trebui ceva timp ca să adune informațiile necesare și să organizeze o forță de intervenție. Nu trebuia să uite de Bronwen. Everard nu avea cum să știe dacă el însuși va supraviețui acestei încercări. Însă mai întâi era

dator să primească orice bucurie i se dăruia și să încerce să o înapoieze sporit.

Căpitanul Baalram era încăpățânat.

— La ce mi-ar trebui să-l mai iau și pe fiul tău? întrebă el. Am deja un echipaj complet, inclusiv doi ucenici. Asta parcă-i născut înainte de vreme, așa de mic și de pipernicit.

— E mai puternic decât pare, răspunse bărbatul care se dădea drept tatăl lui Adiyaton. (Peste un sfert de secol avea să se numească Zakarbaal.) O să vezi că e deștept și dornic să învețe. Cât privește experiența, toți pornim de la nimic, adevărat?... Ascultă, domnule. Țin foarte mult să-i fac o carieră în negoț. Dacă-mi faci hatârul ăsta o să fiu încântat să... să-ți răsplătesc personal osteneala.

— Bine, mă învoiesc! Baalram zâmbi și-și mângâie barba. Asta e cu totul altceva. Cam ce cantitate de învățătură ai în vedere?

Adiyaton (care peste un sfert de secol va putea să-și spună Pummairam fără să se teamă) părea bucuria întruchipată. Dar pe dinăuntru tremura, pentru că privea un bărbat care avea să moară curând.

Din locul în care aștepta Patrula, undeva sus în cer, furtuna arăta ca un lanț muntos negru-albăstrui, ghemuit spre nord. În rest, marea se apropia de culoarea argintului și a safirului de-a lungul curburii planetei, mai puțin acolo unde insulele întrerupeau pânza de apă și spre est, unde coasta siriană devenea o linie mai întunecată. Coborând spre apus, soarele strălucea la fel de rece ca și albastrul din jur. Vântul șuiera în urechile lui Everard.

Așezat pe șaua vehiculului, în partea din față, se cuibări mai strâns în scurta îmblănită. Locul din spate era gol, la fel ca și la aproape jumătate din cele patruzeci de vehicule care împărțeau cerul cu el. Piloții lor sperau să plece de acolo cu prizonieri. Restul erau dotate cu arme, ca niște ouă în armură, din interiorul cărora focul aștepta să prindă

viață. La atingerea cu metalul, lumina părea să scoată sunete.

La naiba! se gândi Everard. Înghet. Cât mai e? S-o fi întâmplat ceva? S-a dat cumva de gol Pum față de dușman sau echipamentul lui s-a defectat, oare ce-o fi?

Cadranul receptorului fixat de ghidon scoase un țuit și clipi roșu. Aerul expirat parcă explodă, vapori albi pe care vântul îi risipi și-i înghiți. În ciuda numeroșilor ani petrecuți ca vânător de oameni, trebui să înghită în gol înainte de a se răsti în microfonul instalat la gât:

— Recepționat semnalul la comandant. Stațiile de triangulație, raportați!

Undeva jos, în față, învăluți de stropi de ploaie și de furie distrugătoare, apăruseră dușmanii. Își începuseră mârșava acțiune. Dar Pum băgase mâna înăuntrul straielor și apăsase pe butonul de activare al unui emițător miniatural.

Radio! Exaltații n-ar fi anticipat ceva atât de primitiv. Everard avea speranțe.

Acum, Pum băiatule, vei fi în stare să-ți găsești un adăpost, să te ascunzi, așa cum ți s-a spus? Teama părea să-l gătuie pe Agentul Patrulei. Cu siguranță că zămislise fii ici și colo de-a lungul secolelor, dar acum era mai aproape ca niciodată de a avea unul adevărat.

În căști se auzeau cuvinte însoțite de paraziți. Urmară cifre. Instrumentele așezate la o sută de mile depărtare unul de altul descoperiseră cu precizie corabia atacată. Ceasurile înregistraseră deja prima fracțiune de secundă a recepției.

— În regulă! spuse Everard. Calculați coordonatele spațiale ale fiecărui vehicul potrivit strategiei noastre. Rămâneți pe recepție pentru alte instrucțiuni.

Asta dură câteva clipe. Simți liniștea rece care-i inunda ființa. Unitatea se angajase în luptă. În chiar clipa asta pornise. Întâmplă-se așa cum vor voi zeii.

Datele sosiră cu precizie.

— Toată lumea pregătită? întrebă el. Porniți!

Își puse în funcțiune aparatura de control și trase maneta de acționare. Vehiculul țâșni înainte prin spațiu, înapoi în timp, către momentul în care Pum dăduse alarma.

Vântul înnebunise. Vehiculul se legăna și devia ușor în câmpul antigravitațional. La cincizeci de iarzi dedesubt, negre în lumina slabă, valurile mugeau. Spuma suflată de vânt avea culoarea lapoviței. Everard văzu totul în lumina răspândită de o torță mare, aflată undeva în lateral. Un catarg îmbibat cu rășină, asupra căruia furtuna sufla cu putere, ardea cu vâlvătai sălbătice. Părțile gudronate și cuprinse de flăcări răspândiră aburi când corabia se desfăcu în bucăți sub loviturile ca de berbece ale valurilor.

Everard își puse la ochi amplificatorii optici. Imaginea deveni precisă și clară. Îi arăta că dăduse comanda la momentul potrivit astfel încât să rețină cele șase vehicule dușmane puțin deasupra talazurilor.

Nu sosiseră îndeajuns de repede pentru a le împiedica să înceapă măcelul. Trecuseră la asta din chiar clipa sosirii. Fără a ști poziția fiecărui vehicul dușman, dar conștient că fiecare dintre ele era dotat cu arme mortale, Everard își instruisese grupul să apară la o distanță de la care să se poată face o apreciere a situației înainte ca ucigașii să-i detecteze.

Aveau să-i vadă peste o clipă sau două.

— Atacați! urlă inutil Everard.

Armăsarul lui se năpusti înainte.

Un fulger alb-albăstrui țâșni prin beznă. Așa cum zbura în zigzag, Everard simți răsuflarea lui la câțiva centimetri: căldură, mirosul înțepător de ozon, plesnetul aerului. El nu-l văzu, pentru că ochelarii opriseră în mod automat o strălucire care l-ar fi putut orbi.

Nici nu trase, deși își pregătise blasterul. Nu asta era treaba lui. Cerul era deja roșiatic de astfel de fulgere. Apele le reflectau de parcă ele însele ar fi fost cuprinse de flăcări.

Nu avea rost să se încerce capturarea piloților inamici. Trăgătorii lui Everard aveau ordin să-i ucidă pe loc, înainte

ca ei să priceapă cât de depășiți numeric erau și să facă saltul în spațiu-timp. Sarcina oamenilor Patrulei, care se aflau câte unul pe vehicul, era să prindă spionii care se îmbarcaseră pe corabie.

Nu se aștepta să-i găsească agățați de secțiunile de corabie care se rostogoleau de colo-colo în apa învolburată și se desfăceau în bucăți. Oamenii lui le vor verifica și pe acelea, ca să fie mai siguri. Era aproape convins că aceștia pluteau pe apă. Fără-ndoială că-și luaseră măsuri ca să poarte veste de salvare autogonflabile pe dedesubtul caftanelor epocii.

Pum nu putea risca așa ceva. Ca ucenic, ar fi arătat nelalocul lui dacă ar fi purtat altceva decât o legătură de pânză în jurul coapselor. Asta îl ajuta să ascundă emițătorul, dar nimic în plus. Everard luase măsuri ca el să învețe a înota.

Puțini marinari punici știau să înoate. Everard zări unul care se ținea strâns de o scândură. Cât p-aci să pornească în ajutorul lui. Dar nu, nu trebuia. Baalram și oamenii lui fuseseră înghițiți de valuri - cu excepția lui Gisgo, a cărui supraviețuire se dovedea a nu fi un simplu accident. Patrula lovise la timp pentru a-i împiedica pe dușmani să-l vâneze în timp ce plutea purtat de ape: iar el avea puterea să rămână agățat de vâsla grea până va ajunge la țărm. Restul, tovarășii săi de echipaj, prietenii - au murit și rudele i-au jelit, tot așa cum va fi și soarta miilor de navigatori și marinari în următoarele mii de ani... și mai târziu a călătorilor prin spațiu, prin timp... Însă acești oameni pieriseră pentru ca popoarele lor și miliardele de oameni ale viitorului să trăiască.

Era o slabă consolare.

Prin amplificatorii optici Everard zări încă un cap, de astă dată nu se înșela, da, un om care plutea liber în apă ca un dop - un dușman ce trebuia capturat. Răsuci vehiculul spre el. Din vârtejul înspumat, omul ridică ochii. Gura i se

schimonosi într-un rânjet rău. Mâna i se ridică din apă. Îndreptă o *armă-energetică* spre înalt.

Everard trase primul. Un fascicul subțire îl înjunghie pe cel din apă. Urletul omului se pierdu în vuietul furtunii. La fel și arma lui. Rămase cu ochii holbați la carnea pârlolită și la osul dezgolit al încheieturii.

Everard nu simțea nici un fel de milă. Dar nu dorise să ucidă în această confruntare. Prizonierii vii, în cadrul unui proces de psihointerogare absolută, nedureroasă și nevătămătoare, puteau pune Patrula în acțiune spre bârlogul a tot soiul de ticăloșii interesante.

Everard coborî. Motorul vibra, menținând vehiculul pe loc împotriva talazurilor care se prăbușeau peste el, a vântului care șuiera înghețat și dădea să rupă totul în calea lui. Strânse bine cadrul între picioare. Se aplecă din șa, îl apucă pe omul semiconștient, îl ridică și-l așeză de-a latul părții din față a aparatului.

În regulă! Să luăm altitudine!

A fost o pură întâmplare, dar și un motiv în plus de satisfacție când se vădi că el, Manse Everard, Agent al Patrulei Timpului, pusese mâna pe Merau Varagan.

Escadronul își caută un loc liniștit pentru a evalua situația înainte de a pleca înainte în timp. Alegerea căzu asupra unei insulițe nelocuite din Marea Egee. Stânci albe se ridicau din marea calmă, de un albastru cerulean, tulburată doar de sclipirea razelor de soare și de spuma de la suprafața apei. Pescărușii pluteau diafani și țipau în cântecul ca de leagăn al brizei. Dintre bolovani răzbăteau spre lumină tufe mărunte. Căldura dogoritoare făcea ca din frunzele lor să se ridice arome. Departe, mereu mai departe, se vedea o pânză. Poate că era cea care purta corabia lui Odiseu.

Agenții ținură o consfătuire. În afara câtorva răni nu suferiseră pierderi. Pentru răniți existau analgezice și tratamente antișoc imediate, iar mai târziu tratamentul

spitalicesc putea reface orice părticică pierdută. Doborâseră patru vehicule ale Exaltaților; trei reușiseră să scape, dar vor fi urmărite, vâdate. Luaseră prizonieri destui.

Unul dintre oamenii Patrulei, urmărind transmițătorul, îl culesese pe Pummairami din mare.

— Operațiunea a reușit! izbucni vesel Everard și-l strânse în brațe pe băiat.

Ședeau pe o bancă din Portul Egiptean. Era un loc la fel de ferit ca și atâtea altele, pentru că toți trecătorii păreau prea ocupați ca să tragă cu urechea; și curând pulsul Tyrului nu va mai bate pentru nici unul dintre ei. Prezența lor atrăgea priviri curioase. Pentru a sărbători succesul, Everard cumpărase pentru fiecare câte un caftan din cea mai fină stofă și cu cele mai frumoase culori, potrivite pentru niște regi, așa cum se simțeau ei. Lui Everard nu-i prea păsa cum se îmbrăca, numai că asta avea să facă mai impresionantă ceremonia de rămas bun de la curtea lui Hiram, iar Pum era în culmea extazului.

Cheul răsună de sunete: lipăituri de picioare desculțe, duduital înfundat al copitelor, scârțâitul roților, uruitul butoaielor rostogolite. Sosise un transport din Ophir pe drumul Sinaiului și hamalii descărcau baloturile scumpe. În lumina soarelui, sudoarea făcea corpurile lor vânjoase să strălucească. Marinarii leneveau într-o tavernă în aer liber, de alături, unde o fată dansa în ritmul tobei mici și a muzicii unui nai; beau, jucau jocuri de noroc, se lăudau, își povesteau unii altora istorii despre țări de peste mare. Un vânzător ambulant aducea laude dulciurilor de pe tablaua lui. O căruță trasă de măgari trecu încărcată-vârf. Un preot al lui Melqart, îmbrăcat într-o robă fastuoasă, discuta cu un străin cu înfățișare sobră care o slujea pe Osiris. Doi ahei cu părul roșcat se plimbau fuduli de colo-colo ca niște pirați. Un războinic cu barbă lungă din Ierusalim și paza de corp a unui demnitar filistean sosit în vizită schimbau priviri fioroase, dar pacea din țara lui Hiram îi silea să-și țină spadele în teacă. Un negru înveșmântat cu o piele de

leopard și cu pene de struț atrăgea în jurul lui un adevărat roi de copii fenicieni. Un asirian pășea pătruns de importanță, ținându-și cârja ca pe o sulită. Un anatolian și un bărbat blond din nordul Europei se bălăngăneau braț la braț, plini de bere și de bună dispoziție... Aerul mirosea a coloranți, balegă, fum, catran, dar și a lemn de santal, mirt, mirodenii și sare.

Într-un târziu, peste secole de aici încolo, toate acestea vor dispărea așa cum trebuie să piară totul; dar mai întâi cât de viguros vor fi trăit! Ce bogată va fi moștenirea ce-o vor lăsa în urmă!

— Da, spuse Everard, n-aș vrea să te porți mai presus de starea ta... Râse în barbă... deși, ești vreodată mai prejos de ea? Totuși, Pum, ai fost o descoperire extraordinară. Nu numai c-am salvat Tyrul, dar te-am câștigat pe tine.

Ceva mai nedecis decât de obicei, tânărul privi drept înainte.

— Mi-ai explicat asta, stăpâne, atunci când m-ai educat. Că mai nimeni din veacul acesta al lumii nu e în stare să-și imagineze călătoria prin timp și minunile zilei de mâine. N-ar avea nici un rost să le-o spunem, ar fi doar dezorientați și înspăimântați. Își cuprinse bărbia în palmă. Poate că eu sunt altfel, pentru că-ntotdeauna m-am descurcat singur, nu m-am lăsat vreodată turnat într-o formă care mai apoi să se întărească. Fericit! Și-atunci aduc laudă zeilor, sau n-are importanță cui, că m-au azvârlit astfel în această viață. M-a pregătit pentru o existență nouă alături de stăpânul meu.

— Ei bine, nu se va întâmpla chiar așa, îi răspunse Everard. N-o să ne vedem prea des.

— Cum adică? exclamă Pum îngrozit. De ce? Te-a supărat cumva servitorul tău, prea luminate Stăpâne?

— Nicidecum. Everard îl bătu ușor pe umărul firav. Dimpotrivă. Dar misiunile mele mă țin mereu pe drumuri. Noi te vrem ca agent al nostru în acest loc, aici în țara ta natală, pe care-o cunoști în amănunțime, așa cum nici un

străin ca mine - sau ca Yael sau Chaim Zorach - nu ar putea vreodată. Nu te îngrijora. Va fi o misiune plină de culoare și te va solicita din plin.

Pum oftă zgomotos. Dinții îi sclipără într-un zâmbet larg.

— Ei bine, mi-ajunge și-atât, stăpâne! Ca să-ți spun adevărul, chiar mă temeam la gândul că va trebui mereu să călătoresc printre străini. Vocea îi scăzu la o șoaptă: vei mai veni să mă vizitezi?

— Sigur, din când în când. Sau, dacă vrei, poți veni cu mine în deplasări diverse și interesante atunci când îțiiei permisiile. Noi, Agenții Patrului, avem o muncă grea și primejdioasă, dar știm să ne și distrăm.

Everard se opri o clipă, apoi urmă:

— Desigur, întâi de toate, vei avea nevoie de pregătire, educație, de tot felul de cunoștințe și deprinderi care-ți lipsesc. Vei merge la Academie, altundeva în spațiu și timp. Vei petrece acolo ani - și nu vor fi ușori - deși cred că, în mare, te vor delecta. În cele din urmă te vei întoarce înapoi în Tyr în același an, ba nu, chiar în aceeași lună, și-ți vei prelua îndatoririle.

— Voi fi adult?

— Exact. Mai precis, o să mai crești în greutate și înălțime, după cum o să fii și mult mai informat. Vei avea nevoie de o nouă identitate, dar asta nu va fi greu de aranjat. Îți vei păstra numele. E destul de obișnuit. Vei fi Pummairam marinarul, care a plecat pe o corabie ca ucenic, a câștigat o avere prin negoț și e gata să cumpere o corabie pentru a-și continua afacerile. Nu vei bate la ochi deloc, pentru că asta ar primejdui scopurile noastre, dar vei deveni un supus prosper și mult respectat al regelui Hiram.

Băiatul își împreună mâinile.

— Stăpâne, bunăvoința și dărnicia ta îl copleșesc pe servitorul tău.

— Stai, că n-am terminat, îi răspunse Everard. Într-un asemenea caz, am la dispoziție puteri depline, să știi, și de aceea voi face niște aranjamente în numele tău. Atunci

când te vei stabili aici nu vei putea trece drept bărbat respectabil decât dacă te căsătorești. Foarte bine, te vei însura cu Sarai!

Pum lăsa să-i scape un geamăt, îl privi pe agent cu spaimă în ochi.

Everard râse.

— Hai, calmează-te, spuse el. N-o fi ea o frumusețe, dar nici hidoasă nu-i; îi datorăm atât de multe; și e credincioasă, inteligentă, pricepută la treburile palatului și la alte lucruri utile. Adevărat, ea nu va ști cine ești de fapt. Va fi doar soția căpitanului Pummairam și mama copiilor lui. Dacă în mintea ei se vor naște unele îndoieli cred că va fi prea înțeleaptă ca să încerce să și le lămurească. Cu hotărâre în glas: o să te porți frumos cu ea. Ai înțeles?

— Da... bine... Ochii lui Pam alunecară spre dansatoare. Bărbații fenicieni trăiau după un dublu standard, și Tyrul avea mai multe case ale plăcerilor decât era nevoie. Am înțeles, domnule.

Everard îl bătu pe genunchi.

— Ți-am citit gândurile, fiule. Dar poate că n-o să-ți prea placă să alergi de colo-colo. Ce-ai zice ca a doua soție să fie Bronwen?

Era o plăcere pentru Everard să-l vadă pe Pum copleșit și măgulit.

Redeveni serios.

— Înainte de a pleca, explică el, doresc să-i fac un dar lui Hiram, nu felul de daruri care sunt obișnuite în asemenea ocazii, ci ceva impresionant precum, un lingou de aur. Patrula are bogății nelimitate la dispoziție și o atitudine destinsă față de rechiziții. Ca să nu-și păteze onoarea, Hiram nu-mi va putea refuza nimic în schimbul acestui dar. Voi cere pe sclava lui, Bronwen, și pe copiii ei. Când vor deveni ai mei, îi pun în libertate în mod oficial și-i dau ei o zestre... Am pus-o la încercare. Dacă se poate bucura de libertate în Tyr, ea nu dorește sincer să se întoarcă în patria ei ca să trăiască în aceeași colibă din lut și împletituri de

nuiele alături de alți zece sau cincisprezece membri ai tribului ei. Dar pentru a rămâne aici, ea trebuie să aibă un soț și un tată vitreg pentru copii. Ce zici de asta?

— Eu... aş vrea numai dacă și ea...

Pum se înroși la chip.

Everard încuviință cu o mișcare din cap.

— I-am promis că-i voi găsi un bărbat cumsecade.

Era melancolică. Cu toate astea, simțul practic e mai puternic decât iubirea în această epocă, așa cum se întâmplă în mai toate epocile.

S-ar putea ca mai târziu să-i vină greu văzându-și familia îmbătrânind, în timp ce el doar va mima vârsta. Dar ținând seama de misiunile lui de-a lungul timpului, se va bucura de prezența lor vreme de multe decenii ale propriei vieți; iar la urma-urmei, el nu fusese educat în spiritul sensibilității americane. Totul va decurge cum se cuvine. Fără îndoială că femeile se vor împrieteni și se vor alia pentru a conduce cu discreție cuibul Căpitanului Pummairam.

— Și-atunci... of, stăpâne!

Tânărul sări în picioare și începu să danseze.

— Ușurel, ușurel. Everard zâmbi. Potrivit calendarului tău, ia aminte, vor mai trece ani până să devii bogat și respectabil. De ce mai zăbovești? Caută casa lui Zakarbaal și prezintă-te la familia Zorach. Ei îți vor spune ce să faci.

În ceea ce mă privește... ei bine, va trebui să mai stau câteva zile la palat ca să-mi închei vizita într-o manieră elegantă și convingătoare. Între timp, eu și Bronwen - Everard oftă, simțind o melancolie pe care n-avea cu cine s-o împartă.

Pum plecase, depănând repede din picioare și cu caftanul fluturând; șobolanul de pe cheiul purpuri se grăbea să-și întâlnească destinul.

Tristețea lui Odin al goșilor

Și-atunci, în lume-o voce-am auzit:
„Cu toți jeliți credința sfărmată,
Tristețea lui Odin, al goșilor zeu,
Și-a nibelungilor grea soartă.”

— WILLIAM MORRIS — *Sigurd Volsung*

372

ÎNSERAREA STRECURĂ o pală de vânt înăuntru în clipa când ușa se deschise. Focurile care ardeau de-a lungul pereților încăperii tresăriră înviorate din vetrele lor; flăcările pâlpâiră și se înclinară în lămpile de piatră; fumul se vălătuci înecăcios înapoi prin găurile din acoperiș prin care ar fi trebuit de fapt să iasă. Strălucirea neașteptată se reflectă din capetele lăncilor, securilor, din gărzile săbiilor, din ornamentele în relief de pe scuturile de lângă intrare, unde era locul armelor. Adunați în încăperea mare, bărbații rămaseră nemișcați și iscoditori, la fel ca și femeile care le aduseseră cornuri pline cu bere. Și zeii sculptați pe stâlpi păreau să se miște printre umbrele neliniștite; Tatăl Tiwaz cel cu un singur braț, Donar al Securii, Călăreții Gemeni – ei și sălbăticiunile și eroii și ramurile încolăcite gravate pe lambriuri. *Hu-huu*, făcu vântul, un sunet evocator de frig.

Hathawulf și Solbern pășiră înăuntru. Mama lor, Ulrica, mergea între ei și arăta la fel de cumplită la chip ca și ei. Cei trei se opriră pentru o clipă sau două - prea mult pentru cei care așteptau vorbele lor. Apoi Solbern închise ușa, în timp ce Hathawulf făcu un pas înainte și ridică brațul drept. Tăcerea coborî stăpână peste încăpere, mai puțin asupra pocnetului lemnului arzând și a răsuflărilor emoționate.

Și totuși Alawin vorbi primul. Ridicându-se de pe banca lui, firav la trup fiind încă, strigă:

— Așadar vom căuta răzbunare!

Vocea îi era spartă; n-avea decât cincisprezece ierni.

Războinicul de lângă el îl trase de mânecă și mârâi:

— Șezi. Stăpânul trebuie să ne spună.

Alawin înghiți în sec, privi în gol, se supuse.

Un zâmbet greu de lămurit făcu să strălucească dinții lui Hathawulf prin barba lui blondă. Venise pe această lume cu nouă ani mai devreme decât fratele lui vitreg, având cu patru ani mai mult decât fratele Solbern, dar arăta mult mai vârstnic, iar asta nu din pricina staturii impunătoare, umerilor largi, agilității de pisică sălbatică; conducerea îi aparținuse în ultimii cinci ani, după moartea tatălui său Tharasmund, care grăbise maturizarea sufletului său. Se mai găseau unii care să spună în șoaptă că Ulrica îl ținea prea din scurt; dar cei care-i puneau bărbăția la îndoială ar fi trebuit să-l întâlnească în luptă și probabil că n-ar mai fi scăpat cu viață ca să vorbească la fel.

— Da, glăsui el fără tărie, dar auzit totuși dintr-un capăt în celălalt al clădirii. Femei, aduceți vin încoace; beți pe săturate oameni ai mei, pregătiți-vă lucrurile de război; prietenii care au venit aici cu oferte de ajutor, primiți cele mai adânci mulțumiri ale mele; pentru că mâine în zori pornim ca să-l tăiem pe ucigașul surorii mele.

— Ermanaric, vorbi Solbern.

Era mai scund și mai întunecat la ten decât Hathawulf, mai înclinat spre lucrarea pământului sau modelarea unor

lucruri cu mâinile decât spre război sau vânătoare; dar scui pă numele de parcă ar fi fost o întinare în gura lui.

Din mulțime se auzi mai curând un oftat apăsător decât respirații întretăiate, deși unele dintre femei se crispară sau se traseră mai aproape de soți, frați, tați, tineri cu care aveau să se mărite într-o bună zi. Câțiva thani ¹ mormăiră aproape încântați, din adâncul gâtleurilor. Alții se lăsară cuprinși de tristețe.

Printre aceștia din urmă se număra și Liuderis, cel care potolise elanul lui Alawin. Se ridică în picioare ca să fie văzut pe deasupra capetelor celorlalți. Un bărbat vânos, fioros și plin de urmele unor vechi răni, până nu de mult cel mai de credință dintre oamenii lui Tharasmund, el întrebă apăsător:

— Vreți să porniți împotriva regelui căruia i-ați jurat credință?

— Jurământul a devenit fără valoare când a pus de-a strivit-o pe Swanhild sub copitele cailor, îi răspunse Hathawulf.

— Și totuși el spune că Randwar a pus la cale moartea sa.

— Așa zice el! strigă Ulrica. Înaintă până când lumina, atâta câtă era, o limpezi pâlâitor: o femeie solidă, cosițele ei strânse, pe jumătate încărunțite și pe jumătate roșcovane, încadrându-i fața ale cărei linii înghețaseră în hotărârea lui Weard însuși. Blănuri de preț împodobeau veșmântul Ulricăi; ambră din țările nordului îi sclipea într-un șirag de la gât: pentru că ea era fiica unui rege, care se căsătorise cu un membru al casei lui Tharasmund, casă binecuvântată de zei.

Se opri și cu pumnii încleștați aruncă spre Liuderis și ceilalți:

— Bine-ar fi ca Randwar cel Roșu să fi căutat să-l răstoarne pe Ermanaric. Prea mult au suferit goții din cauza aceluia câine. Da, câine îi spun lui Ermanaric cel nedemn să

¹ Than - șef de clan. (n. trad.).

mai trăiască. Să nu-mi ziceți cum ne-a ridicat el la putere și cum tăria lui se extinde de la Marea Baltică până la Marea cea Neagră. E tăria *lui*, nu a noastră și n-are să-i dăinuiască după moarte. Recunoașteți voi cu gurile voastre, mai bine, dările care ne împovărează dar trebuie plătite, soțiile și fecioarele pângărite, pământurile apucate pe nedrept, oamenii goniți din căminele lor, bărbații tăiați sau arși de vii în casele lor doar pentru că au cutezat să vorbească împotriva faptelor lui. Amintiți-vă cum și-a căsăpit nepoții împreună cu familiile lor când nu și-a căpătat comoara lor. Gândiți-vă cum de-a pus ca Randwar să fie spânzurat fără altă dovadă decât cuvântul lui Sibicho, Mannfrithsson-Sibicho, vipera aceea care sâsâie tot timpul în urechea regelui. Și mai întrebați-vă: chiar dacă Randwar devenise într-adevăr vrăjmașul lui Ermanaric, trădat înainte chiar de a putea să lovească pentru a spăla ocara ce căzuse asupra neamului lui - chiar dacă așa ar fi fost, de ce trebuia să moară și Swanhild? Ea era doar soția lui. Ulrica își trase răsuflarea. Ea era și fiica lui Tharasmund și a mea, sora căpeteniei voastre Hathawulf și a lui Solbern, fratele lui. Aceia care s-au născut din Wodan or să-i trimită pe Ermanaric în lumea de jos să-i fie sclav zeiței.

— Ai vorbit cu fiii tăi între patru ochi mai bine de jumătate de zi, doamnă, spuse Liuderis. Cât de mult din ce zici e voința ta iar nu a lor?

Hathawulf duse mâna spre spadă.

— Vorbești mai mult decât ți-e dreptul, spuse el tăios.

— N-am avut gând potrivnic... încep războinicul.

— Pământul încă varsă lacrimi după sângele Swanhildei cea frumoasă, reluă Ulrica. Are să ne mai îngăduie să călcăm pe el dacă nu-l spălăm cu sângele ucigașului ei?

Solbern își păstră calmul.

— Voi, teuringi, bine cunoașteți cum dihonია mocnește de ani și ani între rege și tribul nostru. Atunci oare de ce n-ați grăbit încoace când ați auzit de cumplita întâmplare? Oare nu socotiți cu mințile voastre că grozăvenia aceasta a fost

făptuită de el pentru a ne pune la încercare tăria? De ne vom trage tăcuți și supuși mai aproape de vetrele focurilor - dacă Heorot își ia înapoi orice dar pe care ar binevoi să-l ofere - el va ști că e liber să ne zdrobească cu totul.

Liuderis dădu aprobator din cap, își încrucișa brațele la piept și răspunse cu hotărâre:

— Bine, nu veți porni la luptă fără mine și fără fiii mei atâta vreme cât voi putea să-mi țin capul drept pe umeri. Dar nu făceam decât să mă întreb dacă nu cumva tu și Hathawulf vă pripiți cumva. Ermanaric are multă putere. N-ar fi mai bine dacă ne-am lua un răgaz ca să ne pregătim, să adunăm bărbați din triburile vecine înainte de a lovi?

Hathawulf zâmbi iarăși, ceva mai cald decât înainte.

— Ne-am gândit la asta, spuse el pe un ton potolit. Dacă ne îngăduim un răgaz, îi dăm și regelui timp să se pregătească. Și nici nu cred c-am putea strânge prea multe sulite împotriva lui. Nu vom găsi atâta vreme cât hunii dau târcoale, gata să pornească la prădat, vasalii sunt negri de supărare că trebuie să plătească tribut și romanii ar putea să vadă într-un război al goților împotriva goților o șansă de a intra în țările noastre ca să ne supună pe toți. Pe lângă asta, Ermanaric n-o să stea cu mâinile în sân până să pornească și să-i umilească pe teuringi. Nu, trebuie să atacăm acum, înainte de a se aștepta la așa ceva; să-l luăm pe nepregătite, să-i copleșim paznicii - căci ei nu-s mai mulți decât voi, cei care vă aflați aici - să-l ucidem pe Ermanaric cu o lovitură iute și sigură și după aceea să chemăm adunarea triburilor pentru a alege un alt rege care să cârmuiască drept.

Liuderis încuviință din nou.

— Am spus curat ce aveam în gând, iar tu ai făcut la fel. Acum să încheiem cu vorbele. Măine vom porni.

Se așeză.

— Există o cumpănă, spuse Ulrica. Aceștia-mi sunt ultimii fii în viață și poate c-or să plece pe un drum fără întoarcere. Facă-se voia lui Weard, care hotărăște soarta zeilor și-a

oamenilor deopotrivă. Dar prefer ca fiii mei să moară vitejește în luptă decât să-și plece grumazul în fața ucigașului surorii lor. De aici se va trage năpasta asupra neamului nostru.

Tânărul Alawin sări din nou în picioare pe bancă. Pumnalul lui scânteie.

— Nu vom pieri, strigă el. Ermanaric va muri, iar Hathawulf are să fie rege al ostrogoților!

Un vuiet domol, ca acela al mării la vremea refluxului, se înalță din piepturile bărbaților.

Solbern păși sobru de-a lungul încăperii. Mulțimea îi făcu loc. Bucățile de trestie împrăștiate pe podeaua de lut pocniră sub încălțările lui grele.

— Te-am auzit zicând „noi”? Întrebă el pe deasupra zgomotului. Nu, ești încă un țânc. Vei rămâne acasă.

Obrajii acoperiți cu puf se îmbujorară.

— Sunt îndeajuns de bărbat ca să lupt pentru casa mea! strigă el cu voce ascutită.

Ulrica încremeni în locul în care se afla. Vorbele ei îl biciuiră cu cruzime:

— Casa ta, așa zici?

Vacarmul în creștere se stinse. Bărbații schimbă priviri neliniștite. O asemenea dezlănțuire de ură mocnită de multă vreme nu era un semn bun, mai ales într-un asemenea ceas. Erelieva, mama lui Alawin, nu fusese doar o ibovnică de-a lui Tharasmund, ci devenise chiar singura femeie la care ținea cu adevărat și Ulrica aproape că nu se ferise să-și ascundă bucuria de fiecare dată când vreun copil pe care-l adusese pe lume Erelieva murise de mic, în afara acestui prim născut. După ce căpetenia luase drumul cel fără de întoarcere al iadului, prieteni de-ai ei o măritaseră în grabă cu un mic proprietar care locuia departe de sala mare. Alawin rămăsese, un lucru convenit pentru fiul unui stăpân, dar Ulrica nu scăpa niciodată prilejul de a-l înțepa.

Ochii li se înfruntară prin lumina focului, bântuită de umbre și fum.

— Da, casa mea, strigă Alawin, și a... a surorii m-m-mele, Swanhild.

Faptul că se bâlbâise îl făcu să-și muște buzele de rușine.

— Potoliți-vă. Hathawulf ridică din nou mâna. Ai dreptul, copile, și bine faci că ți-l ceri. Da, vei călări cu noi, de îndată ce apar zorii.

Privirea lui o fulgeră pe Ulrica. Ea strâmbă din buze dar nu scoase o vorbă. Toată lumea bănuie că ea spera ca vlăstarul cel crud să fie ucis în luptă.

Hathawulf păși spre jilțul înalt din mijlocul încăperii. Vorbele lui răsunară cu putere:

— Gata cu cleveteala! În seara asta o să ne veselim. Dar înainte de asta, Anslaug - aceasta era soția lui - vino și șezi lângă mine și împreună o să bem din vasul lui Wodan.

Picioarele tropotiră, pumnii se lăsară grei pe lemnul meselor, cuțitele se înălțară ca niște făclii. Chiar și femeile începură să strige alături de bărbați:

— Trăiască, trăiască, trăiască!

Ușa se deschise brusc.

Întunericul coborâse pe negândite, acum, când era toamnă plină, așa că nou-venitul rămase învăluit în negură. Vântul îi flutura pulpana mantiei albastre; azvârli câteva frunze moarte pe lângă el, șuieră și aduse veste de îngheț în cameră. Oamenii se întoarseră să vadă cine venise, rămaseră fără grai și cei care apucaseră să se așeze săriră în picioare. Era Rătăcitorul.

Între ei se ridica drept cel mai înalt, ținându-și sulița mai mult ca pe un toiag decât ca pe o armă, de parcă nu avea nevoie de fierul acela. O pălărie cu boruri largi îi umbrea chipul, însă nu și părul și barba cenușii ca blana lupului, precum și lucirea din ochi. Puțini dintre cei prezenți aici îl mai văzuseră vreodată, majoritatea nu se întâmplaseră să fie prin preajmă atunci când își făcuse vreuna din rarele

apariții; dar nu era unul să nu fi auzit de strămoșul căpeteniei teuringilor.

Ulrica își reveni prima din uimirea ce-i cuprinsese pe toți.

— Salutare, Rătăcitorule, și bun venit! spuse ea. Ne onorezi căminul. Vino, așază-te pe jilțul cel mare și-ți voi aduce un corn cu vin.

— Ba nu, un pocal, un pocal roman, cel mai bun pe care-l avem, grăi Solbern.

Hathawulf se întoarse către ușă, se îndreptă din umeri și se opri în fața Bătrânului.

— Știi ce se pregătește, începu el. Ce sfat ai pentru noi?

— Acesta, spuse Rătăcitorul. Vocea îi era adâncă și nu suna celei a goșilor din sud ori a altora pe care îi întâlniseră vreodată. Oamenii socoteau că limba lui maternă era limba zeilor. În această seară cuvintele cădeau greu, de parcă durerea le-ar fi apăsât strivitor. Sunteți porniți să căutați răzbunare, Hathawulf și Solbern, și înțeleg că hotărârea nu gândiți să v-o clintiți; asta e voia lui Weard. Dar Alawin nu va merge cu voi.

Tânărul se trase înapoi, alb la chip. Din gâtlee îi răbufni un sunet care semăna cu un suspin.

Privirea Rătăcitorului măsură toată sala și se fixă asupra lui.

— Așa trebuie, continuă el, rostind rar fiecare cuvânt. Nu aduc rușine numelui tău când spun că ești crescut doar pe jumătate și ai muri cu curaj dar fără de folos. Toți cei ce sunt acum bărbați întâi au fost băieți. Nu, îți zic eu că tu ai altă soartă, mai grea și mai cumplită decât răzbunarea, pentru binele celor ce-au fost zămisliți de Jorith, mama tatălui tău - oare îi tremura ușor glasul? Așteaptă, Alawin. Îți va veni și ție timpul, curând.

— Așa... așa se va face... cum ți-e voia, stăpâne, zise Hathawulf cu voce găuită. Dar ce înseamnă vorbele acestea... pentru cei ce vor porni mâine?

Rătăcitorul îl măsură cu privirea o vreme care păru să devină o veșnicie. Apoi îi răspunse:

— Tu nu vrei să știi. De-ar fi veste bună ori rea, în sinea ta nu dorești să știi.

Alawin se prăbuși înapoi pe bancă, își cuprinse capul între mâini și se cutremură.

— Rămâneți cu bine! spuse Rătăcitorul.

Mantia i se învâртеji, sulita se răsuci, ușa se închise. Dispăru.

1935

Nu mi-am schimbat hainele decât atunci când vehiculul m-a adus înapoi peste spațiu-timp. Apoi, într-o bază a Patrulei care trecea drept depozit, am lepădat straiile din bazinul Niprului de la sfârșitul secolului patru și mi le-am pus pe cele ale mijlocului de secol douăzeci din Statele Unite.

Motivele de bază - cămășile și pantalonii pentru bărbați, rochiile pentru femei - erau aceleași. Diferențele de detaliu erau nenumărate. În ciuda țesăturilor grosolane și aspre, îmbrăcămintea gotică oferea mai multă libertate de mișcare decât haina și cravata. Le-am depus în compartimentul pentru bagaje al vehiculului meu, împreună cu aparatura specială, cum ar fi fost, de pildă, minusculul aparat pe care-l folosisem ca să ascult de afară cum se desfășurau discuțiile din încăperea în care se aflau căpeteniile teuringilor. Întrucât sulita nu încăpea acolo, am lăsat-o legată de partea laterală a vehiculului. Nu aveam să plec altundeva cu el decât înapoi în mediul în care-și găseau locul astfel de arme.

Ofițerul de serviciu de astăzi avea puțin peste douăzeci de ani - tânăr după standardele contemporane; în majoritatea erelor ar fi fost de mult așezat la casa lui - și părea să aibă un respect temător față de mine. Adevărat că poziția mea ca membru al Patrulei Timpului era o chestiune de detaliu. Nu aveam nici un rol în menținerea arterelor

spațiotemporale, salvarea călătorilor aflați în pericol sau ceva la fel de impresionant. Eram doar un om de știință ca atâția alții; „cărturar” ar fi sunat mai bine. Cu toate astea, făceam călătorii pe cont propriu, lucru pentru care el nu avea deocamdată calificarea necesară.

M-a privit ieșind din hangar și îndreptându-mă spre biroul anonim aparținând, chipurile, unei companii de construcții care era acoperirea noastră în acest oraș de câțiva ani.

— Bine v-ați întors acasă, domnule Farness, îmi zise el. Ați trecut prin multe în călătoria asta, nu?

— Ce te face să crezi asta? am răspuns eu automat.

— Expresia, domnule. Modul în care pășiți.

— N-am trecut prin primejdii, dacă la asta te gândești, am încheiat eu discuția.

Nedorind să vorbesc despre asta decât cu Laurie, și poate că nici măcar cu ea pentru o vreme, m-am furișat pe lângă el și am ieșit în stradă.

Și aici era toamnă, una dintre acele zile răcoroase și strălucitoare de care se bucura New York-ul adeseori înainte de a deveni de nelocuit; din întâmplare, anul acesta era cel dinaintea celui în care aveam să mă nasc. Zidurile din cărămidă și sticlă luceau mai înalte decât s-ar fi convenit, tinzând spre un albastru în care câteva crâmpoie de nori se fugăreau în briza ce-mi dădea și mie sărutări reci. Nu erau prea multe mașini, așa încât aerul nu purta mirosul lor, singura aromă discretă fiind cea de castane coapte aflate pe cărucioarele care începeau să apară după vacanța de vară. M-am îndreptat spre Fifth Avenue și am mers spre centru pe lângă magazine luxoase, printre unele dintre cele mai frumoase femei din lume sau printre oameni din bogata diversitate a planetei noastre.

Speranța mea era nevinovată: mergând pe jos spre casă voi alunga măcar o parte din încordarea și tristețea ce mi se cuibăriseră în suflet. Orașul nu numai că putea stimula, dar putea să și lecuiască, nu? Tocmai de aceea eu și Laurie

alesesem să locuim aici, deși ne puteam stabili practic oriunde în trecut sau în viitor.

Nu, bineînțeles că nu acesta e adevărul gol-goluț. Ca cele mai multe cupluri, voiam un cuibușor într-un mediu cât de cât familiar, unde să nu trebuiască să învățăm totul de la zero și să stăm întotdeauna cu ochii în patru. Anii '30 se dovedeau minunați dacă erai american alb, sănătos și cu bani. Chestiunile de confort care lipseau, de pildă aerul condiționat, puteau fi instalate discret, dar nu se foloseau atunci când aveai oaspeți care nu trebuiau să știe că există călători prin spațiu-timp. De acord, la conducere se afla echipa lui Roosevelt, dar tranziția de la Republică la Statul Corporatist nu era departe și nu ne afecta viețile noastre particulare, a mea și a lui Laurie; dezintegrarea brutală a acestei societăți nu va deveni un proces rapid și evident decât (asta e părerea mea) după alegerile din 1964.

În vestul mijlociu, unde mama tocmai mă purta în pânțele, ar fi trebuit să fim supărător de precauți. Majoritatea new-yorkeșilor, însă, erau toleranți sau cel puțin lipsiți de curiozitate. O barbă mare care îmi ajungea până pe piept și părul lung până pe umeri, pe care-l strânsesem într-o coadă în timp ce mă aflam încă la bază, nu atrăgeau multe priviri mirate, ci doar rare exclamații din partea unor băiețași: „Uite castoru’ ”! Pentru proprietarul apartamentului, pentru vecini și pentru alți contemporani, noi eram pensionari: un fost profesor de filologie germanică și soția lui, iar ciudățeniile noastre ușor de explicat. La o adică, nici nu mințeam prea tare.

Prin urmare, mersul pe jos trebuia să mă ușureze întrucâtva, să-mi redea perspectiva pe care Agenții Patrulei se cuvine să o aibă atunci când sunt mai puțin siguri de lucrurile la care sunt martori și care îi pot duce în pragul nebuniei. Trebuie să înțelegem că ceea ce a spus Pascal este adevărat pentru fiecare ființă din întregul complex spațiu-timp, inclusiv pentru noi: „Ultimul act e tragic, oricât de plăcută ar fi comedia celorlalte acte. Puțină țărână la

cap și s-a terminat cu totul pe vecie.” Pricepem asta pe propria noastră piele, astfel încât putem să trecem prin viață cu calm, dacă nu chiar cu seninătate. Păi goții aceia ai mei treceau prin toate cu dezinvoltură, dacă îi compar cu milioanele de evrei și țigani europeni de peste mai puțin de zece ani sau cu milioanele de ruși din chiar aceste momente!

Asta însă nu mă ajuta cu nimic. Aceia *erau* goții mei. Fantomele lor mă înconjurau din toate părțile până când strada, clădirile, carnea și sângele deveneau un vis ireal, amintit doar pe jumătate.

Fără să-mi dau seama, am grăbit pasul spre sanctuarul pe care mi-l oferea Laurie.

Ocupam un apartament spațios care dădea spre Central Park, prin care ne plăcea să ne plimbăm în nopțile calme. Portarul clădirii nu trebuie să fie în același timp și paznic înarmat. Astăzi l-am jignit prin bruschetea cu care i-am răspuns la salut și am priceput asta abia în lift, dar părerea mea de rău venea prea târziu. Dacă aș sări înapoi în timp și aș schimba incidentul ar însemna să încalc Prima Directivă a Patrulei. Asta nu pentru că ceva atât de banal ar amenința curgerea timpului; curgerea este flexibilă în anumite limite și de obicei efectele modificărilor se atenuează repede. Chiar, se naște o întrebare metafizică interesantă, privind măsura în care călătorii prin timp descoperă trecutul față de măsura în care ei îl creează. Pisica lui Schrödinger pândește atât din istorie cât și din cutia ei! Patrula există totuși cu scopul de a asigura o desfășurare temporală care să nu pericliteze acea planuire a evenimentelor, conducând la apariția supraoamenilor danielieni ce întemeiaseră Patrula la vremea când, în propriul lor trecut îndepărtat, oamenii obișnuiți învățau cum să călătorească *în timp*.

Gândurile mi se refugiaseră în acest teritoriu familiar în timp ce stăteam captiv în lift. Asta făcea ca fantomele să rămână mai îndepărtate, mai puțin zgomotoase. Cu toate

astea, când am intrat în apartament, ele m-au urmat din nou.

Un miros de terebentină plutea vag printre cărțile care se aliniau de-a lungul pereților camerei de zi. Laurie își câștigase un oarece renume ca pictoriță aici în anii '30, mai ales de când nu mai era soția unui profesor universitar, așa cum avea să se întâmple după jumătatea secolului. Când i se oferise o slujbă în cadrul Patrulei, refuzase; îi lipsea forța fizică de care orice agent operativ - bărbat sau mai ales femeie - are nevoie în anumite împrejurări, iar munca de birou sau de referență nu o interesa. Dar bineînțeles că petrecusem multe vacanțe în medii grozav de exotice.

M-a auzit intrând și a venit în fugă din studioul ei ca să mă întâmpine. La vederea ei, starea mea de spirit s-a mai luminat nițel. Îmbrăcată cu o bluză de lucru pătată și cu părul roșcat strâns cu o eșarfă, era încă zveltă, suplă și atrăgătoare. Încă prea fine, ridurile din jurul ochilor nu se observau; le-am văzut doar când s-a apropiat să mă îmbrățișeze.

Cunoștințele noastre din oraș se simțeau înclinate să mă invidieze pentru o soție care, pe lângă faptul că arăta încântător, era cu mult mai tânără decât mine. În realitate, diferența de vârstă dintre noi e doar de șase ani. Aveam în jur de patruzeci și cinci de ani și eram încărunțit prematur încă de pe vremea recrutării în Patrulă, pe când ea își păstrase frumusețea. Tratamentul antitanatic pe care ni-l asigură organizația noastră oprește procesul de îmbătrânire, dar nu poate da înapoi efectele lui.

Pe de altă parte, ea și-a petrecut mai toată viața în timp real, secundă după secundă. Ca agent operativ, pentru mine trec zile, săptămâni sau chiar luni între un „Bună dimineața” adresat ei și întoarcerea la masa de seară - un interval în care ea își poate urma cariera fără ca eu să-i stau în cale. Vârsta mea acumulată se apropia de o sută de ani.

Uneori mă simțeam de parcă aș fi avut o mie de ani. Asta se vedea.

— Bună, Carl, dragule! I-am simțit buzele pulsând. Am tras-o mai aproape de mine. Și dacă vreo pată de vopsea îmi murdărea costumul, ce dracu'? Apoi a făcut un pas înapoi, mi-a luat mâinile între ale ei și a privit cercetător la și prin mine.

Vocea îi scăzu până la o șoaptă:

— Te-a amărât rău călătoria asta.

— Știam că așa va fi, am răspuns, învingându-mi osteneala.

— Dar nu știai cât... Ai stat mult?

— Nu. O să-ți povestesc imediat toate detaliile. Am avut totuși noroc. Am nimerit într-un punct cheie, am făcut ceea ce trebuia și am plecat. Câteva ore de observație dintr-un joc ascuns, câteva minute de acțiune și *fini*.

— Cred că noroc e cuvântul potrivit. Trebuie să te-ntorci curând?

— În era aceea da, chiar curând. Dar vreau să rămân aici o vreme, să mă odihnesc, să uit ceea ce am văzut pe punctul de a se întâmpla... Mă poți suporta în starea asta de melancolie o săptămână sau două?

— Scumpule!

A revenit lângă raine.

— Oricum trebuie să-mi pun notițele la zi, i-am spus la ureche, dar seara putem merge să mâncăm în oraș, la teatru, să ne distrăm.

— Hm, sper să fii în stare să te distrezi. Să nu te prefaci de dragul meu!

— După aceea lucrurile vor merge mai ușor, am asigurat-o. O să-mi îndeplinesc pur și simplu misiunea originală, voi înregistra poveștile și cântecele care se vor crea pe tema asta. Numai că... mai întâi trebuie să trec prin realitate.

— Trebuie?

— Da. Nu din motive academice, nu, cred că nu de asta. Dar oamenii aceia sunt poporul meu. Chiar așa.

M-a strâns mai tare în brațe. Știa.

Ceea ce nu știa, m-am gândit eu cuprins brusc de un val de durere - ceea ce speram din adâncul sufletului să nu știe - era motivul pentru care țineam atât de mult la descendenții mei de acolo. Laurie nu era geloasă. Niciodată nu mi-a reproșat timpul pe care eu și Jorith îl petrecuserăm împreună. Râzând, ea spusese că n-o lipsisem de nimic, iar situația asta îmi crea o poziție în comunitatea pe care o studiam și care putea să fie unică în analele profesiei mele. După aceea își dăduse toată silința să mă consoleze.

Ceea ce nu mă puteam hotărî să-i mărturisesc era că Jorith nu-mi devenise doar o prietenă apropiată care se întâmplase să fie femeie. Nu puteam să-i spun că iubisem pe cineva - care de o mie șase sute de ani era țărănă și pulbere - la fel de mult ca pe ea, și, încă o iubeam cum probabil o voi iubi întotdeauna.

300

Căminul lui Winnithar Ucigașul lui Wisent se înălța pe un mal înalt și abrupt deasupra fluviului Vistula. Era un cătun format din câteva case adunate în jurul unei clădiri mai mari, cu grânare, magazii, bucătărie, fierărie, un loc de făcut bere și alte locuri de muncă în imediata apropiere: pentru că familia lui locuia de mult aici și trecea drept importantă printre teuringi. Spre vest se întindeau fânețe și terenuri cultivate. Spre est, dincolo de apă, rămânea tărâmul sălbatic, deși oamenii și-l însușeau, cerându-și drepturile pe măsură ce tribul creștea ca număr de suflete.

Ar fi putut să-și întemeieze așezarea departe de codri, numai că din ce în ce mai mulți oameni plecau. Acestea erau vremuri de neliniște. Nu numai că pe drumuri cutreierau bande de războinici care prădau și dădeau foc, însă chiar clanuri întregi plecau să se așeze în altă parte și se încăierau când se întâlneau. De departe veneau vești că

și romanii se măcelăreau între ei, în timp ce grozava putere pe care-o duraseră strămoșii lor se năruia. Până acum puțini nordici se încumetaseră să năvălească ici și colo, dincolo de granițele Imperiului. Dar ținuturile acelea din sud, la mică distanță de graniță, calde, bogate, slab apărate de locuitorii lor, ademeneau pe mulți goți să vină pentru a-și clădi noi cămine pentru ei și pentru familiile lor.

Winnithar rămânea pe loc. Asta îl silea totuși să-și petreacă o mare parte a anului în bătălii - mai ales împotriva vandalilor, dar uneori și împotriva triburilor de goți, greutungi și taifali - cam tot atât cât stătea pe câmp. Iar fiii lui, pe măsură ce se apropiau de vârsta bărbăției, începuseră să tânjească după alte locuri.

Așa stăteau lucrurile când a sosit Carl.

Venise iarna, când aproape nimeni nu cuteza să călătorească. Din pricina asta bărbății l-au întâmpinat de două ori mai călduros, căci întrerupea ritmul egal și obositor al vieților lor. La început, când îl zăriseră cam la distanța de o milă, l-au luat drept un cerșetor sau vagabond pentru că umbla singur și pe jos. Cu toate astea ei știau că șeful clanului va dori să-l vadă.

Se apropia din ce în ce, pășind cu ușurință peste gropile drumului, folosindu-și sulita drept toiag. Mantia lui albastră era singura culoare din peisajul acela de câmpuri acoperite de zăpadă, copaci dezgoliți și cer plumburiu. Dulăii lătrară la el și mârâiră, arătându-și colții; el nu arată că s-ar teme și mai târziu oamenii au ajuns să priceapă că i-ar fi putut trăsnii morți pe cei care l-ar fi atacat. Însă ei au potolit potăile pe care le-au chemat lângă ei și l-au întâmpinat pe noul venit cu un respect negândit - pentru că se vedea clar că straiile lui erau dintre cele mai alese și nicidecum murdare după atâta drum, iar ca statură îi îngrozi pe toți. Suplu și musculos, având o barbă cenușie abia mijită ca aceea a unui flăcău, îi domina până și pe cei mai înalți dintre ei. Oare ce vedeau ochii aceia deschiși la culoare?

Un războinic îndrăzni un pas în față ca să-l întâmpine.

— Eu mi-s Carl, răspunse la întrebare: nimic altceva. Mă gândeam să rămân în ospeție la voi o vreme.

Cuvintele gotice îi veneau ușor pe buze, dar sunetul lor și uneori ordinea sau terminațiile nu aparțineau nici unui dialect cunoscut de teuringi.

Winnithar rămăsese în clădirea mare. Ar fi fost nedemn pentru el să caște gura ca o slugă oarecare. Când intră Carl, Winnithar, așezat pe jilțul lui înalt, spuse:

— Fii binevenit dacă ai sosit cu gânduri curate și de pace! Să te apere Părintele Tiwaz și să te binecuvânteze Mama Fria - așa cum era obiceiul din vechime al casei lui.

— Îți mulțumesc, răspunse Carl. Frumoase cuvinte ai rostit către un străin despre care puteai crede c-o fi vreun cerșetor. Cerșetor nu-s și nădăjduiesc că vei găsi acest dar demn de tine. Băgă mâna în punga de la brâu și scoase o bandă pentru purtat pe braț, dându-i-o lui Winnithar. Cei care se buluciseră mai aproape îmbrâncindu-se scoaseră sunete de uimire, pentru că inelul făurit din aur, lucrat iscusit și montat cu pietre prețioase, era greu.

Cu oarece eforturi, gazda își păstră calmul.

— Acesta e un dar pe care doar un rege l-ar fi putut face. Împarte jilțul cu mine, Carl. Era locul de onoare. Rămâi la noi cât îți va fi voia. Bătu din palme. Voi de colo, strigă el, aduceți mied pentru oaspetele nostru și pentru mine ca să beau în sănătatea lui! Și către flăcăii, fetele și copiii care se îmbulzeau mirați: și voi înapoi la treabă! După masa de seară o să ascultăm tot ce va binevoi să ne povestească. Acum sunt încredințat că e ostenit.

Mormăind nemulțumiți, plecară fiecare la treburile lor.

— De ce spui asta? îl întreabă Carl.

— Cea mai apropiată așezare e la o bună bucată de mers pe jos de aici, îi răspunse Winnithar.

— N-am trecut pe la nici o alta, spuse Carl.

— Cum așa?

— Oricum ai fi aflat. N-aș vrea să crezi că te-am mințit.

— Dar... Winnithar îl privi mai îndeaproape, printre gene, se trase de mustață și vorbi rar: nu ești de prin părțile astea; da, trebuie că vii de tare departe. Totuși straietele ți-s curate, cu toate că nu porți schimburi cu tine, nici merinde sau alte lucruri pe care le duce orice călător cu sine. Cine ești, dincotro vii și... Cum?

Carl glăsui pe un ton blând, dar cei ce traseră cu urechea simțiră ce hotărâre oțelită era îndărătul lor:

— Sunt lucruri despre care nu pot vorbi. Dar îți ofer jurământul meu - fie ca fulgerul lui Donar să mă trăsnească dacă are să fie fals - că nu sunt răufăcător, nici vrăjmaș al familiei tale și nici vreunul dintre aceia pe care ți-e rușine să-i primești sub acoperișul tău.

— Dacă onoarea îți cere să păstrezi unele secrete, nimeni nu te va mai iscodi, spuse Winnithar. Dar cred că înțelegei că nu se poate să nu ne minunăm... Era lesne de văzut ușurarea cu care se opri și exclamă: A, uite că vine și miedul! Asta-i nevasta mea, e Salvalindis, care poartă cornul pentru tine, așa cum se cuvine pentru un oaspete de rang înalt.

Carl îi dădu binețe curtenitor, deși privirea se întorcea mereu către fecioara de lângă ea, cea care-i adusese băutura lui Winnithar. Avea forme dulci și se mișca precum o ciută; părul lăsat liber curgea auriu pe lângă chipul cu trăsături fine, buze zâmbind sfios și ochi mari de nuanța cerului de vară.

Salvalindis observă.

— Aceasta e copila cea mare, îi spuse ea lui Carl, fiica noastră Jorith.

1980

După o pregătire de bază de la Academia Patrulei, m-am întors la Laurie în aceeași zi în care plecasem. Aveam nevoie de o perioadă de odihnă și de adaptare; era cam

mare șocul să trec de la perioada Oligocenului la viața de profesor de colegiu din Pennsylvania. Trebuia să ne punem în ordine și afacerile de zi cu zi. În ce mă privea, trebuia să termin anul școlar înainte de a demisiona pentru „a-mi lua o slujbă mai bine plătită peste hotare”. Laurie s-a ocupat de vânzarea casei și de sortarea lucrurilor pe care nu voiam să le mai păstrăm - pentru unde și câncîjie vom stabili reședința.

Ne-a zdruncinat mult despărțirea de prietenii de ani și ani de zile. Am promis să-i mai vizităm când și când. Însă știam că vizitele vor fi rare și la intervale mari, până când aveau să înceteze cu totul. Minciunile convenționale dar necesare ne apăsau prea mult. Chiar și așa am lăsat impresia că noul meu post, descris în termeni confuzi, era o acoperire pentru însărcinări din partea CIA.

Ei bine, fusesem prevenit dintru început că viața unui agent al Patrulei Timpului devine o serie de despărțiri, încă mai aveam până să învăț ce însemna asta cu adevărat.

Încă făceam pregătiri pentru a ne dezrădăcina când am primit un telefon:

— Profesor Farness? La telefon Manse Everard, agent operativ Autonom. Aș fi vrut să știu dacă ne-am putea întâlni pentru o discuție, să zicem la sfârșitul acestei săptămâni.

Inima îmi bătea nebunește. Autonom este poziția aproape cea mai înaltă la care poți ajunge în organizație; în tot milionul de ani pe care Patrula îl veghează asemenea oameni găsești greu. În mod normal, un membru, chiar ofițer de poliție, lucrează într-un singur mediu, astfel încât să ajungă să-l cunoască la perfecție, și în componența unei echipe - strâns coordonate. Autonomii pot merge în orice loc doresc și pot face, virtual, tot ce consideră necesar, fiind răspunzători doar în fața propriilor conștiințe, a egalilor lor și a danielienilor.

— Da, desigur, domnule, m-am fâstâcit eu. Sâmbătă e perfect. Vreți să veniți aici? Vă garantez o cină pe cinste.

— Mulțumesc, dar aş prefera apartamentul meu - măcar la prima noastră întâlnire. Aici am dosarele, terminalul de computer și alte lucruri necesare. Numai noi doi, vă rog! Nu vă complicați cu orare și rezervări de bilete pentru avion. Găsiți un loc ferit, ar putea fi chiar pivnița dumneavoastră, unde să nu fiți văzut. Vi s-a dat un locator, nu? În regulă, citiți coordonatele și mă chemați. Vă iau eu cu vehiculul de salt în timp.

Mai târziu am aflat că modul acesta de lucru îi era caracteristic. Solid, arătând aproape fioros, și deținând o putere mai mare decât au visat vreodată Cezar sau Gheghis-han, era totuși apropiat și cald, ca o haină îndelung purtată.

Stând pe șaua vehiculului în spatele lui, am călătorit mai curând prin spațiu decât prin timp către baza din New York City a Patrulei. De acolo am mers pe jos până la apartamentul pe care-l închiriasse. La fel ca și mie, nu-i plăceau murdăria, dezordinea și pericolele. Cu toate astea, avea nevoie de un *pied-à-terre* ¹ în secolul douăzeci și se obișnuise cu locuința aceasta înainte ca ea să se degradeze din cale-afară.

— M-am născut în statul dumneavoastră în 1924, mi-a explicat el. Am intrat în Patrulă când aveam treizeci de ani. De aceea am hotărât să vă iau interviul acesta tot eu. Avem, în mare, cam aceeași educație; ar trebui să ne înțelegem bine.

Ca să-mi revin, am luat o înghițitură sănătoasă din whisky-ul cu sifon pe care îl pusese în pahare și am spus precaut:

— Nu știu dacă-i chiar așa, domnule. La școală am aflat câte ceva despre dumneavoastră. S-ar părea că ați avut o viață plină de aventuri chiar înainte de a vă fi înrolat. Și după aceea... pe când eu am fost un tip liniștit, comun.

— Inexact. Everard aruncă o privire la foaia de hârtie cu o serie de notițe pe care o ținea în mâna dreaptă. Stânga adăpostea o pipă ciobită din lut. Din când în când trăgea

¹ pied à-terre — (lb. fr. în text) locuință temporară. (n. tr.).

câte un fum sau lua o înghițitură. Să-mi împrăspățez memoria, de acord? N-ați participat la acțiuni de luptă în cursul armatei pentru că cei doi ani sub arme au fost ceea ce numim, râzând, perioade de pace. Cu toate astea, ați obținut rezultate maxime la tragerile de poligon. Ați fost dintotdeauna un iubitor al sporturilor în aer liber: ascensiuni montane, schi, navigație, înot. În colegiu ați jucat fotbal american și ați fost admis în echipa reprezentativă în ciuda staturii deșirate. În facultate pasiunile dumneavoastră includeau scrima și tragerea cu arcul. Ați călătorit foarte mult și nu întotdeauna către locuri călcate de toată lumea sau lipsite de primejdii. Da, așa zice că aveți un caracter mai aventuros decât ne-ar trebui nouă. Probabil prea temerar. Acesta-i un lucru asupra căruia vreau să mă lămuresc.

Simțindu-mă puțin cam stânjenit, am aruncat o privire prin cameră. Pe o porțiune mai înălțată a podelei se afla o oază de liniște și curățenie. Rafturi de cărți se aliniau de-a lungul pereților; mai erau câteva picturi excelente și o pereche de sulite din Epoca Bronzului. Altfel, singurul suvenir care sărea în ochi era o blană de urs polar folosită drept covor, despre care el îmi spusese în treacăt că provenea din Groenlanda secolului zece.

— Sunteți căsătorit de douăzeci și trei de ani cu aceeași doamnă, remarcă Everard. În vremurile noastre asta indică un caracter statornic.

Nu vedeam mâna unei femei în acest apartament. Cred însă că avea sigur o soție sau chiar soții în alt timp.

— N-aveți copii, a continuat Everard. Hm, nu-i treaba mea, dar cred că știți, nu-i așa, că dacă doriți, medicii noștri pot elimina orice cauză a infertilității, mai puțin menopauza. Se pot efectua și compensări în ceea ce privește gravidia la o vârstă înaintată.

— Mulțumesc, am spus. Tuburile falopiene... Da, am discutat asta cu Laurie. Cred că vom apela într-o bună zi la serviciile medicilor. Dar ni se pare că n-ar fi înțelept ca începutul noii mele cariere să corespundă cu poziția de

tată. M-am simțit îndemnat să râd ușor. Dacă simultaneitatea mai înseamnă ceva pentru un membru al Patrulei.

— O atitudine ce dovedește responsabilitate. Apreciez asta, a încuviințat Everard.

— Ce scop are această trecere în revistă, domnule? am îndrăznit eu. N-am fost invitat să mă înrolez doar în baza recomandării lui Herbert Ganz. Oamenii dumneavoastră m-au supus la o puzderie de teste psihologice ale unui viitor îndepărtat înainte de a-mi spune despre ce era vorba.

Ei îi spuneau *grupaj de experiențe științifice*. Cooperasem pentru că mă rugase Ganz ca o favoare pentru un amic de-al său. Nu era domeniul lui; se ocupa de limbile și producțiile literare germanice, la fel ca și mine. Ne cunoscusem la o întrunire pe teme profesionale, ne împrietenisem la un pahar și corespondam destul de intens. Admirase lucrările mele despre Deor ¹ și Widsith ², iar eu o admirasem pe a lui despre Biblia gotică.

Bineînțeles că la vremea aceea nu știam că era a lui. A fost publicat la Berlin în 1853. Mai târziu a fost recrutat de Patrulă și venise în viitor sub nume de împrumut în căutare de noi talente pentru strădaniile lui.

Everard se rezemă de spătarul scaunului. Privirea lui mă testa pe deasupra pipei.

— Ei bine, spuse el, mașinile ne-au asigurat că dumneavoastră și soția sunteți demni de încredere și că amândoi iubiți adevărul. Însă ele nu ne-au arătat cât de competent veți fi în misiunea pentru care ați fost propus. Scuzați-mă, n-am intenția să vă jignesc. Nu toată lumea se pricepe la orice, iar misiunile acestea vor fi grele, solitare, delicate. Făcu o pauză. Da, delicate. S-ar putea ca goții să

¹ *Deor* - sau *Deor's Lament* (Plângerea lui Deor), poem în formă strofică, atribuit primului poet englez cunoscut sub numele de Widsith. *The Wanderer* (Rătăcitorul), un menestrel al secolului șase. (n. tr.).

² Widsith - Poem autobiografic atribuit lui Widsith. (n. tr.)

fie barbari, dar asta nu înseamnă că sunt proști sau nu se pot simți jigniți ca dumneavoastră sau ca mine.

— Înțeleg, am spus. Fiți atent, nu trebuie decât să citiți rapoartele pe care le-am întocmit în viitorul meu. Dacă primele informații pe care le aveți arată că-s un încurcă-lume, spuneți-mi să rămân acasă și să devin cercetător. Organizația are nevoie și de astfel de oameni.

Everard oftă.

— Am făcut investigații și mi s-a spus că ați lucrat - veți lucra - veți fi lucrat - satisfăcător. Dar nu e de ajuns atât. Încă nu înțelegeți, pentru că n-ați trecut prin asta, cât de supraaglomerată este Patrula, cât de răsfirați suntem de-a lungul istoriei. Nu putem examina fiecare detaliu referitor la activitatea unui agent operativ. Acest lucru devine valabil mai ales când el sau ea nu e polițist ca mine, ci om de știință ca dumneavoastră, explorând o societate nu prea exact descrisă de cronici sau lipsindu-i orice mărturii scrise. Mai luă o înghițitură din pahar. Tocmai de aceea are Patrula o diviziune științifică. Astfel încât să înțeleagă mai precis care naiba *sunt* acele evenimente care să-i împiedice pe neglijenții călători în timp să opereze modificări.

— Asta ar da naștere vreunei deosebiri într-o situație atât de neclară?

— S-ar putea. Cu vremea, goții joacă un rol important, am dreptate? Cine știe ce întâmplare din vechime - o victorie sau o înfrângere, o salvare sau moarte, nașterea unui anume individ sau nu - cine poate ști ce efect ar putea avea oricare dintre evenimentele acestea, pe măsură ce rezultatele se propagă de-a lungul generațiilor?

— Dar pe mine nu mă preocupă evenimentele reale decât în mod indirect, l-am contrazis. Obiectivul meu este să contribui la salvarea diferitelor poeme și istorii pierdute și să demonstrez cum au evoluat ele și cum au influențat alte opere mai târzii.

Everard a zâmbit ușor dezamăgit.

— Da, știu. Marea găselniță a lui Ganz. Patrula a acceptat-o pentru ca e un punct de plecare, singurul pe care l-am putut găsi, ca să punem pe hârtie istoria acelei societăți. A dat paharul peste cap și s-a ridicat. Mai vreți unul? mi-a propus el. Și după aceea mergem să mâncăm. Până una-alta, aș vrea să-mi spuneți exact care vă e proiectul.

— Păi, bănuiesc că ați vorbit deja cu Herbert, cu profesorul Ganz, vreau să zic, am spus eu uimit... Da, mulțumesc, aș mai vrea un pahar.

— Desigur, a răspuns Everard și mi-a turnat. Să recuperăm literatura germanică a Evului Mediu timpuriu. Dacă „literatură” e cuvântul potrivit pentru materialele care au fost la origine, producții transmise pe cale orală în acele societăți care nu cunoșteau scrisul. Frânturi disperate s-au păstrat pe hârtie și savanții nu reușesc să precizeze în ce măsură au fost denaturate aceste texte. Ganz lucrează la, hm, Cântecul epic al Nibelungilor. Nu prea pricep care-ar fi rolul dumneavoastră. Asta-i o istorie din ținutul Rinului. Dumneavoastră vreți să plecați singur într-o aventură galantă în estul Europei din secolul IV.

Purtarea lui m-a liniștit mai mult decât whisky-ul pe care-l băusem.

— Sper să descopăr ce rol a avut Ermanaric, am spus. Nu face parte integrantă, dar s-a creat o legătură și, pe de altă parte, ar fi interesant în sine.

— Ermanaric? Asta cine-a mai fost?

Everard îmi înmână paharul și se așează mai comod ca să mă asculte.

— Poate că-i mai bine să încep cu începuturile, am zis eu. Cât de familiar vă sună ciclul Nibelung-Volsung?

— Păi am văzut *Ring*¹ și alte opere de Wagner Și odată, când am avut o misiune în Scandinavia, spre sfârșitul epocii de glorie a vikingilor, am auzit o istorisire despre Sigurd

¹ Aluzie la *Der Ring des Nibelungen* - Inelul Nibelungului, operă de Richard Wagner. (n. tr.).

care-a ucis dragonul, a trezit Valkiria și după aceea a stricat totul.

— Asta-i doar o porțiune din întreaga poveste, domnule.

— „Manse” ar fi mai bine, Carl.

— Hm, mulțumesc. Mă simt onorat. Ca să nu devin plicticos prin detalii, m-am grăbit în stilul cel mai profesoral dar expeditiv. *Volsungasaga* islandeză a fost încredințată hârtiei mai târziu decât *Nibelungenlied*-ul german, dar conține o versiune mai veche, mai primitivă și mai lungă a poveștii. *Edda cea Veche* și ces *Tânără* au ceva din asta. Wagner a împrumutat în principal din aceste surse.

Poate că-ți amintești că Sigurd Volsung a fost păcălit luând în căsătorie pe Gudrun din neamul Gjukung în locul Brynhildei Valkiria și asta a dus la o gelozie între femei și în cele din urmă la uciderea lui. În versiunea germană, aceste persoane sunt numite Siegfried, Kriemhilda de Burgundia, Brunhilda de Isenstein; iar zeii păgâni nu apar; dar asta n-are importanță acum. Potrivit ambelor versiuni, Gudrun sau Kriemhilda s-a căsătorit mai târziu cu un rege pe nume Atli sau Etzel, care nu e altul decât Attila Hunul.

Apoi versiunile se deosebesc esențial. În *Nibelungenlied*, Kriemhilda îi ademenește pe frații ei la curtea lui Etzel și-i atrage în cursă, ucigându-i ca răzbunare pentru faptul că aceștia l-au omorât pe Siegfried. Teodoric cel Mare, ostrogotul care a năvălit asupra Italiei ocupând-o, apare în acest episod sub numele de Dietrich de Bern, deși adevărul istoric este că el a trăit la o generație după Attila. Un vasal de-al său, Hildebrand, este atât de îngrozit de trădarea și de cruzimea Kriemhildei, încât o ucide. Apropo, Hildebrand a devenit la rându-i personajul unei legende, într-o baladă pe care Herb Ganz dorește s-o găsească în întregime, precum și alte opere care să-i menționeze numele. Înțelege, prin urmare, ce încâlceală de anacronisme este toată istoria asta.

— Attila Hunul, da? murmură Everard. Un bărbat nu prea simpatic. Dar a trăit în mijlocul secolului cinci, atunci când

oamenii lui cutreierau toată Europa vârand spaimă în toți. Tu mergi în secolul patru.

— Corect. Să-ți povestesc istoria islandeză. Atli i-a atras pe frații lui Gudrun pentru că voia comoara de pe Rin. Ea a încercat să-i avertizeze, dar ei au venit pentru că primiseră garanții de liberă trecere. Cum nu au acceptat să cedeze comoara sau să-i spună lui Atli unde se află aceasta, el i-a condamnat la moarte. Gudrun s-a răzbunat pentru moartea fraților ei. I-a măcelărit pe fiii născuți cu Atli și i-a servit ca mâncare. După aceea l-a înjunghiat pe Atli în somn, a dat foc palatului și a părăsit țara hunică. A luat-o cu ea doar pe Svanhilda, fiica ei zămislită cu Sigurd.

Everard se încruntă, concentrându-se. Nu-i era tocmai ușor să urmărească firul și personajele.

— Gudrun a ajuns în țara goților, am spus eu. Acolo s-a căsătorit din nou și a avut doi fii, Hamther și Sorli. Regele goților se numește Jormunrek în saga și în poemele Eddei, dar nu încapă nici o îndoială că e vorba de Ermanaric, figură reală, deși oarecum ștearsă, de pe la mijlocul secolului patru. Relatările diferă: nu rezultă clar dacă s-a căsătorit cu Svanhilda și ea a fost acuzată pe nedrept de necredință, sau dacă s-a căsătorit cu altcineva pe care regele l-a prins complotând împotriva lui și l-a spânzurat. În orice caz, a pus ca Svanhilda să fie omorâtă sub copitele cailor.

La vremea aceasta, fiii Gudruniei, Hamther și Sorli, erau tineri bărbați. Ea i-a îndemnat să-l ucidă pe Jormunrek ca răzbunare pentru moartea Svanhildei. Pe drum ei l-au întâlnit pe fratele lor vitreg, Erp, care s-a oferit să-i însoțească. L-au omorât. Manuscrisele sunt confuze în legătură cu motivele acestei fapte. Eu am o bănuială că el era copilul tatălui lor făcut cu o concubină și exista o ură de sânge între ei și Erp.

Au ajuns la reședința lui Jormunrek și au atacat. Erau doar ei doi, dar invulnerabili în fața oricărui oțel, așa că au ucis în stânga și-n dreapta, au ajuns la rege și l-au rănit

grav. Înainte de a-și fi terminat isprava, Hamther a lăsat să-î scape că doar piatra le putea face rău. Or, după cum susține saga, Odin a apărut pe neașteptate deghizat ca bătrân cu un singur ochi și le-a dat secretul în vileag. Jormunrek și-a chemat războinicii care mai erau în viață și le-a poruncit să arunce cu pietre în cei doi frați și, iată, au murit. Aici se încheie povestea.

— Cam sumbră, nu? făcu Everard. Rămase pe gânduri câteva clipe. Dar mi se pare că acel ultim episod - Gudrun în țara goților - trebuie să fi fost adăugat la o dată ulterioară. Anacronismele au scăpat cu totul de sub control.

— Bineînțeles, l-am aprobat eu. Asta se întâmplă în mod obișnuit în folclor. O istorisire importantă atrage altele mai neînsemnate, înglobându-le. Chiar cu ornamente fără legătură. Spre exemplu, nu W.C. Fields ¹ a fost acela care a afirmat că „un om care urăște copiii și câinii nu poate fi din cale-afară de rău”. Sunt vorbele altcuiva, acum îmi scapă numele lui, spuse atunci când l-a prezentat pe Fields la un banchet.

Everard izbucni în râs.

— Să nu-mi spui că Patrula Timpului ar trebui să cunoască și istoria Hollywood-ului! Redeveni serios. Dacă istorioara asta sângeroasă nu aparține cu adevărat firului epic al Nibelungilor, de ce vrei s-o detectezi? De ce vrea Ganz să faci tu asta?

— Ei bine, istoria asta a ajuns în Scandinavia, unde a inspirat câteva poeme foarte frumoase - dacă nu cumva și acelea au fost redactări ale altora anterioare - și au intrat în saga lui Volsung. Ne interesează legăturile, întreaga evoluție. De asemenea, Ermanaric este menționat și în alte părți - în anumite balade elegiace din Engleza Veche, de exemplu. Așa că trebuie să fi pătruns în multe legende și

¹ W.C. Fields - artist comic și de film american. Maxima a fost citată în *Radio Times* la 12 august 1965, dar Leo Rosten a susținut că i-a declarat acest lucru lui Fields în timpul unui banchet la Hollywood, în 1938. (n. trad.)

opere ale barzilor care au fost uitate de mult. La vremea lui *era* puternic, deși se pare că nu prea blând. Ciclul lui Ermanaric, acum pierdut, ar putea fi la fel de important și strălucitor ca și orice altceva ce ne-a parvenit din occident sau din nord. Probabil că a influențat literatura germanică în nenumărate și nebănuite feluri.

— Ai intenția să mergi direct la curtea lui? Nu ți-aș recomanda asta, Carl. Mulți agenți operativi sunt uciși din pricina neglijenței.

— A, nu. S-a întâmplat ceva groaznic și de aici au pornit tot soiul de istorisiri care au mers până departe, ajungând astfel în cronicile istorice. Cred că pot identifica momentul cu o aproximație de zece ani. Dar vreau să mă familiarizez cu mediul înainte de a mă aventura în acel episod.

— Foarte bine. Care ți-e planul?

— Voi urma un curs intensiv de limbă gotică. Știu deja să citesc, dar vreau să vorbesc cursiv, deși fără îndoială că accentul meu va fi bizar. Aș vrea de asemenea să deprind rapid puținele lucruri care se cunosc despre obiceiuri, credințe, *et cetera*. Asta nu înseamnă mare lucru. Ostrogoții, dacă nu vizigoții, se aflau la periferia preocupărilor romanilor. E sigur că s-au schimbat considerabil înainte de a fi pornit spre vest.

Prin urmare, voi începe mai devreme decât momentele care mă interesează cu adevărat și voi alege, oarecum arbitrar, anul 300 e.n. Mă voi obișnui cu poporul. Apoi o să reapar la anumite intervale și o să aflu ce s-a întâmplat în absența mea. Pe scurt, voi urmări evenimentele în timpul mersului lor inexorabil către *ace*/ eveniment. Când se va petrece, nu voi fi luat pe nepregătite. După aceea, voi mai pica ici și colo din când în când și-i voi asculta pe poeți și pe povestitori și-i voi înregistra pe un aparat ascuns.

Everard făcu o față lungă.

— Mm, asemenea procedee.... în fine, putem discuta posibilele complicații. Geografic vorbind, o să te miști destul de mult, nu?

— Da. Potrivit tradițiilor care au fost menționate în cronicile Imperiului Roman, goții își au originea cam prin centrul Suediei actuale. Eu nu cred că un neam atât de numeros putea să provină dintr-o zonă restrânsă ca aceea, chiar dacă am admite un spor natural, dar poate că a dat conducători și o organizare, așa cum au făcut scandinavii pentru statul rus în formare în secolul nouă.

Aș zice mai curând că goții au început prin a fi locuitori așezați de-a lungul litoralului sudic al Mării Baltice. Dintre popoarele germanice, ei au fost cei mai estici. Atunci când au ajuns în vestul Europei, ei se împărțiseră în ostrogoți, care au ocupat Italia, și vizigoți, care s-au așezat în Peninsula Iberică. Au oferit acestor regiuni guvernări destul de drepte; aș zice că au fost administrații foarte bune și au ținut destul de mult. Evident că invadatorii au fost, la rândul lor, copleșiți și s-au contopit cu populația locală.

— Dar înainte de asta?

— Istoricii menționează triburi, dar sunt destul de confuzi. Pe la anul 300 d. Hr., goții erau așezați solid de-a lungul Vistulei, în mijlocul Poloniei de azi. Înainte de sfârșitul aceluia secol, ostrogoții se aflau în Ucraina și vizigoții puțin la nord de Dunăre, frontiera romană. O mare migrație, evident, de-a lungul câtorva generații, pentru că s-ar părea că abandonaseră cu totul zona nordică, triburile slave instalându-se în locul lor. Ermanaric a fost ostrogot, deci aceasta e ramura pe care vreau s-o urmăresc.

— Ambițios, spuse Everard cu o expresie de îndoială pe chip. Și ești abia la început.

— O să câștig experiență pe parcurs, ăă... Manse. Singur ai recunoscut că Patrula nu prea are oameni. Pe lângă acestea, o să deprind o mare parte din istorie, așa cum dorești.

Everard zâmbi.

— Ar fi și cazul. Ridicându-se: hai, termină-ți băutura și să mergem să mâncăm. Va trebui să ne schimbăm hainele,

dar o să merite osteneala. Știu un restaurant *local* de pe la 1890 care oferă o mâncare pe cînste și aproape pe gratis.

300-302

Iarna coborî, iar mai apoi, cu izbucniri de vînt, zăpadă, ploaie înghețată, se retrase încetul cu încetul. Pentru cei care locuiau în cătunul de lângă fluviu și curînd pentru vecinii lor, plictiseala de moarte a anotimpului fusese alungată în anul acela. Carl rămăsese în mijlocul lor.

La început, misterul care-l înconjură stîrnise teamă în mulți; dar aceștia veniră și se convinseră că nu le arăta nici ostilitate și nici nu le purta ghinion. Respectul temător față de el nu slăbea. Mai degrabă creștea. Chiar de la început Winnithar spuse că era nepotrivit ca un asemenea oaspete să doarmă pe o bancă la fel ca un nobil oarecare și-i oferii un pat pe măsură. Îi oferii lui Carl pe cele mai de soi femei ca să-i încălzească patul, dar străinul refuză într-un fel foarte înțelept. Primea de mâncare și de băut și se spăla și căuta latrina aflată undeva afară. Cu toate astea, se șoptea că probabil aceste lucruri nu-i erau necesare decît ca să arate că e și el muritor de rînd cu ceilalți.

Carl vorbea domol și prietenos, într-un fel oarecum îngăduitor. Știa să rîdă, să facă glume și să spună câte-o istorie hazlie. Mergea pe jos sau călare, în compania altora pentru a vîna sau a-i vizita pe proprietarii din jur, sau participa la ofrandele ce se aduceau către Anse și la ospețele de după aceea. Lua parte la întreceri, cum ar fi tragerea cu arcul sau trîntă, pînă cînd se vădise că nici un bărbat nu se putea măsura cu el cu sorți de izbîndă. Cînd juca arșice sau alte jocuri nu câștiga totdeauna, deși oamenii scorniră ideea că făcea asta pentru că nu voia să-i sperie cu vrăjitorii. Era în stare să discute cu oricine, începînd cu Winnithar și sfîrșind cu cea mai prăpădită slugă sau țânc ce abia se ținea pe picioare și-i asculta pe

toți cu atenție; îl iscodea pe fiecare și se purta cu bunătate față de servitori și animale.

Dar partea dinăuntrul lui, aceea le rămânea tuturor ascunsă.

Asta nu însemna că stătea posomorât. Nu, meșterea vorbe și muzica izvora cu sclipiri așa cum nu o mai făcuse nimeni până atunci. Dornic să asculte cântece, balade, istorii, ziceri, tot ceea ce mergea din gură în gură, dând în schimb o bogăție pe măsură. Pentru că părea să cunoască întreaga lume, ca și cum o cutreierase vreme mai lungă decât o viață de om.

Le vorbea despre Roma cea puternică și plină de tulburări, despre stăpânul ei, Dioclețian, războaiele purtate de el și despre legile lui neiertătoare. Le răspundea la întrebări despre noul domn, cel al Crucii, despre care goții auziseră de la neguțători sau de la sclavii vânduți până în acest nord îndepărtat. Le povestea despre marii dușmani ai romanilor, perșii, și ce minuni făptuiseră aceștia. Vorbele lui băteau tot mai departe seară de seară - mereu spre sud, către țări unde era tot timpul arșiță și oamenii aveau pielea neagră și unde hălăduiau dihăanii care se înrudeau cu linxul, dar aveau mărimea ursului. Le arăta și alte animale pe care le desena cu cărbune pe bucăți de lemn, iar lor le scăpau strigăte de uimire; pe lângă un elefant, un zimbru sau chiar un cerb nu însemnau mai nimic! Spre marginile cele mai îndepărtate din est, spunea el, se întindea un tărâm mai mare, mai vechi și mai minunat decât Roma sau Persia. Locuitorii de acolo aveau pielea de culoarea ambrei și ochii păreau puțin oblici. Fiind călcați mereu de triburile sălbătice din nord, ei construiseră un zid lung cât un lanț de munți și loveau în năvălitori din spatele acestui adăpost. Tocmai de aceea veniseră hunii spre vest. Hunii, care-i zdrobiseră pe alani și-i chinuiau pe goți reprezentau, doar gunoaie în ochii oblici ai chitailor. Și această întindere uriașă nu era tot ce exista pe lume. Iar de călătoreai spre vest până traversai țara aflată în stăpânirea romanilor care

se numea Galia, ajungeai la Marea cea Mare, despre care auziseși povestindu-se și, dacă luai o barcă - dar cele care se vedeau pe fluviu nu erau destul de mari - și pluteai multe zile și nopți, găseai țara înțelepților și bogaților mayași...

Carl mai spunea povești despre oameni, femei și despre faptele lor, Samson cel puternic, Driada cea frumoasă și nefericită, Vânătorul Verde...

Jorith, fiica lui Winnithar, uita mereu că a ajuns la vârsta măritişului. Stătea cu orele printre copiii așezați pe podea la picioarele lui Carl și asculta până ce, în lumina aruncată de flăcări, ochii ei deveneau sori.

Nu stătea tot timpul printre oameni. Deseori spunea că trebuie să rămână singur și se făcea nevăzut. Odată, un flăcăiaș mai obraznic, dar priceput la iscodit, l-a urmărit fără a fi observat, dacă nu cumva chiar Carl s-a prefăcut că nu-l băgase în seamă. Băiatul se întoarse alb la față, tremurând tot, și spusese bâlbâindu-se că omul cu barba sură plecase în Crângul lui Tiwaz. Nimeni nu se aventura printre acei pini întunecați decât la Sărbătorile de la Mijlocul Iernii, când se făceau trei ofrande de sânge - cal, dulău și sclav - astfel încât Stăpânul Lupului să alunge întunericul și frigul. Băiatul fusese biciuit de către tatăl lui și după aceea nimeni n-a mai cutezat să vorbească despre asta fără fereală. Dacă zeii îngăduiau o asemenea întâmplare, nu era bine să cercetezi motivele lor.

Carl se întorcea după câteva zile, îmbrăcat cu straie proaspete și aducând daruri. Erau lucruri mărunte dar fără de preț, fie un cuțit care avea o lamă de oțel neobișnuit de lungă, fie o eșarfă dintr-o țesătură necunoscută și lucioasă, fie vreo oglindă care întrecea în strălucire arama lustruită sau apa liniștită a oricărui iaz - comorile soseau mereu, până când mai toți cei cât de cât de vază, femeie sau bărbat, primiseră cel puțin una. Iar când le dăruia, el se mulțumea doar să zică:

— Îi cunosc pe făurari.

Primăvara se furișă ușor spre nord, zăpada se topi, mugurii zbucliră în frunză și floare, fluviul se învolbură și se revărsă pe neașteptate. Păsările călătoare umplură cerul cu bătaia aripilor și cu vacarmul chemărilor în drum spre locurile de cuibărire. Mieii, vițeeii și mânjii pășeau încă nesiguri în îngrăditurile lor. Oamenii roboteau, clipind uimiți în strălucirea negândită; își primeneau casele, straiile și sufletele. Regina Primăverii purta imaginea zeiței Frija de la o gospodărie la alta pentru a binecuvânta plugăritul și semănatul, în vreme ce tineri și fecioare împodobite cu ghirlande dansau în jurul căruței trase de boi. Dorurile se aprindeau...

Carl pleca mereu, dar acum se întorcea până la căderea serii. El și Jorith erau din ce în ce mai des împreună. Porneau chiar prin pădure să se plimbe, pe cărări înconjurate de flori, peste poieni, departe de privirile curioase ale oamenilor. Ea pășea de parcă ar fi fost pierdută în visare. Mama ei, Salvalindis, o dojenea pentru purtarea necuviincioasă - oare chiar nu-i păsa defel de bunul ei nume? Până când Winnithar își struni nevasta. Căpetenia gândea mai iute și mai șiret. Iar frații Jorithei radiau.

În cele din urmă Salvalindis o trase deoparte pe fiica ei. Se nimeriră să fie într-o casă unde femeile așezării se întâlneau pentru a țese și coase atunci când nu aveau alte treburi de făcut. Acum era de lucru în alte părți, așa că se aflau singure în semiîntuneric. Salvalindis o încolți pe Jorith între ea și războiul lat cu pietre mari drept contragreutăți de parcă ar fi vrut s-o prindă într-o capcană și o întrebă direct:

— Ai început să-ți pierzi vremea mai mult cu bărbatul Carl decât să stai pe lângă casă? Te-a avut?

Fata se îmbujoră, își răsuci degetele rușinată, privi în pământ.

— Nu, răspunse ea dintr-o suflare. Ar putea oricând dacă ar voi. Și tare m-aș bucura să vrea. Ne-am ținut doar de mână, am schimbat săruturi și... și...

— Și mai ce?

— Am stat de vorbă. Am cântat. Am râs. Am rămas pe gânduri. O, mamă, nu e închipuit. Cu mine e mai blând și mai cald decât... decât am socotit că poate fi un bărbat. Vorbește cu mine așa cum ar face-o cu cineva care e în stare să gândească, nu care să-i fie doar nevastă.

Salvalindis își mușcă buzele:

— *Eu* n-am încetat să gândesc după ce m-am măritat. Poate că tatăl tău vede în Carl un aliat puternic. Dar eu văd în el doar un bărbat fără de țară sau neamuri, asemuindu-se cu un vraci, dar fără rădăcini, fără rădăcini. Cam ce foloase ar trage casa noastră dacă se unește cu el? Lucruri, da, cunoaștere, dar la ce bun toate astea când vrăjmașii te amenință? Ce-are să lase fiilor lui? Ce te va mai lega de el după ce prospețimea se duce? Fată, ești nechibzuită.

Jorith își frământă mâinile, bătu din picior și strigă printre lacrimi vărsate mai mult de obidă decât de durere:

— Ține-ți gura, cotoroanță!

Dar de îndată își luă seama și se chirci, la fel de înspăimântată ca și Salvalindis.

— Îndrăznești să-i spui asemenea vorbe mamei tale? Daa, e vraci care-a aruncat o vrajă asupra ta. Să arunci în fluviu podoaba aceea pe care ți-a dat-o, auzi?

Se întoarse și ieși. Fustele ei foșniră a supărare mare.

Jorith plânse dar nu se supuse.

Și curând totul se schimbă.

Într-o zi, când sulilele împungeau pământul, în timp ce căruța lui Donar hurducăia prin ceruri și fulgerele aruncate de securea lui orbeau înălțimile, în așezare sosi un bărbat într-un galop nebun. Abia mai stătea agățat în șa, iar calul lui înspumat aproape că se prăbușea de oboseală. Cu toate astea, scutură o săgeată către înalt și strigă cu o voce

ascuțită către cei care-i ieșiseră în cale înfruntând noroaiele:

— Război! Vandalii vin încoace!

După ce-l cheamă în sala mare, el grăi către Winnithar:

— Aduc vorbă de la părintele meu. Aefli, din Valea Cornul Cerbului. El a auzit de la un om de-al lui Dagalaif Nevittasson, care-a scăpat cu fuga din măcelul de la Vadul Cerbului, ca să dea știre de primejdie. Dar noi văzuserăm deja de la așezarea lui Aefli că cerul se jeruise în depărtări, acolo unde poate că ardeau gospodăriile.

— Atunci sunt două hotare, murmură în barbă Winnithar. Asta pe puțin. Sau poate mai multe. Au pornit mai din vreme anul ăsta și cu forță mare.

— Cum de-i lasă inima să-și părăsească pământurile negrijite la vremea semănatului? Întrebă un fiu de-al lui.

Winnithar lasă să-i scape un oftat:

— Au zămislit mai multe brațe de muncă decât le face trebuință. Și pe lângă asta, am auzit un Rege, Hildaric, de-a strâns toate clanurile sub porunca lui. Așa se-ntâmpla că pot aduna hoarde mai mari decât până mai an, care se mișcă mai cu iuțeală și sub uneltire mai bună decât am putea noi. Da, îmi pare mie că Hildaric și-a pus în minte să ne izgonească, spre binele și întinderea țărâmului său.

— Și ce-o să facem? vru să știe un războinic bătrân greu de clintit.

— Strângem oamenii din împrejurimi și plecăm să anunțăm cât mai mulți, atât cât ne-o îngădui timpul, așa cum au făcut ai lui Aefli, dacă n-au fost prinși deja. Ne întâlnim la Piatra Călăreților Gemeni, ca în vremurile de odinioară, da? Poate c-așa, împreună, n-o să dăm piept cu vreo hoardă de vandali prea numeroasă pentru noi.

Din locul în care stătea, Carl îl întrebă:

— Dar ce se-ntâmplă cu casele voastre? Năvălitorii v-ar putea cădea dintr-o parte, pe neștiute, și-ar găsi așezări precum asta...

Lăsă restul nespus: jaf, foc, femei în plinătatea anilor duse cu forța, iar ceilalți căsătoriți.

— Trebuie să ne-ncumetăm să le lăsăm în calea primejdiei. Altfel vom fi măturați cu totul.

Winnithar recăzu în tăcere. Limbile lungi ale focurilor se unduiră și scăpărară a neliniște. Afară vântul hohotea, iar ploaia răpăia lovind în pereți. Ochii lui îl căutară pe Carl.

— N-avem nici un coif sau platoșă care să ți se potrivească. Poate-ți aduci ce-ți trebuie de pe unde ai adus tot felul de lucruri.

Străinul rămase nemișcat. Trăsăturile i se înnegurară pe chip.

Winnithar, se posomorî și lăsă umerii să-i cadă a neputință:

— Așa e, nu-i lupta ta, nu? oftă el. Nu ești teuring.

— Carl, vai, Carl!

Jorith ieși dintre femei.

Vreme de câteva clipe, ea și bărbatul cu barba căruntă se priviră lung. Apoi el se scutură ca dintr-un vis, se întoarse către Winnithar și-i spuse:

— Să n-ai teamă. Voi rămâne alături de prietenii mei. Dar trebuie să faceți așa cum vă zic eu, să nu-mi ieșiți din vorbă, fie că înțelegeți rostul, fie că nu. Vă învoiți așa?

Nimeni nu scoase chiote. De-a lungul sălii de adunare trecu un sunet care aducea a şuier de vânt.

Winnithar își luă inima în dinți:

— Da, încuviință el. Acum călăreții noștri or să plece să dea veste printre vecini cu săgeata războiului. Iar noi ceilalți ne vom ospăta.

Nimeni nu știe exact ce s-a întâmplat în următoarele câteva săptămâni. Bărbații plecau, ridicau câte-o tabără, luptau, unii se întorceau acasă, alții nu. Cei ce reveneau, adică mai toți, aveau de povestit istorii de necrezut. Vorbeau despre un sulițaș într-o mantie albastră, care călărea prin cer pe un armăsar care nu era nicidecum cal. Mai ziceau despre monștri înspăimântători care se

repezeau în rândurile vandalilor și despre fulgere de pe altă lume în întunerici și despre groaza nebună cuprinzând pe vrăjmași care-și azvârleau armele și fugeau urlând. Istorisau că nu se știe cum, dar găseau câte-o hoardă de vandali înainte ca ea să fi ajuns la vreo așezare de goți și o puneau pe fugă, zădărniciind prădăciunile și oprind clanurile nenumărate care erau gata-gata să lase totul și să pornească în bejenie. Vorbeau despre victorie.

Nici căpeteniile nu puteau spune ceva mai lămurit. Rătăcitorul le spusese unde să meargă, la ce să se aștepte, cum să-și desfășoare mai bine forțele pentru luptă. El ajungea oriunde mai iute decât furtuna pentru a duce vești de primejdie și îndemnuri, îi ajutase pe greutungi, pe taifali și pe amalingi și-i dovedise pe cei semeți, convingându-i să lupte umăr la umăr, așa cum poruncise.

Aceste istorii se mai stinseră după o generație sau două. Prea erau de necrezut. Sau mai degrabă se topiseră printre alte povești mai vechi de același fel. Oare Ansele, Wanes, spiridușii, vrăjitorii, stafiile și alte arătări nu se amestecaseră și ele mereu în certurile dintre oameni? Important era că vreme de aproape zece ani, goții, de-a lungul Vistulei superioare, se bucuraseră de pace. „Să ne vedem de recoltele noastre”, își ziceau ei sau făceau cu viețile lor ceea ce credeau că-i mai bine.

Dar Carl se întoarse la Jorith ca salvator.

Nu se putea căsători cu ea în adevăratul înțeles al cuvântului. *Nu avea* rude de sânge cunoscute. Și totuși, bărbații care-și puteau permite își luaseră dintotdeauna o ibovnică; goții nu socoteau că acesta ar fi un lucru de rușine dacă bărbatul le asigura de toate femeii și copiilor ei. Pe lângă acestea, Carl nu era un simplu țăran, dar nici nobil ori rege. Chiar Salvalindis i-o aduse pe Jorith într-o încăpere de sus împodobită cu flori, după un ospăț la care s-au făcut daruri minunate.

Winnithar dădu poruncă să se taie copaci din codru și să fie aduși peste fluviu pentru construirea unei case arătoase

pentru cei doi. Carl vru câteva lucruri mai neobișnuite în casa lui, cum ar fi o cameră care să se numească dormitor. Mai era o cameră care rămânea încuiată și-n care nu intra decât singur. Niciodată nu stătea mult acolo și nici nu se mai ducea la Crângul lui Tiwaz.

Bărbații își destăinuiau unul altuia că el acorda prea mare atenție Jorithei. Mereu se întâmpla să schimbe ocheade sau să se depărteze de ceilalți așa cum ar face un băiat cu iubita lui. Chiar dacă... își îngrijea casa cum se cuvine și oricum, cine cuteza să-l ia în râs?

Carl lăsa mai toate treburile bărbătești în seama unui administrator. El aducea tot ce trebuia pentru casă sau alte lucruri pe care le schimba pentru cele necesare. Și așa deveni mare neguțător. Dar anii aceștia de pace nu deveniră ani de lăncezeală. Nu, ei aduseră mai mulți negustori de mărunțișuri decât își amintea careva, veniți cu ambră, blănuri, miere, lumânări de seu de la nord, vin, obiecte din metal, țesături, ceramică fină din apus și din sud. Întotdeauna dornic să mai cunoască pe câte cineva nou, Carl îi găzduia cu dărnicie pe oaspeți și se ducea pe la târguri și pe la adunările cetățenilor care discutau treburile ținutului.

Nefiind membru al vreunui clan, el numai stătea și asculta la aceste sfaturi, dar după ce discuțiile țineau uneori și câte o zi, pe lângă el se strângeau mai toți, vrând să afle unele lămuriri.

Bărbații, ba chiar și femeile, se minunau totuși. Ajungeau tot felul de vorbe că un bărbat, încărunțit dar puternic la trup, unul pe care nimeni nu-l mai întâlneau, putea fi văzut deseori printre triburile goților...

Poate că și absențele astea erau motive pentru care Jorith nu rămase grea; ori poate pentru că era prea tânără, abia de șaisprezece ierni, când i-a venit la pat. Trecu un an până când semnele se vădiră fără putință de tăgadă.

Deși stările de greață și de sfârșeală se îndeseau, ea strălucea de bucurie. Și purtarea lui deveni iarăși ciudată,

pentru că părea să-l intereseze mai puțin fructul pe care-l zămislise decât alinarea suferințelor ei. Supraveghea până și mâncarea ce i se dădea, aducându-i tot felul de bunătăți, ca de pildă fructe necunoscute, indiferent de sezon, neîncuviințând în același timp ca ea să consume sare cât îi era voia. Ea se supunea bucuroasă zicând că asta arăta cât de mult o iubea.

În tot acest timp viața mergea înainte în tot ținutul, la fel și moartea. La înmormântări și la praznicele de după nimeni nu îndrăznea să vorbească fără sfială cu Carl; el se afla prea aproape de acel tărâm necunoscut. Pe de altă parte capii familiei rămaseră fără grai când el refuză onoarea de a fi bărbatul care avea să inaugureze următoarea Regină a Primăverii - și asta după ce-l aleseseră!

Amintindu-și câte altele făcuse și încă făcea pentru ei, nu s-au supărat din pricina asta.

Căldură; recoltă ; vreme tristă și pustie; renaștere; din nou vară; și Jorith ajunse în pragul nașterii.

Lungi i-au fost chinurile facerii. Trecu vitejește prin dureri, dar femeile care o moșeau deveniră foarte întunecate. Spiridușii n-ar fi vrut să audă ca ea să fie privită de vreun bărbat în acele momente. Și așa era destul de rău că acum Carl cerea o curățenie de neînchipuit. Nu le rămăsese decât să spere că el știa ce rost aveau toate acestea.

El aștepta nașterea în încăperea mare a casei. Când îi veniră alții în vizită, el poruncise să li se aducă mied și felurite băuturi, așa cum se cuvenea, dar rămase zgârcit la vorbă. La miezul nopții, când aceștia plecară, el nu se duse la culcare, ci stătu singur în întuneric până la răsăritul soarelui. Când și când o moașă sau slugă ieșea afară șovăitoare, ca să-i spună cum se desfășura nașterea. În lumina lămpii cu care venea în mână, femeia vedea cum privirea lui căuta ușa pe care o ținea sub cheie.

Spre sfârșitul celei de-a doua zile, moașa îl găsi între prieteni. Toți tăcură ca la un semn. Ceea ce purta femeia în

brațe scoase un țipăt - iar Winnithar un răcnet. Carl se ridică având chipul lipsit de culoare.

Femeia îngenunche în fața lui, dădu puțin la o parte pătura și puse pe podeaua de pământ, la picioarele tatălui, un băiat, încă plin de sânge dar dând năvalnic din mâini și picioare și plângând. Dacă se întâmpla ca el să nu ia pruncul pe genunchi, femeia avea să-l ducă în pădure și să-l lase pradă lupilor. Carl nu se aplecă să vadă dacă pruncul avea toate măduarele întregi. Smulse forma mișcătoare la piept și întrebă cu o voce răgușită:

— Jorith, cum se simte Jorith?

— Slăbită, îi răspunse moașa. Du-te s-o vezi dacă voiești.

Carl îi înapoie fiul și se grăbi spre dormitor. Femeile aflate înăuntru se dădură în lături. El se aplecă asupra Joritheii. Zăcea nemișcată, încleiată de sudoare, parcă golită de putere. Dar când își văzu omul, întinse mâinile în sus și pe față îi apărură o umbră de zâmbet.

— Dagobert, șopti ea. Acesta era numele, vechi în familia ei, pe care-l voise ea în caz că naștea un băiat.

— Dagobert, așa va fi! spuse Carl încet.

Deși nu se cuvenea s-o facă în văzul celorlalte femei, se aplecă să o sărute.

Ea-și coborî pleoapele și se scufundă înapoi în așternuturi.

— Mulțumesc, spuse ea cu o voce slabă, mai mult ghicită decât auzită. Fiul unui zeu!

— Nu...

Deodată Jorith avu un tremur. Își duse pentru o clipă mâinile la tâmpale. Ochii i se deschiseră din nou. Pupilele erau imobile și mărite. Deveni inertă de parcă n-ar fi avut oase. Respirația îi era grea, gâfâită.

Carl se ridică brusc, se răsuci pe călcâie și ieși grăbit din cameră. Ajuns în fața încăperii încuiate, își scoase cheia și intră. În urma lui ușa se trânti cu zgomot.

Salvalindis se așeză la căpătâiul fiicei ei.

— Moare, spuse ea fără nici un fior. Oare o s-o salveze vrăjitoria lui? Se cuvine?

Ușa interzisă se deschise la fel de brusc Carl ieși urmat de o altă siluetă. Uitaseră să închidă ușa. Bărbații zăriră un obiect de metal. Unii își amintiră de armăsarul pe care zburase pe deasupra câmpurilor de bătălie. Se strânseseră mai aproape unii de alții, duseră mâna la amulete, făcură semne prin aer.

Însoțitorul lui Carl era o femeie, cu toate că era îmbrăcată cu pantaloni strălucind în toate culorile curcubeului și cu o tunică. Nu mai văzuseră încă un asemenea chip ca al ei - fața mare cu pomeți înalți ca ai unui hun, dar cu nasul scurt, auriu-arămiu ca nuanță, iar părul negru bătând în albăstrui. În mână ținea o cutie cu un soi de mâner. Cei doi se năpustiră în dormitor.

— Afară, ieșiți! răcni Carl și alungă femeile din cameră așa cum furtuna ia frunzele pe sus.

Ieși în urma lor și acum își aminti să închidă ușa camerei unde se afla bidiviul. Întorcându-se spre ei, le văzu privirile uimite, felul în care încercau să se facă parcă nevăzuți.

— Nu vă temeți, le zise el cu o voce răgușită. Nu e nici o primejdie. Am adus doar o femeie înțeleaptă ca s-o ajute pe Jorith.

O vreme rămaseră cu toții nemișcați în înserarea ce se îngroșa. Străina ieși din cameră și-i făcu un semn lui Carl, chemându-l la ea. Ea avea o înfățișare care pe el îl făcu să geamă. Păși împleticit spre ea și ea îl conduse în dormitor luându-l de cot. Tăcerea părea să se reverse în valuri dinăuntru.

După un timp însă, bărbații auziră voci, a lui plină de furie și neputință, a ei calmă și implacabilă. Nimeni nu înțelegea limba aceea.

Se întoarseră împreună. Chipul lui Carl părea îmbătrânit.

— S-a dus! le spuse celorlalți care așteptau. I-am închis ochii. Pregătește ceremonia de îngropăciune și ospățul, Winnichar. O să mă întorc pentru toate astea.

El și femeia înțeleaptă intrară în camera secretă. Aflat încă în brațele moașei, Dagobert porni să urle.

2319

Mă deplasasem în susul timpului, în New York-ul anului 1930, pentru a că știam baza de acolo și personalul. Tânărul de serviciu a încercat să invoce rigorile regulamentului, dar pe el l-am putut convinge ușor. A transmis un apel urgent cerând un medic de cea mai înaltă calificare. S-a întâmplat să fie Kwei-fei Mendoza cea care a răspuns, deși nu ne întâlnisem niciodată. Până ce ne-am urcat pe vehiculul meu pentru a pleca în țara goșilor nu mi-a pus alte întrebări în afara celor strict necesare. Mai târziu a vrut totuși să o însoțesc la spitalul de pe Luna secolului douăzeci și patru. Nu mai eram în stare să protestez.

M-a silit să fac o baie din cale-afară de fierbinte și m-a trimis la culcare. O cască electronică mi-a indus un somn de multe ore.

Evident că am primit îmbrăcăminte curată, ceva de mâncare (nici nu am băgat de seamă ce anume) și îndrumări cum să ajung în biroul ei. Așezată la un birou enorm, mi-a făcut semn să-mi iau un scaun. Vreme de câteva clipe nici unul dintre noi n-a scos vorbă.

Evitând s-o privesc în ochi m-am uitat de jur-împrejur prin cameră. Gravitătea artificială care mă ajuta să-mi păstrez greutatea obișnuită nu-mi făcea mai simpatic locul acesta. Asta nu pentru că nu era frumos în felul lui. Aerul era încărcat cu o adiere de trandafiri și de fân proaspăt cosit. Covorul avea o culoare violet închisă și în el sclipeau niște stele. Culori subtile se fugăreau amețitor pe pereți. O fereastră mare, dacă putea fi numită astfel, îmi înfățișa măreția munților, un crater în depărtare, cerul negru dominat de Pământ în faza maximă. M-am lăsat cuprins de

priveleştea aceluia albastru vârstat cu alb strălucitor. Jorith dispăruse acolo acum două mii de ani.

— Ei, Agent Farness, a spus Mendoza într-un târziu în limba Temporală, limbajul Patrulei, cum te simţi?

— Ameţit, dar cu mintea limpede, am murmurat. Ba nu. Ca un ucigaş.

— Ar fi trebuit să-i dai pace acelei copile.

Mi-am dat silinţa să-mi îndrept atenţia asupra ei şi i-am răspuns:

— Nu era o copilă. Nu, pentru societatea aceea sau pentru multe altele de-a lungul istoriei. Relaţia aceasta m-a ajutat enorm să câştig încrederea comunităţii; prin urmare, să-mi îndeplinesc misiunea. Cu toate că n-am putut rămâne stană de piatră, te rog să mă înţelegi. Ne iubeam.

— Soţia ta ce-are de spus în legătură cu acest subiect? Sau nu i-ai spus încă?

Întâmplarea mă epuizase peste măsură ca să dezaprobase ceea ce altfel ar fi părut un amestec în viaţa mea particulară.

— Ba da, i-am spus... Am... am întrebat-o dacă o deranjează. S-a gândit bine şi a socotit că nu e cazul. Ne-am petrecut începuturile dragostei noastre în anii '60-'70, secolul douăzeci, înţelegi? Nu cred că eşti la curent, dar în epoca aceea a avut loc o revoluţie în atitudinea faţă de sex.

Mendoza zâmbi cam mohorâtă.

— Moda vine şi se duce.

— Am rămas monogami, eu şi soţia mea, vreau să zic, dar mai degrabă prin alegere conştientă decât din principiu. Şi iată că şi acum o vizitez tot timpul. O iubesc, serios că da.

— Iar ea a socotit că-i mai bine să te lase să ai o aventură la vârsta asta, m-a biciuit Mendoza.

Vorbele ei m-au rănit.

— N-a fost o aventură. Ascultă, am iubit-o pe Jorith, fata din neamul goţilor, şi pe ea am iubit-o. Am simţit un nod dureros în gât. Nu se putea face absolut nimic?

Mendoza clătină din cap. Mâinile îi rămaseră nemișcate pe birou. Vocea i se mai îmblânzi.

— Ți-am spus deja. Dacă ții neapărat, îți voi da și detalii. Instrumentele, n-are importanță cum funcționează, au indicat un anevrism al arterei anterioare cerebrale. Nu fusese îndeajuns de grav pentru a da simptome, dar presiunea declanșată de travaliul nașterii l-a făcut să plesnească. Nu-i făceam nici un serviciu după ce se produsese o deteriorare cerebrală pe o zonă atât de întinsă.

— Asta nu se putea remedia?

— Ba da. Am fi putut s-o aducem aici, să repunem în funcțiune inima și plămânii și să folosim tehnici de donare a neuronilor pentru a obține o persoană care să-i semene, dar care ar fi trebuit să învețe aproape totul de la început. Echipa mea nu face astfel de operații, Agent Farness. Și asta nu pentru că suntem lipsiți de suflet dar pur și simplu avem deja prea multe cazuri încredințate pentru a ajuta personalul Patrului și... și familiile lor. Dacă am începe cumva să admitem excepții am fi sufocați. Și nici nu ți-ai fi recăpătat iubita, înțelege asta. N-ar fi fost aceeași.

Mi-am adunat toate forțele ce le mai aveam.

— Să presupunem că am fi intervenit în perioada de început a gravidiei, am spus. Puteam s-o ducem aici, tratam artera aceea, îi ștergeam din memorie amintirea acestei călătorii și o duceam înapoi ca să... ca să aibă o viață sănătoasă.

— Acum vorbesc doar dorințele tale. Patrula nu modifică ceea ce deja s-a petrecut. Ea păstrează trecutul.

M-am lăsat mai adânc în scaun. Contururile colorate în perpetuă mișcare căutau zadarnic să-mi ofere o alinare.

Mendoza însă continuă:

— Dar să nu te simți prea vinovat. N-aveai cum să știi. Dacă fata s-ar fi căsătorit cu un altul, așa cum sigur s-ar fi întâmplat, sfârșitul i-ar fi fost același. Am impresia că fericirea pe care a trăit-o alături de tine o depășește cu mult pe a altor femei din vremea ei.

Vocea ei căpătă forță:

— Tu însă, tu ți-ai provocat singur o rană care se va închide greu și după mult timp. Nu se va vindeca niciodată dacă nu-ți vei înfrâna tentația supremă de a te întoarce acolo în timpul vieții ei, ca s-o vezi sau ca să fii cu ea. Lucrul acesta este interzis și se pedepsește cu severitate și asta nu numai din pricina riscurilor pe care o asemenea acțiune ar provoca-o în scurgerea timpului. Îți vei distruge spiritul și chiar mintea. Iar noi avem nevoie de tine. Soția ta de asemenea.

— Da, am reușit să îngaim.

— Îți va fi îndeajuns de greu să-i urmărești pe descendenții tăi și-ai ei cum vor trebui să îndure ceea ce le este dat. Îmi pun chiar întrebarea dacă n-ar fi cazul să te transferi cu totul de la proiectul acesta.

— Nu... Vă rog!

— De ce nu? mi-a aruncat ea.

— Pentru că nu... nu pot să-i abandonez acum - e ca și cum Jorith ar fi trăit și murit inutil.

— Asta vor hotărî superiorii tăi. Vei fi muștruluit serios, asta în cel mai fericit caz, pentru că ți-ai permis să orbitezi atât de aproape de o adevărată gaură neagră. Nu ți se va permite să te mai amesteci într-un asemenea grad în trecut.

Mendoza a făcut o pauză, și-a dezlipit privirea de la mine, și-a mângâiat bărbia și a murmurat:

— Deci, dacă nu se dovedește că sunt necesare unele măsuri pentru a restabili echilibrul... Dar acesta nu-i domeniul meu.

Privirea ei a revenit ca să-mi studieze nenorocirea zăgrăvită pe chip. S-a aplecat brusc peste birou, a făcut un gest liniștitor și a spus:

— Ascultă, Carl Farness. Mi se va cere părerea în legătură cu cazul tău. De aceea te-am adus aici și vreau să te țin o săptămână-două ca să mă lămuresc pe deplin. Dar deja... întâmplarea prin care-ai trecut tu nu e unică în activitatea

Patrului care se desfășoară de-a lungul a un milion de ani - mi-am dat deja seama că ești un om de treabă care poate că a făcut o gafă, dar asta se datorează în mare măsură lipsei de experiență.

Se întâmplă, s-a întâmplat și se va mai întâmpla, mereu, mereu. Izolarea, în ciuda permisiilor petrecute acasă și a legăturilor cu indivizi prozaici ca mine. Nedumeriri, cu toată pregătirea prealabilă; șocul cultural, șocul pe care-l provoacă prezența umană. Ai fost martor la ceea ce pentru tine înseamnă nenorocire, sărăcie, promiscuitate, neștiință, tragedie inutilă - ba mai rău, cruzime, brutalitate, injustiție, măceluri lipsite de sens... Nu te puteai confrunta cu toate astea fără să te simți rănit. Trebuia să te convingi că goții nu sunt mai răi decât tine, ci doar altfel; și dincolo de deosebirea asta trebuia să cauți identitatea care există; iar apoi ai simțit nevoia de a încerca să le oferi ajutorul tău și în cadrul acestui proces ai găsit deodată o ușă deschisă spre ceva drag și minunat...

Da, călătorii în timp, inclusiv membrii Patrului, rămân în mod inevitabil legați de câte ceva. Realizează acțiuni, iar unele dintre ele sunt intime. În mod normal, ele n-ar trebui să constituie o amenințare. Cât cântărește genealogia precisă, obscură și îndepărtată chiar și pentru o figură cheie a istoriei? Continuum-ul cedează, dar mai și respinge. Dacă limitele lui de rezistență nu sunt depășite, atunci întrebarea rămâne fără răspuns, fără sens, fie că astfel de fapte mărunte schimbă trecutul fie că nu, fie că au făcut parte „totdeauna” din el.

Să nu te simți prea vinovat, Farness, a încheiat ea extrem de calmă. Aș mai vrea să începi să-ți revii din starea asta și din durere. Ești un agent operativ al Patrului Timpului; iar aceasta nu va fi ultima îngropăciune la care vei avea motive să participi.

Carl se ținu de cuvânt. Împietrit în tăcere, rămase rezemat în sulită și privi cum rudele de sânge o așezară pe Jorith în pământ și făcură un tumul din bolovani deasupra ei. După aceea, el și tatăl ei o comemorară printr-un praznic care ținu trei zile și la care invitară lume din întregul ținut. În tot acest timp vorbi doar când era întrebat dar și atunci destul de politicos în felul lui dominator. Deși se strădui să nu strice cheful nimănui, acel ospăț a fost mai liniștit decât multe altele pe care cei prezenți și le aduceau aminte.

După ce toți oaspeții în afara lui Winnithar plecară, iar Carl rămase singur lângă vatra lui, el îi spuse căpeteniei:

- Măine plec și eu. N-o să mă mai vezi prea des.
- Ai făcut lucrul pentru care veniseși?
- Nu, încă nu.

Winnithar nu întreabă care era acel lucru. Carl suspină și adăugă:

— Dacă Weard îmi va îngădui, aș vrea vă veghez asupra casei tale. Dar asta nu poate merge prea departe.

În zori își luă rămas bun și plecă pe jos. Ceața grea și înghețată ce căzuse peste noapte îl înghiți și-l ascunse curând vederii oamenilor.

În anii ce urmară, poveștile se înmulțiră. Unora li se păruse că-i zăriseră silueta înaltă pe la amurg, intrând în mormânt ca printr-o ușă. Alții spuneau că nu-i adevărat; o scosese de acolo și o condusesse ducând-o de mână. Amintirile lor despre el își pierdură încet dimensiunile umane.

Bunicii îl luară cu ei pe Dagobert, îi găsiră o doică să-l alăpteze și-l crescură ca pe propriul lor fiu. În ciuda straniei întâmplări care-l adusesse pe lume, nimeni nu-l oropsi, dar nici nu-l lăsă să o ia razna. Oamenii socoteau mai curând că merita să și-l facă prieten pentru că era sigur sortit să facă fapte mărețe - din acest motiv trebuia să deprindă datinile onoarei și purtarea cuviincioasă, precum și îndemânarea ca războinic, vânător și soț. Copiii de zei nu erau un lucru cu totul necunoscut. Ei deveneau eroi, ori femei trecând drept

frumoase și înțelepte, dar cu toate astea rămâneau muritori ca toți ceilalți.

După trei ani, Carl le făcu o scurtă vizită. În timp ce-și privea fiul, murmură:

— Ce mult seamănă cu mama lui.

— Da, la chip, îl aprobă Winnithar, dar n-o să-i lipsească bărbăția; lucrul ăsta se vedește deja, Carl.

Nimeni altul nu mai îndrăzni să i se adreseze Rătăcitorului pe nume - nici măcar pe numele care li se părea potrivit. Când începură să se cinstească, ei făcură ceea ce îi rugase el, spunând poveștile și versurile pe care le auziseră în ultima vreme. El voi să știe unde fuseseră ele izvodite, ei reușiră să-și amintească de numele unui bard sau doi iar el spuse că-i va căuta. Mai târziu chiar o făcu și creatorii se considerară norocoși că el îi băgase în seamă. Iar el le povesti lucruri fermecătoare, așa cum o făcea și mai demult. Cu toate astea, în curând plecă și nu se mai întoarse ani întregi.

În timpul acesta Dagobert crescă în tihnă, devenind un flăcău agil, vesel, atrăgător și plăcut de toată lumea. N-avea decât doisprezece ani când îi însoți pe frații lui vitregi, cei doi fii mai mari ai lui Winnithar, într-o călătorie spre sud împreună cu un convoi de neguțători. Petrecură iarna departe de casă și se întoarseră în primăvara următoare împovărați de tot felul de minuni. Da, acolo departe se aflau pământuri bune pentru a fi cucerite, bogate, udate de un fluviu numit Nipru care făcea ca Vistula să pară un râuleț. Văile dinspre nord erau acoperite de păduri dar mai departe, spre sud, se întindeau câmpii largi, pășuni pentru turme și cârduri de păsări așteptând plugul țăranului ca o mireasă gătită. Acela care avea să posede ținuturile de acolo va controla și puhoiul de mărfuri care veneau prin porturile de la Marea Neagră.

Însă la vremea aceea nu mulți goți se deplasaseră într-acolo. Doar triburile din vest făcuseră marea călătorie până pe pământurile de la nordul Dunării. Se aflau la frontiera cu

Imperiul Roman, ceea ce însemna un belșug de schimburi de produse. Singurul lucru rău era dacă se ajungea la război, pentru că romanii puteau reprezenta o forță formidabilă, mai ales dacă ar fi pus capăt tulburărilor lor interne.

Niprul curgea la o distanță sigură de Imperiu. Adevărat, herulii veniseră dinspre nord și se așezaseră de-a lungul țărmului Mării de Azov: bărbați teribili care vor crea neîndoielnic multe necazuri. Dar tocmai pentru că erau ființe atât de sălbatice precum lupii și disprețuiau pe cei care purtau platoșă și luptau în rânduri strânse, stârneau mai puțină teamă decât vandalii. La fel de adevărat era că la nord și la răsărit de heruli își aveau bârlogul hunii, călăreți de temut, crescători de animale, parcă rude cu spiridușii prin urâtenia, murdăria și pofta lor de sânge. Se spunea că sunt cei mai cumpliți și răi războinici din lume. Dar cu atât era mai mare gloria celui care-i bătea în cazul vreunui atac; și o oaste de strânsură a goților îi putea înfrânge, pentru că ei se rupseseră în clanuri și triburi, mai dornice să se războiască între ele decât să organizeze năvăliri asupra gospodăriilor izolate sau a așezărilor închegate.

Dagobert ardea de nerăbdare să plece, iar frații lui voiau și ei asta. Winnithar îi sfătui să fie cu luare aminte. Să afle și alte lucruri înainte de a face o faptă care după aceea nu mai putea fi desfăcută. Pe de altă parte, când va sosi vremea aceea, nu vor pleca doar câteva familii, să cadă pradă năvălitorilor nestatornici într-un loc, ci cu o forță mare. Părea că totul avea să fie posibil în curând.

Pentru că acestea erau zilele în care Geberic din tribul greutungilor încerca să-i adune împreună pe goții din răsărit. Cu unii se luptase și-i adusesese la ascultarea vrerii lui, pe alții și-i câștigase prin vorbă bună, prin amenințări sau promisiuni. Printre aceștia din urmă se numărau și teuringii care atunci când Dagobert împlini cincisprezece ani îl aclamară pe Geberic drept rege al lor. Asta însemna

că trebuiau să-i plătească dări care nu erau mari; trimiteau bărbați să lupte pentru el atunci când acesta voia, dacă nu se întâmpla să cadă în perioada semănatului sau recoltatului; și tot Geberic dăduse legi prin Marele Sfat, făcute pentru tot domeniul. În schimb, ei nu trebuiau să se teamă de alți goți care i se alăturaseră, ci să ceară ajutorul acestora împotriva vrăjmașilor comuni; comerțul înflori; iar ei aveau bărbați la Marele Sfat care se aduna o dată pe an pentru a discuta și a vota.

Dagobert luptă cu cinste în războaiele regelui. Între timp, mai cobora spre sud în funcția lui de căpetenie de paznici pentru grupurile de neguțatori ambulănți. Când ajungea acolo făcea ochii roată și învăța multe.

Rarele vizite ale tatălui său coincideau întotdeauna, nu se știe cum, cu sosirea lui acasă. Rătăcitorul îi făcea daruri frumoase și-i dădea înțelepte sfaturi, dar discuțiile dintre ei erau stângace, pentru că ce-i putea spune tânărul unuia ca acela?

Dagobert avea întâietate atunci când se aduceau ofrande la un fel de altar pe care Winnithar pusese de-l construisese în locul unde se aflase casa nașterii băiatului. Winnithar dăduse poruncă să se dea foc casei, ca s-o aibă cea a cărei fantomă rămăsese acolo. Ciudat, dar la această ceremonie Rătăcitorul nu îngăduise vărsarea de sânge. Puteau fi oferite doar primele fructe ale pământului. Așa se născu și credința că merele azvârlite în foc înaintea pietrei deveneau Merele Vieții.

Când Dagobert crescuse deplin, Winnithar căută o soție bună pentru el. Aceasta se vădi a fi Waluburg, o fecioară puternică și atrăgătoare, fiica lui Optaris de la Vâlceaua Cornului de Cerb care era al doilea om ca putere între teuringi. Rătăcitorul binecuvântă prin prezența lui această căsătorie.

Se află din nou printre ei când Waluburg dădu naștere primului lor copil, un băiat pe care l-au numit Tharasmund.

În același an se născu și Ermanaric, primul fiu al regelui Geberic care a trăit până a ajuns bărbat în toată firea.

Waluburg înflorea, dându-i bărbatului ei copii sănătoși. Cu toate astea, Dagobert părea să nu-și găsească locul; unii spuneau că moștenise sângele tatălui său și că auzea chemarea eternă a vântului de la marginea lumii. Când se întoarse din următoarea călătorie spre sud, aduse vestea că un mare domn roman pe nume Constantin îi învinsese în cele din urmă pe toți rivalii și devenise stăpân al întregului Imperiu.

Și poate că asta i-a aprins imaginația lui Geberic mai mult decât faptul că el, ca rege, ajunsese puternic. Mai petrecu câțiva ani adunându-i pe goții răsăriteni sub comanda lui; apoi îi chemă să-l urmeze și să pună capăt năvălirilor vandale. Dagobert hotărâse deja să se mute spre sud. Rătăcitorul îi spusese că acesta n-ar fi deloc un lucru lipsit de înțelepciune; așa era soarta goților și ar face bine să ajungă acolo printre primii, pentru a pune mâna pe pământurile cele mai bune. Se duse să vorbească cu gospodari mai mari și mai mici pentru că știa că bunicul lui avea dreptate să spună că trebuie să meargă cu forțe puternice. Însă când sosi săgeata războiului, onoarea îl împiedică să nu răspundă chemării. Porni călare în fruntea a mai bine de o sută de oameni.

A fost aceea o încercare cumplită, sfârșind cu o bătălie care a îngrășat corbii și lupii. Acolo a căzut răpus Visimar, Regele Vandalilor. Tot acolo au pierit fiii mai mari ai lui Winnithar, cei care speraseră să plece împreună cu Dagobert. El scăpă cu viață, nici măcar rănit grav, și dobândi o faimă răsunătoare pentru neînfricarea lui. Unii au spus că Rătăcitorul îl apăraseră pe câmpul de bătălie, ucigând vrăjmașii cu sulita, dar el negă acest lucru.

— Tatăl meu a fost acolo, da, pentru a fi alături de mine în noaptea dinaintea ultimei înțeleștări, dar nimic altceva. Am vorbit despre multe și ciudate lucruri. L-am rugat să nu

mă facă de rușine ajutându-mă în luptă, iar el mi-a răspuns că asta nu era voia lui Weard.

Ca rezultat al acestei bătălii, vandalii au fost înfrânți, călcați în picioarele cailor și siliți să-și părăsească pământurile. După ce bejeniră vreme de câțiva ani dincolo de Dunăre, primejdioși dar împuținați, ei l-au rugat pe împăratul Constantin să se milostivească de ei și să-i lase să se așeze în Imperiul lui. Scârbit de a mai avea și alți războinici să-i apere hotarele, i-a lăsat să traverseze în Panonia.

În acest timp, Dagobert se văzu căpetenie a teuringilor prin căsătorie, prin moștenire și prin renumele ce și-l câștigase. Mai lăsa să treacă o vreme pentru pregătiri, iar apoi porni spre sud în fruntea lor.

Atât de ademenitoare era speranța de mai bine, încât puțini rămaseră pe loc. Printre cei care nu se dezlipiseră de locurile de baștină se numărară bătrânul Winnithar și Salvalindis. Când căruțele încărcate porniră scârțâind, Rătăcitorul îi căută pe cei doi bătrâni pentru ultima oară și se purtă blând cu ei de dragul celor trăite împreună și de dragul celei ce-și dormea somnul lângă apa Vistulei.

1980

Nu Manse Everard a fost ofițerul care m-a făcut cu ou și cu oțet pentru indisciplină, însă el a aprobat, cu multe rezerve, continuarea misiunii mele, în mare măsură la insistențele lui Ganz; a bodogănit el și pentru că nu avea cu cine să mă înlocuiască. Everard avea motivele lui să fie reticent. Ele deveniseră evidente, la fel ca și faptul că studiasse rapoartele mele.

Cu toată diferența dintre secolul patru și douăzeci, trecuseră doar doi ani din viața mea de când o pierdusem pe Jorițh. Durerea mea se mai diluase, transformându-se în melancolie - o, de-ar fi avut parte de viața pe care o iubea

și din care făcuse o încântare pentru mine - numai că amintirea ei revenea cu putere din când în când și mă doboră. Laurie mă ajutase în felul ei discret să accept situația. Nu știusem până în momentele acelea ce ființă minunată era.

Mă aflam acasă în permisie în New York-ul anului 1932 când Everard m-a căutat și mi-a solicitat o nouă întrevvedere.

— Doar câteva întrebări, câteva ore de trăncăneală, mi-a spus, și după aceea putem ieși în oraș să ne distrăm. Poți veni și cu soția, desigur. Ai văzut-o vreodată pe Lola Montez¹ în zilele ei de glorie? Am bilete, Paris, 1943.

Venise iarna. Zăpada cădea ca o perdea deasă și învântejită dincolo de ferestre, făcând ca apartamentul să pară o peșteră de încremenire albă pentru noi. Mi-a oferit un grog și m-a întrebat ce-mi plăcea în mod deosebit din domeniul muzicii. Am căzut de acord asupra unui spectacol Koto dat de un cântăreț al Japoniei medievale al cărui nume nu era menționat în cronicile vremii, dar care fusese cel mai bun. Călătoria prin timp își are recompensele și durerile ei.

Everard a transformat într-un adevărat spectacol umplerea cu tutun a pipei și aprinderea ei.

— N-ai făcut niciodată raport privind legătura ta cu Jorith, a spus pe o voce neutră. Asta a rezultat în cursul cercetărilor, după ce-ai solicitat-o pe Mendoza ca să te ajute. De ce asta?

— A fost ceva personal, am răspuns. Nu mi s-a părut că asta ar trebui să intereseze pe cineva. A, am fost atenționați în legătură cu asemenea lucruri la Academie, dar regulamentele nu interzic clar așa ceva.

¹ Lola Montez (1818?—1861), dansatoare și aventurieră de origine britano-irlandeză, amanta unor personalități ale vremii: Franz Liszt, Alexandre Dumas-tatăl, regele Ludovic I al Bavariei, care a făcut-o baroană de Rosenthal și contesă de Lonsfeld. Influența ei asupra lui Ludovic a dat naștere unei revoluții care l-a silit să abdice. Ajunsă în America, și-a continuat viața aventuroasă, iar spre sfârșitul vieții și-a folosit averea pentru ajutorarea femeilor „depravate“.

Privindu-l cum stătea cu capul aplecat, am înțeles cu un fior că trebuia să fi citit tot ce scrisesem. Îmi știa tot viitorul, iar eu nu - așa cum nu-l voi ști până ce nu voi fi trecut prin el. Regula potrivit căreia agenților li se interzice să-și cunoască viitorul este foarte rar încălcată; poate ușor să rezulte cel puțin o neplăcută buclă cauzală.

— Te rog să mă-nțelegi că nu am de gând să repet o muștruluială pe care ai primit-o deja, a spus Everard. De fapt, între noi fie vorba, mi se pare că Abdullah, coordonatorul, a fost inutil de bățos. Ofițerilor operativi trebuie să li se permită puțină libertate și inițiativă pentru că altfel nu și-ar duce treburile la bun sfârșit și mulți dintre ei au intrat în dandanale mai mari decât a ta.

I-a trebuit aproape un minut ca să aprindă tutunul din pipă, după care, învăluit într-un nor albăstrui, a continuat:

— Cu toate astea, aș vrea să-ți cer câteva detalii. Mai degrabă ca să-ți văd reacția decât ca să tragem niște adânci concluzii filozofice - deși trebuie să admit că vreau să-mi satisfac curiozitatea. Vezi tu, în baza discuției pe care o vom avea, s-ar putea să-ți dau o serie de sugestii procedurale. Eu nu-s om de știință, dar m-am plimbat mereu prin istorie, preistorie, chiar postistorie, și destul de mult.

— Aici ai dreptate, l-am aprobat respectuos.

— În fine, ca să pornim de undeva, cu ceea ce e mai evident. Pe la început ai intervenit într-un război dintre goți și vandali. Cum justifici asta?

— La întrebarea asta am răspuns în timpul anchetei, domnule... Manse. Cum viața mea n-a fost primejduită deloc, am făcut tot ce mi-a stat în putință ca să nu ucid vreun vandal. I-am ajutat pe goți să se organizeze, am strâns informații, am inspirat teamă în rândul dușmanilor - zburând pe vehiculul antigravitațional, producând iluzii, proiectând fascicule subsonice. Creând panică între dușmani cred că am salvat vieți de ambele părți. Dar motivul esențial era că depusesem multe eforturi - ale mele

și ale Patrului - constituind o bază în societatea pe care trebuia s-o studiem, iar vandalii amenințau să o distrugă.

— Nu te-ai temut că astfel vei determina unele modificări în evenimentele din viitor?

— Nu. A, probabil că ar fi trebuit să mă gândesc mai bine și să cer păreri de la un expert înainte de a acționa. Dar totul mi s-a părut ca un caz prezentat în manuale. Asta era doar una din năvălirile mai mari pe care le-au organizat vandalii. Istoria nu le-a menționat nicăieri. Oricum, rezultatul nu cântărea prea greu... decât la nivelul indivizilor, dintre care unii prezentau importanță pentru misiune dar și pentru mine. Cât privește viețile acelor oameni - și linia genealogică pe care am creat-o eu însumi, acolo, înapoi în timp - acelea sunt fluctuații statistice minime în fondul genetic. Curând acestea se atenuează.

Everard m-a privit încruntat.

— Îmi oferi argumente standard, Carl, așa cum ai făcut-o în fața comisiei de anchetă. Acolo te-au scos basma curată. Dar astăzi nu mai încerca să te dezvinovățești. Eu vreau să te fac să înțelegi, nu la nivelul intelectului general, ci în adâncul conștiinței tale, că realitatea nu corespunde perfect cu textele din manuale, ba uneori se bate chiar cap în cap cu ele.

— Cred c-am început deja să pricep asta. Umilința mea era sinceră. În viețile pe care le-am urmărit acolo, în trecut, nu avem *dreptul* de a-i stăpâni pe oameni după vrerea noastră.

Everard a zâmbit și atunci m-am simțit mai ușurat și am savurat prima înghițitură mai lungă din pahar.

— Bine. Să lăsăm deoparte generalitățile și să intrăm în detalii în legătură cu ceea ce cauți acolo. De exemplu, le-ai dat goșilor tăi lucruri pe care nu le-ar fi avut niciodată fără tine. Darurile materiale nu trebuie să ne îngrijoreze; vor rugini sau se vor pierde destul de repede. Dar e vorba de relatările despre lume și poveștile despre culturile străine.

— Trebuia să le stârnesc interesul față de mine, nu? Cum altfel să-mi recite producțiile lor vechi care se refereau la lucruri familiare lor?

— Mda, bine... Dar ascultă, oare unele lucruri pe care le-ai povestit n-ar putea să intre în folclorul lor, modificând însuși materialul pe care vrei să-l studiezi?

Mi-am permis să râd.

— Nu. În cazul acesta am făcut un calcul psihologic și l-am folosit ca îndrumar. Rezultă că societățile de acest fel au o memorie colectivă foarte selectivă. Nu uita că încă nu cunosc scrisul și trăiesc într-o lume mentală în care minunile sunt lucruri obișnuite. De exemplu, ceea ce le-am povestit despre romani se adăuga doar la informațiile pe care le aveau deja de la diverși călători; și acele amănunte se vor contopi foarte curând la nivelul general al conceptelor lor despre Roma. În ceea ce privește materialul exotic, ei bine, ce a fost un oarecare Cuchulain dacă nu un erou sortit să moară asemenea multor altora și despre care ei auziseră zeci de povestiri? Ce reprezenta Imperiul Han dacă nu o altă țară fabuloasă de dincolo de orizont? Ascultătorii care se aflau în preajma mea au rămas impresionați; dar după aceea ei au povestit altora care au amestecat totul cu relatările saga existente.

Everard a dat din cap.

— Mda! a pufăit de câteva ori apoi brusc a întrebat: dar tu? Tu nu ești o aglomerare de vorbe; ești o persoană enigmatică, dar concretă, care apare mereu printre ei. Ți-ai propus s-o faci de-a lungul câtorva generații. Vrei să te transformi în zeu?

Aceasta era întrebarea dură pentru care mă pregătisem îndelung. Am lăsat încă o înghițitură de băutură să-mi încălzească gâtul înainte de a răspunde rar:

— Da cred că da. Nu pentru că asta mi-a fost intenția, dar se pare că așa s-a întâmplat.

Everard n-a tresărit aproape deloc. Lenevos ca un leu, a spus printre dinți:

— Și mai susții că asta nu creează o perturbare în istorie?

— Sigur. Te rog să mă ascuți. N-am pretins vreodată că sunt zeu și nici n-am cerut prerogative zeiești sau ceva de genul ăsta. Și nici nu-mi propun s-o fac. Așa s-a întâmplat. În cazul de față, am sosit singur, îmbrăcat ca un călător, dar nu ca un vagabond. Purtam o sulică pentru că ea reprezenta arma normală pentru cel care merge pe jos. Aparținând secolului douăzeci, sunt mai înalt decât normal pentru secolul patru, chiar printre națiile nordice. Părul și barba îmi sunt cărunte. Le-am spus povești descriind locuri din depărtări și desigur am zburat și am băgat groaza în dușmani - n-am avut încotro. Dar repet, n-am creat un zeu nou. Mă potriveam doar unei imagini pe care ei o venerau de mai multă vreme și în cursul timpului, cam o generație sau așa ceva; au juns astfel să presupună că trebuie să fiu *el*.

— Cum se numește?

— Wodan la goți. Înruit cu germanul Wotan, cu englezul Woden, frizianul Wons *et cetera*. Versiunea scandinavă târzie e cea mai cunoscută: Odin.

Am rămas surprins să-l văd pe Everard mirându-se. Bineînțeles că rapoartele pe care le făceam pentru diviziunea de supraveghere a Patrului erau mai puțin detaliate decât notițele pe care le întocmeam către Ganz.

— Hm? Odin ? Dar el avea un singur ochi și era zeul-șef, și pricep că tu nu ești același... Sau ești cumva?

— Nu... Ce plăcere și mângâiere că puteam trece din nou la catedră! Te gândești la Eddic, Odin al vikingilor. El însă aparține altei ere, cu secole mai târziu, la sute de mile mai spre nord. Pentru goții mei, zeul șef, cum te-ai exprimat, este Tiwaz. El se regăsește în vechiul panteon indo-european împreună cu celelalte Anse, ca fiind opuși zeităților indigene htoniene¹ precum Wanes. Romanii îl identificau pe Tiwaz cu Marte, pentru că el era zeul războiului, dar era în același timp și altceva.

¹ Zeități htoniene — zeități subpământene. (n. tr.).

Romanii au crezut că Donar, pe care scandinavii l-au numit Thor, trebuie să fie același cu Jupiter pentru că el domnea asupra vremii, dar pentru goți el era fiul lui Tiwaz. Tot astfel, pentru Wodan pe care romanii l-au identificat cu Mercur.

— Deci mitologia a evoluat o dată cu trecerea timpului, nu? mă îmboldi Everard.

— Exact, am zis. Tiwaz și-a pierdut din importanță ajungând Tyr din Asgard.¹ Au rămas puține amintiri despre el, în afară de faptul că și-a pierdut o mână în momentul când lega Lupul care va distruge lumea. Și totuși, „tyr”, ca substantiv comun, este sinonim în limba veche scandinavă cu „zeu”.

Între timp, Wodan sau Odin a crescut în importanță până când a devenit părintele tuturor. Cred - deși problema asta va trebui s-o cercetez într-o bună zi - că asta s-a datorat faptului că scandinavii au devenit extrem de războinici. Un cărăuș ce ducea sufletele către lumea subpământeană care a căpătat și trăsături șamanice prin influența finică era o chestiune normală pentru un cult în societatea războinicilor aristocrați. El îi ducea în Walhalla². Și pentru că veni vorba, el era ținut la mare cinste în Danemarca și probabil Suedia. În Norvegia și colonia ei, Islanda, Thor domina totul.

— Fascinant! Everard a lăsat să-i scape un oftat. Sunt mai multe lucruri de învățat decât vom apuca într-o viață... Bine, și-acum spune-mi despre figura de Wodan pe care o faci tu în Europa de est a secolului nostru.

— Încă are doi ochi, am explicat eu, dar mai posedă pălăria, mantia și sulita care de fapt îi slujește drept toiag. Vezi, el este Rătăcitorul. De aceea romanii au crezut că el trebuie să fie Mercur sub un alt nume, așa cum au crezut și despre zeul grec Hermes. Toate-și au originea în tradițiile timpurii indo-europene. Poți găsi aluzii în India, Persia, în

¹ Asgard — împărăția lui Odin în mitologia germană. (n trad.) .

² Walhalla — paradisul la germani, regatul lui Odin unde ajungeau toți eroii căzuți în luptă. (n. tr.).

mitologiile celtice și slave, dar acestea din urmă sunt și mai sărăcăcios consemnate. Evident că serviciile mele vor...

— Oricum, Wodan-Mercur-Hermes este Rătăcitorul, pentru că el este zeul vântului. Asta îl va face să devină patronul călătorilor și neguțătorilor. Călătorind atâta peste tot el trebuie să fi învățat foarte mult așa că este de asemenea asociat cu înțelepciunea, poezia... și magia. Aceste atribute se alătură ideii potrivit căreia morții călătoresc pe vântul nopții - se combină pentru a-l crea pe Psychopomp, cel care-i conducea pe morți în Lumea de Dincolo.

Everard a scos un cerc de fum. L-a urmărit cu privirea de parcă în răsucirea aceea ar fi văzut un simbol.

— Te-ai fixat pe o figură foarte puternică, după câte se pare, a spus încet.

— Da, l-am aprobat eu. Dar repet, nu asta mi-a fost intenția. Iar dacă nu de altceva, măcar pentru că-mi complică enorm misiunea. Și bineînțeles că voi fi foarte precaut. Însă... e un mit care există deja. Circulau nenumărate relatări despre aparițiile lui Wodan printre muritori. Ce importanță mai are că majoritatea erau fabule, în timp ce prea puține reflectau evenimente care se petrecuseră cu adevărat?

Everard a tras puternic din pipă.

— Habar n-am. Cu toate că am studiat despre acest episod, după ceea ce a devenit, nu mai știu ce să cred. Poate că nimic, nu vor apărea diferențe. Și totuși am învățat să mă feresc de arhetipuri. Ele au mai multă forță decât a reușit să măsoare vreo știință de-a lungul istoriei. Tocmai de aceea te tot întreb despre lucruri care-ar trebui să-mi fie clare. Și în profunzimea lor nu-s.

N-a strâns din umeri, ci s-a scuturat hotărât.

— În fine, a mormăit el, să lăsăm metafizica. Să rezolvăm câteva probleme practice și apoi să ne întâlnim cu soția ta și cu prietena mea și să ne distrăm.

Tăvălugul bătăliei vuia de o zi întreagă. Ca niște valuri de furtună care se sparg de stâncă, hunii se năpusteau mereu către rândurile goților. Săgețile lor întunecară cerul înainte ca ei să-și coboare lăncile; stindardele fluturară, pământul se cutremură sub tunetul copitelor, iar călăreții porniră în trombe de praf. Luptători pedestri, goții rămaseră neclintiți în rânduri strânse. Țepușele erau înclinate în față, săbiile, securile și halebardele luceau gata de luptă, coardele arcurilor zbârnâiau când slobozeau săgețile, pietrele vâjâiau când plecau din prăștii, cornurile scoteau mugete. Când cele două forțe se ciocniră cu zgomot, urletele răgușite răspunseră strigătelor ascuțite de luptă ale hunilor.

Imediat după aceea bărbații încleștați începură să se ciopârțească, să se înjunghie, să gâfâie, să asude, să ucidă, să moară. Atunci când se prăbușeau la pământ, picioarele și copitele sfărâmau coaste și călcau carnea până o făceau o pastă însângerată. Fierul vibra lovind coifuri, zăngănea când lovea în armuri de zale, duduia ciocnindu-se de lemnul scuturilor sau de pielea tare a platoșelor. Caii se tăvăleau în chinuri ori nechezau gâlgâit, având gâturile străpunse sau chișițele retezate. Bărbații răniți căutau să mai dea o lovitură sau să împungă sau să mai târâie pe cineva cu ei în moarte. Rareori știa cineva sigur pe cine a doborât sau cine l-a trăsnet. Fiecare era cuprins de o nebunie care devenea atestatepână, învârtindu-se amețitoare și neagră prin mintea lui.

Hunii reușiră o dată să rupă linia dușmană. Își chelălăiră bucuria și-și struniră caii roată împrejur ca să înceapă măcelul pe la spate. Dar, ca din senin, o hoardă de goți se rostogoli peste ei, iar acum hunii erau cei prinși în capcană. Puțini scăpară. Altminteri, de îndată ce simțeau că un atac a dat greș, căpeteniile hune sunau retragerea. Călăreții

erau bine pregătiți; ieșeau repede din bătaia săgeților și o vreme cei atacați respirau puțin ușurați, își potoleau setea, vedeau de răniți, se uitau urât peste pământul ce-i despărțea de năvălitori.

Soarele se scoborî spre apus roșu ca sângele pe un cer verde-albăstrui. Lumina lui mai zăbovi puțin, licărind pe apa fluviului și pe aripile păsărilor de pradă care se roteau larg pe deasupra câmpului de bătălie. Umbrele se alungeau pe pantele acoperite cu ierburi argintii, se ridicau prin vâlcele, înnegreau pâlcurile de copaci, dându-le forme negândite. O adiere rece se stârni și traversă pământul înnoroit și însângerat, făcând să fluture ușor pletele celor răpuși care zăceau în maldăre ici și colo, șuieră de parcă ar fi vrut să-i cheme spre alte zări.

Tobele răpăiră. Hunii se strânseră în pâlcuri. La urmă se auzi un sunet strident de trompetă, iar ei porniră în ultimul atac ucigaș.

Deși erau obosiți de moarte de nici nu-și mai simțeau brațele, goții îi azvârliră înapoi și-i secerară cu sutele. Dagobert își organizase capcana cu mare știință și pricepere. Când auzise prima dată despre o armată de invadatori - ucigând, violând, prădând și punând foc - și-a chemat neamul să se strângă sub un singur steag. Îi dăduseră ascultare nu numai teuringii, dar și locuitorii de alte seminții. El îi atrăsese pe huni în adâncitura aceasta care ducea către Nipru, unde cavaleria nu se putea mișca în voie, după care adusese grosul oamenilor care se prăvăliră în valuri din susul dealurilor, din ambele părți, baraseră retragerea.

Scutul lui mic și rotund, mușcat de lovituri, zăcea făcut așchii. Coiful lui era de nerecunoscut, platoșa aproape zdrențuită, sabia ciobită, iar trupul o rană. Și cu toate astea, se afla în primele rânduri ale goților, undeva la centrul liniei de luptă, iar stindardul flutura deasupra lui. Când se porni atacul, se mișcă precum o pisică sălbatică.

Un cal se ridică în două picioare, uriaș, exact în fața lui. Îl străfulgeră cu privirea pe bărbatul din șa: scund dar lat în spate, îmbrăcat în piei puțind sub armura pe care-o purta, capul ras în afara unei cozi lungi, barba urmând linia fălcii și despicată în două la bărbie, o față cu nasul mare, părând hidoasă din pricina cicatricilor care-o brăzdau.

Hunul mânuia o secure cu un singur tăiș. Dagobert sări într-o parte în clipa în care copitele calului căzură greu la pământ. Lovi și armele lor se izbiră cu forță. Oțelul zăngăni. Scânteile săriră într-o jerbă strălucind în înserare. Dagobert își roti lama săbiei și lovi razant coapsa călărețului. Dacă ar fi avut arma ascuțită, tăietura ar fi fost mortală. Așa însă, nu făcu decât să-l cresteze și sângele porni să curgă șuvoi. Hunul scoase un urlet de durere și dădu o nouă lovitură. Nimeri în plin coiful gotului. Dagobert se împletici, gata să cadă. Reuși să rămână în picioare - dar dușmanul dispăruse luat de iureșul bătăliei.

Un călăreț apărut ca din senin în apropiere îl străpunse cu o sulită. Pe jumătate amețit, Dagobert primi lovitura între gât și umăr. Hunul îl văzu prăbușindu-se și pătrunse în forță prin spațiul liber deschis în rândurile goților. Aflat la pământ, Dagobert aruncă sabia către dușman. Ea îl lovi pe hun în braț și acesta scăpă jos sulita. Vecinul cel mai apropiat al lui Dagobert îl seceră cu o halebardă. Hunul se prăvăli din șa. Calul își continuă goana târând după el corpul agățat cu un picior în scară.

Dintr-o dată lupta încetă. Zdrobiți, cuprinși de groază, vrăjmașii rămași în viață o luară la goană. Nu în cete, ci fiecare de capul lui, mânând caii cu sălbăticie.

— După ei! spuse Dagobert, gâfâind de unde zăcea. Să nu vă scape nici unul - răzbunați-ne morții, aduceți pacea pe pământurile noastre... Cu un gest slăbit, îl îndemnă pe purtătorul de stindard. Omul porni înainte cu flamura ridicată și goții îl urmară, ucigând, ucigând. Au fost puțini hunii care s-au întors la iurtele lor.

Dagobert duse mâna la gât. Vârful îi intrase prin partea dreaptă. Sângele curgea șiroaie. Vacarmul luptei se îndepărta. Din apropiere se auzeau strigătele și gemetele celor mutilați, bărbați și cai, și cârâielile corbilor care se roteau tot mai jos. Și sunetele acestea se învâlmășiră din ce în ce mai stins în urechile lui. Ochii căutară ultimele licăriri ale soarelui.

Aerul sclipi și se frământă. Sosise Rătăcitorul.

Descălecă de pe armăsarul lui nemaivăzut, îngenunche în noroiul amestecat cu sânge și duse mâinile să pipăie rănila fiului său.

— Tată! șopti gâlgâit din cauza sângelui care-i umplea gura.

Chipul sever și rece pe care și-l amintea era îndurerat.

— Nu pot salva - nu am voie - ei nu mi-ar... bolborosi Rătăcitorul.

— Am... în... vins?

— Da. Vom scăpa de huni mulți ani de-aici încolo. Datorită ție.

Carl îl ținu pe Dagobert în brațe până ce acesta muri și mult timp după aceea.

1933

— Vai, Laurie!

— Liniștește-te, iubitu!e... Așa trebuia să se întâmple.

— Fiul meu, al meu!

— Vino. Dacă vrei să plângi nu te rușina.

— Dar Laurie, era atât de tânăr.

— Și totuși adult. Doar n-ai uitat de copiii *lui*, nepoții tăi. Așa e?

— Nu, niciodată. Deși ce-aș putea face? Spune-mi, cu ce pot să-i ajut? Sunt sortiți pieirii, descendenții lui Jorith vor muri, nu pot să schimb asta, cum să-i sprijin?

— O să ne mai gândim la asta, iubitule. În primul rând, te rog să te odihnești, să dormi.

337-344

Tharasmund era în a treisprezecea iarnă când Dagobert, părintele lui, căzu în luptă. Cu toate acestea, după ce-și îngropară conducătorul într-un gorgan înalt, teuringii îl aclamară pe flăcău drept căpetenie. Era încă un adolescent, dar promițător, iar ei nu voiau nicicum să fie conduși de altă casă decât a lui.

Pe de altă parte, după bătălia de pe Nipru nu se mai așteptau prea curând la noi primejdii. Acolo zdrobiseră o alianță a câtorva triburi hunice. Restul hunilor, ca și herulii, de altfel, nu se vor grăbi să-i atace din nou pe goți. Bătăliile următoare aveau să se ducă departe de locurile lor, și nu în apărarea pământurilor, ci în numele regelui Geberic. Tharasmund va avea vreme să crească și să deprindă lucruri noi. În plus, nu era adevărat că se va bucura de protecția și de sfatul lui Wodan?

Waluburg, mama lui, se recăsători cu un bărbat pe nume Ansgar. Era de rang mai mic decât ea, dar înstărit, harnic și nu jinduia puterea. El și ea au administrat cu pricepere averea și și-au condus cu dreptate supușii până când Tharasmund e ajuns la vârsta majoratului. Puteau rămâne pe mai departe conducători încă un an, după care urmau să se retragă pentru a duce o viață liniștită dacă asta era dorința lui. Neastâmpărul caracteristic genealogiei sălășluia și în el, iar el dorea libertatea de a călători.

Asta era bine, pentru că-n vremurile acelea se petreceau nenumărate schimbări în lume. O căpetenie trebuia să le cunoască înainte de a încerca să le facă față.

Roma ajunsese din nou la pace cu ea însăși deși, înainte de a muri, Constantin împărțise cârmuirea Imperiului între Est și Vest. Alesese orașul Bizanț ca sediu al cârmuirii

pentru Imperiul de Răsărit, rebotezându-l după propriul său nume. El spori repede în mărime și bogăție. După încheierea în care fuseseră înfrânți vizigoții încheiară un tratat cu Roma și schimburile de mărfuri de o parte și de alta a Dunării crescuseră. Constantin declară pe Cristos drept singurul zeu al statului. Cei care împărtășeau această credință se împărtășeau în toate țările. Goții de vest aveau din ce în ce mai des asemenea vești. Cei care mai credeau în Tiwaz și Fria nu plecau urechile la astfel de vorbe. Nu numai că vechii zei se vor mânia și vor aduce nenorociri pe capul oamenilor nerecunoscători; dar îmbrățișarea noii credințe deschidea drum dominației de către Constantinopol încetul cu încetul, dar fără ca ostașii săi să scoată măcar sabia din teacă. Creștinii susțineau că asta valora mai puțin decât mântuirea; în plus, din multe puncte de vedere era mai bine să aparțină Imperiului decât să rămână în afara lui. Înverșunarea se strecura tot mai aprinsă între cele două credințe.

Aflați la o oarecare depărtare, ostrogoții resimțiră mai târziu ecourile acestei noi credințe. Creștinii aflați printre ei erau în mare majoritate sclavi aduși din părțile de vest. Există o biserică la Olbia - dar o foloseau neguțătorii romani - construită din lemn, mică și sărăcăcioasă, atunci când o comparau cu vechile temple din marmură, deși acestea sunau acum a pustiu. Totuși, pe măsură ce negocul se dezvolta, locuitorii din interiorul ținuturilor începură să întâlnească mai mulți creștini dintre care unii preoți. Ici și colo femeile libere, ba chiar și unii bărbați, se botezau.

Teuringii nici nu voiau să audă de așa ceva. Zeii lor îi protegiau și la fel simțeau și goții din est. Câmpiile mari le aduceau bogăție; tot astfel și schimburile de bunuri dintre nord și sud și partea lor din tributul pe care populațiile cucerite le plăteau regelui.

Waluburg și Ansgard au construit un adevărat palat care să fie demn de fiul lui Dagobert. Stătea măreț pe malul drept al Niprului, pe o înălțime ce domina apa lucie a

fluviului de unde se vedeau iarba și recoltele unduindu-se în bătaia vântului, porțiuni împădurite în care cuibăreau păsări întunecând cerul atunci când se ridicau în stoluri. Dragoni sculptați se cabrau deasupra coloanelor de susținere; deasupra ușilor erau coarne poleite de cerbi și de zimbri; stâlpii dinăuntru purtau imaginile zeilor - cu excepția lui Wodan care avea un sanctuar bogat ornamentat în apropiere. În jur se înmulțiseră clădirile-anexă și casele oamenilor până când cătunul devenise aproape un sat. Viața înfloreă, peste tot bărbați, femei, cai, ogari, căruțe, arme, zvon de discuții, râsete, cântece, sunete de pași pe pietrele rotunde de râu, baroase, fierăstraie, roți, foc, suduieli și din când în când câte-un plânset. Lângă o magazie de la marginea fluviului se odihnea, atunci când nu era plecată pe râu, o barcă mare, iar cheiul primea bucurosi vasele care călătoreau în susul și în josul apei cu încărcăturile lor minunate.

Numiră palatul Heorot pentru că, zâmbind enigmatic, Rătăcitorul le spusese că așa se chema un loc de vază de undeva din nord. Venea la ei la câțiva ani o dată, rămânând câteva zile să asculte ceea ce mai era de ascultat.

Tharasmund se făcu și mai brunet decât tatăl lui, cu păr castaniu, mai ciolănos, cu trăsături mai hotărâte și cu sufletul mai închis. Asta nu era rău, socoteau teuringii. Mai bine să-și satisfacă pofta de aventură la tinerețe și să afle de toate, așa cum dorea; după aceea avea să se așeze locului și să-i cârmuiască în dreptate. Simțeau că vor avea nevoie de un bărbat de neclintit în fruntea lor. Ajunseseră până la el vești despre un rege care-i strângea pe huni laolaltă așa cum făcuse și Geberic cu ostrogoții. Din țara-mamă de la nord se auzea că fiul lui, și aproape sigur moștenitorul lui Geberic, era un bărbat trufaș. Pe lângă acestea, se părea că nu peste multă vreme casa regală avea să se mute departe de mlaștinile și zonele umede mai spre sud, în tărâmurile acestea însorite în care viețuia

grosul neamurilor. Teuringii voiau un conducător care să se ridice în apărarea drepturilor lor.

Ultima călătorie pe care o făcu Tharasmund începu când avea șaptesprezece ierni și dură trei ani. Drumurile îi duseră pe Marea Neagră chiar către Constantinopol. De acolo corabia se întoarse fără el; erau singurele vești pe care neamurile lui le primiră. Și totuși nu aveau a se teme, pentru că Rătăcitorul se oferise să-l însoțească peste tot pe nepotul lui.

Multă vreme după aceea Tharasmund și oamenii săi au avut de povestit istorii care le-au luminat toate serile câte le-au mai avut de trăit. Stătuseră în Noua Romă - minuni și întâmplări care de care mai uimitoare - apoi merseseră pe uscat traversând Moesia și Dunărea. Pe malul celălalt rămăseseră un an între vizigoții stabiliți acolo. Rătăcitorul stăruise să mai zăbovească printre ei spunând că Tharasmund trebuie să-și găsească prieteni între aceștia.

Și așa se și întâmplă ca tânărul să o cunoască pe Ulrica, o fiică a Regelui Athanaric. Acel bărbat falnic și puternic încă oferea aur zeilor cei vechi; și Rătăcitorul apăruse uneori și în regatul lui. Era bucuros să stabilească o alianță cu o casă de căpătenie din răsărit. Cât despre tineri, ei se plăcură. Ulrica era semeață și poruncitoare, dar promitea să-și conducă gospodăria cu mână fermă, să dea naștere unor copii sănătoși și să-și sprijine bărbatul în toate faptele lui.

Făcură înțelegerea: Tharasmund va merge acasă, se va face schimb de daruri și de cheazășie, iar peste aproape un an mireasa va veni la el.

Rătăcitorul rămase doar o noapte la Heorot apoi își luă rămas-bun. Tharasmund și ceilalți nu povestiră despre el decât că-i condusesse peste tot cu înțelepciune, doar că dispărea mereu pentru o vreme, după care se întorcea la ei. Purtarea lui se părea prea stranie pentru a mai spune vrute și nevrute despre el.

O dată totuși, la mulți ani după aceea, când Erelieva se afla culcată lângă el, Tharasmund i-a spus:

— Mi-am deschis inima în fața lui. Așa voia și m-a ascultat atent, iar eu simțeam ca și cum dragostea și durerea sălășluiau împreună în ochii și-n mintea lui.

1858

Spre deosebire de majoritatea agenților Patrulei care depășeau gradul de practicanți, Herbert Ganz nu-și abandonase mediul din care provenise. Aflat în floarea vârstei și burlac înrăit atunci când fusese recrutat, îi plăcea să fie Herr Profesor la Universitatea Friedrich Wilhelm din Berlin. De regulă, se întorcea din călătoriile în timp la mai puțin de cinci minute de la plecare pentru a-și relua viața academică ordonată și ușor artificială. Cu toate acestea, escapadele lui se consumau mai degrabă într-un birou echipat superb situat în viitor decât în mediile germane timpurii care constituiau domeniul lui de cercetare.

— Nu sunt deloc potrivit pentru un învățat bătrân și pașnic, declarase el atunci când fusese întrebat în legătură cu această atitudine. Și *viceversa*. M-aș face de râs, nu mi-aș câștiga decât disprețul lor, aș trezi suspiciuni, probabil c-aș fi ucis. Nu, mă simt mai util studiind, organizând, analizând, emițând ipoteze. Lăsați-mă să mă bucur de viață în mediile care mi se potrivesc. Și așa voi trece prea repede. Desigur, înainte ca civilizația occidentală să înceapă să se autodistrugă cu voluptate, va trebui neapărat să arăt și eu îmbătrânit pentru ca apoi să simulez moartea... Și după aceea? Cine știe? O să mai întreb. Probabil c-o să încep pur și simplu în altă parte: de exemplu, în Bonn-ul post-napoleonic sau în Heidelberg.

Simțea că-i de datoria lui să le ofere ospitalitate agenților operativi atunci când aceștia apăreau personal la ușa lui. La a cincea vizită pe care i-o făceam în cursul vieții mele, amândoi am adăugat o plimbare pe Unter der Linden unei mese de prânz pantagruelice și unui pui de somn. Spre

amurg, ne-am întors acasă la el. Copacii respirau prospețime, vehiculele trase de cai treceau în tropot de copite pe lângă noi, domni respectabili își ridicau pălăriile în fața cunoștințelor feminine pe care le întâlneau, o privighetoare cânta într-o grădină de trandafiri. Din când în când, prin dreptul nostru pășea țanțoș câte-un ofițer prusac în uniformă, dar evident că nu purta viitorul pe umeri.

Casa era spațioasă, deși cărțile și tot felul de nimicuri aveau tendința să ascundă acest lucru. Ganz m-a condus în bibliotecă și a sunat după menajera lui care a intrat în foșnetul rochiei negre și al șorțului alb.

— Vom servi cafea și prăjituri, a dat el ordin. Și să nu uit, pune o sticlă de coniac și niște pahare pe o tavă. După aceea nu vrem să fim deranjați.

Femeia a plecat să-i îndeplinească porunca, iar el și-a așezat trupul împlinit pe o sofa.

— Emma e o fată bună, a remarcat gazda în timp ce-și ștergea pince-nez-ul. Medicii Patrulei i-ar fi putut corecta miopia, dar i-ar fi fost foarte greu să explice de ce nu-i mai trebuiau ochelari și socotea că asta era oricum o problemă lipsită de importanță. Continuă: vine dintr-o familie de țărani săraci... *Asta e*, se înmulțesc iute, dar întotdeauna natura produce mai mult decât trebuie, adevărat? Mă preocupă soarta ei. Ca pe un unchi, te asigur. Urmează să plece din slujba mea peste trei ani pentru că se va căsători ca un tânăr de treabă. Îi voi asigura o zestre modestă sub forma unui cadou de nuntă și voi fi naș la primul lor născut. Pe chipul plin și roșcovan trecu o umbră de tristețe: are să moară de tuberculoză la patruzeci și unu de ani. Își trecu mâna peste chelie. Nu mi se permite să fac nimic altceva pentru ea decât să-i dau niște doctorii care s-o facă să nu sufere prea mult. Noi, cei din Patrulă, nu îndrăznim să vărsăm lacrimi: cu atât mai mult dinainte de a se petrece evenimentul. S-ar cuveni să-mi păstrez compasiunea, sentimentul de vină pentru sărmanii mei colegi și prieteni,

frații Grimm. Viața Emmei va fi mai bună decât a majorității oamenilor.

Nu i-am răspuns. De vreme ce eram siguri că nimeni n-o să ne deranjeze, devenisem mai nerăbdător decât era cazul, deoarece trebuia să-mi instalez aparatul pe care-l adusesem în bagajele mele. (Aici treceam drept un erudit englez. Îmi exersasem accentul. Un american ar fi fost încolțit de prea multe întrebări despre pieile-roșii și despre sclavie.) În timp ce eu și Tharasmund ne aflasem printre vizigoți, îl întâlnisem pe Ulfilas. Înregistrasem evenimentul, așa cum procedam cu tot ce prezenta interes. Sigur că Ganz va dori să-l vadă pe principalul misionar al marelui Constantinopol, apostolul a cărui traducere a Bibliei a fost practic, până la apariția călătoriei în timp, singura mărturie cunoscută privind limba goților. Holograma a prins viață. Deodată, întreaga încăpere - candelabrul, raftul cu cărți, mobila de epocă despre care știam că se cheamă Empire, busturi, stampe înrămate și picturi în ulei, ceramică fină, tapetul cu motive chinezești, draperiile de culoarea castanei - deveni misterul și bezna din jurul unui foc de tabără. Și totuși eu nu mă aflam acolo cu mintea; pentru că mă priveam pe mine însumi, iar el era Rătăcitorul.

(Camerile de luat vederi sunt minuscule, funcționând la nivel molecular, cu auto-orientare pentru a înregistra semnale senzoriale complete. Al meu, unul dintre numeroasele aparate pe care le aveam la mine, era ascuns în sulița pe care o rezemasem de un copac. Vrând să-l întâlnesc pe Ulfilas ca din întâmplare, am întocmit traseul astfel încât drumurile noastre să se întretaie atunci când călătoream amândoi prin provincia cunoscută de romani sub numele de Dacia - înainte de retragerea lor de acolo și despre care eu știam că se numea România în vremurile de azi. După declarații reciproce privind bunele lor intenții, ostrogoții mei și bizantinii lui au înălțat corturile și au mâncat împreună).

Copacii înconjurau vârtejurile din pădure cu un zid de întuneric. Fumul luminat de flăcări se ridica și ascundea stelele. O cucuvea hohoti undeva, apoi iarăși și iarăși. Noaptea era încă blândă, însă bruma începuse să se depună rece pe firele de iarbă. Bărbații, în afara mea și a lui Ulfilas, ședeau cu picioarele încrucișate în apropierea tăciunilor încinși. În zelul lui, se ridicase în picioare și nu-mi puteam permite să mă las dominat în fața celorlalți. Ne priveau cu ochi mari, ascultau și făceau pe furiș semnul securii sau al crucii.

În ciuda numelui - la origine Wulfila - era scund, bine clădit, cu nasul mare; avea trăsăturile bunicilor săi, din Cappadocia, răpiți în timpul năvălirii gote din anul 264. Potrivit tratatului din 332, plecase la Constantinopol ca ostatec și ca ambasador. Bineînțeles că acum se întorcea la vizigoți în calitate de misionar. Credința pe care-o propovăduia nu era cea a Conciliului de la Niceea, ci doctrina austeră a lui Arius ¹ care fusese respinsă drept erezie. Cu toate acestea, el pășea spre ziua de mâine în avangarda creștinătății.

— Nu, nu se cuvine să istorisim doar ce-am văzut în călătoriile noastre, a spus el. Cum pot oare acestea să fie rupte de credințele noastre? Avea o voce calmă și înțeleaptă, iar privirea cu care mă cerceta era sfredelitoare. Nu ești un bărbat de rând, Carl. Asta o văd cu limpezime, atât în ochii tăi cât și în cei ai însoțitorilor. Să nu te superi dacă-ți spun că mă întreb dacă ești cu adevărat om.

— Nu sunt un demon rău! am spus.

Oare eu eram bărbatul acela mai înalt decât el, subțiratic, încărunțit, îmbrăcat cu mantie și resemnat să cunosc totul dinainte - silueta aceea învăluită de beznă și vânt? Simțeam că, era altcineva, chiar Wodan cel etern rătăcitor.

¹ Primul Conciliu de la Niceea (325) a pus bazele dogmatice și canonice ale ortodoxismului. Tezele episcopului Arius (arianismul) sunt condamnate ca erezie. (n. tr.).

Fervoarea nu-i dădea pace lui Ulfilas:

— Atunci nu-ți va fi teamă de o discuție deschisă.

— La ce bun, părinte? Știi bine că goții nu sunt un popor al Cărții. Vor aduce laude lui Cristos în țările lui; adesea o și fac. Dar niciodată nu-i aduci ofrande lui Tiwaz în țara lui Cristos!

— Nu, căci Dumnezeu nu ne îngăduie să ne închinăm altuia în afara Lui. Numai Dumnezeu Tatăl poate fi venerat. Da' să-i lăsăm pe oameni să-i acorde cinstea cuvenită; dar natura lui Cristos... Și Ulfilas porni să-mi țină o predică.

Nu era o beție de cuvinte. Cunoștea situația reală. Vorbea calm, cu înțeles, chiar cu bună dispoziție. Nu ezită să folosească imagini și comparații păgâne și nici nu încercă altceva decât să prezinte idei generale înainte de a lăsa ca discuția să se îndrepte în alte direcții. Am văzut oameni de-ai mei clătinând gânditori din cap. Arianismul se potrivea mai bine tradițiilor și temperamentului lor decât catolicismul despre care oricum nu aveau cunoștință. Avea să fie forma de creștinism pe care au îmbrățișat-o toți goții. Și de aici vor izbucni secole de frământări și tulburări.

Eu nu reușisem să conving. Chiar așa stând lucrurile, cum aș fi putut să apăr cu înfocare un păgânism în care nu credeam și despre care știam că va dispărea. De aceea, cum puteam să-l resping pe Cristos cu inima împăcată?

În 1858, ochii mei îl căutau pe Tharasmund. Multe din trăsăturile dragi ale Jorithei se regăseau pe chipul lui tânăr...

— Și cum îți merge cercetarea literară? m-a întrebat Ganz după ce scena la care asistasem s-a încheiat.

— Foarte bine. (Mi-am găsit scăparea în fapte.) Poeme noi, unele versuri care par sigur mai vechi decât cele din *Widsith Walthere*. Ca să fiu mai exact, de la bătălia de pe malul Niprului. Asta îmi reînnoia durerea dar mi-am scos notițele și înregistrările și mi-am continuat munca.

344-347

În același an în care Tharasmund se întorcea la Heorot și-și ocupa locul de căpetenie peste teuringi, Geberic muri în palatul strămoșilor lui, așezat pe un vârf din Munții Tatra. Ermanaric, fiul lui, deveni rege al ostrogoților.

Spre sfârșitul anului următor, Ulrica, fiica vizigotului Athanaric, veni la soțul ei Tharasmund în fruntea unei suite numeroase și bogate. Căsătoria și ospățul, despre care s-a vorbit multă vreme după aceea, a ținut o săptămână în care sute de oaspeți au mâncat și au băut, au jucat și s-au distrat pe săturate. Întrucât chiar nepotul său îl invitase, Rătăcitorul binecuvântase perechea prin prezența lui și la lumina torței a condus-o pe mireasă în camera unde o aștepta mirele.

Mai erau și dintr-aceia de alt neam decât al teuringilor care murmurau și spuneau că Tharasmund părea trufaș de parcă n-ar fi fost doar un simplu braț al regelui său.

La scurt timp după nuntă trebui să se grăbească. Herulii porniseră și mlaștinile luaseră foc. Punerea lor pe goană înapoi și pustiirea pământurilor lor trebuia să-i ia toată iarna. Nici nu se întorsese bine din această expediție când Ermanaric trimise veste să-i cheme în țara-mamă pe toți șefii de triburi pentru a vorbi cu ei.

Asta se dovedi de mare folos. Puseră la cale planuri de cucerire și alte lucruri care trebuiau făcute. Ermanaric își mută curtea mai la sud, unde se afla mai tot poporul său. Plecă însoțit nu numai de mulți dintre greutungii lui, ci și de șefii triburilor și de războinicii acestora. Călătoria s-a desfășurat în mare splendoare și despre care barzii cântară versuri pe care Rătăcitorul le auzi la scurtă vreme după aceea.

Dar Ulrica nu se grăbea să devină rodnică. După ce totuși Tharasmund o mai vizită o dată, pântecul ei începu să se împlinească și asta fără putință de tăgadă. Ea le spuse

femeilor din suita ei că avea să fie băiat, bineînțeles, și avea să trăiască și să devină la fel de prețuit ca și strămoșii lui.

Ea îl născu într-o noapte de iarnă - unii spuneau că ușor, alții spuneau în batjocură că avusese mari chinuri. Heorot era în culmea fericirii. Tatăl dăduse de știre că va face mare ospăț când va da un nume fiului său.

Ospețele, ca și sărbătorile legate de schimbarea anului, reprezentau momente de strălucire în anotimpul acela mohorât. Oamenii se strânseseră buluc acolo. Printre ei erau unii care socoteau că asta ar fi o ocazie potrivită pentru a-l trage deoparte pe Tharasmund ca să mai schimbe o vorbă-dulce cu el. Aceștia îi purtau răcă regelui Ermanaric.

Palatul era împodobit ales și cu mănunchiuri de brebenei, țesături, metal sclipitor, sticlă adusă de la Roma. Deși ziua era încă stăpână peste câmpiile îmblănite de zăpadă, lămpile aprinse înviorau aerul dinăuntru. Îmbrăcați în straiile lor cele mai bune, teuringii de vază și nevestele lor se așezaseră în jurul jilțului mai înalt, unde se odihnea coșul în care era pruncul. Oamenii de rang mai mic, copiii și ogarii se îngrămădeau de-a lungul pereților. Dulceața mirosurilor de pin și de mied plutea în aer și-i amețea pe cei prezenți.

Tharasmund făcu un pas în față. Avea în mână o secure sfântă pe care trebuia s-o țină deasupra fiului său când va invoca binecuvântarea lui Donar. Pe de altă parte, Ulrica avea un vas cu apă din fântâna Frijei. Până atunci nimeni nu mai pomenise așa ceva decât în cazul primului născut al unei case regale.

— Ne-am adunat... Tharasmund se opri. Toți ochii se îndreptară spre uși și un val de răsuflări uimite trecu prin sală. O, cât am sperat! Fii binevenit!

Lovind ușor în ritmul pașilor cu sulița în podea, Rătăcitorul se apropie. Se aplecă deasupra copilului.

— Stăpâne, n-ai vrea să-i dai numele? Întrebă Tharasmund.

— Cum se va numi?

— Din partea neamului mamei lui, pentru a ne lega mai strâns de goții din vest, Hathawulf.

Rătăcitorul rămase ca de piatră câteva clipe care păreau să nu se mai sfârșească. Într-un târziu se îndreptă de spate. Borul pălăriei îi adumbrea chipul.

— Hathawulf, zise el încet, parcă pentru sine. Da, acum înțeleg. Asta e vrerea lui Weard. Dacă-i așa, facă-se voia lui! O să-i dau numele.

1934

Am ieșit din baza de la New York în frigul și înserarea prematură de decembrie și am plecat pe jos spre centrul orașului. Luminile sclipitoare și aranjamentele din vitrine mă anunțau cu emfază că a sosit Crăciunul, dar nu vedeam mulți cumpărători. La colțurile străzilor stăteau bătuți de vânt muzicanți de la Armata Salvării care făceau o larmă asurzitoare - sau Moș-Crăciuni care sunau din clopoței și arătau către castroanele în care primeau bani de la cei caritabili - în timp ce tot felul de vânzători cu figuri triste ofereau spre vânzare nimicuri. Goții nu știau ce-i aceea Recesiune, m-am gândit eu. Dar goții aveau mai puține de pierdut. Material mai curând. Spiritual - cine-ar putea spune? Eu în nici un caz, oricâtă istorie aș fi văzut sau voi vedea vreodată.

Laurie mi-a auzit pașii apăsăți pe palier și cu o mișcare grăbită a deschis larg ușa apartamentului. Stabilisem dinainte data întoarcerii mele după ce ea revenise de la Chicago unde deschisese o expoziție. M-a îmbrățișat strâns.

Când am intrat împreună, bucuria i s-a mai stins. Ne-am oprit în mijlocul camerei de zi. Mi-a luat ambele mâini între

ale ei, m-a privit tăcută pentru o clipă și după aceea m-a întrebat încet:

— În călătoria asta... ce te-a mai rănit de moarte?

— Nimic din ce n-aș fi anticipat, am răspuns eu auzindu-mi vocea mohorâtă după cum mi-era și sufletul. Ei, cum ți-a mers expoziția?

— Bine, a răspuns ea precis. De fapt, două tablouri s-au vândut deja pentru o sumă frumușică. Îngrijorarea răzbătu în vocea ei: acum, dacă ai aflat și asta, așază-te. Să-ți aduc ceva de băut. Doamne, arăți tare dărâmat!

— N-am nimic. Nu-i nevoie să te agiți atât.

— Poate că simt nevoia. Te-ai gândit vreodată la asta?

Laurie m-a condus către fotoliul meu preferat. M-am lăsat moale pe el și am privit pe fereastră. Luminile din depărtare străluceau învâlmășite de-a lungul pervazului, la picioarele nopții. Aparatul de radio era pus pe un program care transmitea colinde: „*O, orașel din Bethlehem*”!

— Scoate-ți pantofii! mă sfătui Laurie aflată în bucătărie.

Am făcut-o și pe-asta și mi s-a părut că seamănă cu o adevărată întoarcere acasă, la fel cum un got își scotea centurna cu tot cu sabie.

Mi-a adus două pahare de scotch cu lămâie și m-a sărutat fugar pe frunte înainte da se așeza comod pe fotoliul din fața mea.

— Bine-ai venit acasă! a spus. Bun venit, acum și-n totdeauna!

Am ridicat amândoi paharele și am băut. A așteptat în tăcere ca eu să mă pregătesc.

Am spus pe nerăsuflăte:

— S-a născut Hamther.

— Cine?

— Hamther. El și fratele lui, Sorli, au murit încercând să-și răzbune sora.

— Știu, a șoptit ea. Of, Carl, iubitele...

— Primul copil al lui Tharasmund și al Ulricăi. Numele e de fapt Hathawulf, dar e ușor de văzut cum prin eliziune s-a

ajuns la Hamther în timp ce istoria a circulat spre nord în decurs de secole. Și vor să-l numească Solbern pe următorul fiu. Corespunde și ca timp. Aceștia vor fi tineri - vor fi fost - când...

N-am mai fost în stare să spun nimic.

S-a aplecat în față doar cât atingerea mâinii ei să mă trezească la realitate.

După aceea, pe un ton decis, mi-a spus:

— Nu ești obligat să treci prin toate astea... Așa e, Carl?

— Poftim?

Uimirea m-a făcut să-mi uit durerea pentru o clipă.

— Treaba *ta* este să descoperi ceea ce au creat oamenii în versuri și povestiri. Nu ce-au făcut ei de fapt. Du-te într-o epocă mai târzie, iubitele. Lasă... du-te când Hathawulf va fi fost mort atunci când te întorci acolo.

— Nu!

Mi-am dat seama că strigasem, am luat o înghițitură mare care m-a încălzit puțin și m-am hotărât s-o privesc în ochi și să spun pe un ton calm:

— M-am gândit la asta. Crede-mă c-am făcut-o și nu pot. Nu-i pot abandona.

— Dar nici nu-i poți ajuta. E predestinat totul.

— Nu știu ce se va... s-a întâmplat. Și nici cum aș reuși să... Nu, Laurie, te rog să nu mai aduci vorba despre asta.

Ea oftă...

— Da, înțeleg. Ai văzut generații întregi, așa cum au crescut, au trăit și au murit; dar pentru tine asta n-a însemnat atât de mult timp, „Pentru tine”, dar n-a spus-o, „Jorith este o amintire foarte apropiată”. Da, Carl, fă ceea ce trebuie când va veni momentul.

Nu am găsit cuvintele potrivite pentru că nu am reușit să simt propria ei durere.

A zâmbit nesigur.

— Acum ai o permisie, totuși, a spus. Lasă-ți preocupările profesionale deoparte. Azi am ieșit în oraș și am cumpărat

un pom de Crăciun. Ce-ai zice să-l decorăm în seara asta după ce pregătesc o masă pentru gurmanzi?

*„Pe pământ pace, oamenilor gând bun,
Domnul din cer să dea tuturor...”*

348 - 366

Athanaric, regele goților de vest, îl ura pe Cristos. Ținea din tot sufletul la zeii tatălui său și în plus se temea că Biserica era un agent perfid al Imperiului. „Dacă vom lăsa religia asta să pătrundă între noi,” spunea el, „oamenii se vor trezi plecând grumazul în fața stăpânilor romani.” Ca urmare, îi îmboldea pe oameni să i se supună, le alunga pe neamurile creștinilor care căutau să obțină crucea atunci când vreunul da-ai lor făcea moarte de om, iar în cele din urmă forță în Marele Sfat votarea unor legi care îi lăsa pradă oricăror violențe de îndată ce vreo întâmplare făcea ca spiritele să se încingă. Ori așa considera el. Pe de altă parte, goții botezați, care nu mai erau chiar atât de puțini, se strânseseră și se vorbiră să-l lase pe Bunul Dumnezeu să le hotărască soarta.

Episcopul Ulfilas le spuse că sunt lipsiți de înțelepciune. Martirii deveneau sfinți, cu asta era de acord. Însă numărul credincioșilor ținea Cuvântul treaz pe pământ. Se strădui și obținu aprobarea împăratului Constantin ca turma lui să se mute în Moesia. Conducându-i peste Dunăre i-a ajutat să se mute la poalele munților Hemus. Acolo aceștia deveniră un neam pașnic de păstori și agricultori.

Când veștile acestea ajunseră și la Heorot, Ulrica râse cu gura până la urechi:

— Atunci tatăl meu a scăpat de ei!

Vorbele astea veniră prea devreme. În următorii treizeci de ani și după aceea, Ulfilas își continuă lucrarea. Nu-l urmaseră toți vizigoții creștinați înspre sud. Unii rămăseseră

pe loc, între ei căpetenii îndeajuns de puternice ca să se apere singure și să-și protejeze supușii. Aceștia îi primiră pe misionarii a căror lucrare dădu roade. Persecuțiile la care-i supunea Athanaric îi făcu pe creștini să-și caute un alt conducător. Găsiră unul în persoana lui Frithigern aparținând și el casei regale. Cu toate că între cele două facțiuni nu se purtă un război declarat, încăierările erau nenumărate. Mai tânăr și curând mai bogat decât rivalul său, pentru că era preferat de neguțătorii din Imperiu, Frithigern convinsese de-a lungul anilor tot mai mulți goți de vest să se alăture Bisericii doar pentru că acest lucru părea plin de promisiuni.

Credința îi atinse puțin și pe ostrogoți. Numărul creștinilor din rândul lor crescuse, dar încet și fără să dea naștere unor suferințe netrebuincioase. Regelui Ermanaric nu-i păsa câtuși de puțin de zeii de orice fel sau de lumea de apoi. Era prea ocupat să apuce cât de mult putea din ce se afla pe lumea asta.

În toată Europa de est se purtau războaie nimicitoare. În cursul câtorva campanii sălbatice îi zdrobi pe heruli. Cei care nu i se supuseseră plecară spre vest, alăturându-se triburilor care purtau același nume. Aestii și vendii rămaseră o pradă ușoară pentru Ermanaric. Nesățios, își duse armatele spre nord, dincolo de pământurile pe care tatăl lui le silise să-i plătească tribut. În cele din urmă, o întindere uriașă de la fluviul Elba până la gura Niprului îl recunoștea de stăpân.

În aceste campanii, Tharasmund câștigă renume și multe trofee. Totuși nu suferea cruzimea regelui. Adeseori se ridica în cadrul Sfaturilor să apere nu doar pe cei de-un neam cu el, ci și pe alții, aducând ca dovadă drepturile lor cele vechi. Iar atunci Ermanaric se vedea silit să dea înapoi cu inima cătrănită. Teuringii erau încă prea puternici, ori el nu era de ajuns de tare ca să și-i facă dușmani. Asta era cu atât mai adevărat cu cât mulți goți s-ar fi temut să scoată

sabia împotriva unei case al cărei ciudat strămoș mai venea în ospeție din când în când.

Rătăcitorul veni din nou între ei când îl numiră pe cel de-al treilea copil al lui Tharasmund și al Ulricăi Solbern. Al doilea murise încă de prunc, dar Solbern, asemenea fratelui său, crescu puternic și frumos. Se născu și al patrulea copil, o fată, pe care o numiră Swanhild. Rătăcitorul apăruse și la numirea ei dar pentru foarte puțină vreme și după aceea nu mai fusese văzut ani de zile. Swanhild se făcu foarte frumoasă, încât cel ce-o privea greu își lua privirea de la ea, mai ales că avea o fire veselă și plăcută.

Ulrica mai avu încă trei copii. Se nascură la distanță mare unul față de celălalt și nici unul nu trăi mult. Tharasmund era mai tot timpul plecat de acasă, luptând, făcând negoț, stând la sfat cu oameni de vază, conducându-i pe teuringi în treburile lor de zi cu zi. Atunci când se întorcea, se întâmpla să doarmă mai des cu Erelieva, țiitoarea pe care și-o luase curând după ce se născuse Swanhild.

Nu era nici sclavă, nici născută în clasa de jos, ci fica unui agricultor înstărit. Adevărat, pe linie feminină, era și ea descendentă din Winnithar și Salvalindis. Tharasmund o cunoscuse într-o vizită pe la diferite neamuri, cum îi stătea în obicei când pleca an de an, vrând să afle ce mai gândeau și alții. Își prelungise șederea în casa aceea și stătuseră mult unul în preajma celuilalt. Mai târziu trimisese mesageri să întrebe dacă ea ar dori să vină la el. Aceștia aduseseră daruri bogate pentru părinți, precum și promisiuni că o va respecta și că legătura dintre familii se va întări. O asemenea ofertă nu se putea refuza ușor, iar fata era dornică, așa încât în scurt timp plecă împreună cu oamenii lui Tharasmund. El se țină de cuvântul dat și o respectă din inimă. Când ea îi dăruie un fiu, Alawin, Tharasmund dădu un ospăț la fel de bogat ca și cel pentru nașterea lui Hathawulf sau Salbern. Ea mai avu câțiva copii pe care i-i răpiră de timpuriu tot felul de boli, dar el o prețui la fel de mult.

Ulrica începu să-i poarte ranchiună. Și asta nu pentru că Tharasmund ținea o altă femeie. La fel făceau mai toți bărbații care-și puteau permite și el avea mai multă stare decât îi folosea. Ceea ce o amâra pe Ulrica era cinstea pe care i-o acorda Erelievei - a doua în casă după ea și mai presus în inima lui Tharasmund. Ulrica era prea mândră ca să pornească o luptă pe care avea să o piardă negreșit, dar resentimentul ei răzbătea la lumină. Deveni rece față de Tharasmund chiar și atunci când acesta îi căuta patul. El făcea rar asta și atunci doar în speranța de a mai avea urmași.

În timpul îndelungatelor lui absențe Ulrica făcea tot ce-i stătea în putință ca s-o înfurie pe Erelieva și spunea cuvinte grele despre ea. Femeia mai tânără roșea, dar suporta totul în tăcere. Își câștigase destui prieteni. Numai semeța Ulrica rămânea mereu tot mai singură. Prin urmare, își dedică întreaga ființă fiilor ei; și așa crescuseră foarte legați de ea.

Altminteri erau amândoi flăcăi inimoși, dornici să deprindă tot ce i-ar putea fi de folos unui bărbat, acceptați și îndrăgiți oriunde mergeau. Erau deosebiți unul față de celălalt; Hathawulf mai infierbănat, Solbern mai visător, dar pe amândoi îi unea iubirea. În ce-o privea pe sora lor Swashild, toți teuringii - între care și Erelieva și Alawin - o îndrăgeau.

Anii treceau între vizitele Rătăcitorului, dar aceste șederi erau scurte. Asta îi făcea pe oameni să-l respecte mai mult. Atunci când silueta lui colțuroasă apărea pășind peste dealuri, oamenii lansau o chemare de goarnă și călăreții de la Heorot porneau în galop să-l întâmpine și să-l escorteze. De fiecare dată era tot mai tăcut. Părea că o suferință tănuită îl apăsa, dar nimeni nu cuteza să-l iscodească asupra motivului. Se vădea asta mai cu claritate ori de câte ori Swanhild trecea pe lângă el în drăgălășenia ei înfloritoare sau venea mândră și aproape tremurând dacă mama ei îi îngăduia să aducă vin oaspetelui său când se

așeza laolaltă cu ceilalți adolescenți la picioarele lui, în timp ce el le istorisea povești sau le spunea înțelepte vorbe de duh. Odată el i-a șoptit tatălui:

— Seamănă cu străbunica ei...

Războinicul trecut prin zeci de încercări cumplite simți un fior. De câtă vreme murise femeia aceea?

Când mai apară o dată în vizită, Rătăcitorul se arătase surprins. De la ultima lui sosire la Heorot venise Erelieva care-și născuse pruncul. Sfiasă, ea aduse copilul pentru a i-l arăta Bătrânului. El rămase tăcut câteva momente, apoi o întrebă:

— Care i-e numele?

— Alawin, stăpâne, răspunse ea.

— Alawin! Rătăcitorul duse mâna la frunte. Alawin? După încă o vreme, aproape într-o șoaptă: dar tu ești Erelieva. Erelieva - Erp - da, probabil că sub numele acesta își vor aminti de tine, draga mea. Nimeni nu înțeleșese ce voise să spună.

...Anii trecură ca suflați de vânt. În tot acest timp, puterile Regelui Ermanaric crescură. Tot astfel și lăcomia și cruzimea sa.

Când el și Tharasmund împliniră patruzeci de ierni, Rătăcitorul veni din nou. Cei care-l întâmpinaseră fuseseră întunecați la chip și scurți la vorbă. Heorot era un adevărat furnicar de bărbați înarmați. Tharasmund îl primi pe oaspete cu o fericire sumbră:

— Stăpâne și strămoș al nostru, ai venit să ne ajuți - tu care i-ai alungat pe vandali din țara cea veche a goților?

Rătăcitorul rămase tăcut ca o efigie în piatră.

— Mai bine îmi spui dintru început despre ce este vorba, zise el în cele din urmă.

— Ca să ne limpezim totul în minte? Dar e clar. Bine... Facă-se voia ta! Tharasmund se gândi o clipă. Să mai trimit după alți doi.

Cei doi se dovediră o pereche ciudată. Liuderis, corpulent și cu un aspect fioros, era omul cel mai de încredere al

căpeteniei. Slujea ca administrator al pământurilor lui Tharasmund și era căpitan peste războinici atunci când Tharasmund nu se afla acasă. Al doilea era un tânăr de cincisprezece ani cu părul roșcovan, fără barbă, dar puternic, având în ochi o mânia neobișnuită pentru vârsta lui. Tharasmund îi spunea Randwar, fiul lui Guthric, un greutung, nu teuring.

Cei patru se retraseră într-o cameră izolată unde să poată discuta netulburați. Ziua de iarnă era pe sfârșite. Lămpile dădeau lumină suficientă, iar un vas cu jăratic dădea puțină căldură, deși bărbaii stăteau înveliți în blănuri și respirația lor scotea aburi albicioși în semiobscuritate. Era o cameră bogat mobilată, cu scaune romane și o masă care avea intarsii de sidef. Pe pereți atârnav tapiserii, iar obloanele de lemn de la ferestre erau sculptate. Servitorii aduseseră o carafă cu vin și cupe de sticlă din care să bea. Sunetele vii provocate de activitatea febrilă a băbăților răsunau prin podeaua din stejar. Se înstăriseră bine fiul și nepotul Rătăcitorului.

Dar Tharasmund avea privirea încruntată și, foindu-se nemulțumit pe scaun, își trecu degetele prin buclele castanii nepieptănate și peste obrajii acoperiți de barba tunsă scurt înainte de a se întoarce spre vizitatorul său:

— Pornim împotriva regelui cu cinci sute de războinici. Ultima lui strâmbătate nu se mai poate suporta. Vom face dreptate pentru cei uciși, altfel cocoșul roșu are să cânte pe acoperișul casei lui.

Avea în minte pârjol, răzmeriță, război al goților împotriva goților, anarhie și moarte.

Nici unul dintre ei nu putea spune dacă pe chipul Rătăcitorului apăruse vreo tresărire. Umbrele jucară însă de-a latul încăperii când flăcările lămpilor se clătinară, aruncând sclipiri în întunericul ce se așternea.

— Spuneți-mi ce-a făcut, le ceru el.

Tharasmund clătină scurt din cap către Randwar.

— Spune, flăcăule, tot ce ne-ai spus și nouă.

Tânărul înghiți în sec. Furia răzbătea dincolo de sficiunea pe care o simțea în prezența Rătăcitorului. Se lovi cu pumnul în genunchi tot timpul cât povesti cu voce răgușită:

— Știi, stăpâne - deși 'mi-nchipui că ai știre deja - acest rege Ermanaric a avut doi nepoți, Embrica și Fritla. Erau fiii unui frate de-al său, Aiulf, care a căzut răpus în războiul împotriva anglilor din nord. Cu multă cinste au luptat ei acolo. Aici în sud, cu doi ani în urmă, ei au condus un grup de războinici împotriva aliaților alanici ai hunilor. Ei au cărat acasă o pradă foarte bogată, pentru că au cucerit un loc în care hunii țineau tributurile smulse din nenumărate regiuni. Ermanaric a aflat despre asta și a declarat că toate îi aparțin lui ca rege. Nepoții au spus nu, pentru că ei porniseră atacul acela pe cont propriu. El le-a cerut să vină la curte să mai discute pe îndelete. Ei s-au dus, dar înainte de asta au ascuns comoara. Deși le garantase că se vor putea întoarce în siguranță, Ermanaric a pus de i-a închis. După ce s-a lămurit că cei doi nu vor să spună unde au dosit comoara, a dat poruncă întâi să-i schingiuiască și apoi i-a ucis. După aceea și-a trimis oameni de încredere să scotocească pe pământurile lor. Aceștia au dat greș; dar au făcut mare prădăciune, au ars casele fiilor lui Aiulf, au căsăpit familiile, lor - pentru a da tuturor o lecție de supunere, așa a spus el. Stăpâne, strigă Randwar, a fost drept ce-a făcut?

— Se întâmplă deseori ca regii să se poarte astfel, spuse Rătăcitorul pe un ton ca fierul căruia i se dă voce. Dar voi ce amestec aveți în cearta asta?

— Ta... tatăl meu a fost fiul lui Aiulf, dar a murit de tânăr. Unchiul meu Embrica și nevasta lui m-au crescut. Eu eram plecat la vânătoare, unde am cam zăbovit. Când m-am întors, așezarea era o grămadă de cenușă.. Oamenii mi-au spus cum oștenii lui Ermanaric au batjocorit-o pe mama mea vitregă înainte de a-i tăia gâtul. Ea... era de-un sânge cu cei din casa asta. Mi-am căutat adăpost înapoi.

Se prăbuși înapoi pe scaun, se luptă cu suspinul care dădea să-l cuprindă, își vărsă cupa de vin.

— Daa, spuse Tharasmund apăsător, ea, Mathaswentha, era verișoara mea. Știi că familiile mari aranjează căsătorii peste liniile tribale. Randwar mi-e o rudă mai îndepărtată; cu toate acestea, prin vinele noastre curge ceva din sângele care a fost vărsat. Iar el știe unde se află comoara, undeva în adâncul Niprului. E bine că Weard l-a ținut departe de casă tocmai atunci și a scăpat nepris. Aurul acela i-ar da regelui prea mare putere.

Liuderis clătină din cap,

— Nu înțeleg, mormăi el. După ce-am ascultat totul, nu pricep. De ce se poartă Ermanaric astfel? Ce demon a intrat în el? Ori e doar nebun?

— Cred că nici una nici alta, spuse Tharasmund. Eu socot că pricina e sfetnicul Sibicho, care nici măcar nu-i got, ci un vandal aflat în slujba lui - Sibicho l-a îndemnat la toate relele astea. Numai că Ermanaric s-a simțit dintotdeauna gata să plece urechea, asta da. Către Rătăcitor: el a mărit an de an numărul de oșteni pe care trebuie să i-l dăm și cheamă femei născute libere în patul lui, cu voia sau fără de voia lor. Și de altminteri se poartă trufaș și crud cu toți oamenii. Cred că vrea să frângă voința acelor căpetenii care l-au înfruntat. Dacă ne plecăm grumazul și-n fața ăstei din urmă nelegiuiri, cu atât mai lesne ne va asupri pe toți în viitor.

Rătăcitorul îl aprobă:

— Da, neîndoios că ai dreptate. Aș mai zice că Ermanaric jinduiește puterea pe care o are împăratul Romei și vrea același lucru pentru sine în fața ostrogoților. Pe de altă parte, a auzit de Frithigern care s-a ridicat împotriva lui Athanaric al vizigoților și ține să sugrume orice alt asemenea rival din regatul lui.

— Mergem să cerem dreptate, spuse Tharasmund. Trebuie să plătească de două ori mai mult pentru omorurile astea și să facă jurământ pe Piatra lui Tiwaz în fața Marelui

Sfat că de acum încolo are să respecte legea și drepturile vechi. Altminteri ridic întreaga țară împotriva lui.

— Are pe mulți de partea lui, îl prevesti Rătăcitorul: unii pentru zălogul ce i l-au dat, alții din lăcomie sau teamă, alții care cred că trebuie să aibă un rege puternic pentru păstrarea neștirbită a granițelor, mai ales acum când hunii se strâng ca un șarpe ce se încolăcește gata să muște.

— Da, dar acel rege nu trebuie să fie neapărat Ermanaric! izbucni Randwar.

Speranța lui Tharasmund renăscu.

— Stăpâne, îi spuse el Rătăcitorului, tu, care i-ai lovit pe vandali, vei sta din nou alături de noi?

Răspunsul veni încărcat de neliniști:

— Eu... nu pot suporta războaiele voastre. Weard nu îngăduie așa ceva.

Tharasmund rămase mut o vreme. Într-un târziu întrebă:

— O să vii măcar cu noi până acolo? Sunt sigur că regele îți va da ascultare *ție*.

Rătăcitorul statu mai mult fără să scoată o vorbă apoi rosti cu greutate:

— Da, voi vedea ce pot să fac. Dar nu vă promit nimic. Mă auziți? Nu vă promit nimic.

Și plecă astfel alături de ceilalți, în fruntea grupului.

Ermanaric avea case în întregul regat. Călătoria de la una la alta însoțit de gărzi, suită și servitori. Se zvonea că la scurtă vreme după cele două omoruri îndrăznise să se instaleze la o distanță de trei zile de mers călare de Heorot.

În cursul acestor trei zile abia de-și descrețiră frunțile. Câmpiile erau acoperite de un strat gros de zăpadă. Scârțâia sub copitele cailor. Cerul cenușiu și monoton apăsa greu asupra pământului, aerul era neclintit, limpede și înghețat. Casele păreau zgribulite sub acoperișuri. Copacii se înălțau dezgoliți, numai brazii mai dădeau culoare peisajului. Nimeni nu vorbea mai mult decât strictul necesar, iar de cântat nu le ardea, nici măcar în jurul focului, înainte de a se strecura cu toții în așternuturi.

Când văzură însă că ajunseseră la ținta călătoriei lor, Tharasmund suflă din corn și se apropiară în plin galop.

Pietrele de râu ale pavajului scoaseră scânteii, caii necheză când teuringii îi struniră oprind în curtea regelui. Gărzile, aproape la fel de numeroase ca și ei, stăteau aliniate în fața sălii mari, ținând în cumpănă sulite ale căror capete aruncau sclipiri reci printre faldurile prapurilor.

— Vrem să vorbim cu stăpânul vostru! urlă Tharasmund.

Aceasta era o insultă îndelung chibzuită, o vorbă folosită de parcă bărbatii din fața lor n-ar fi fost liberi, ci ținuți în lanț la picioarele stăpânului ca niște dulăi. Căpitanul gărzii roși înainte de a rosti tăios:

— Câțiva dintre voi sunt îngăduiți să intre. Restul să se retragă mai înapoi.

— Da, așa vom face, murmură Tharasmund către Liuderis.

Războinicul mai în vârstă aruncă cu o voce guturală:

— Bine, vom face întocmai, pentru că văd că sunteți cam neliniștiți, dar nu ne ducem prea departe și-o să stăm liniștiți dacă știm că nu li se-ntinde vreo cursă conducătorilor noștri.

— Am venit să stăm de vorbă, spuse grăbit Rătăcitorul.

El, Tharasmund și Randwar descălecară. Gărzile din fața ușilor se traseră în lături lăsându-i să treacă. Alte gărzi ocupau băncile dinăuntru. Erau înarmate, ceea ce încălca obiceiurile statornicite. La mijlocul sălii, lângă peretele dinspre răsărit, stătea Ermanaric, așteptându-i înconjurat de curteni. Era un bărbat de statură înaltă, semeț și neînduplecat. Pletele negre și ondulate și barba tăiată pătrat încadrau o față cu trăsături severe. Purta veșminte strălucitoare, coroană grea de aur pe cap și brățări tot din aur la încheieturi; lumina flăcărilor lucea pe aceste podoabe de metal. Hainele îi erau făcute din materiale aduse din străinătăți, vopsite și tivite cu blană de jder și de hermină. Ținea în mână o cupă de vin, nu din sticlă, ci din

cristal cizelat fin. Mâinile îi erau încărcate de inele cu rubine sclipitoare.

Rămase tăcut până ce trei nou-veniți, osteniți de drum și stropiți de noroi, ajunseră în fața jilțului său. Îi privi sfredelitor preț de alte câteva clipe, după care vorbi:

— Văd, Tharasmund, că te afli într-o tovărășie neobișnuită.

— Știi cine sunt ei, îi răspunse căpetenia teuringilor, și cu ce treabă am venit aici.

Un bărbat slăbănog și cu o paloare cenușie pe chip, aflat în dreapta regelui, Sibicho Vandalul, se aplecă și-i șopti ceva la ureche. Ermanaric încuviință din cap.

— Stai jos atunci, spuse el. Vom bea și vom ospăta.

— Ba nu, făcu Tharasmund cu hotărâre. Nu gustăm din sarea și din mâncarea ta înainte de-a face pace cu noi.

— Vorbești necugetat, tu, de colo!

Rătăcitorul ridică sulita cu vârful în sus. În tăcerea care se lăsă focurile păreau să sfârșie mai tare.

— Maria-ta, înțelept ar fi să-i dai ascultare acestui bărbat, spuse el. Țara ta sângerează îndurerată. Oblojește rana asta și pune-i ierburi tămăduitoare înainte ca ea să se umfle și să pocnească.

Ermanaric îi înfruntă privirea și îi răspunse:

— Eu nu îngădui să fiu batjocorit, moșnege! Îl voi asculta dacă-și pune frâu la limbă. Spune-mi în câteva cuvinte ce voiești, Tharasmund.

Asta era o palmă grea pe obrazul lui. Teuringul trebui să înghită de trei ori în sec înainte de a-și putea spune răspicat cererile.

— Credeam că asta vrei, continuă Ermanaric. Știi că Embrica și Fritla au plătit pentru propriile lor fapte. Au tăinuit față de regele lor ceea ce îi aparține lui de fapt. Hoții și sperjuria sunt nelegiuți. Cu toate astea o să fiu milostiv. O să plătesc iertăciunea către familiile și averile lor... după ce mi se dă comoara aceea.

— Poftim? răcni Randwar. Îndrăznești să vorbești astfel, ucigașule?

Un murmur se ridică din rândul gărzilor. Tharasmund puse mâna pe brațul băiatului, încercând să-l domolească. Apoi îi spuse lui Ermanaric:

— Cerem ca plata pentru iertăciune să fie dublă, ca o recunoaștere a nedreptății pe care ai făptuit-o. Nu putem primi mai puțin fără să ne știrbim onoarea. Dar cât privește comoara, să hotărască Marele Sfat cui îi aparține. Și oricare i-ar fi pravila, noi o să ne supunem.

— Eu n-am gând de tocmeală, răspunse Ermanaric cu o voce înghețată. Luați ce vă dau și duceți-vă-n drumul vostru sau refuzați și plecați din fața mea ca să nu vă fac să vă pară rău pentru nerușinarea voastră.

Rătăcitorul făcu un pas în față. Ridică din nou sulița, cerând să fie ascultat. Pălăria îi umbrea chipul, făcându-l cu atât mai tainic pentru privitori:

— Auzi-mă, zise el. Doar zeii fac dreptatea. Cumplit îl vor lovi ei pe acela care batjocorește legea și-i calcă în picioare pe cei lipsiți de apărare. Ermanaric, apleacă-ți urechea la durerile lor, până nu e prea târziu. Ascultă înainte ca regatul să ți se spulbere în cele patru vânturi.

Murmure și foșnete neliniștite se auziră în toată sala. Bărbații se foiră, își făcură semne, prinseră mânerele săbiilor de parcă ar fi căutat un reazem. Albul ochilor sticli în fumul și lumina scăzută din sală. Așa vorbise, Rătăcitorul.

Sibicho îl trase pe rege de mânecă și murmură ceva. Ermanaric îl aprobă. Se aplecă în față, degetul arătător împunse ca un cuțit și rosti cu glas atât de puternic, încât grinzile îi reluară vorbele ca un ecou:

— Moșnege, ai mai fost în ospete pe aici. Rău îți șade să mă ameninți. Ești lipsit de înțelepciune dacă dai crezare la tot ce clevesc babele, copiii și uncheșii ce abia se țin pe picioare. Nechibzuit ești dacă-ți închipui că mă tem de tine. Da, se zice c-ai fi chiar Wodan. Ce-mi pasă mie? Nu cred în zeii aceia de fum, ci doar în puterea mea.

Sări în picioare. Sabia vâjâi prin aer și aruncă sclipiri pe deasupra capului.

— Cutezi să mă înfrunți în luptă, nevolnic bătrân? strigă el. Putem merge să căutăm un teren de luptă chiar acum. Vino acolo să ne luptăm de la bărbat la bărbat și-o să-ți frâng sulia aceea a ta și-o să fugi de acolo schelălăind!

Rătăcitorul nu se clinti, doar arma avu un tremur ușor.

— Wodan nu ar îngădui așa ceva, spuse el aproape în șoptă. Dar te avertizez serios, de dragul tuturor goților, fă pace cu acești oameni pe care i-ai jignit.

— Voi face pace dacă vor și ei același lucru, spuse Ermanaric rânjind. Ai auzit ce ți-am propus, Tharasmund? Primești așa?

Teuringul își umflă pieptul în timp ce Randwar dădea să se repeadă ca un lup ținut în lanț. Rătăcitorul rămase nemișcat de parcă ar fi fost doar un idol.

Sibicho se holba rânjind din banca lui.

— Nu, spuse el răgușit, nu pot.

— Plecați atunci toată liota, până nu pun să vă biciuiască tot drumul până la bârlogurile voastre.

Auzind acestea, Randwar își scoase sabia. Tharasmund și Liuderis se grăbiră să-l imite. Pretutindenii sclipiră armele. Rătăcitorul spuse poruncitor:

— Vom pleca, dar numai de dragul goților. Mai gândește-te, rege, cât mai ești rege!

Îi îndemnă pe tovarășii lui să plece. Ermanaric se puse pe râs. Hohotele lui lătrate îi urmăriră până ieșiră din sală.

1935

Eu și Laurie ne-am dus să ne plimbăm prin Central Park. Vântul de martie bătea în rafale zburdălnice. Pe ici-pe colo mai supraviețuiseră câteva petice de zăpadă, altminteri iarba încolțise. Tufișurile și copacii dăduseră muguri. Dincolo de ele, spălate de ploile repezi, turnurile orașului se

profilau pe cerul albastru pe care se fugăreau câțiva nori răzleți. Era îndeajuns de rece ca să-ți pună sângele în mișcare.

Pierdut în iarna mea personală, abia de observam toate astea.

Ea mă apucă de mână.

— Nu trebuia, Carl.

Am simțit că-mi împărtășea durerea, deși n-o putea înțelege pe deplin.

— Ce-aș mai putea face? am răspuns cu adâncă amărăciune. Tharasmund m-a rugat să merg cu ei, ți-am spus. Cum aș mai fi putut să dorm liniștit dacă l-aș fi refuzat?

— Și-acum poți? Întrebarea a venit pe neașteptate. Adevărat, poate c-a fost bine, permisibil, să le oferi o oarecare consolare prin prezența ta. Însă ai vorbit. Ai încercat să aplanezi conflictul.

— La școală am învățat că cei care încearcă să aducă pacea sunt binecuvântați.

— Ciocnirea aceea este inevitabilă. Greșesc? Așa rezultă chiar din povestirile și poemele pentru care te-ai dus în epocă.

Am ridicat din umeri.

— Povestiri. Poeme... Câtă realitate e în ele? A, desigur, istoria știe ce s-a întâmplat până la urmă cu Ermanaric. Dar Swanhild, Hathawulf, Solbern au murit *chiar așa* cum afirmă saga? Dacă s-a întâmplat așa ceva - dacă nu cumva a intervenit imaginația romantică la câteva secole mai târziu, iar cronicarul a luat totul în serios - asta li s-a întâmplat neapărat *lor*? Mi-am dres glasul. Misiunea mea ca membru al Patrulei este să ajut la descoperirea adevăratelor evenimente, pentru ca ele să fie păstrate întocmai.

— Scumpule, a suspinat ea, suferi prea mult. Și asta ți-a influențat judecata. Gândește-te! Eu m-am gândit - of, și cât m-am gândit - și sigur că n-am fost acolo, dar poate că asta mi-a oferit o perspectivă pe care tu... tu preferi s-o ignori.

Tot ce mi-ai povestit de-a lungul întregii desfășurări a întâmplărilor, totul arată că evenimentele se îndreaptă spre un sfârșit clar. Dacă tu, ca zeu, ai fi reușit să-l convingi pe rege să accepte împăcarea, ai fi încercat, asta e clar. Dar nu, căci nu asta e forma continuum-ului.

— Și totuși e flexibil! Ce importanță are viața câtorva barbari?

— Bați câmpii, Carl, și știi foarte bine că-i așa. Nici... nici eu nu pot dormi de teamă că ai putea face vreo gafă. Poate c-ai și mers deja mai departe decât trebuia.

— Liniile temporale se vor reface. Așa se întâmplă întotdeauna.

— Dacă ar fi adevărat ce spui n-am mai avea nevoie de Patrulă. Trebuie să înțelegi riscurile pe care le reprezintă acțiunile tale.

O făcusem. Mă silisem să privesc lucrurile în față. Deseori apar puncte nodale în care contează cum au căzut zarurile. Dar de cele mai multe ori aceste puncte nu sar în ochi.

Așa cum cadavrul unui înecat este aruncat la suprafață, în memorie mi-a apărut un exemplu. Un instructor de la Academie ni-l dăduse ca fiind foarte potrivit pentru cadeții proveniți din epoca mea.

Din cel de-al Doilea Război Mondial decurgeau consecințe enorme. Cea mai clară era că el permitea sovietelor să țină sub control jumătate din Europa. (Încă nu se punea problema deținerii de arme nucleare; ele aveau să apară cam la vremea aceea, întrucât principiile erau cunoscute.)

În ultimă instanță, acea situație politico-militară conducea la evenimente care afectau destinul umanității pentru următoarele câteva sute de ani - prin urmare, pe vecie, pentru că și acele secole își aveau punctele lor nodale.

Și totuși Winston Churchill avea dreptate când a numit înclăștarea dintre 1939-1945 drept „Războiul Inutil”. Slăbiciunile democrațiilor au avut importanța lor în declanșarea războiului, asta e adevărat. Cu toate astea,

dacă nazismul n-ar fi cuprins Germania, n-ar fi existat nici o amenințare care să le facă să se clatine. Și mișcarea aceea, la început neînsemnată și luată în batjocură de către oficialitățile de la Weimar - mișcarea asta, deci, nu putea, n-ar fi reușit să ajungă la putere în patria lui Bach și a lui Goethe decât grație geniului unic al lui Adolf Hitler. Și tatăl lui Hitler se născuse sub numele de Alois Schicklgruber, un copil nelegitim - rezultatul unei relații amoroase dintre un burghez austriac și o menajeră de-a sa...

Dar dacă ar fi împiedicat această legătură, lucru ce s-ar fi putut realiza ușor, fără a face nimănui vreun rău, s-ar fi distrus toată istoria așa cum a fost. În 1935 să zicem, lumea ar fi fost deja cu totul altfel. Poate că ar deveni mai bună decât originalul (în câteva privințe; pentru o vreme) sau poate c-ar deveni mai rea. Mi-aș putea imagina, de exemplu, că oamenii n-ar mai fi ieșit niciodată în spațiu. Desigur că n-ar fi făcut-o atât de curând; acest lucru s-ar fi petrecut prea târziu pentru a salva un pământ secătuit. *Nu* mi-aș putea imagina că ar fi rezultat vreo utopie pașnică.

N-are importanță. Dacă lucrurile au suferit modificări substanțiale în epoca romană din pricina mea, încă m-aș afla acolo; dar când m-aș fi întors în acest an, n-ar fi existat nici urmă din civilizația pe care o cunosc. Laurie nici n-ar fi existat.

— Nu... nu sunt de acord că am riscat, am protestat eu. Superiorii mei îmi citesc rapoartele, iar ele sunt netrucate. Mi-ar spune dacă aș lua-o razna.

Netrucate? m-am întrebat eu. A, da, ele relatau ce-am observat și ce-am făcut, fără minciuni și fără ascunzișuri, dar într-un stil succint. Dar Patrulei nu-i trebuiau relatări autolaudative și emoționale, nu? Și nici nu eram obligat să pun pe hârtie toate detaliile neimportante. Lucru oricum imposibil de realizat.

Am tras aer în piept.

— Ascultă, am spus. Îmi știu locul. Sunt pur și simplu un specialist în literatură și lingvistică. Dar atunci când pot să

ajut - când pot s-o fac fără a pune ceva în pericol - trebuie s-o fac. Greșesc?

— Rămâi neschimbat, Carl.

Am continuat să ne plimbăm. Deodată a exclamat:

— Hei, domnule, ești în permisie, în vacanță, sau ai uitat? Trebuie să ne odihnim și să ne bucurăm de viață. Am făcut niște planuri pentru amândoi. Stai și ascultă.

Am văzut lacrimi în ochii ei și am făcut tot ce mi-a stat în putere ca să reînvii speranța ce și-o pusese în ele.

366-372

Tharasmund se întoarce la Heorot în fruntea oamenilor lui. Acolo se despărțiră și-și văzură fiecare de drum, spre casa lui. Rătăcitorul își luă rămas bun.

— Nu vă pripiți, îi sfătuie el. Gândiți-vă bine, cine știe ce s-ar putea întâmpla?

— Cred că tu știi deja, îi spuse Tharasmund.

— Nu sunt zeu.

— Mi-ai mai spus asta de multe ori, dar nimic altceva. Atunci ce ești?

— Nu pot să vă dezvăluie. Dar dacă această casă îmi datorează ceva pentru ceea ce am făcut pentru ea de-a lungul vremii, atunci îmi cer răsplata acum și te îndemn să procedezi calm și cu chibzuință.

Tharasmund a dat din cap.

— Oricum așa voi face. Îmi va trebui timp și pricepere ca să adun de partea mea atâtea oameni încât Ermanaric să nu poată rezista. La urma-urmelor, mai toți ar prefera să rămână la gospodăriile lor sperând că necazurile îi vor ocoli și că ele îi vor potopi pe alții. În timpul ăsta cel mai sigur e că regele nu va risca o luptă deschisă până când nu va simți că s-a pregătit suficient. Eu trebuie să i-o iau înainte, dar prea bine știu că mai departe ajunge cel ce nu se pripește și nu bate la ochi.

Rătăcitorul îi luă mâna, dădu să spună ceva, dar începu să clipească pentru a-și reține lacrimile, se întoarse și plecă cu pași hotărâți. După o vreme Tharasmund văzu pentru ultima oară pălăria, mantia și sulița îndepărtându-se pe drumul alb.

Randwar se stabili la Heorot, o amintire vie a fărădelegilor. Era însă prea tânăr și plin de viață ca să jelească mult timp. Curând se împrietenii la cataramă cu Hathawulf și cu Solbern, mergând împreună la vânătoare, la jocuri și la tot felul de distracții. De asemenea se vedea foarte des cu sora lor, Swanhild.

Echinouxul de primăvară veni însoțit de topirea zăpezilor, muguri, flori și frunze. În timpul iernii, Tharasmund umblase mult printre teuringi și chiar mai departe de pământurile acestora ca să vorbească în taină cu căpetenii. Când veni primăvara, rămase acasă și-și văzu de munca pământului și-n fiecare noapte el și Erelieva se desfătară unul cu altul.

Veni și ziua când strigă vesel:

— Am arat și semănat, am curățat și reconstruit, am moșit oile și le-am trimis la pășune. Să mai uităm de toate astea o vreme! Măine mergem la vânătoare.

În zorii acelei zilei, înainte de a sări în șa și a pleca, o sărută pe Erelieva în fața tuturor bărbaților care mergeau cu el. Ogarii lătrau, caii nechezau, copitele mestecau pământul, cornurile de vânătoare mugeau. Când ajunseră departe, acolo unde drumul cotea ca să ocolească un crâng, se întoarse încă o dată ca să-i facă un semn Erelievei.

În seara aceea femeia îl revăzu, dar acum era o masă însângerată de carne.

Bărbații care-l aduseră înăuntru pe o litieră făcută dintr-o mantie fixată de două sulițe povestiră cu voci mohorâte ce se întâmplase. Intrând în pădurea care începea la câteva mile mai departe, găsiseră urmele unui vier sălbatic și porniseră după el. Urmărirea ținuse mult, dar în cele din urmă ajunseră dihania. Era o namilă puternică, având blana

înspicată și colții ca niște pumnale încovoiate. Tharasmund își răcnise bucuria. Dar inima fiarei fusese pe măsura trupului. Nu rămăsese locului atunci când unii se dăduseră jos de pe cai iar alții porniseră să-l stârnească. Atacase imediat. Calul lui Tharasmund dăduse țipăt, se prăvălise la pământ cu pântecul sfâșiat. Căpetenia căzuse rău. Vierul îl văzuse și se repezise la el. Cu grohăieli monstruoase, colții sfârtecaseră. Sângele țâșnise.

Deși oamenii omorâseră bruta destul de repede, ei murmurau spunând c-ar fi fost probabil vreun demon, ori fusese o fiară fermecată trimisă de Ermanaric ori de șiretul sfetnic Sibicho? Oricum ar fi fost, rănila adânci îl făcuseră pe Tharasmund să piardă mult sânge. Abia de mai avusese vreme să întindă mâinile ca să le strângă pe pe ale celor doi fii ai săi.

Femeile bociră în sala mare și în casele mai mici - în afara Ulricăi, ea rămânând ca de piatră, și a Erelievei care plecă să plângă nevăzută.

În timp ce primele dintre ele spălau și aranjau mortul, prietenii Erelievei o siliră să stea deoparte pentru că așa era datina. La scurtă vreme după aceea o măritară cu un gospodar bogat și văduv ai cărui copii aveau nevoie de o mamă și care locuia la mare distanță de Heorot. Deși avea numai zece ani, fiul ei Alawin făcu un lucru demn de un bărbat și rămase. Hathawulf, Solbern și Swanhild abătură mai toate ieșirile de furie ale mamei lui vitrege împotriva-i, câștigându-și astfel dragostea lui neprecupețită.

Între timp, vestea despre moartea tatălui lor se răspândise peste tot. În sala în care Ulrica aducea ultimul omagiu omului ei se strânsesă buluc oameni de pretutindeni. Din ghețaria în care se odihniise, câțiva bărbați aduseră trupul înveșmântat în haine bogate. Liuderis îi conduse pe războinicii care îl așezară într-o firidă de înmormântare făcută din bușteni, împreună cu sabia, sulita, scutul, coiful, platoșa din inele, bijuterii de aur, argint, ambră, sticlă și monede romane. Hathawulf, primul

moștenitor, ucise calul și ogarii care aveau să-l însoțească pe Tharasmund pe drumul purificării. Un foc ardea cu vâlvătăi la altarul închinat lui Wodan în timp ce bărbații aruncară pământ peste mormânt până clădiră o măgură. După aceea călăriră de jur împrejur, lovind cu zgomot săbiile de scuturi și hăulind urletul lupului.

A urmat un praznic de trei zile. În ultima dintre ele a apărut și Rătăcitorul.

Hathawulf îi cedă locul pe jilțul cel mare. Ulrica îi aduse vin. În tăcerea pare coborâse odată cu lăsarea serii punctate de licăriri, bău în amintirea celui plecat dintre vii, pentru Mama Fria și pentru bunăstarea casei. Altminteri vorbi foarte puțin. Deodată o chemă pe Ulrica la el și-i șopti câteva cuvinte. Plecară împreună din sală și căutară alcovul femeilor.

Lumina asfințitului încă mai zăbovea, zugrăvind în albastru cenușiu ferestrele deschise, dar în culori neclare interiorul. Răcoarea era încărcată de mirosuri de frunze și de pământ, de tril de privighetoare, dar toate astea i se păreau depărtate Ulricăi, nu într-un tot real. Ea rămase cu privirea absentă la pânza neterminată din războiul de țesut.

— Ce altceva mai țese Weard? întrebă ea cu voce slabă.

— Un giulgiu, îi răspunse Rătăcitorul, dacă n-o să reușești să îndrepti lucrurile pe un nou făgaș.

Ea se întoarse cu fața spre bătrân și-l înfruntă aproape în batjocură:

— Eu? Eu sunt doar o simplă femeie. Fiul meu Hathawulf îi conduce pe teuringi.

— Fiul tău. E tânăr și cunoaște mai puțin lumea decât tatăl său la aceeași vârstă. Tu, Ulrica, fiica lui Athanaric, soția lui Tharasmund, ai și știința și puterea, precum și răbdarea pe care femeile trebuie s-o deprindă. Dacă vrei, poți să-i dai sfaturi înțelepte lui Hathawulf. Și... el e învățat să te asculte.

— Dar dacă mă mărit? Mândria lui are să ridice un zid între noi.

— Sunt oarecum încredințat că n-o vei face.

Ulrica privi către asfințit.

— Nu asta mi-e dorința, nu. Mi-a fost de-ajuns. Umbrele îi învăluiră din nou chipul. Mă îndemni să rămân și să-l îndrum atât cât am autoritate asupra lui și a fratelui său. Bine, Rătăcitorule, ce să le spun?

— Vorbește-le cu înțelepciune. Are să-ți fie greu să-ți calci pe inimă și să nu urmărești a te răzbuna pe Ermanaric. Și mai greu are să-i fie lui Hathawulf. Dar, Ulrica, eu sunt sigur că înțelegi că fără Tharasmund, care să conducă, ura asta neîmpăcată nu se poate sfârși decât într-un singur fel. Fă-ți fiii să priceapă că dacă nu cad la învoială cu regele, familia asta este sortită pieirii.

Ulrica rămase tăcută multă vreme. Într-un târziu spuse:

— Ai dreptate și o să încerc. Prin întunericul ce se îndesea, ochii ei îi căutară iarăși pe ai lui. Dar o s-o fac de nevoie, nu din dorință. Dacă are să ni se ivească prilejul de a-i face vreun rău lui Ermanaric n-o să dăm înapoi. Și nu ne vom supune vreodată acelei scorpії și nici nu vom îndura de bunăvoie alte răutăți din partea lui. Cuvintele ei loviră ca un șoim în cădere: știi foarte bine asta. Sângele tău curge prin vinele fiilor mei.

— Am spus ceea ce trebuie, a oftat Rătăcitorul. Acum fă ce poți.

Se întoarseră la ospăț. A doua zi dimineața el plecă.

În ciuda amărăciunii pe care o simțea, Ulrica puse la inimă sfaturile lui. Nu era o sarcină tocmai ușoară să-i facă pe Hathawulf și pe Solbern să fie de acord cu ea. Ei urlară că era vorba despre onoare și despre bunul lor nume. Ea le spuse că îndrăzneala nu era același lucru cu nechibzuința. Tineri, neîncercați, fără pricepere în ale conducerii, nu aveau nici o speranță să-i convingă pe goți cu vorba bună pentru a se răscula. Liuderis, pe care îl chemă la ea, se supuse, deși cam fără tragere de inimă. Ulrica îi avertiză pe fiii ei că n-aveau dreptul ca prin faptele lor să aducă ruina casei tatălui lor.

Îi îndemnă să se tocmească pentru a câștiga timp. Să aducă acest caz în fața Marelui Sfat și să se supună hotărârii lui dacă și regele făcea la fel. Cei care fuseseră nedreptățiți nu le erau neamuri foarte apropiate; moștenitorilor le era de mai mare folos amenda pe care voia s-o ofere regele decât răzbunarea din partea altora; multe căpetenii sau chiar gospodari s-ar bucura dacă fiii lui Tharasmund s-ar potoli, păstrând regatul neștirbit, iar în anii ce vor să vină îi vor cinsti și asculta cu mai mare respect.

— Dar amintește-ți temerile tatei, spuse Hathawulf. Dacă plecăm grumazul în fața lui Ermanaric, are să ne umilească și mai rău.

Ulrica strânse din buze.

— Eu n-am spus să îngăduiți orice oprimare, îi răspunse ea. Nu, dacă o să încerce, atunci pe Lupul legat de Tiwaz, va să aibă parte de război! Dar speranța mea stă în viclenia lui. O să se înfrâneze.

— Până o să aibă forța ca să ne sugrume.

— O, asta o să-i ceară timp, iar până atunci o să ne ridicăm în răbdare și tăcere propria noastră putere. Ține minte, ești tânăr. Dacă n-o să se-ntâmpile ceva, vei trăi mai mult decât el. Dar poate că n-o să fie nevoie să aștepți atâta. Pe măsură ce îmbătrânește...

Și astfel, zi după zi, o săptămână după alta, Ulrica își liniști fiii până când aceștia începură să se supună dorințelor ei.

Randwar își vărsă furia pe dânșii numindu-i lași. Aproape că ajunseră să se încaiere. Swanhild se azvârli între frații ei și răzvrătit.

— Sunteți *prieteni!* strigă ea.

Nu avură încotro și se împăcară cu gândul.

Mai târziu Swanhild îl liniști și mai mult pe Randwar. Se plimbau împreună pe un drum la marginea căruia creșteau rugi de mure, copaci care suspinau și respirau ușor în soare; se auzea zvon de păsări. Părul femeii flutura auriu,

ochii ei erau mari și albaștri precum cerul, avea chipul cu trăsături fine și se mișca mlădiu ca o căprioară.

— Trebuie să jelești tot timpul? întrebă Swanhild. E prea frumoasă ziua pentru așa ceva.

— Dar cei, cei care m-au crescut, se bâlbâi el, zac nerăzbunați!

— Dar sigur că ei știu că vei face dreptate când vei putea și sunt răbdători. Ai timp până la sfârșitul lumii, nu? O să-ți câștigi un nume care-l va face și pe-al lor cunoscut; dar așteaptă și te pregătește. Uite, uite, acolo! Fluturile acela! Parcă-i un soare viu!

Deși Randwar nu le-a mai spus lui Hathawulf și Solbern ce simțea în adâncul inimii, începu să se împace mai bine cu ei. La urma-urmei, erau frații Swanhildei.

Bărbații care se pricepeau să-și moaie glasurile făcură drumuri între Heorot și rege. Ermanaric îi uimi acordând drepturi mai mari decât înainte. Parcă ar fi simțit că, de vreme ce Tharasmund, adversarul lui, dispăruse, putea să-și permită să fie darnic. Nu voi să plătească amendă dublă, pentru că asta însemna să recunoască fărădelegile comise. Cu toate astea, spunea el, dacă cei care știau unde se află ascunsă comoara or s-o aducă la următorul Mare Sfat, el va permite ca adunarea să decidă cine are drept asupra ei.

Așa era înțelegerea făcută. Dar în vreme ce târguiala încă se desfășura, Hathawulf, călăuzit de Ulrica, trimise alți oameni prin ținut; chiar el însuși vorbise cu mulți gospodari. Asta ținu până la întrunirea care avea loc după echinoxul de toamnă.

La Sfat, regele ceru cu voce mare să i se dea comoara. Așa era obiceiul din bătrâni, spunea el, ca orice captură de valoare mare făcută de vreun războinic ce lupta în serviciul stăpânului său trebuia să fie dată aceluia stăpân, iar acesta va împărți prada drept daruri către cei care le merită sau de a căror bunăvoință are nevoie. Altfel războiul ar deveni o luptă a fiecăruia pentru sine; puterea armiei s-ar știrbi pentru că așa lăcomia ar fi mai presus de glorie; încăierările

pentru dobândirea de bunuri ar spulbera disciplina. Embrica și Fritla știa bine obiceiul acesta dar au ales să-l încalce.

După aceea, spre uimirea regelui, luară cuvântul bărbații pe care-i alesese și-i dăscălise Ulrica. El nu se așteptase să fie atât de mulți. Fiecare în felul lui exprimă cam aceleași gânduri... Da, hunii și vasalii lor alanici erau dușmani ai goților. Dar Ermanaric nu se luptase cu ei în anul acela. Raidul fusese o faptă pe care Embrica și Fritia o făcuseră singuri și în propriul lor folos, așa cum ar fi întreprins un negoț. Își câștigaseră comoara în mod cinstit și prin urmare ea trebuia să le aparțină.

Ciondăneala se lungi și se înfierbântă atât în consiliu cât și în preajma chioșcurilor așezate pe afară. Această neînțelegere nu prea avea legătură cu legea; era mai degrabă vorba de voința fiecăruia, căci nici unul nu voia să cedeze. Vorbele Ulricăi, spuse atât de fiii ei cât și de trimișii lor, convinseseră pe destui că deși Tharasmund dispăruse - *tocmai pentru că* Tharasmund nu mai trăia - cel mai bine le-ar prii ca regele să fie potolit.

Nu aprobaseră chiar cu toții, iar unii nu îndrăzniră să fie de acord. De aceea goții votară în cele din urma să se împartă comoara în trei părți egale, una pentru Ermanaric și câte una pentru fiii lui Embrica și Fritla. Cum oamenii regelui îi omorâseră și pe aceștia, cele două treimi îi reveneau lui Randwar, copilul vitreg. El devenea bogat peste noapte.

Ermanaric plecă palid și tăcut de la acea adunare. Trecu multă vreme până să îndrăznească cineva a-i spune vreo vorbă. Sibicho avu curajul acesta. Îl trase deoparte și discutară ore în șir. Nimeni n-a auzit ce și-au spus; dar după aceea Ermanaric s-a mai luminat la față.

Când se află despre asta la Heorot, Randwar mormăi în barbă că dacă nevăstuica era fericită atunci toate păsările aveau să tragă toate ponoasele. Restul anului trecu însă în pace și liniște.

În vara anului următor, care fusese la fel de liniștit, se întâmplă un lucru de mirare. Pe drumul dinspre vest, așa cum se întâmpla întotdeauna, apăru Rătăcitorul. Liuderis plecă în fruntea câtorva bărbați să-l întâmpine și să-l escorteze.

— Ce mai face Tharasmund și neamul lui? întrebă nou-venitul.

— Cum adică? îi răspunse Liuderis ca trăsnet. Tharasmund a murit, stăpâne. Ai uitat? Ai fost și tu la ospățul de îngropăciune.

Bătrânul cărunt rămase rezemat în sulită, ca un om lovit de fulger. Celorlalți li se păru dintr-o dată că ziua era mai puțin caldă și însorită decât înainte.

— Aveți dreptate, spuse el în cele din urmă, însă prea încet ca să fie auzit. M-am înșelat eu.

Scutură din umeri, ridică privirea spre călăreți și continuă, de astă dată mai tare:

— M-au apăsât multe gânduri în ultima vreme. Iertați-mă, dar mi-am dat seama că nu pot rămâne în ospetie la voi. Transmiteți-le cele bune tuturor. Ne vedem altă dată.

Se întoarse pe călcâie și porni cu pași mari în direcția din care venise.

Oamenii se uitară lung, se mirară, își făcură semn să îndepărteze răul. Un văcar sosi la câțva timp după aceea și povesti că Rătăcitorul îl întâlnise într-o poiană și-l întrebase cu de-amănuntul despre moartea lui Tharasmund. Nimeni nu știa ce putea să le aducă o asemenea purtare, deși o servitoare creștinată de la palat spuse că asta arăta că vechii zei erau pe ducă.

Cu toate astea, fiii lui Tharasmund îl primiră pe Rătăcitor cu respectul cuvenit când el se întoarse în toamnă. Nu îndrăzniră să-l întrebe ce neînțelegere se petrecuse cu câțva timp în urmă. De astă dată și el era mai deschis decât înainte și în loc să stea doar o zi sau două rămase două săptămâni. Oamenii băgară de seamă câtă atenție le acorda celor doi tineri, Swanhild și Alawin.

Sigur că vorbi mai pe îndelete cu Hathawulf și Solbern. I-a îndemnat să pornească, fie separat, fie împreună, spre vest în anul acela, așa cum făcuse și tatăl lor în tinerețe.

— Are să vă fie de mare folos să cunoașteți țările din Imperiul Roman și să creșteți prietenia cu neamurile voastre din rândul vizigoților, spuse el. Aș putea să merg și eu cu voi drept călăuză, sfătuitor și interpret.

— Mă tem că nu putem, răspunse Hathawulf apăsător de gânduri. Încă nu. Hunii se strâng tot mai puternici și îndrăzneți. Iar au început să năvălească în tărâmurile de la margine. Oricât de puțin l-am iubi pe regele Ermanaric trebuie să-i dăm dreptate când zice că-n vara ce vine o să pornim război; iar eu și Solbern n-am vrea să trecem drept lipsiți de bărbăție.

— Așa e, spuse fratele lui, și nu numai de dragul onoarei. Până acum regele și-a ascuns mânia, dar nu e un secret că nu ne iubește nicidecum. Dacă ne alegem cu renumele de lași sau puturoși și-apoi s-ar întâmpla să apară vreo amenințare, cine o să mai îndrăznească să ni se alăture?

Rătăcitorul păru mai întristat de acest răspuns decât ar fi fost de așteptat. După ce se gândi, el spuse:

— Bine, Alawin o să împlinească doisprezece ani e prea tânăr ca să meargă cu voi, dar destul de copt ca să meargă cu mine. Lăsați-l măcar pe el.

Îi îngăduiră asta și Alawin sări în sus de bucurie. Văzându-l cum țopăia în jurul lor, Rătăcitorul clătină din cap și murmură:

— Cât de mult mai seamănă cu Jorith. Chiar așa, genealogia lui se apropie de a ei pe ambele ramuri. Apoi, pe un ton vioi către Hathawulf: cât de bine vă înțelegeți cu el, tu și Solbern?

— Chiar foarte bine, spuse căpetenia luată prin surprindere. E flăcău de treabă.

— Nu vă certați niciodată cu el?

— Nu, numai atunci când se arată mai obraznic decât i-ar sta bine. Hathawulf își mângâie barba tinerească și

mătăsoasă. Da, mama noastră își mai varsă năduful asupra lui. Întotdeauna păstrează ranchiună. Dar orice-ar spune unii smintiți cu limba slobodă, pe fiii ei nu-i ține scurt din frâu. Dacă spusele ei ni se par înțelepte, le urmăm, dacă nu, nu.

— Păstrați-vă cu grijă bunătatea unii față de ceilalți. Vorbele Rătăcitorului păreau mai curând imploratoare decât sfătuitoare sau poruncitoare. Asta se găsește atât de greu pe lume...

Ținându-se de cuvânt, se întoarse în primăvară. Hathawulf îi pusese la dispoziție lui Alawin haine potrivite, cai, însoțitori, aur, precum și blănuri pentru a le negocia. Rătăcitorul le arată darurile prețioase pe care le ducea cu el și care aveau să deschidă calea și inimile oamenilor în țări străine. Luându-și rămas bun, îi strânse la piept pe cei doi frați și pe sora lor.

Rămaseră locului urmărind caravana îndepărtându-se. Alawin părea atât de mic, iar părul lui blond și fluturând în vânt părea să strălucească pe lângă albastrul și cenușiul care călăreau alături de el. Nici unul nu puse în cuvinte gândul care le dădea târcoale: cât de mult le amintea imaginea asta de faptul că Wodan era zeul care conducea în depărtări sufletele celor morți.

Dar după ce trecu un an întreg toată lumea reveni teafără. Picioarele și brațele lui Alawin se lungiseră și se împliniseră, vocea îi era mai groasă, iar el ardea de nerăbdare să povestească ce văzuse, auzise sau făcuse.

Hathawulf și Solbern aveau vești mai puțin îmbucurătoare. Războiul purtat în vara ce trecuse împotriva hunilor nu dusesse la izbândă. Întotdeauna războinici îngrozitori și iscușiți atunci când erau călare, oamenii câmpiei învățaseră acum să atace sub controlul nemilos al unor conducători șireți. Nu-i dovediseră pe goți în nici una dintre sălbaticile bătălii care avuseseră loc, dar provocaseră pierderi grele și nu se putea spune că suferiseră o înfrângere. Măcinată de atacuri furișe,

înfometată și fără trofee și prăzi, armia lui Ermanaric trebuise în cele din urmă să se întoarcă acasă traversând pusta înierbată. Anul acesta nu avea cum să mai încerce din nou; fusese vlăguit de puteri.

Așa se face că era o ușurare să-l asculte pe Alawin seară de seară, când oamenii se adunau să bea ceva. Pământurile mult lăudate ale Romei trezeau visuri în ei. Cu toate astea, unele dintre cele povestite de Alawin aduceau câte-o înfruntare pe fruntea lui Hathawulf sau a lui Solbern, nedumerire pe chipurile lui Randwar și al Swanhildei și câte-o izbucnire furioasă din partea Ulricăi. De ce călătorise Rătăcitorul atât de departe?

Nu condusesese grupul întâi pe mare spre Constantinopol, așa cum făcuse cu Tharasmund. În schimb, îl dusesese pe uscat către ținuturile vizigoților, unde rămăseseră luni întregi. Au adus omagii lui Athanaric, păgânul, dar au stat mai mult la curtea creștinului Frithigern. Adevărat, nu numai că acesta din urmă era mai tânăr, dar avea deja forțe mai numeroase sub călcâi decât primul, chiar dacă Athanaric îi prigonea pe creștini în regatul peste care domnea.

Când în cele din urmă Rătăcitorul primise încuviințare să intre în Imperiu și traversase Dunărea în Moesia, mai zăbovisе printre goții creștinați, pe la așezările întemeiate de Ulfilas, și-l încurajase pe Alawin să-și facă și pe-aici prieteni. Mai târziu, grupul vizitase orașul Constantinopol, dar nu stătuse îndelung. Rătăcitorul își dedicase mult timp ca să-i explice tânărului care erau obiceiurile romane. Plecaseră din nou spre nord la sfârșitul toamnei și petrecuseră iarna la curtea lui Frithigern. Vizigoții îi îndemnaseră să se boteze și Alawin fusese cât pe-acі s-o facă după ce văzuse bisericile și alte lucruri impunătoare de-a lungul Cornului de Aur. În cele din urmă însă refuză - dar politicos - explicând că nu trebuie să-i învrăjbească pe frații săi. Frithigern nu s-a supărat prea tare, mulțumindu-se să spună:

— Îți doresc să vină curând ziua în care lucrurile se vor schimba în ceea ce te privește.

De cum venise primăvara și noroaiele drumurilor se mai uscaseră, Rătăcitorul l-a condus acasă pe tânăr și pe oamenii lui. El nu a mai rămas.

În vara aceea Hathawulf s-a căsătorit cu Anslaug, fata căpeteniei taifalilor. Ermanaric încercă să împiedice această alianță.

La scurtă vreme după aceea, Randwar îl căută pe Hathawulf și-l întrebă dacă puteau vorbi între patru ochi.

Înșeură caii și pleacă călare peste pășuni. Era o zi cu vânt, prevestitoare de furtună pentru ierburile roșiatice ce se legănau pe mile și mile împrejur. Norii de un alb orbitor se fugăreau în adâncimile albastre; umbrele lor alergau pe deasupra lumii. Păsări numai bune de vânat țâșneau de sub picioarele cailor, iar în înalt se rotea un șoim la pândă. Răcoarea vântului era amestecată cu aroma pământului încălzit de soare.

— Cred că știi ce dorești, spuse Hathawulf cu șiretenie.

Randwar își trecu o mână prin coama roșcovană.

— Da. O vreau de soție pe Swanhild.

— Hm... Ea pare să se simtă bine în preajma ta.

— Până la urmă vom fi împreună! strigă Randwar. Își puse frâu izbucnirii: ar fi bine și pentru tine. Sunt bogat; și pământuri multe și nedestelenite așteaptă să le lucrez în țara greuntungilor.

Hathawulf îl privi încruntat:

— Asta e cam departe. Aici ne-am putea ajuta unii pe alții.

— Mulți gospodari de acolo mă așteaptă cu brațele deschise. N-o să pierzi un tovarăș, o să câștigi un aliat.

Hathawulf zăbovi însă cu răspunsul până când Randwar nu se mai stăpâni:

— Asta se va întâmpla oricum. Dorința ce-o avem în inimi o să se împlinească. Mai bine ai accepta voia lui Weard.

— Te cam pripești, spuse căpetenia cu blândețe, deși amărăciunea răzbătea din vocea lui. Credința ta că doar simțămintele dintre bărbat și femeie sunt de-ajuns ca să ducă la o căsătorie durabilă - judecata asta nu-ți face deloc cinste. Dacă ați fi lăsați în voia voastră, cine știe ce-ați putea face din lipsă de înțelepciune?!

Randwar rămase fără grai. Înainte de-a apuca să se înfurie, Hathawulf puse o mână pe umărul lui și urmă zâmbind, puțin întristat:

— N-am voit să te insult. Vreau doar să te fac să gândești de două ori. Nu-ți stă în fire, știu asta, dar îți cer să încerci. De dragul Swanhildei.

Randwar dovedi că-și putea ține gura.

Când se întoarseră, Swanhild se grăbi să iasă în curte.

Îl apucă de genunchi pe fratele ei. Nerăbdarea ei se vădi îndată:

— Of, Hathawulf, s-a aranjat totul, nu-i așa? Ai spus da, știu că-i așa. Niciodată nu m-ai făcut să mă simt atât de fericită.

Urmarea a fost că în toamna aceea un uriaș ospăț de nuntă s-a desfășurat cu dansuri și chiote în Heorot. Pentru Swanhild petrecerea a fost umbrită doar de faptul că Rătăcitorul nu venise. Fusesse sigură că el avea s-o binecuvânteze pe ea și pe omul ei. Nu era el Veghetorul asupra acestei familii?

Între timp, Randwar trimise oameni spre est la proprietățile lui. Ei ridicară o casă nouă acolo unde se ridicase cândva casa lui Embrica și o aranjară cum se cuvine. Tânăra pereche călători într-acolo într-o companie strălucitoare, Swanhild duse peste prag buchetele de brebenei care reprezentau binecuvântarea din partea Frijei, Randwar dădu un ospăț pentru vecini. Și-așa începu viața lor de tineri căsătoriți.

Dar oricât de mult și-ar fi iubit soția, el începu curând să lipsească zile întregi. Umbla călare prin țara greutungilor, vrând să-i cunoască locuitorii. Când i se părea că vreunul e

mai înțelept, Randwar îl lua deoparte și discuta cu el despre alte lucruri decât animale, comerț sau huni.

Într-o zi mohorâtă de dinaintea solstițiului, când începuseră să cadă primii fulgi de zăpadă pe pământul înghețat, dulăii se porniră să latre. Randwar își luă o sulită pe care o ținea lângă ușa și ieși afară să vadă ce se întâmplă. Două slugi mătăhăloase veniră și ele înarmate după el. Dar când zări silueta înaltă care pășise în curte, Randwar își înfipse sulita în pământ și strigă:

— Trăiască! Bun venit!

Auzind că nu o amenință nici o primejdie, Swanhild se grăbi să iasă. Ochii, părul ei strâns sub o broboadă femeiască și rochia albă care îi arăta statura firavă erau singurele lucruri strălucitoare în peisajul acela. Nu-și ascunse bucuria:

— Oh, Rătăcitorule, dragul meu Rătăcitor, bine-ai venit!

El păși până mai aproape și Swanhild reuși să-i vadă chipul ascuns de pălăria căzută pe ochi. Duse mâna la gură și rămase o clipă fără glas.

— Dar de ce ești îndurerat? șopti ea. Sau nu-i așa? Ce s-a întâmplat?

— Îmi pare rău, răspunse bătrânul și cuvintele căzură ca niște lespezi grele. Unele lucruri trebuie să rămână secrete. N-am venit la nunta voastră pentru că n-am vrut să vă stric bucuria. Acum însă... Hai, Randwar, am făcut un drum greu. Lăsați-mă să mă odihnesc puțin înainte de a vorbi despre asta. Să bem ceva fierbinte și să ne amintim de vremurile de odinioară.

Ceva din vechiul lui interes licări în seara aceea când un bărbat cântă o baladă despre ultima incursiune în țara hunilor. Îi răsplăti cu povești noi, deși mai lipsit de vioiciune decât altădată, ca și cum nu l-ar fi tras inima la asta. Swanhild oftă fericită.

— Abia aștept să-mi văd copiii așezați în jurul tău să te asculte, spuse ea, cu toate că încă nu aștept unul prea curând. Nu se temu când îl văzu tresărind.

În ziua următoare plecă însoțit de Randwar. Rămaseră împreună ore în șir. Mai târziu, greutungul îi spuse femeii lui:

— M-a speriat mereu cu ura ce ne-o poartă Ermanaric. A zis că ne aflăm în domeniul tribal al regelui, puterea noastră încă nu s-a înfiripat, în vreme ce bogăția noastră e o ispită sclipitoare. Vrea să îngrădim pământul și să plecăm de-aici - cât mai departe, către țara goților de apus - curând. Bineînțeles că nici n-am vrut să aud. Orice-ar zice Rătăcitorul, dreptul și onoarea sunt cele mai importante. Știa deja că am stat la sfat cu oamenii ca să ne unim împotriva, regelui, să rezistăm în fața tiraniei lui trufase și de-o fi nevoie să luptăm. Rătăcitorul a spus că nu-i chip să țin ascuns așa ceva și că e o dorință nechibzuită.

— Și ce i-ai răspuns la toate astea? întrebă femeia pe jumătate temătoare.

— Păi i-am spus că goții liberi au dreptul să-și deschidă sufletele și mințile unii în fața celorlalți. Și i-am amintit că părinți mei vitregi n-au fost răzbunați încă. Dacă zeii nu vor să facă dreptate, atunci trebuie s-o înfăptuiască oamenii.

— Mai bine i-ai da ascultare. Știe mai multe decât o să știm noi vreodată...

— N-am de gând să încerc nimic necugetat. O să aștept să-mi surâdă norocul. De mai mult nici n-am nevoie. Oamenii mor și înainte de a le veni vremea; dacă oameni buni ca Tharasmund, de ce nu și răi ca Ermanaric? Nu, draga mea, n-o să plecăm niciodată de frică de pe pământurile astea care aparțin fiilor noștri încă nenăscuți. Așadar, trebuie să ne pregătim și să ne apărăm. Randwar o trase pe Swanhild la piept. Hai, spuse el râzând, să începem ceva pentru copiii aceia.

Rătăcitorul nu reuși să-l clintească din hotărârea lui și după alte câteva zile își luă rămas bun.

— Când te vom revedea din nou? întrebă Swanhild când ajunseră în pragul ușii.

— Cred că... se opri fulgerat. Nu pot. O, fată, ce mult semeni cu Jorith!

O îmbrățișă, o sărută și, lăsând-o, plecă în grabă. Oamenilor nu le veni să creadă când îl auziră plângând.

Când se întoarse însă printre teuringi nimic nu-i trăda tulburarea. Veni des în lunile care urmară atât la Heorot cât și pe la gospodăriile țăranilor liberi, printre negustori de mărunțișuri sau simpli lucrători ai câmpului sau marinari.

Chiar dacă veneau de la el, sfaturile pe care le dădea erau acceptate fără multă discuție. Îi îndemna să țină legături mai strânse cu cei din apus. Nu era vorba doar de câștig din comerț. Dacă s-ar fi abătut urgii asupra lor aduse de huni, zicea el, atunci ar avea încotro să plece. Vara următoare să trimită oameni cu daruri pentru Frithigern care le va garanta toate acestea; și să aibă pregătite vase, căruțe, îmbrăcăminte și hrană; iar mulți dintre ei să învețe despre țărilor aflate în drum spre goții de apus și despre felul în care ar putea trece pe acolo nevătămați.

Ostrogoții se minunară și murmurară. Se întrebau cum se poate înmulți negoțul la o asemenea distanță și ca urmare nu erau dornici să-și riște roadele muncii sau bogăția. Cât privea ideea de a-și lăsa casele, asta li se părea de negândit. Oare Rătăcitorul spunea adevărul? Ce era el de fapt? Deseori era numit zeu și părea să fie cunoscut multor generații; dar niciodată nu cerea nimic pentru sine. Putea fi vreun spiriduș, vreun vrăjitor sau - mai ziceau creștinii - un diavol trimis ca să-i ducă pe oameni în ispită. Sau se prostise pur și simplu la bătrânețe?

Rătăcitorul o ținea una și bună. Unii, cei care ascultau, găseau că merita să se mai gândească la vorbele lui; iar pe unii mai tineri vorbele lui îi înflăcărau. Printre aceștia se număra și Alawin - dar Hathawulf rămânea pe gânduri, iar Solbern se trăgea deoparte să n-audă.

Rătăcitorul merse înapoi și încolo, vorbind, plănuiind, dând porunci. Puțin înainte de echinoxul de toamnă reușiră să realizeze un schelet a ceea ce dorea să facă. Aur, bunuri,

oameni care să le administreze se aflau acum la curtea lui Frithigern dinspre apus; Alawin avea să meargă acolo în anul următor pentru a înlesni un comerț mai cuprinzător, căci nu avea importanță ce vârstă avea; de la Heorot și de la alte numeroase case, locuitorii puteau pleca în cel mai scurt timp în caz de nevoie...

— Te-ai ostenit pentru noi, îi spuse Hathawulf înainte de plecarea lui de la palat. Dacă vii din partea Anselor, atunci ele nu-s neobosite.

— Nu, oftă Rătăcitorul. Și ele vor pieri odată cu prăbușirea acestei lumi.

— Dar asta se va întâmpla peste mult timp.

— Și până acum s-au prăbușit în ruină lumi după lumi, fiule, și tot astfel se va întâmpla și-n anii ce vin. Am făcut pentru voi tot ce mi-a stat în putință.

În sală intră Anslaud, soția lui Hathawulf, care voia să-și iar rămas bun. La pieptul ei suga primul lor născut. Rătăcitorul privi îndelung la copil.

— În el este ziua de mâine, șopti dus se gânduri.

Nimeni nu înțelese ce voise să spună. Curând plecă pe jos și dispăru pe drumul pe care frunzele abia căzute erau învârtite de rafale reci de vânt.

Și la puțin timp după aceea, la Heorot ajunseră vești groaznice.

Regele Ermanaric dăduse știre că voia să atace țara hunilor. N-avea să fie un război adevărat, pentru că cel dinainte dăduse greș. De aceea nu chemă luptători, ci folosi doar trupele sale compuse din gărzi, câteva sute de războinici cunoscuți lui și credincioși. Hunii călcaseră din nou granițele. Voia să-i pedepsească. Cu o lovitură fulgerătoare și puternică aveau să ucidă măcar o mulțime de vite. Cu puțin noroc putea lua prin surprindere câteva tabere de-ale lor. Goții încuviințară când vestea ajunse la ei. Se vor îngrășa corbii estului și lupii murdari ai stepelor să se ducă-n drumul lor, acolo unde strămoșii lor i-au lepădat în lume.

Dar după ce-și strânse trupele, Ermanaric nu le conduse prea departe. Ajunseră pe-neășteptate la casa lui Randwar după ce, dintr-un capăt în altul al orizontului, puseseră foc caselor tuturor prietenilor lui.

Lupta nu ținu mult, așa de mare era forța pe care o ridicase regele împotriva unui tânăr nepregătit. Împins cu brutalitate, cu mâinile legate la spate, Randwar se împletici în curtea casei lui. Sângele curgea și-i năclăia părul. Ucisese vreo trei sau patru dintre cei care săriseră pe el, dar aceia primiseră poruncă să-l prindă viu și-l zdrobiseră cu măciuci și cu capetele lăncilor până se prăbușise la pământ.

Era o seară mohorâtă și se stârnise un vânt șfichiuitor. Crâmpoie de fum se fugăreau printre ruine. Soarele apunând părea să fi luat și el foc. Câțiva apărători morți zăceau răspândiți pe pietrele din curte. Swanhild stătea mută în strânsoarea a doi războinici aflați în apropierea lui Ermanaric, acesta fiind călare. Nu înțelegea ce se întâmplase, ca și când nimic n-ar fi fost real în afara copilului care-i țuguia pântecul.

Oamenii regelui îl aduseră pe Randwar în fața lui. El privi în jos către prizonier.

— Hei, spuse el în loc de salut, ce-ai de spus în apărarea ta?

Randwar vorbi împleticit, deși își ținu capul semeț:

— Că nu am năvălit hoțeste asupra unuia care nu mi-a făcut nici un rău.

— Da, bine. Cu degetele unei mâini, Ermanaric își pieptăna barba încărunțită. Da, cum zici. E drept să uneltești împotriva stăpânului tău? Drept e să umbli de colo-colo și să-l vorbești de rău?

— Eu... n-am făcut nimic din toate astea... am vrut doar să apăr onoarea și libertatea... goșilor....

Randwar nu reuși să spună mai mult, căci simțea o arsură și o uscăciune în gât.

— Trădătorule! răcni Ermanaric și porni să tune și să fulgere împotriva lui.

Randwar rămase cu umerii plecați, în durerea lui, fără să audă prea multe.

Când văzu acestea, Ermanaric puse capăt tiradei:

— De-ajuns! spuse el. Spânzurați-l și lăsați-l hrană, ciorilor ca pe orice hoț.

Swanhild se zbătu și țipă. Randwar îi aruncă o privire tulbure Swanhildei înainte de a se întoarce spre rege pentru a-i răspunde:

— De mă vei spânzura, o să merg la Wodan, strămoșul meu. El.... el mă va răzbuna...

Ermanaric își reperi un picior în față și-l lovi pe Randwar în gură:

— În furci cu el!

O bârnă a unei magazii era mai scoasă în afară. Oamenii aruncaseră deja o frânghie pe după ea. Puseră lațul în jurul gâtului lui Randwar, îl ridicară și legară frânghia. Se zbătu mult până să-și dea duhul și să se legene în vânt.

— Da, Rătăcitorul are să te pedepsească, Ermanaric! țipă Swanhild. Îți arunc blestemul văduvei, ucigașule! Și-l chem pe Wodan împotriva-ți! Rătăcitorule, du-l în cea mai înghețată temniță din lumea de sub pământ!

Greutungii se cutremurară, făcură semn de pază, duseră mâinile la talismane. Până și Ermanaric era neliniștit. Cocoțat pe cal în preajma lui, Sibicho hămăi:

— Își cheamă strămoșul vrăjitor ? Nu-i lăsa viață! Scapă pământul de sângele spurcat care-i curge prin vine!

— Da, spuse Ermanaric căpătând puțin curaj.

Dădu poruncă strașnică.

Mai degrabă frica decât alte simțăminte îi grăbi pe oameni. Cei care o țineau pe Swanhild o loviră până ce căzu la pământ, apoi o împinseră cu picioarele până în mijlocul curții. Zăcea pe piatră fără cunoștință. Călăreții se buluciră în jurul ei, dând piteni cailor care nechezau și se ridicau în două picioare. Când se retraseră, pe pământ nu mai

rămăseseră decât cioburi albe de oase și o pastă însângerată.

Căzu noaptea. Ermanaric își conduse trupa în casa lui Randwar pentru un ospăț al victoriei. Dimineața găsiră comoara și la plecare o luară cu ei. Frânghia de care se legăna Randwar scotea un ușor scârțâit deasupra rămășițelor Swanhildei.

Acestea erau veștile pe care le aduseseră oamenii la Heorot. Îngropaseră morții în grabă. Mulți nu îndrăzniseră să facă nimic în plus, însă unii dintre greutungi doreau răzbunare la fel ca toți teuringii.

Frații Swanhildei fură cuprinși de o furie și de o mâhnire fără margini. Ulrica rămase rece, închisă în sine. Însă când se întrebară cu toții ce era de făcut, cu toate că vecinii și căpeteniile de trib veniră la ea din toate părțile, își trase fiii deoparte și vorbiră tustrei până se lăsă întunericul neliniștitor.

Cei trei intrară în sală. Spuseră că s-au hotărât. Cel mai bine era să lovească pe dată. Adevărat, regele se va păzi și va ține pe lângă dânsul toată garda măcar o vreme. Și totuși, din relatările martorilor care văzuseră hoarda regelui, aceasta nu depășea ca număr pe cei strânși în sală în această seară. Un atac prin surprindere, dat de bărbați neînfricați, putea să o spulbere. Iar dacă ar mai aștepta, i-arda lui Ermanaric răgazul de care acesta avea nevoie și pe care fără îndoială îl căuta pentru a zdrobi până și pe ultimul got răsăritean care mai rămăsese liber.

Bărbații își urlară dorința de luptă. Tânărul Alawin li se alătură. Dar deodată ușa se deschise și apărură Rătăcitorul. Neînduplecat, ceru ca ultimul născut din Tharasmund să rămână locului, după care plecă înapoi în noapte și vânt.

Neînfricați, Hathawulf, Solbern și oamenii lor porniră în zorii zilei.

Fugisem să-mi caut refugiu lângă Laurie. Dar a doua zi, când am intrat în casă după o plimbare lungă, nu am găsit-o pe ea așteptându-mă. În schimb, din fotoliul meu s-a ridicat Manse Everard. Pipa lui făcuse ca aerul să fie tulbure și greu...

— Hm? am reușit să îngaim.

S-a apropiat. L-am simțit pașii. Așa cum era, înalt și ciolănos, părea să mă copleșească. Chipul îi era lipsit de expresie. Fereastra din spatele lui îl încadra cu albastrul cerului.

— Nu s-a întâmplat nimic cu Laurie, mi-a spus cu o voce mecanică. Am rugat-o să lipsească puțin. E îndeajuns de dureros pentru tine și n-ai mai suporta s-o vezi și pe ea șocată și mâhnită.

M-a luat de cot.

— Stai jos, Carl. Ai trecut printr-o încercare grea, asta se vede. Mi-am închipuit c-o să-ți iei o vacanță, greșesc?

M-am prăbușit moale în fotoliu și am rămas cu privirea rătăcită în covor.

— Trebuia, am bolborosit. O să văd dacă n-am uitat ceva, dar mai întâi... Doamne, a fost groaznic.

— Nu.

— Ce-ai spus?

Am ridicat ochii spre el. Stătea în fața mea dominator, cu picioarele desfăcute, mâinile în șolduri.

— Îți spun că nu pot.

— Ba poți, și-o vei face, a mârâit el. Te întorci cu mine la bază. Imediat. Ai dormit o noapte. Să știi că vei rămâne doar cu ea până vom rezolva totul. Și fără tranchilizante. Va trebui să simți totul cu acuitate, așa cum se întâmplă. Va trebui să ai toate simțurile treze. Pe de altă parte, nimic nu ajută ca durerea când e vorba să te lecuiești pentru totdeauna. Și probabil că mai important e ca dacă nu te lași pătruns de durere, n-o să scapi niciodată de ea. Vei rămâne un om bântuit de fantome. Patrula merită o soartă mai bună. La fel și Laurie. Ba chiar și tu.

— Ce vrei să spui? am întrebat în timp ce groaza îmi dospea în suflet.

— Trebuie să termini ce-ai început. Cu cât mai curând cu atât mai bine; pentru tine în primul rând. Cum te-ai putea bucura de vacanță dacă ai ști că ți-au rămas datoriile neîndeplinite? Te-ai simți distrus. Nu, fă-ți treaba imediat, las-o la locul ei în linia temporală în care-i este locul; abia *după aceea* poți să te odihnești și să începi să-ți revii.

Am scuturat din cap, nu în semn de protest, ci de nedumerire.

— Am greșit undeva? Cum ? Mi-am făcut rapoartele la vreme. Dacă am luat-o din nou razna, de ce nu m-a chemat vreun ofițer ca să-mi explice?

— Asta e ceea ce și fac acum, Carl.

O undă de blândețe a răzbătut în glastil lui Everard. S-a așezat în fața mea și și-a făcut de lucru cu pipa.

— Buclele cauzale sunt adesea fenomene foarte subtile, a spus el.

În ciuda tonului calm, fraza m-a zguduit și m-a trezit la realitate. A întărit cu o mișcare din cap.

— Da... Avem acum un exemplu. Călătorul prin timp devine o cauză a acelor evenimente de care se ocupă sau pe care le studiază..

— Ba nu... Manse. Cum asta? am protestat eu. N-am uitat principiile. Tot timpul le-am avut vii în minte, oriunde și oricând. Sigur, am devenit o părticică a trecutului, dar una care s-a potrivit cu ceea ce exista deja. Am mai discutat despre asta și în cursul anchetei și am corectat greșelile pe care le făcusem.

Bricheta lui Everard s-a aprins cu un pocnet care m-a surprins.

— Am spus că pot fi foarte delicate, a repetat el. Am cercetat mai îndeaproape cazul tău, în primul rând pentru că am intuit ceva, am avut un sentiment neliniștitor că ceva nu e în ordine. Asta a presupus ceva mai mult decât simpla lectură a rapoartelor tale care, apropo, sunt satisfăcătoare.

Numai că se dovedesc pur și simplu insuficiente. Nu trebuie să-ți cauți vină pentru asta. Chiar dacă, ai fi avut o experiență îndelungată, probabil că ți-ar fi scăpat implicațiile, întrucât ai fost strâns legat de evenimente. Eu unul a trebuit să mă afund în studierea aceluia mediu și l-am parcurs de la un capăt la celălalt de câteva ori până m-am lămurit pe deplin.

Trase un fum din pipă.

— Să lăsăm deoparte detaliile tehnice, a continuat el. În esență, Rătăcitorul tău a devenit mai puternic decât ți-ai închipuit. Rezultă că poemele, povestirile, tradițiile care-au circulat vreme de secole, transformându-se, amestecându-se cu altele, influențându-i pe oameni - o parte dintre ele l-au avut pe el ca sursă. Nu Wodan cel mitic, ci persoana prin prezența fizică, tu însuși.

Simțisem că despre asta era vorba și am încercat să găsesc argumente cu care să mă apăr.

— Un risc calculat încă de la început, am replicat. Nu-i ceva neobișnuit. Nu-i o tragedie dacă apar astfel de reacții de răspuns. Echipa mea descoperă doar cuvinte, pe cale orală sau scrisă. Ceea ce le-a dat naștere nu interesează. Dacă printre acei indivizi a existat un bărbat pe care l-au luat drept zeu de-al lor... nu are nici o importanță pentru istoria ulterioară, atâta vreme cât omul nu a abuzat de poziția lui. Am ezitat o clipă. Așa e? ...

Mi-a spulberat pe dată speranțele firave.

— Nu în mod necesar. În cazul de față, sigur nu. O buclă cauzală incipientă e întotdeauna primejdioasă, știi asta. Ea poate da naștere unei vibrații rezonante și schimbările ce se produc în istorie se pot multiplica în mod catastrofal. Singura cale de rezolvare e să închidem bucla. Când Viermele Ouroboros își prinde coada în gură el nu poate devora nimic altceva.

— Dar... Manse, i-am lăsat pe Hathawulf și pe Solbern plecând la moarte sigură... Bine, recunosc că am încercat să-i împiedic presupunând că nu avea vreo importanță

asupra umanității în ansamblu. N-am reușit. Chiar și-n ceea ce privește ceva atât de neînsemnat, continuum-ul a fost prea rigid.

— De unde știi că ai dat greș? Prezența ta de-a lungul generațiilor, adevăratul Wodan, a contribuit cu ceva mai mult decât genele tale transmise familiei. Le-a dat curaj tuturor, i-a inspirat pentru a deveni măreți. Acum, la urmă, bătălia împotriva lui Ermanaric pare pe muchie de cuțit. Fiind încredințați că Wodan e de partea lor, rebelii s-ar putea să reușească.

— Poftim? Vrei să spui că - o, Manse!

— Nu trebuie să reușească, a spus el.

Disperarea mea a crescut.

— De ce nu? Cui are să-i mai pese după câteva decenii, ca să nu mai vorbim de aproape un mileniu și jumătate?

— Păi tocmai ție, ție și colegilor tăi, a spus el cu voce compătimitoare dar implacabilă. Ai pornit să cauți rădăcinile unei anumite povestiri despre Hanther și Sorli, sau ai uitat? Ca să nu-ți mai amintesc de alți poeți Edici și scriitori de saga dinaintea ta și Dumnezeu știe câți alți rapsozi dinaintea lor, care au adus modificări ce puteau deveni ceva cu totul diferit. În primul rând, totuși, Ermanaric e o figură istorică proeminentă a epocii lui. Data și felul în care a murit sunt consemnate. Evenimentele imediat următoare morții lui au zguduit lumea. Nu, ăsta nu-i un simplu val în curgerea timpului. Se pregătește un vârtej. Trebuie să amortizăm valul și singura cale de a realiza asta e să încheiem bucla cauzală, să închidem cercul.

Am dat să articulez un zadarnic și inutil „Cum?” dar coardele mele vocale și limba au refuzat să mă asculte.

Everard a pronunțat sentința:

— Carl, îmi pare rău, mai rău decât îți închipui. Dar *Volsungasaga* relatează că Hamther și Sorli erau aproape victorioși când, din motive necunoscute, a apărut Odin care i-a trădat. Iar el erai tu. Nu putea fi altul în afară de tine.

Noaptea căzuse, în sfârșit. Luna, deși depășise faza plină, încă nu se ridicase pe cer. Stelele aruncau o lumină palidă asupra dealurilor și crângurilor în care sălășluiau umbre. Roua începuse să licărească pe pietre. Aerul era rece, netulburat decât de duruitul multor copite în galop. Coifurile și vârfurile sulitelor sclipeau, se ridicau și coborau ca valurile în furtună.

În cea mai mare dintre sălile castelului său, regele Ermanaric stătea și bea cu fiii săi și cu mai toți războinicii. Focurile răbufneau, fâsâiau, sfârâiau în locașurile lor de piatră.

Lumina lămpilor răzbătea firavă prin fum. Coarne, blănuri, tapiserii, sculpturi păreau să alunece de-a lungul pereților și stâlpilor așa cum se furișa întunericul. Aurul lucea pe brațe și în jurul gâturilor, pocalele se ciocneau cu clinchet, vocile răgușite se contopeau. Servitorimea umbla de colo-colo, gata să fie de folos. Deasupra, întunericul pândeia de pe traverse și umplea tavanul boltit.

Ermanaric ar fi trebuit să se veselească. Sibicho însă nu-i dădea pace:

— Stăpâne, nu trebuie să zăbovim în delăsare. Te încredințez că un atac direct și imediat asupra căpeteniei teuringilor ar fi primejdios, dar putem începe să lucrăm pe dată la surparea poziției lui.

— Măine, mâine, spuse regele, nerăbdător să scape. Nu ostenești niciodată să tot urzești capcane și uneltiri. Noaptea asta o las pentru fecioara sclavă cu dinți frumoși pe care am cumpărat-o...

Afară se auzi larmă de corn. Un bărbat păși împleticit pe scările de intrare în clădire. Avea fața însângerată.

— Dușmani... atacă...

Un urlat sălbatic îi înăbuși strigătul.

— La ora asta? se văicări Sibicho. Și pe nepregătite? Trebuie că au ucis caii venind înapoi da, și în cale au doborât pe toți cei care-ar fi putut s-ajungă înaintea lor.

Bărbații se ridicară ca o furtună de pe bănci și se repeziră să-și ia cămășile de zale și armele. Pentru că toate se aflau stivuite în încăperea de la intrare se produse îmbulzeală și dezordine. Se auziră sudalme și unii chiar ridicară pumnul să lovească. Gărzile care rămăseseră echipate săriră să facă zid în fața regelui și a celor apropiați lui. Întotdeauna ținea vreo douăzeci complet înarmați.

În curte, războinicii regelui își dădură viața ca să îngăduie tovarășilor dinăuntru să se pregătească. Atacanții îi copleșeau prin număr. Securile loveau cu zgomot de tunet, săbiile zăngăneau, cuțitele și sulitele mușcau adânc. În îmbulzeala aceea cei uciși nu se prăbușeau la pământ; răniții care cădeau, nu mai reușeau să se ridice în picioare.

În fruntea luptătorilor, un tânăr masiv striga:

— Wodan e cu noi! Wodan ! Wodan! Hoa !

Sabia lui făcea pârtie de leșuri.

Apărătorii îmbrăcați și înarmați în pripă își ocupară pozițiile la ușa de intrare. Tânărul cel impetuos ajunse primul lângă ei. Oamenii lui răzbătură în stânga și în dreapta, loviră, străpunseră, zdrobiră, împinseră, rupseră rândul de oșteni și trecură peste trupurile lor.

Când avangarda pătrunse până în sala mare, oștenii fără platoșe sau armuri începură să dea înapoi înspăimântați. Atacatorii se opriră gâfâind și conducătorul lor strigă:

— Așteptați-i și pe ceilalți!

Zgomotul luptei se stinse înăuntru, deși afară hărmălaia era în toi.

Ermanaric sări în picioare pe jilțul lui mai înalt și privi pe deasupra coifurilor apărătorilor săi. Cu tot semiîntunericul din sală îi văzu pe cei aflați în ușă.

— Hathawulf Tharasmundsson, ce nouă fărădelege ai pus la cale să împlinești? îi aruncă el de-a lungul încăperii.

Teuringul își ridică spre înalt sabia din care picurară câțiva stropi de sânge.

— Am venit să curățăm pământul de unul ca tine, răsună vocea lui.

— Bagă de seamă. Zeii îi urăsc pe trădători.

— Da, răspunse Solbern aflat umăr la umăr cu fratele lui, în seara asta Wodan o să te ia, călcător de făgăduieli, și n-o să te ducă la o casă a plăcerilor.

Alți invadatori intrară pe ușă: Liuderis îi așează în rânduri strânse.

— Înainte! strigă Hathawulf cu glas tunător.

Ermanaric dăduse și el porunci. Majoritatea oamenilor lui nu aveau coifuri, platoșe, scuturi sau arme lungi, dar fiecare avea măcar un cuțit. Nici teuringii nu erau îmbrăcați în fier. Mai toți erau țărani liberi care nu-și puteau permite decât un coif din metal și un pieptar din toval și care mergeau la bătălie doar când regele cerea mobilizare. Cei pe care Ermanaric îi strânsese pe lângă el erau războinici de profesie; oricare dintre ei putea să îngrijească de o gospodărie, vreo corabie sau altceva, dar întâi de toate se pricepea la treburile războiului. Erau bine antrenați și învățați să stea umăr la umăr cu ai lor.

Oamenii regelui apucară picioare de mese și scândurile care slujeau drept tăblii. Le folosiră pe acestea ca să se apere. După ce se retrăseseră în sală, cei care aveau securi tăiară retevele din lambriuri și din stâlpi. Pe lângă un cuțit, un corn de cerb înșfăcat de pe perete, capătul ascuțit al unui corn de băut, un pocal spart din sticlă, un retevei pe jumătate aprins luat din foc puteau deveni arme mortale. După cum se încinsese lupta - trup lângă trup, prieten în calea altui prieten, împingându-se, împiedicându-se unii pe alții, alunecând în bălțile de sânge amestecate cu sudoare - sabia sau securea nu erau de mare ajutor. Sulițele și țepușele erau inutile; doar gărzile suite pe băncile de lângă jilțul cel mare puteau să lovească în jos.

În felul acesta, lupta deveni surdă, oarbă, o furie dezlănțuită ca a Lupului.

Însă Hathawulf, Solbern și cei mai buni oameni ai lor își croiră drum înainte, împinseră, spintecară, rețezară, împunseră, înjunghiară în mijlocul răcnetelor și țipetelor, bufniturilor și pocnetelor, ca niște mori vii de vânt - până când în cele din urmă se apropiară de ținta lor.

Acolo ei și oștenii de casă ai regelui se luptară scut lângă scut, oțel contra oțel. Ermanaric nu se afla în vârtejul luptei ci, semeț, se ridicase în picioare pe jilț, văzut de toți, și lovea cu sulița. Din când în când schimba câte-o privire cu Hathawulf sau Solbern, iar atunci fiecare rânjea plin de ură.

Bătrânul Liuderis reuși să spargă linia apărătorilor. Sângele îi țâșnea din coapsă și din antebrațul stâng, dar securea lui lovea necruțător în stânga și-n dreapta și astfel ajunse lângă bancă și-l trăsni pe Sibicho în cap. Dându-și duhul, Liuderis spuse șuierat:

— Un șarpe mai puțin.

Hathawulf și Solbern pășiră peste trupul lui. Un fiu de-al lui Ermanaric se aruncă în fața trupului tatălui său. Solbern îl doborî pe băiat dintr-o lovitură. Hathawulf lovi pe deasupra. Ermanaric se apăra cu bățul lăncii. Hathawulf mai încercă o lovitură. Regele se dezechilibra și se împletici până spre perete. Brațul lui drept atârna pe jumătate rețezat, Solbern făcu o mișcare de rețezare spre piciorul stâng și-i tăie tendoanele. Regele se năruie la pământ, încă rânjind. Frații se apropiară ca să-i dea lovitura de grație. Ceilalți se străduiau să pună pe fugă restul oștenilor din garda regală.

Apăru cineva.

O undă de calm, asemenea valurilor create de căderea unei pietre într-un lac, îi cuprinse pe toți războinicii care încetară lupta. Bărbații rămaseră cu gurile căscate, uitând să mai respire. În semiobscuritatea populată de neliniști și care părea și mai densă din pricina îmbulzelii, abia izbutiră să distingă umbra care plutea deasupra jilțului.

Pe un cal scheletic ale cărui oase erau din metal stătea călare un bărbat cu barbă căruntă. Pălăria și mantia îl ascundeau complet. În mâna dreaptă ținea o sulită. Capătul ei, deasupra oricărei arme, desenat clar în întunericul de sub tavan, arunca sclipiri - o cometă, un vestitor de nenorociri?

Hathawulf și Solbern își lasară săbiile în jos.

— Părinte al strămoșilor noștri, șopti fratele cel mare, spărgând tăcerea. Ai venit în ajutorul nostru?

Răspunsul se rostogoli neomenesc de adânc, puternic și neînduplecat:

— Fraților, soarta voastră a fost hotărâtă. Primiți-o cu bărbăție și numele voastre vor dăinui. Ermanaric, ție încă nu ți-a sosit ceasul ursit. Trimite-ți oamenii să le cadă teuringilor în spate. Să vă supuneți cu toții voinței lui Weard, oricare ar fi aceasta.

Dispăru de parcă nici n-ar fi fost.

Hathawulf și Solbern rămaseră ca trăsniți.

Mutilat și cu sângele șiroind, Ermanaric reuși să urle:

— Cu grăbire! Nu dați înapoi în fața vrăjmașului - restul ocupați ușa de colo, întoarceți-vă și împliniți vorbele lui Wodan!

Gărzile din preajma lui înțeleseră primele aceste porunci. Răcniră ușurați și se azvârliră asupra dușmanilor, îngroziiți, se aruncară din nou în vălmășagul renăscut al luptei. Solbern rămase la podea, prăbușit într-o baltă de sânge la picioarele jilțului.

Oamenii regelui năvăliră printr-o ușă laterală. Se grăbiră pe lângă clădire până ajunseră în față. Majoritatea teuringilor intraseră înăuntru. Greutungii îi dovediră pe cei din curte. Cei care n-aveau arme smulseră bolovani din pavaj și îi aruncară asupra atacatorilor. Luna care răsărise îi ajuta pe apărători.

Urlând, războinicii curățară intrarea. Se echipară și căzură atât în fața cât și în spatele invadatorilor.

Bătălia deveni crâncenă. Știind că oricum vor muri, teuringii luptau până cădeau răpuși. Cei uciși de Hathawulf zăceau maldăr în fața lui. Când se prăbuși și el, puțini dintre apărători mai erau în viață ca să se bucure de victorie.

Nici regele n-ar mai fi rămas viu dacă oameni de-ai săi nu s-ar fi grăbit să-i lege rănile. Dar chiar și-așa, îl duseră aproape inconștient din sala în care nu mai rămăseseră decât leșurile.

1935

Laurie, Laurie!

372

Dimineața sosi însoțita de ploaie. Puritate de un vânt suierător, picăturile repezi și reci ascundeau totul în afara cătunului care se ghemuișe zgribulit de parcă restul lumii s-ar fi scufundat în neființă. Răpăitul picăturilor pe acoperiș trimitea ecouri în tăcerea Heorot-ului.

Pustietatea părea să adâncească întunericul dinăuntru. Focurile ardeau, iar lămpile înecate de umbre străluceau zadarnic. Aerul era înghețat.

În mijlocul sălii se aflau trei siluete. Subiectul discuției nu le îngăduia să se așeze. Respirația se transforma într-o boare albă și fantomatică.

— Răpuși? murmură Alawin, nevenindu-i a crede. Toți până la unul?

Rătăcitorul dădu din cap.

— Da, le spuse el din nou, dar va fi la fel de multă tristețe și pentru greutungi și pentru teuringi. Ermanaric trăiește, dar mutilat și ologit și cu doi fii mai sărac.

Ulrica îi aruncă o privire sfredelitoare:

— Dacă asta s-a întâmplat noaptea trecută, spuse ea, înseamnă că n-ai venit călare pe un cal pământean ca să ne aduci așa o veste.

— Știi cine sunt, îi răspunse el.

— Crezi?

Ridică spre el mâinile ale căror degete erau strânse ca niște gheare. Vocea îi deveni stridentă:

— Dacă ești cu adevărat Wodan, atunci află că e un zeu neputincios care n-a putut sau n-a vrut să-mi ajute fiii la nevoie.

— Stai, oprește-te, o imploră Alawin, în timp ce-și îndrepta privirea rușinată către Rătăcitor.

Acesta spuse încet:

— Jelesc alături de voi. Însă voia lui Weard nu poate fi răstălmăcită. Atunci când vor porni spre vest povestirile despre ceea ce s-a întâmplat acolo, o să auziți poate că am fost și eu acolo și chiar că l-am salvat pe Ermanaric. Să știți că-n fața timpului până și zeii sunt nevoznici. Am făcut ceea ce eram sortit să fac. Să țineți minte că primindu-și sfârșitul ce le-a fost sortit, Hathawulf și Solbern au readus onoarea asupra acestei case și și-au câștigat un nume care va dăinui atâta vreme cât va trăi neamul omenesc.

— Dar Ermanaric a rămas să facă umbră pământului, îl sfichiui Ulrica. Alawin, îți revine datoria de a-i răzbuna.

— Nici gând! o contrazise Rătăcitorul. Datoria lui e cu mult mai împovărătoare. El trebuie să salveze sângele neamului, viața clanului. De aceea am venit la voi.

Se întoarse către tânărul care îi privea cu ochi mari și uimiți.

— Alawin, urmă el, am știința a ceea ce se va întâmpla și asta nu-i o povară lesne de îndurat. Cu toate astea, uneori îmi folosesc cunoașterea ca să mai ușurez nenorocirea. Ascultă-mă bine, pentru că acum mă vezi și mă auzi pentru ultima oară.

— Nu, Rătăcitorule! strigă Alawin.

Ulrica lăsa să-i scape un șuierat.

Cel cărunt ridică mâna care nu ținea sulița.

— Iarna va coborî curând asupra voastră, spuse el, dar veni-vor primăvara și vara. Copacul neamului vostru stă acum pustiit de frunze, dar rădăcinile lui dorm și prind putere și totul are să înverzească din nou - dacă nu se va găsi o secure să-l doboare. Grăbiți-vă! Așa doborât cum este, Ermanaric o să caute să stârpească neamul vostru o dată pentru totdeauna. Nu puteți strânge o forță care să i se opună. Dacă rămâneți aici o să pieriți.

Gândiți-vă! Sunteți gata pregătiți să călătoriți spre apus și printre vizigoți o să fiți întâmpinați cu brațele deschise. Primirea are să fie cu atât mai caldă cu cât Athanaric a suferit o înfrângere anul acesta când s-a luptat cu hunii la Nistru; are nevoie de suflete proaspete și pline de speranță. În câteva zile puteți porni primii în călătoria asta. Când or să vină oamenii lui Ermanaric, n-or să mai găsească aici nimic altceva decât scrumul acestui palat pe care tu, Alawin, o să-l dai pradă focului ca să nu-i cada lui în gheare și ca să ridici un rug de vâlvătăi întru cinstirea fraților tăi.

Asta nu se va chema fugă rușinoasă. Nu, o să plecați ca să vă făuriți un viitor puternic. Alawin, prin vinele tale curge sângele strămoșilor tăi. Păzește-l cu cinste!

Chipul Ulricăi se schimonosi de mânie.

— Da, întotdeauna te-ai priceput să întocmești istorii frumoase, spuse ea tremurând. Nu da ascultare vorbelor amăgitoare, Alawin. Astupă-ți urechile. Răzbună-mi fiii, fiii lui Tharasmund!

Tânărul făcu un efort să-și înghită nodul din gât:

— Voiești cu-adevărat... să plec... cu toate că cel ce i-a ucis pe Swanhild, Randwar, Hathawulf, Solbern încă trăiește? se împiedică el în cuvinte.

— Nu trebuie să rămâi aici, îl îndemnă Rătăcitorul cu voce gravă. Dacă nu mă asculți o să risipești zadarnic și ultimul vlăstar al tatălui tău - și alături de tine vor plăti cu viața și fiul și soția lui Hathawulf și chiar mama ta. Nu e o umilință să te retragi când ești copleșit ca număr.

— D-da... Aș putea chema oșteni vizigoți...

— Nu ai căderea să ceri ajutor. Ascultă. Despre Ermanaric o să auzi vești care or să te bucure peste mai puțin de trei ani. Dreptatea zeilor are să cadă asupra lui. Îți jur că așa se va întâmpla.

— Cât valorează jurământul tău? îl repezi Ulrica.

Alawin trase adânc aer în piept, își îndreptă umerii, rămase tăcut o vreme, apoi spuse rar:

— Mamă vitregă, ține-ți rangul. Eu sunt bărbatul în casa asta. Vom urma sfatul Rătăcitorului.

Copilul din el răbufni pentru o clipă:

— Dar, stăpâne, părinte - e adevărat că n-o să te mai vedem niciodată? Nu ne uita de tot!

— Trebuie, îi răspunse Rătăcitorul. Așa se cuvine să fac. Apoi deodată: da, mai bine să plec chiar acum. Rămâneți cu bine! Să vă meargă bine în veci.

Se îndepărtă printre umbre, apoi îl înghițiră ploaia și vântul.

43

Presărate ici și colo printre secole, Patrula Timpului păstrează locuri în care membrii ei își pot petrece momente de relaxare. Printre ele se numără și Hawaii înainte de sosirea polinezienilor. Deși stațiunea există de mii de ani, eu și Laurie ne-am considerat fericiți să primim o vilă pentru o lună. De fapt, am bănuț că Manse Everard a tras ceva sfori în numele nostru.

N-a făcut nici o aluzie la asta când ne-a vizitat spre sfârșitul șederii noastre. A fost prietenos, ne-a însoțit la picnic și la surfing, după aceea s-a delectat cu cina pregătită de Laurie, laudând-o pe merit. Mult mai târziu ne-a vorbit despre ceea ce rămăsese în urma noastră și ce ne aștepta în viitor.

Stăteam pe o verandă care era puțin ieșită în afara vilei. Amurgul cobora aducând, din pădurea înflorită de dincolo de grădină, răcoare și aer curat. Spre est terenul cobora abrupt spre marea care sclipea în mii de irizări; spre vest, luceafărul de seară licărea deasupra vulcanului Mauna Kea. Se auzea susurul unui pârâiaș. Aici era pacea care vindeca.

— Deci te simți gata să te întorci? întrebă Everard.

— Da, am răspuns. O să fie mult mai ușor. Studiul de teren a fost realizat, am strâns și asimilat informațiile de bază. Acum trebuie să înregistrez cântecele și poveștile care se compun și modul în care evoluează.

— Exact! a exclamat Laurie. Ironia ei tandră a devenit o mângâiere când și-a lăsat mâna peste a mea. Bine cel puțin că ai depășit starea de deprimare.

Vocea lui Everard scăzu ajungând doar o șoaptă:

— Ești sigur de asta, Carl?

Știam să fiu și calm, așa că i-am răspuns:

— Da. A, întotdeauna vor exista amintiri dureroase, dar nu-i asta soarta tuturor oamenilor? Multe sunt plăcute și o să mă străduiesc să mă-ntorc doar la ele.

— Înțelegi, desigur, că nu trebuie să devină o obsesie, așa cum ți s-a mai întâmplat. Acesta e un risc pe care-l înfruntăm cu toții... Mi s-a părut mie sau vocea lui s-a frânt, abia perceptibil? Când apare o asemenea situație, victima trebuie s-o depășească și să-și revină.

— Știu, am spus eu și am chicotit. Credeai că nu știu?

Everard pufăi din pipă.

— Nu întru totul, întrucât restul carierei tale pare a fi lipsit de alte necazuri care sunt normale pentru un agent operativ, n-am putut să justific o cheltuială mai mare de timp și de resurse ale Patrulei pentru a face cercetări suplimentare. Acum n-am venit în calitate oficială. Sunt un prieten care vrea doar să afle cum îți merge. Să nu-mi spui ceva ce vrei să păstrezi pentru tine.

— Prevenitor ca-ntotdeauna, n-am ce zice, a remarcat Laurie.

Nu mă simțeam cu totul în apele mele, dar o înghițitură de rom mi-a liniștit temerile:

— Da, sigur, te informez bucuros, am început. M-am asigurat că Alawin va fi în siguranță.

Everard a devenit curios.

— Cum anume? a întrebat.

— Nu trebuie să-ți faci probleme, Manse. Am acționat cu precauție și-n mare parte indirect. Sub diverse identități în diferite prilejuri. Ori de câte ori mi-a aruncat câte-o privire nu m-a recunoscut. Mi-am trecut mâna peste bărbia bine rasă - în stil roman, ca și părul tuns scurt; iar când e cazul, un agent al Patrulei are la dispoziție multe tehnici de deghizare. A, poți să te liniștești; l-am trimis pe Rătăcitor la odihnă.

— Bravo! Everard se lăsă mai comod pe spătarul scaunului. Ce s-a întâmplat cu flăcăul?

— Te referi la Alawin? A, el a plecat în fruntea unui grup destul de numeros în care se afla și mama lui Erelieva, împreună cu toate neamurile ei și a ajuns în vest, alăturându-se lui Frithigern. (Îi va conduce peste trei secole. Însă vorbeam engleza noastră familiară. Doar Temporală are timpurile necesare.) A intrat în grațiile tuturor acolo, mai ales după ce s-a botezat. Măcar acesta era un motiv întemeiat pentru ca Rătăcitorul să treacă în uitare, înțelegi? Cum se putea ca un creștin să mai creadă într-un zeu păgân?

— Hm! Mă întreb ce părere a avut mai târziu despre experiența pe care a trăit-o.

— Am impresia că nu s-a destăinuit nimănui. Bineînțeles că dacă descendenții lui - să știi că s-a aliat cu o familie puternică prin căsătorie - dacă urmașii lui, spuneam, au păstrat vreo tradiție despre cele întâmplate, ar crede că prin fosta lor patrie umbla o fantomă.

— Fosta patrie? A, așa e. Alawin nu s-a mai întors niciodată în Ucraina, corect?

— Nu. Vrei să-ți prezint un rezumat?

— Chiar te rog. Am studiat istoria acelei epoci în legătură cu cazul tău, dar n-am ajuns la consecințe. Pe de altă parte, asta s-a petrecut cu mult timp în urmă față de culoarul de timp de care mă ocup.

Și de-atunci ți s-au întâmplat multe, m-am gândit eu. Cu voce tare am spus:

— Ei bine, în 374, poporul lui Frithigern a fost îngăduit să traverseze Dunărea și s-a stabilit în Tracia. Poporul lui Athanaric l-a urmat curând, deși numai până în Transilvania. Presiunea hunică devenise aproape insuportabilă.

Funcționarii romani - cu alte cuvinte, asemeni unui adevărat guvern - i-au jignit și exploatat pe goți vreme de câțiva ani. În cele din urmă, goții au socotit că înduraseră prea de ajuns și s-au revoltat. Hunii le dăduseră ideea de a-și forma o cavalerie, pe care ei au transformat-o într-o adevărată forță; în bătălia de la Adrianopole din 378 i-au înfrânt pe romani. Alawin s-a remarcat acolo, lucru care l-a propulsat spre faima de care s-a bucurat. Un alt împărat, Theodosius, a înfăptuit pacea cu goții din anul 381 și majoritatea războinicilor goți au intrat în armata romană ca *foederati*; astăzi i-am numai aliați.

După aceea s-au succedat tot felul de conflicte, bătălii, migrații - *Völkerwanderung*¹ era în plină desfășurare. O să rezum totul în ceea ce-l privește pe Alawin al meu spunând că, după o viață zbuciumată dar în general fericită, a murit de bătrânețe în regatul pe care vizigoții și-l creaseră în sudul Galiei. Descendenții săi au avut un rol important în formarea poporului spaniol.

Deci ai văzut cum m-am dezis de această familie și mi-am continuat munca.

Laurie mi-a strâns mâna cu putere.

Amurgul făcea loc nopții. Stelele licăreau pe cer. Jarul din pipa lui Everard scânteie. Nici el nu era decât o siluetă

¹ *Völkerwanderung* - (lb. germ. în text) marea migrație a popoarelor. (n. tr.).

profilată în întuneric, asemeni muntelui care se înălța la orizont înspre apus.

— Da, gândi el cu voce tare, acum îmi amintesc. Dar mi-ai vorbit despre vizigoți. Ostrogoții, triburile de origine ale lui Alawin, nu ele au cucerit Italia?

— Ba da, am răspuns. Dar întâi au avut de trecut prin chinuri groaznice.

Am făcut o pauză. Ceea ce aveam de spus putea deschide răni care încă nu se vindecaseră. Rătăcitorul a rostit adevărul. Swanhild a fost răzbunată.

374

Ermanaric rămăsese singur sub stele. Vântul scâncea a neliniște. Din depărtări auzi lupii urlând.

După ce trimișii îi aduseseră vești, îi fusese peste putință să mai suporte groaza și hărmălaia ce urmaseră. Poruncise ca doi războinici să-l ajute să urce scările până pe acoperișul plat al fortăreței. Îl așezaseră pe o bancă de lângă parapet și-i înfășuraseră o mantie de blană în jurul umerilor căzuți.

— Plecați! lătrase el atunci și ei fugiseră înfricoșați.

Privise cum soarele se stingea încet spre apus, în timp ce în vest se îngrămădeau amenințatori nori negri-albăstrui de furtună. Acum ei cotropiseră un sfert din cer. Prin spărturile dintre nori jucau fulgere. Furtuna avea să ajungă aici înainte de crăpatul zorilor. Deocamdată ea era vestită doar de vântul tăios, rece ca gheața în mijlocul verii. Restul cerului era spusit de o mulțime de stele strălucitoare.

Erau mici, stranii și nepăsătoare față de suferințele oamenilor. Privirea lui Ermanaric încercă să se abată de la Carul Mare al lui Wodan, aflat în apropierea Ochiului lui Tiwaz, care veghează etern dinspre nord. Semnul Rătăcitorului îl făcea mereu să-și amintească ceva.

— Nu m-am încrezut în voi, zeilor, bolborosi el. Am avut încredere doar în propria mea putere. Sunteți mai vicleni și mai cruzi decât credeam.

Uite cum ajunsese el, cel neînfricat și puternic, beteag de o mână și de un picior, incapabil să facă altceva decât să audă cum vrăjmașii traversaseră fluviul și striviseră sub copitele cailor oastea care încercase să le stea în cale. S-ar cuveni să gândească la ceea ce trebuia să încerce acum, să dea porunci, să-și adune poporul. Dacă aveau un conducător destoinic nu puteau fi spulberați. Dar regele parcă avea capul golit de orice gând.

Golit, dar nu chiar de tot. În minte îi rămăseseră gândurile și amintirea bărbaților uciși, cei care căzuseră odată cu Hathawulf și Solbern, floarea goților de răsărit. Dacă ar fi trăit în zilele astea din urmă, împreună i-ar fi zvârlit înapoi spre huni, iar Ermanaric s-ar fi aflat în primele rânduri. Ermanaric murise însă în acel măcel în care fuseseră răpuși cei doi. Acum el era doar un infirm, iar nedomolitele dureri mușcau adânc, neîngăduindu-i să se mai gândească la altceva.

Tot ce mai putea face acum pentru imperiul său era să stea deoparte și să spere că fiul cel mare o să fie mai vrednic și o să iasă biruitor. Ermanaric rânji către stele. Prea bine știa că deșartă îi era speranța asta. Pe ostrogoți îi aștepta înfrângerea, jaful, măcelul, robia. Iar dacă se va întâmpla ca ei să-și recâștige vreodată libertatea, el va fi de mult una cu pământul.

El - cât de ușurat are să fie - sau numai trupul se va libera? Ce-l aștepta dincolo de întunericul de nepătruns?

Scoase pumnalul. Lumina stelelor și a fulgerelor prinse să joace pe oțelul lamei. O vreme îi tremură în mână. Vântul se întetea.

— De-ajuns! răcni el.

Își dădu barba în lături și fixă vârful lamei în partea dreaptă a gâtului, imediat sub mandibulă. Ochii căutară iarăși parcă singuri de astă dată spre Carul Mare. Ceva

scăpară în înalt - un crâmpei rătăcit de nor, sau Swanhild călătorind în urma Rătăcitorului? Ermanaric își adună tot curajul ce-i mai rămăsese. Își străpunse gâtul și smuci lama spre bărbie.

Sângele țâșni din gâtulejul sfârtecat. Ermanaric se lăsă moale și căzu. Mai reuși să audă un tunet. Răsuna aidoma copitelor cailor care aduceau noaptea hunică spre soare-apune.

NOTĂ BIBLIOGRAFICĂ

Această carte reprezintă a doua parte a ciclului Time Patrol [Patrula timpului] și a fost publicată la editura TOR în Oct. 1983 sub titlul original Time Patrol 02 *Time Patrolman* [Polițistul temporal] fiind alcătuită din două nuvele:

- *Ivory, and Apes, and Peacocks* • [Time Patrol • 6] • (1983) • [Fildeș, maimuțe și păuni]
- *The Sorrow of Odin the Goth* • [Time Patrol • 7] • (1983) • [Tristețea lui Odin al goților]

Traducerea în limba română s-a făcut de Gabriel Stoian sub titlul de PATRULA TIMPULUI fiind publicată de editura Nemira (Colecția Nautilus, nr. 54) în 1994.

CUPRINS

Fildeș, maimuțe și păuni.....	8
Tristețea lui Odin al goților.....	110
NOTĂ BIBLIOGRAFICĂ.....	241

Editor: VALENTIN NICOLAU
Redactor: ROMULUS BARBULESCU
Tehnoredactor: DAN RADULESCU
Apărut 19.94, București
Coli tipar: 14 ; Format: 16/54 x 84.

Tiparul executat sub comanda nr. 40431 la
Regia Autonomă a Imprimeriilor,
Imprimeria „CORESI”, București,
ROMÂNIA

- 1 - aprox. 1,75 km² (n. tr.).
- 3 - Patrula Timpului

nautilus

Poul Anderson

PATRULA TIMPULUI

VIITORUL TREBUIE SĂ APERE TRECUTUL

54

SĂ PROTEJEZE TRECUTUL, ASTA ESTE MISIUNEA PATRULEI. INDIFERENT CÂT DE INFERNAL SAU PROSPER, EL TREBUIE SĂ RĂMÂNĂ INVIOLABIL. DACĂ UN MEMBRU AL PATRULEI ÎȘI PIERDE ÎNCREDEREA ÎN MISIUNEA SA, ATUNCI TIMPUL SE TRANSFORMĂ ÎNTR-UN HAOS ȘI TOT CEEA CE A FOST SAU AR FI PUTUT FI SE DESTAAMĂ. IAR DACĂ EL SE ÎNDRĂGOSTEȘTE DE UNUL DINTRE TRECUTURILE VIRTUALE APĂRUTE ÎN URMA UNUI ACCIDENT TEMPORAL, LUCRĂRILE SE COMPLICĂ ȘI APAR TOATE ELEMENTELE UNEI TRAGEDII.

NeuROcon 1994
Cea mai bună
editură europeană
de science-fiction

ISBN 973-569-053-5

PRET 2200 LEI